

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

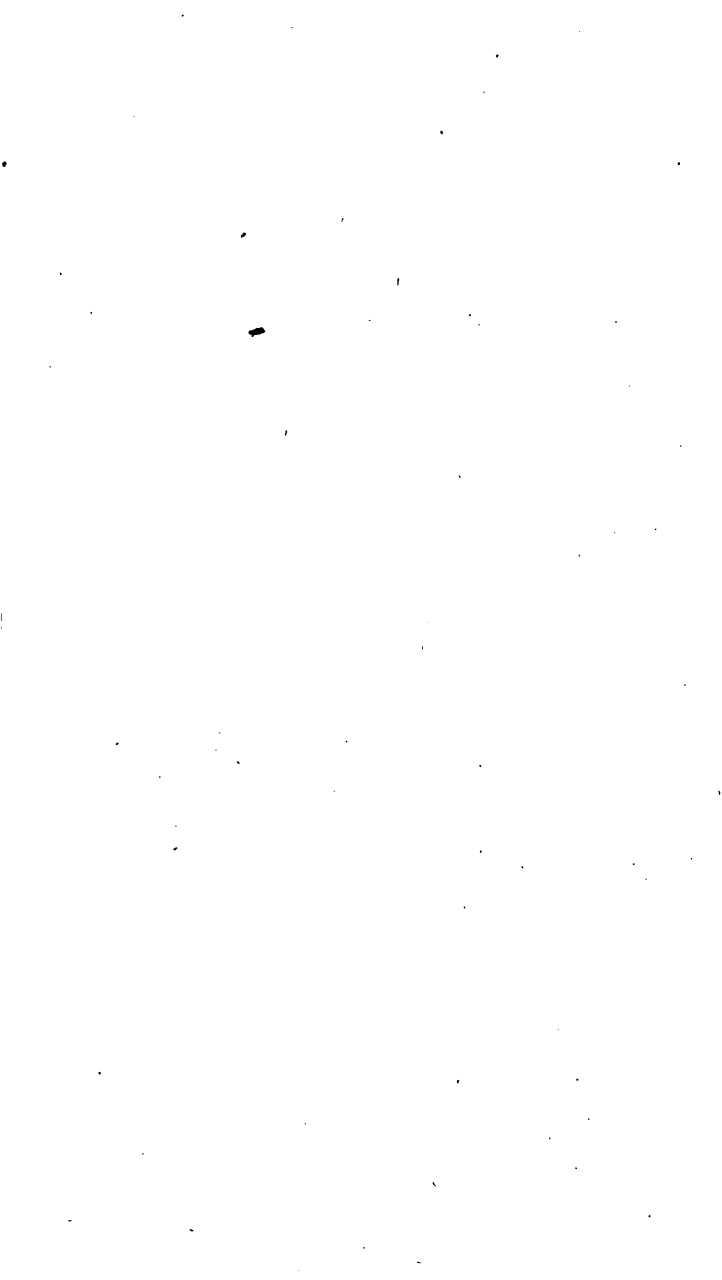
A. 116
596

Per. 19113. f. $\frac{58}{1}$

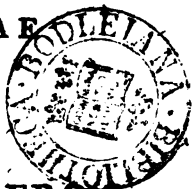
DISSERTATIONES ACADEMICAE

VPSALIAE HABITAE

S V R

PRAESIDIO

CAROL. PETR. THVNBERG,
EQVIT. REG. ORD. WASAEI

MED. DOCT. PROFESS. MED. ET BOTAN. REG. ORD.
ACAD. CAESAR. NAT. CVRIOS. REG. SCIENT. LONDIN.
HOLMENS. VPSAL. PHILAD. LVNDENS. HARLEM.
AMSTELD. VLISSING. NIDROS. TICINENS. IENENS. PA-
TRIoT. HOLMENS. NATVR. SCRVTAT. BEROLIN. HIST.
NAT. HALENS. HAFNIENS. ET PARIS. LINN. LONDI-
NENS. PHYSIC. GOETTING, MEDIC. ET NAT. STVDIOS.
EDINBVRG. MEMBRI; NEC NON ACADEM. SCIENT.
PARIS. MONSPEL. SCANDINAV. FLORENT. AGRICVLT.
PARIS. MEDIC. LONDINENS. ET BATAV.
IND. OB. CORRESP.

VOLV MEN PRIMVM.

CVM TAB. V. AENEIS.

GOTTINGAE

APVD IOANN. CHRISTIAN. DIETERICH

1799.

PRAEFATIO EDITORIS.

Cum inter omnes constet, LINNAE *Amoenitates Academicas* Historiae praesertim naturali maximam attulisse utilitatem; hanc quoque dissertationum, eodem loco et sub praesidio Viri, in investiganda natura acutissimi, defensorum, et ut plurimum ab ipso conscriptorum, collectionem assensum similem esse laturam, credere par est.

Quodsi Dissertationes Linnæanae rerum varietate ac novitate, singularique plane tractandi ratione, imprimis etiam auctoris sui nomine laudem consequerentur promeritam; quidni et de *Thunbergii* Dissertationibus bene sperare liceret, quae se potissimum eo commendant, quod partim plantae exoticae, si modo in regno vegetabili subsistas, ab ipso auctore, susceptis in longe distans terrarum partes peregrinationibus, in loco natali collectae, exploratae et descriptae sunt, et partim plurimae vegetabilium species, iam cognitae, quaedam novas et ipsius et alio-

aliorum observationes melius sunt constitutae.

Plerarumque harum dissertationum exemplaria inde a prima earum in *Upsalia* divulgatione adeo defecerunt, ut eas pretio qualicumque sibi comparandi copia vix esset. Si etiam postea praestantiorum aliquot aut seorsum typis vulgatae, aut collectionibus et diariis nonnullis medicis ac botanicis sunt insertae: gratiam tamen quilibet mecum ill. auctori habebit, quod consilium omnes eas colligendi et edendi, communicatis dissertationibus benigne adiuvare voluerit.

VIII DISSERTATIONES BOTANICAE.

De Mexae atque Igna in Medicina Ufu. Pag. 231

De Cortice Angusturae. 252

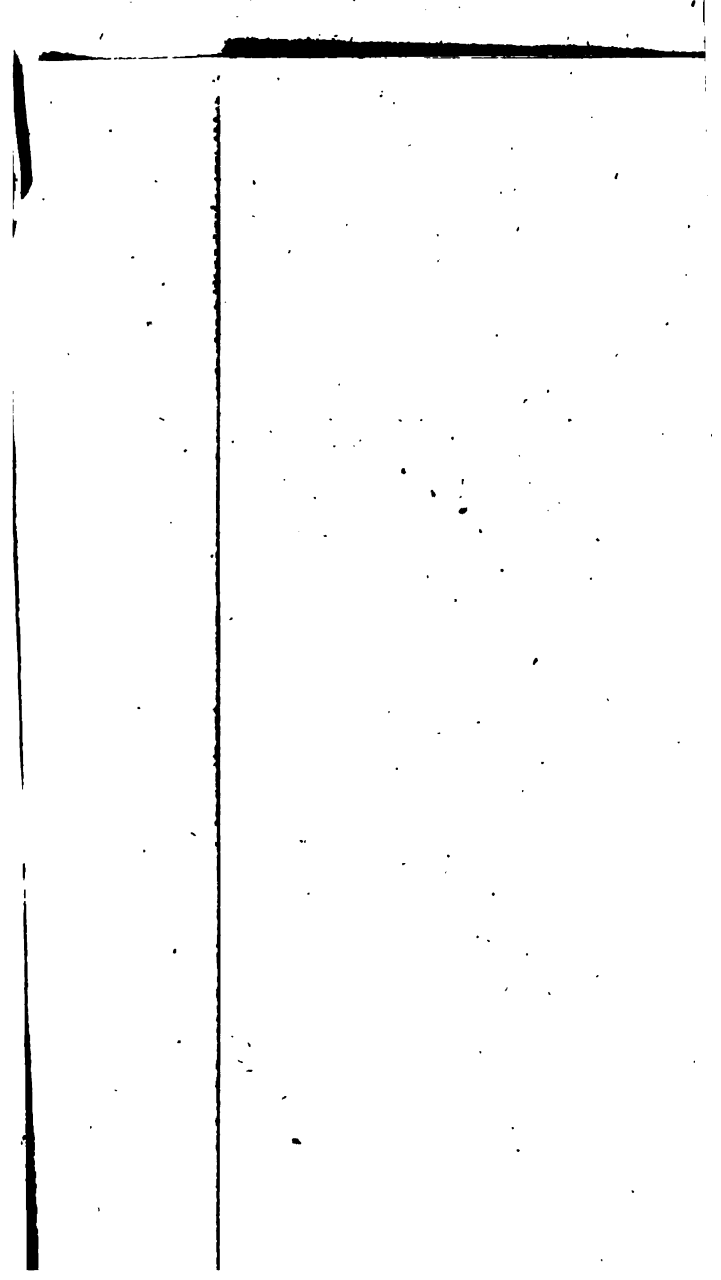
De Arbore Toxicaria Macassarienti 259

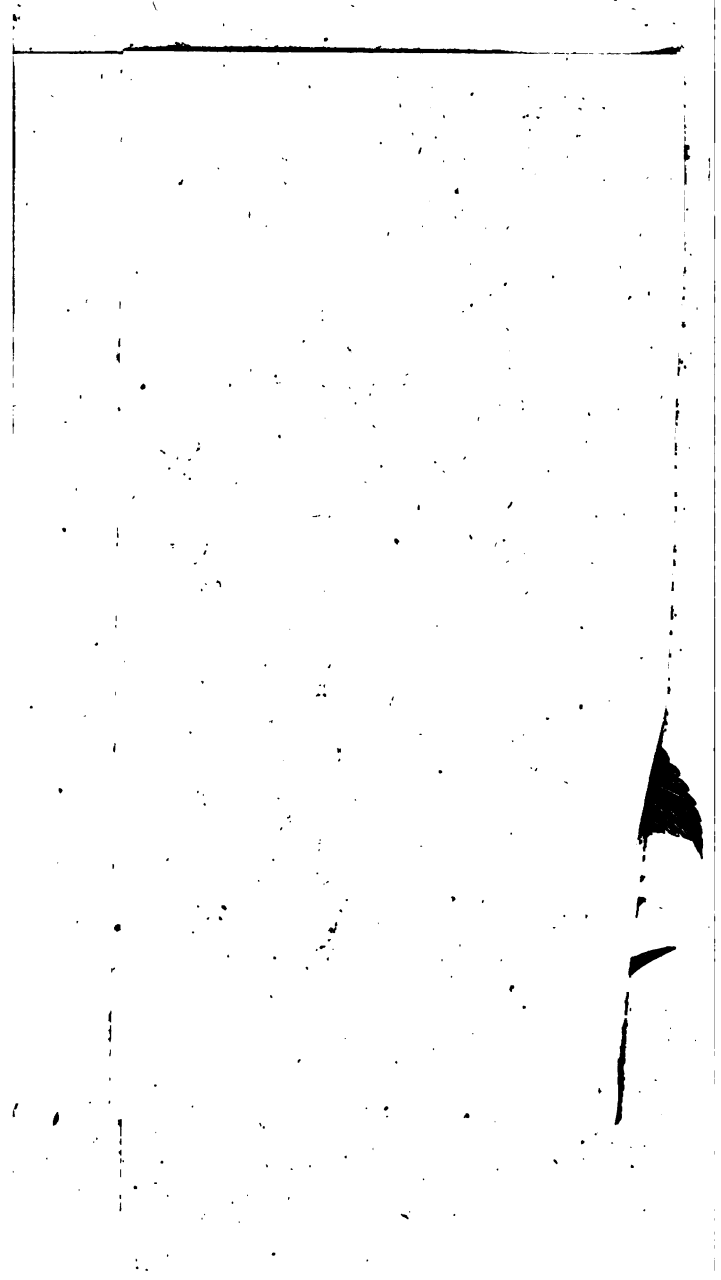
De Medicina Africanorum. 269

Observationes circa Remedia nonnulla In-
digena. 277

De Nantarum Valetudine tuenda. 282

Observationes in Pharmacoopiam Suecicam
P. prior. 301

DISSERTATIO
DE
NOVIS GENERIBVS
PLANTARVM.

P. I.

D. 24. NOV. 1781.

R E S P.

CLAVD. FRED. HORNSTEDT.

Imperium Naturae spatiosissimum non alios, quam ipsius orbis terrarum limites agnoscit; cumque omnes, quae in globo hoc terraqueo existunt, regiones nondum sint detectae, licet, novae quotannis fere per industriam navigantium inveniantur terrae, nemo certe mirabitur, plantas, quas cognitus gignit orbis, universas et singulas nondum esse collectas, descriptas. Omni quidem aevo novi quidpiam in medium producere valuerunt indefessi naturae Scrutatores, hoc vero inprimis, quo vivimus, seculum detectorum fuit feracissi-

A

mum

mum. Antea ingentes mundi plagas peregrinatores detexerunt, sed magis ad ea, quae sacrae auri satisfacerent fami, quam quidem ad animalia et vegetabilia, quibus terras illas provida exornaverat natura, adverterunt animum. Sic non multis ab hinc annis solertissimi Botanici, pericula quaevis contemnentes, incognitas, argonautarum instar, adierunt terras, non ut loca quaevis obvia fugitivis inspicerent oculis, neque ut mores tantum incolarum a nostris abhorrentes notarent; sed ut naturae simul miracula recondita, per aestum et frigora, avidè colligerent et collecta adcuratis descriptionibus curiosae Europae ante oculos quasi collocarent. Hoc animo BOUGAINVILLE suum, orbem universum circumnavigantem, COMMERSON cum amico SONNERAT est comitatus, immortalemque virum Cap. COOK, pari itinere, secutus est ill. Dom. BANKS cum amico Doct. SOLANDER; atque alia, per Archipelagum australem, navigatione sodalem habuerunt D. SPARRMAN, praestantes Viri, FORSTER uterque, pater et filius, dum suas, eum in finem, susceperunt peregrinationes. Quantum horum virorum itinera humanae genti adtulerint utilitatis, partim dudum novimus, partim scripta, quae benigne promissa impensius expecta-

expectamus, docebunt. Sed nec partes telluris nostrae, quas ante hanc aetatem humana detexit industria, nova peregrinantibus Botanicis denegarunt inventa. Quam plurima enim ill. JACQVIN ex America, PALLAS e Sibiria, KOENIG ex Asia, PRAESES ex Africa aliique aliunde retulerunt, quae citius aut serius in usus humani generis vocata, commodis nostris prospicient. Ego vero Historiae naturalis percupidus et his incitatus exemplis, longiora etiam itinera, si velint fata, meditans, iam vero specimen Academicum editurus, ne cocta saepius ante recoquerem, talem eligere potissimum volui Dissertationis materiam, quae novi quidpiam proponeret, nec omni careret fructu. Genera igitur plantarum nova, non quidem omnia, quae recentioris aevi Botanicis debemus, sed ea tantum, quae in itineribus suis detexit Exper. D. PRAESES, colligere sum anxius, illorumque non nulla, botanice descripta, Tuis L. B. oculis subjicio.

GENERA NOVA PLANTARVM.

GALOPINA.

CALYX nullus.

COROLLA 4-fida, supera, revoluta; fusco-virescens.

STAM. *Filamenta* 4, capillaria, decidua, longa, receptaculo inserta.

PIST. *Germen* inferum.

Styli duo, filamentis paullo breviores, excrecentes, albi.

Stigmata simplicia.

PERICARP. nullum.

SEMINA bina, nuda, subglobosa, muricata.

CHARACTER generis; Cor. 4-fida, Calyx 0.
Semina 2, nuda.

LOCVS: Tetrandria, Digynia, ante Aphanem.

Differt. 1:0 a Galio: a) *Calyce* nullo.

b) *Stylis* duobus.

1:0 ab Aphane: α) *Filamentis* receptaculo insertis.

β) *Corolla* supera.

SPECIES I. *Galopina circaeoides.*

Crescit in sylvis Hautniquas, Groot Vadersbosch, aliisque.

Floret Decembri, Ianuario.

Radix annua.

Caulis herbaceus, teres, ruber, glaber, simplex, rarius ramosus, debilis, erectus, circiter bi-pedalis.

Rami alterni, patentes, cauli similes.

Folia

Folia opposita, petiolata, oblonga, acuta, integra, glabra, subtus pallida, pollicaria et paullo ultra. In axillis foliorum alia folia minora, similia.

Flores terminales paniculati. Panicula laxa, diffusa.

Pedunculi et pedicelli oppositi, capillares, glabri, bracteati.

Bracteeae duae, oppositae, setaceae.

RETZIA.

CAL. *Perianthium 1-phyllum, unguiculare, 5-partitum. Laciniae lanceolatae, inaequales, acutae, villosae, longitudine dimidia calycis.*

COROLLA *monopetala, infera, tubulosa, cylindrica, intus extusque villosa, bipollicaris, parum curva, purpurea, apice 5-fida: laciniae ovatae, obtusae, concavae, intus glabrae, atropurpureae, extus apiceque valde hirsutae, erectae, lineam longae.*

STAM. *Filamenta 5, subulata, corollae inserta laciniisque duplo breviora.*

Antherae compressae, sagittatae, fuscae.

Pollen albidum.

PIST. *Germen superum in fundo calycis.*

Stylus filiformi-capillaris, corolla longior, paullulum exsertus, purpureus.

Stigma bifidum.

PERIC. *Capsula oblonga, bivalvis, bilocularis, acuta, bisulca, glabra.*

SEMINA *plura, minuta.*

CHARACTER generis: *Caps. 2-ocularis.
Corolla cylindrica.
Stigma bifidum.*

A 3

Locus:

LOCUS: Pentandria, Monogynia, post Theophrastam.

NOMEN datum fuit in honorem amici dignissimi JAH. RETZII, Prof. et Demonstr. Bot. in Acad. Lundensi.

SPECIES I. *Retzia capensis*.

Retzia capensis. Thunb. Act. Lundens. Tom. I. pag. 55. tab. 1. fig. 2.

W E I G E L A.

CAL. *Perianthium* 5-phyllum, inferum; laciniis / subulatis, erectis, aequalibus.

COROLLA 1-petala, infundibuliformis; *tubus* longitudine calycis, intus villosus; *Limbus* campanulatus, semiquinquefidus, laciniis ovatis, obtusis, erecto-patentibus.

STAM. *Filamentia* 5, tubo inserta, filiformia, longitudine fere corollae, erecta.

Antherae erectae, lineares, basi bifidae, apice obtusae.

PIST. *Germen* superum, 4-gonum, truncatum, glabrum.

Stylus e basi germinis, filiformis, corollae paullo longior.

Stigma peltatum, planum.

Fruktus adhuc ignotus est. In florenti planta videtur esse semen nudum.

CHARACTER generis: Sem. I. Stigma peltatum Stylus e basi germinis!

LOCUS: Pentandria, Monogynia, ante Plumbaginem.

NOMEN in memoriam Amici dilectissimi et Botanici excellentissimi, WEIGEL, Prof. Botan. et Chemiae in Acad. Gryphica.

SPECIES

SPECIES I. *Weigela japonica.*

Weigela japonica. Thunb. Act. Stockholm, 1780.
p. 137. tab. 5.

B L A D H I A.

CAL. *Perianthium* 1-phyllum, persistens, vire-
scens, glabrum, brevissimum, profunde
5-partitum: *lacinae* ovatae, concavae,
lacero-subferratae, patentes.

COROLLA 1-petala, rotata, decidua, 5-partita:
lacinae ovatae, obtusae, patentes.

STAM. *Filamenta* 5, brevissima, corollae supra
faucem inserta, alba.

Antherae cordatae, acutae, conniventes
in conum, flavae, corolla breviores.

PIST. *Germen* superum, convexum, glabrum,
viride.

Stylus filiformis, albus, corolla longior.

Stigma simplex, acutum, virescens.

PERIC. *Bacca* globosa, calyce styloque persi-
stentibus coronata, unilocularis, glabra,
pisi minoris magnitudine.

SEMEN solitarium, globosum, membrana in-
volutum.

CHARACTER generis: *Bacca* 1-sperma.

Semen arillatum!

LOCUS: Pentandria, Monogynia, post Myrsinem.

NOMEN in honorem et memoriam Amici, Domini

P. J. BLADH, in Cantona-Chinae Mer-
catoris celeb. et Botan. indefessi, inclyti.

SPECIES I. *Bladhia japonica.*

Japonice: *Quackitz* it. *Jabokosi*, vulgo *Fanna*
Tadsi banna. *Kaempf. Am. exot. fasc. V.*
pag. 766. it. Sjiro Tadsi banna.

Crescit prope Nangasaki in montibus inter frutices alibique, saepe culta in hortis.

Floret Julio.

Fructus maturus Decembri, Januario, Februario, Martio, Aprili.

Radix perennis, repens, fibrillosa.

Caulis frutescens, flexuosus, erectus, rarissime ramosus, palmaris atque pedalis.

Folia versus summitatem frequentia, opposita, petiolata, ovata, acuta, serrata, glabra, patentia, pollicaria summis paullo majoribus.

Petiolus linearis, lineam longus.

Flores ex axillis foliorum umbellato-racemosi, cernui.

Pedunculus striatus, glaber, erectus, umbelliferus, bipollicaris.

Pedicelli teretes, rubri, glabri, cernui, unguiculares.

Corolla alba suavem odorem spargit.

Varietas duplex occurrit:

α) Fructu rubro, Fanna tadsi banna dicta.

β) Fructu albo, Sjiro tadsi banna.

H O V E N I A.

CAL. *Perianthium* 1-phyllum, 5-partitum, persistens, dentibus deciduis, basi intus pilosum: *laciniae* ovatae, reflexae, supra linea media elevata, deciduae.

COROLLA 5-petala. *Petala* inter lacinias calycis inserta, obovata, obtusissima. *patula*, convoluta, stamina obvolvencia, alba, longitudine dentium calycis.

STAM. *Filamenta* 5, basi calycis inserta, calyce paulo breviora.

Antherae

Antherae subrotundae, intra petala reconditae.

PIST. *Germen* superum, convexum, glabrum.

Stylus unicus, erectus, calyce multo brevior.

Stigmata tria, patula, reflexa, obtusa.

PERIC. *Capsula* ovato-globosa, trifurca, glabra, magnitudine piperis, trivalvis, trilocularis.

SEMEN in singulo loculamento unicum, lenticulare, glaberrimum, rubrum.

CHARACTER generis: *Capsula* 3-locularis, 3-valvis.
Petala convoluta.

Stigma 3-fidum.

LOCUS: Pentandria, Monogynia, post Diosmam.

NOMEN dedi in memoriam sempiternam Maecenatis optimi, Domini David tenHOVEN, Scabin. et Commissar. urbis Amstelodamensis.

SPECIES I. *Hovenia dulcis*.

Japonice: *Sicku*, vulgo *ken* et *kenpökōnas*,
Kaempfer. Am. exot. fasc. V. pag. 808.
fig. pag. 809.

Crescit prope *Nangasaki*.

Floret Junio, Julio, Augusto.

Fructus maturus Novembri, Decembri.

Radix prennis.

Caulis: arbor crassa, excelsa.

Rami teretes, glabri.

Folia alterna, petiolata, subcordata, ovata, acuminata, serrata, dependentia, nervosa, glabra, palmaria.

Petiolus semiteres, reflexus, glaber, pollicaris.

Flores axillares et terminales, paniculati.

Panicula compressa, dichotoma.

Pedunculi subteretes, dichotomi, post florescentiam incrassati, carnosi, carne dulci rubente; Pedicelli divaricati, flexi retroflexique, glabri, unguiculares, lineam longi.

Flores facile decidui.

Raro calyc 4-partitus, staminibus quatuor.

Pedunculi carnosi eduntur a Japonensibus, suntque sapore dulci, fere pyri.

C H E N O L E A.

CAL. *Perianthium 1-phyllum, globosum, concavum, subcarnosum, 5-partitum; laciniis arcte inflexis; extus argenteo-tomentosum, intus glabrum.*

COROLLA nuda.

STAM. *Filamenta 5, basi calycis inserta, filiformia, erecta, secundum marginem capsulae flexa; longitudine calycis.*

Antherae minutae.

PIST. *Germen superum.*

Stylus filiformis, brevissimus, vix lineam dimidiam longus.

Stigmata duo, simplicia, subulata, acuta, patienti-reflexa; stylo paullo longiora.

PERIC. *Capsula rotunda, subdepressa, umbilicata, glabra, unilocularis.*

SEMEN subrotundum, apice bifidum, glabrum, maturitate nigrum.

CHARACTER generis: Capsula 1-sperma, 1-valvis.
Calyx 5-fidus.

LOCUS: Pentandria. Monogynia, floribus incompletis inferis, post Celosiam.

SPECIES 1. *Chenolea diffusa.*

Crescit

*Crescit prope Cap., locis depressis, maritimis,
in Saldabnahay alibique.*

Floret Martio, Aprili.

*Caulis plures, radicales, filiformes, herbacei,
diffusi, simplices et ramosi, foliis tecti,
purpurei, inferne glabri, superne sub-
tomentosi, inaequales, apicibus erectis,
palmares et ultra.*

*Rami alterni, sparsi, rari, cauli similes, bre-
vissimi.*

*Folia fastigiatis opposita, sessilia, ovato-lan-
ceolata, obtusa cum acumine, carnosae,
integra, supra plana, subtus convexa,
frequentia, suprema magis approximata
et imbricata, erecto-patentia, argenteo-
tomentosa, internodiis longiora, semiun-
guicularia.*

*Flores axillares, solitarii vel bini, sessiles in
omni axilla foliorum, versus apices
ramorum.*

CUSSONIA.

*CAL. Perianthium 1-phyllum, truncatum, sub-
dentatum, corolla brevius.*

COROLLA. Petala 5, oblonga, acuta.

STAM. Filamenta 5, brevissima.

Antherae ovatae.

PIST. Germen inferum.

Styli duo, filiformes, patuli.

*PERIC. Fructus didymus, angulatus, calyce
stylisque coronatus, bivalvis, bilocularis.*

CHARACTER genericus: Involucrum nullum.

*Perianthium 1-phyll-
lum, crenatum.*

Semina bilocularia.

LOCUS:

LOCUS: Pentandria, Digynia, post Pimpinellam.
NOMEN huic generi impositum fuit in memoriam bene meritam Celeb. Viri, in Acad. Monspeliensi Profess. Medic. Domini PETRI CUSSON.

SPECIES 1. *Cussonia thyrsoides*: foliis quinatis; foliolis simplicibus, cuneatis ternatisque, apice dentatis.

Cussonia thyrsoides. Thunb. Act. Nov. Upsal. Tom. 3. p. 120. tab. XII.

SPECIES 2. *Cussonia spicata*: foliis septenis; foliolis simplicibus lanceolatis ternatisque, apice serratis.

Cussonia spicata. Thunb. Act. nov. Upsal. Tom. 3. pag. 120. Tab. XIII.

POLLIA.

CAL. *Perianthium* nullum, si non bracteam velis.

COROLLA hexapetala, nivea. *Petala* tria exteriora, ovata, concava, majora, obtusa, cum exterioribus alternantia, linearia; apice latiora; tria interiora inflexa, nervosa, tenuissima, bractea paullo breviora.

STAM. *Filamenta* 6, receptaculo inserta, capillaria, apice incurva.

Antherae rotundae, didymae, flavae.

PIST. *Germen* superum, globosum.

Stylus filiformi-fubulatus, incurvatus, albus, bractea vix longior.

Stigma simplex, obtusum.

PERIC. *Bacca* globosa, bractea corollaque reflexa persistente cincta, glaberrima, magnitudine piperis, albida immatura, caerulea matura.

SISMINA

SEMINA angulata, plurima, usque viginti, fusca.

CHARACTER generis: Corolla infera, 6-petala.
 Bacca polysperma.

LOCUS: Hexandria, Monogynia, ante Asparagum.

NOMEN in honorem Patroni summi, Domini J. van der POLL, Consulis Amsteldamensium meritissimi.

Differt a Dracaena et Asparago, bacca polysperma.

SPECIES I. Pollia japonica.

Japonice: Jamma Mioga.

Crescit prope Nangasaki; in Java quoque inventa.

Floret Septembri.

Caulis angulatus, erectus, articulatus, parum ramosus, villosus-asperatus, bipedalis.

Rami alterni, breves, sensim florentes, cauli similes.

Folia in infimo caule approximata, in supremo valde remota, alterna, amplexicaulia, ensiformia, longitudinaliter nervosa, integra, glabra, sed tamen retrorsum aspera, subtus albida, patula, pedalia superioribus brevioribus, pollice latiora.

Flores verticillato-corymbosi.

Pedunculi verticillati, 4-6, villosi, virides, albidi, patentes, pollicares, biflori vel triflori.

Pedicelli breves, nivi.

Bractea sub singulo pedunculo lanceolata, convexa, alba.

GETHYLLIS.

CALYX nullus, nisi vagina oblique truncata.

COROLLA 1-petala, 6 partita: *Tubus* longus, filiformis, radicalis; *Limbi* lacinae plano-patentes, oblongae, unguiculares.

STAM. *Filamenta* 6, ori tubi inserta, limbo dimidio breviora.

Antherae spiraliter inflexae, lineares.

Pollen luteum.

PIST. *Germen* inferum.

Stylus simplex, staminibus longior.

Stigma capitatum.

PERIC. *Bacca* subcarnosa, radicalis, ex ipso bulbo sessilis prodiens, clavata, obtusa, digitalis, inferne alba, medio flava, apice purpurea maculis rubris.

SEMINA *indulantia*, 3-5, triplici serie imposita, globosa, glabra.

CHARACTER generis: Corolla supera, 6-partita, filamentis longior.

NOMEN olim uni speciei imposuit nob. Arch. à LINNE eamque ad Dodecandriam retulit e sicco specimine seductus. Nomen idem nos quoque retinuimus, licet species nostras inter nova genera numeremus, cum vix, praeter nomen, cum Linnaeana descriptione generica quidquam nostrae commune habeant. E character ergo in *Generibus plantarum* et *Systemate naturae* minime genus hocce cognosci potest, nec usquam Gethyllis astra Linnaei Botanisis innotuisset, nisi casu in Herbario sicco (Linnaeano) plantam male ficcatam et incompletam videre contigisset.

Locus

LOCUS: Hexandria, Monogynia, post Alstroemeriam.

In quibusdam floribus filamenta supra basin, praecipue in specie secunda, divisa, cum totidem antheris: Raro antherae duae in unico filamentum indiviso. Hinc videtur quandoque antherae 8, 10 vel plures.

SPECIES 1. *Gethyllis spiralis*; foliis linearibus spiralibus glabris, limbi laciniis ovato-oblongis.

Papiria spiralis. Thunb. Act. Lund. P. I. sect. 2. p. III.

SPECIES 2. *Gethyllis ciliaris*: foliis linearibus spiralibus ciliatis, limbi laciniis ovato-oblongis.

Papiria ciliaris. Thunb. Act. Lund. P. I. sect. 2. pag. III.

SPECIES 3. *Gethyllis villosa*: foliis linearibus filiformibus spiralibus villosis, limbi laciniis ovato-oblongis.

Papiria villosa. Thunb. Act. Lund. P. I. sect. 2. pag. III.

SPECIES 4. *Gethyllis lanceolata*: foliis lanceolatis, planis, limbi laciniis lanceolatis.

Papiria lanceolata: Thunb. Act. Lund. P. I. sect. 2. pag. 112.

N A N D I N A.

CAE. *Perianthium* polyphyllum, sexfarium imbricatum, squamis circiter sex singulae serie, ovatis, acutis, glabris, albo-incarnatis, caducis.

COROLLA 6-petala, alba, membranacea, caduca. Petala oblonga, concava, acuta, calyce longiora, sesquilineam longa.

STAM.

STAM. *Filamenta* 6, brevissima.

Antherae oblongae, erectae, flavae linea
atra, longitudine corollae.

PIST. *Germe*n superum, ovatum, brunneum,
glabrum.

Stylus triquetus, brevissimus.

Stigma trigonum.

PERIC. *Bacca* exsucca, globosa, glabra, extus
rubra, intus alba, disperma, magni-
tudine pisi.

SEMINA hemisphaerica, glabra.

RECEPTACULUM globosum, album, glabrum,
impresso-punctatum.

CHARACTER generis: Corolla 6-petala.

Calyx polyphyllus, im-
bricatus.

LOCUS: Hexandria, Monogynia, post Canarinam.

SPECIES I. *Nandina domestica*.

Japonice: *Nandsiokf*, vulgo *Natten* vel *Nan-*
din. *Kaempf. Am. Exot. fasc. V. p. 776.*

Crescit ubique, omnium vulgatissima, in omni
villa: *culta*.

Floret Junio.

Radix perennis, plures caules emittens.

Caulis: *Frutex* erectus, laxis, superne ramo-
sus, orgyalis, crassitie digiti vel pollicis.

Rami vaginis foliorum vestiti; flexuosi, apice
foliosi.

Folia petiolata, supra decomposita, ternata.

Foliola subsessilia, ovata, setaceo-acuminata,
integerrima margine reflexo, glabra.

Petioles sulcati, glabri.

Flores terminales, paniculati.

Ranacula supradecomposita.

Pedunculi et *Pedicelli* angulati.

E H R H A H T A.

CAL. *Gluma* bivalvis, ovata, concava, patula, altera paullo maiore, membranacea.

COROLLA duplex: *exterior* bivalvis; valvulae oblongae, complicatae, carinatae, retusae, transverse rugosae; calyce triplo longiores, basi extus villosae. *Interior* paullo brevior, carinata, laevis.

NECTARIUM patheriforme, hinc truncatum, inde lacerum, album, brevissimum.

STAM. *Filamenta* sex, brevia, capillaria, alba. *Antherae* erectae, lineares, emarginatae, corolla breviores.

PIST. *Germen* superum.

Stylus compressus, villosus, staminibus brevior.

Stigma simplex, villosum.

CHARACTER generis: Corolla infera, glumacea, duplex!

Nectarium patheriforme.

LOCUS: Hexandria, Monogynia, post Hypoxin.

NOMEN: Domino FREDERICO EHRHART, Botanico maxime oculato et diligentissimo, ob merita in hocce studium non pauca, consecratum fuit novum e graminum familia genus.

SPECIES I. *Ehrharta capensis*.

Ehrharta capensis, Thunb. Act. Stockh. 1779. pag. 216. tab. 8.

F A L K I A.

CAL. *Perianthium* 2-phyllum, subinflatum, 5-angulatum, corolla duplo brevius, viride, 5-partitum; anguli medio dilatati, compressi, exstantes; *Laciniae* ovatae, acutae.

B

COROLLA

COROLLA 1-petala, campanulata, crenato-decempartita, albida vel albo-incarnata, limbo patenti, unguicularis,

STAM. *Filamenta* 6, filiformia, tubo corollae inserta eique longitudinaliter parum adnata, erecta, alba, inaequalia, corollae paullo breviora.

Antherae ovatae, compressae, albidae.

PIST. *Germina* 4, supera, glabra.

Styli duo, capillares, albi, divaricati, longitudine corollae.

Stigmata capitata, obtusa, alba, simplicia.

SEMINA in fundo calycis 4, globosa.

RECEPTACULUM purpureum.

CHARACTER generis: Calyx 1-phyllus.
Corolla 1-petala.
Semina 4.

LOCUS: Hexandria, Digynia, ante Atraphaxin.

NOMEN huic plantae impositum fuit in memoriam benemeritam Botanici solidissimi, Dom. JOH. PETR. FALCK, in Academia Scient. Petropolitana Professoris celeberrimi.

SPECIES I. *Falckia repens*.

Falckia repens. Thunb. Act. Lund.

W U R M B E A.

CALYX monophyllus, tubulosus, 6-angulatus, glaber, semi-sexpartitus; *Laciniis* lanceolatis, acutis, erectis, patentibus.

COROLLA nulla.

PIST. *Germen* superum, triquetrum, sulcatum, glabrum.

Styli

Styli tres, triquetri, subulati, longitudine staminum.

Stigmata obtusa.

PERIC. *Capsula oblonga, triquetra, trifulca, glabra, trilocularis, a medio tripartita, e stylis tribus coalita.*

SEMINA rotunda, plurima.

CHARACTER generis: Calyx 6-partitus.

Corolla o.

Caps. 3. locul. polysperma.

LOCUS: Hexandria, Trigynia, flor. inf. post Scheuchzeriam.

NOMEN dedimus in honorem Domini FR. v. WURMBS, Lib. Baronis et hodie in Batavia Societat. ind. orient. Mercator. celebr. Societ. Scientiar. Batav. Secret. Histor. naturalis vti et aliarum Scientiarum peritiss. eorumque Cultorum Patroni faventissimi.

SPECIES I. *Wurmbea capensis.*

Crescit ad Cap, infra colles, in Groene Kloof et alibi, locis arenosis.

Floret Julio, Augusto, Septembri et Octobri.

Radix globosa, glabra, profunda.

Caulis simplex, foliatus, vaginatus, striatus, flexuosus, erectus, glaber, digitalis vel palmaris.

Folia tria: caulina alterna, vaginantia, basi latiora, concava, sensim angustata, apice setacea, disticha, patentia, integerrima, glabra, longitudine caulis vel paullo longiora; superiora breviora.

Flores spicati, sessiles, sparsi, alterni.

Rachis flexuosa, angulata, striata, pollicaris vel digitalis.

Varietas triplex huius datur:

- α) *humiliar*, calycibus albis: laciniarum marginibus maculaque supra os tubi purpureis; staminibus albis; spica 3- seu 4-flora vel ultra.
 β) calycibus totis purpureis; marginibus nigris; staminibus purpureis; spica ovata.
 γ) Calycibus albis; marginibus fuscis; spica longiore.
 δ) Calycibus totis albis, elongatis; spica longa.

Wurmbeca sine omni dubio e Melanthio ciliato progenita est, cui adeo similis, ut minime, ab eo, specie distingui posset, nisi corolla esset 1-petala: tubus tamen loco divisurarum petalorum striatus est.

DEUTZIA.

CAL. *Perianthium* 1-phyllum, subcampanulatum, corolla triplo brevius, tomentosum, 5-fidum, rarius 6-fidum; laciniis ovatis, obtusis, erectis.

COROLLA 5-petala, raro 6-petala. *Petala* extra marginem germinis inserta, oblonga, obtusa, integra, alba, semi-unguicularia.

STAM. *Filamenta* 10, extra marginem germinis inserta, linearia, apice filiformia, sub apice emarginata, bifida, alba, longitudine corollae, alternis paullo brevioribus.

Antherae globosae, didymae,

PIST. *Germen* superum, fertiforme, medio concavum.

Styli tres, rarius quatuor, filiformes, corolla paullo longiores.

Stigmata simplicia, clavata.

PERIC.

PERIC. *Capsula* globosa, truncata, perforata, subtriangularis, callosa, scabra, pistillorum basibus persistentibus triaristata, trivalvis, trilocularis, rarius quadrilocularis, magnitudine piperis, cinerea, basi dehiscens.

SEMINA plura in singulo loculamento.

CHARACTER *generis*: *Capsula* 3-locularis.

Filamenta 3-cuspidata.

LOCUS: Decandria, Trigynia, post Cherleriam.

NOMEN huic arbori sacrum volumus, debuimus Historiae naturalis Cultori Cultorumque eius Patrono maximo et faventissimo, J. DEUTZ, Scabino urbis Amsteldamensis longe meritissimo pluriumque Collegiorum Praesidi dignissimo.

SPECIES I. *Deutzia scabra*.

Japonice: *Ioro Utsugi vel Iamma utsugi*.
Kaempf. Am. exotis. fasc. V. p. 854.

Crescit in montibus Fokoniae et regionibus adiacentibus.

Floret Maio, Junio.

Caulis arboreus.

Rami alterni, teretes, laeves, purpurascetes.

Ramuli villosi, scabri, patuli, ramis similes.

Folia opposita, petiolata, ovata, acuminata, venoso-rugosa, pilis stellatis scabra, patentia, pollicaria vel ultra.

Petioles villosi-scabri, lineam longi,

Flores in ultimis ramulis paniculati.

Panicula composita pedicellis alternis.

Pedunculi atque pedicelli angulati, tomentoso-scabri.

Ufus: Folia scabra pro laevigandis et poliendis variis e ligno confectis rebus a fabris lignariis adhibentur

THUNBERGIA.

CAL. *Perianthium* 1-phyllum, ad basin fere multipartitum: *laciniis* circiter 12, subulatis, erecto-patulis, glabris, bracteis triplo brevioribus.

COROLLA 1-petala, campanulata; *Tubus* sensim ampliatus, unguicularis; *Limbus* 5-fidus.

STAM. *Filamenta* 4, tubo supra basin inserta, inaequalia: duobus inferioribus brevioribus duobus superioribus; tubo breviora,

Antherae ovatae, adnatae.

PIST. *Germen* superum.

Stylus filiformis, tubo paullo brevior, erectus.

Stigma bilobum.

CAPSULA globosa, rostrata, glabra, bilocularis, longitudinaliter dehiscens, bracteis longior; *Rostrum* compressum, sulcatum, lineare, obtusum; *Dissepimentum* obovatum, emarginatum, sub apice foramine perforatum lateribus membranaceum, persistens.

SEMINA in singulo loculamento bina, reniformia, rugosa, convexa latere externo; interno concava, sulco longitudinali; ferruginea, magnitudine milii.

CHARACTER generis: Capsula bilocularis.

Cor. campanulata.

Cal. multipartitus.

LOCUS: Didynamia, Angiospermia, post Cymbariam.

NOMEN datum fuit a Prof. RETZIO, in memoriam CAROL. PETR. THUNBERG, Med. Doctoris et in Horto Acad. Ups. Demon-

Demonstratoris Botanices, ob longinqua suscepta periculosa itinera inque Botanicis et Zoologicis detecta non pauca.

SPECIES I. *Thunbergia capensis.*

Thunbergia capensis. Retzius Act. Lund. T. I. p. 163. cum figura.

H Y D N O R A.

CALYX carnosus, subteres, palmaris, primum clausus, dein apice dehiscens; ante aperturam apice triqueter, supra basin parum dilatatus; extus rimosus lacunis pubescentibus, rufescens tuberculis elevatis, obtusis, subfuscis: post dehiscentiam superne in tres limbos divisus, inferne infundibuliformis.

Laciniae limbi sublanceolatae, obtusae, fungo dimidio breviores, divaricatae, apicibus inflexis; margines externi parum extrorsum flexi, interni dilatati, oblique inflexi, basi in dentes tres coeuntes ciliis muricatis. *Cilia* instar Hydni imbricata, albo-incarnata, exteriora longiora, interiora sensim breviora.

COROLLA tripetala. *Petalum* singulum intra margines inflexos limbi adnatum, cordato-oblongum, carnosum, niveum, pollicare.

STAM. *Filamenta* tria, tubo medio calycis inserta, lata, in unum corpus coalita; extus antheris fere ad basin tecta; intus nuda, concava, alba; semiunguicularia.

Antherae tres, cordatae, striatae, cornosae, glabrae, albo-incarnatae; basi

B 4 connatae;

connatae; apice liberae, obtusae, conniventes.

Pollen tenuissimum, sulcis antherarum infidens, album.

PIST. *Germen* infra stamina, convexum, carnosum, glabrum, album.

Stylus crassissimus, brevissimus, subnullus.

Stigma trigonum, convexo-planum, trifidum: sulcis e centro ad angulos exeuntibus, transverse tenuissime striatum, album.

PERIC. *Bacca* basi fungi inclusa, carnosae, albae, trigona, multifidata.

SEMINA: *Corpuscula* ovato-cylindrica, plurima; *immatura* verticalia, totam fere capsulam replentia, superne affixa; petiolata, inferne et lateribus libera; intus carnea, solida, carnosae; extus globulis minimis, subpellucidis, niveis obsita. *Petioluli* breves, subfasciculati. *Matura* libera, nidulantia in pulpa tenuissima, minuta, sensim magis et magis fusca, glabra.

CHARACTER generis: Fungi Calyx tripartitus.
Corolla 3-petala, calyci adnata.

Stamina 3, Pistillum!

LOCUS: Monadelphia, Monogynia, ante Walthariam.

SPECIES I. *Hydnora africana*

Hydnora africana. Thunb. Act. Stockholm. 1775. p. 69. tab. 2. f. 1. 2. 3. et 1777. p. 144. tab. 4. fig. 1. 2.

Aphyteia hydnora Diff. Acad. Er. Acharii 1775. cum tabula.

R A D E R M A C H I A.

Flores masculini:

CALYX nullus. *Amentum* cylindricum, superne sensim incrassatum, spithamaeum, floribus totum tectum.

COROLLA. *Petala* duo, oblonga, concava, obtusa, villosa, alba, filamentum includentia.

STAM. *Filamentum* unicum intra singulam corollam, filiforme, diaphanum, album, corollae longitudine.

Anthera pyramidalis, flava.

Flores feminei in eadem arbore:

CALYX nullus. *Pericarpium* ovatum, geminibus tectum.

COROLLA nulla.

PIST. *Germina* convexa, sexangulata, frequentissima.

Stylus filiformis, persistens.

Stigma unicum vel saepius duo, capillaria, revoluta, lineam longa.

PERIC. *Pomum* ovatum, muricatum, carnosum, multiloculare.

SEMINA multiplici serie imbricata, oblique triquetra, carne pulposa obducta, magnitudine juglandis: *Nucleus* albus, cortice tenui brunneo obductus.

CHARACTER generis: M. Cal. o. Cor. 2-petala.

F. Cal. o. Cor. o. Styl. I.

Pomum multiloculare.

LOCUS: Monoecia, Monandria, post Ceratocarpum.

NOMEN: in honorem Maecenatis summi et Historiae naturalis imprimis Patroni et Fautoris maximi, in summo Consilio Batavino-Indico Consiliarii etc. Societatis scientiarum Batav. illustris Praefidis, JOACH. CORN. MATH. RADERMACHER.

SPECIES 1. *Radermachia incisa: foliis incis.*
Radermachia incisa. Thunb. Act. Stockholm.
 1776. pag. 253.

SPECIES 2. *Radermachia integra: foliis indivis.*
Radermachia integra. Thunb. Act. Stockholm.
 1776. pag. 254.

K E U R A.

*Flores masculi et feminei terminales, distincte
 in diversa arbore.*

M. CALYX et **COROLLA** nulla.

STAM. *Filamenta* sparsa, solitaria in panicula ramosissima, brunnea, vix lineam longa.
Antherae lineares, acutae, erectae, flavae.

F. CALYX et **COROLLA** nulla; nisi bracteae germina distinguentes.

BRACTEAE inter germina lineari-lanceolatae, germine breviores, albae.

PIST. *Germina* aggregata, sessilia, 5-angulata, convexa, viridia, glabra.

Stylus nullus.

Stigmata duo, raro unicum, cordata, marginata, alba.

PERIC. *Nuces* obovatae, inferne attenuatae, 5-angulatae, glabrae.

CHARACTER generis: M. Cal. o. Cor. o. •
 Filamenta solitaria.

F. *Nuces* aggregatae.

Locus:

LOCUS: Dioecia, Monandria, ante Nejadem.

SPECIES I. Keura odora.

Keura odorifera. Forskähl. Flora Aegypt. Arab.

pag. 172.

Javanis: Puda.

Radix perennis.

Junior acaulis est foliis plurimis; adulta caulescit; adultior arborescit, caudice crassitie dupla femoris, biorgyalis, tota tuberculis frequentissimis asperata, apice ramosa.

Rami alterni, cauli similes; brachio cassiores, patentés.

Folia in juniore planta radicalia, in adulta semper terminalia, trifariam imbricata, ensiformia, inferne erecta, & medio dependentia, sessilia, serrato-spinosa, spinis albis erectis, tri-vel quadri-pedalia, canaliculata, carina dorsali spinosa spinis albis recurvis.

Flores utriusque sexus terminales; masculi nudi, antheris solitariis, sparsis, raro subumbellatis, in panicula ramosissima pedicellis capillaribus, tomentoso-brunneis; feminei sessiles, aggregati in spica ovata.

Uterque sexus in Ceylona occurrit; in Java tantum masculus, uti et in Arabia hucusque inventus fuit.

Fructus magnitudine Bromeliee Ananas aliquando.

MONTINIA.

M. CALYX 4-dentatus, brevissimus, glaber; dentes erecti.

COROLLA 4-petala, supera. Petala ovata, obtusissima, inter calycis dentes inserta, patentia, alba.

STAM.

STAM. *Filamenta* 4. raro 5 cum petalis 5.

RECEPTACULUM inferum, concavo-planum, glabrum.

F. CALYX 4 dentatus, capsulam vestiens, glaber: dentes erecti, brevissimi. Raro calyx 5-dentatus cum petalis et filamentis 5.

COROLLA ut in mare.

STAM. *Filamenta* 4, intra dentes calycis brevissima, castrata absque antheris, alba.

PIST. *Germen* inferum, concavo-planum, glabrum.

Stylus corolla brevior, crassus, supra bipartitus.

Stigmata duo, reniformia.

PERIC. *Capsula* ovato-oblonga, glabra, lineis elevatis, bilocularis; longitudinaliter dehiscens.

Septum crassum, didymum.

SEMINA plurima, imbricata, ovata, compressa, margine omni alata.

CHARACTER generis: M. Cal. 4 part. Cor. 4 petala.

F. Cal. 4 part. Cor. 4 petala.

Stigm. 2. Caps. 2. locul.

LOCUS: Dioecia, Tetrandria, post Viscum.

NOMEN in honorem LAURENT. MONTIN, Med. Doct. Botan. eximii, Patroni et Amici dilectissimi.

SPECIES I. *Montinia* caryophyllacea.

Montinia caryophyllacea. Thunb. Act. Lund. T. I. pag. 108.

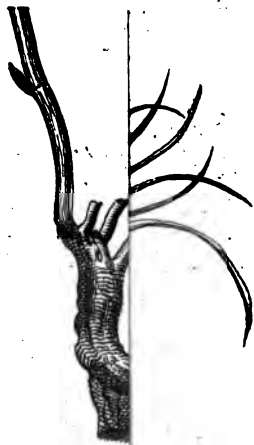
In Tabula cernuntur magnitudine naturali

BLADHIA japonica,

WURMBEAE capensis varietates α . β . γ .

DELIZIA scabra.

ca

Thunberg Vol. I.

D I S S E R T A T I O
DE
NOVIS GENERIBVS
PLANTARVM.

P. II.

D. 10. JULII 1782.

R E S P.

CAROL. HENR. SALBERG.

Ab eo usque tempore, quo in phalanges distribuere, et ad genera referre plantas incoeperunt Botanici, scientia vegetabilium citius increvit et longe facilior reddita est. Genera fixa primus omnium construxit immortalis TOURNEFORTIUS, eorumque numerum postea sensim adauxerunt omnes seculi huius Botanici, ut ultra mille et quingenta hodie numerentur. Multa tamen adhuc scientiae amatoribus detegenda restant, quae vel omnino non, vel qua solum barbarum nomen nota sunt. Sic adhuc nescimus, quatenam sit illa arbor, quae

quae in Java et Ceylona sponte crescens, ab omnibus fere incolis commemoratur, dicta lignum stercoris, ob singularem ipsius ligni, praesertim recentis, tetrum et abominandum odori stercoris humani adeo similem, ut similius nihil. Decerptos ramos et folia tantum huius, nullos vero flores, cel. Praef. videre contigit. Vidit tamen decocto huius exanthemata cutis chronica saepe et optime profligata. Malabariae et insulae Ceylonae incolae quotidie lignorum suorum amaritiei insigni imbutorum, magna cum laude mentionem faciunt, summoque cum fructu contra morsuras serpentum venenatas, atque febres ardentis adhibent, licet a curiosis Europaeis vix unicum horum Botanice adhuc notum sit. Attulit cel. Praef. ex hisce regionibus pocula ex hisce lignis tornata, quae vinum sibi infusum ea inficiunt, intra pauca momenta, amaritiei, ut absque nausea vixque bibi possit. Neque adhuc detegere valuerunt Chinam frequentantes mercatores nostri, radicem illam amarissimam Schynlyn, quem ad fluxus alvinos sistendos roburque stomachi amissum restituendum, tantum decantant Chineses. Notius est, quam quod notissimum, Camphoram contra plurimos morbos remedium esse praestantissimum. Communiter haec Camphora e Japonia ad nos adfertur, e Lauri

Lauri Camphorae radicibus et lignis coctione et sublimatione extracta. | Exstat vero alia Camphorae species, Camphora Baros dicta, ex urbe Baros insulae Sumatrae oriunda, quae tantum priorem Camphoram nostram virtute superat, ut pro huius unica libra lubentissime centum libras solvant Japonenses. Huius vero Camphorae, tam carae, tam aestimatae, tamque fortis origines adhuc ignoramus, licet id certo sciamus, quod haec ipsa naturalis sit, quod pelluciditate vitrum aemuletur, quodque arbor longe diversissima sit a Lauro camphorifera. Haec vero et plura alia obscura, ventura, sine dubio, deteget aetas. Mihi vero specimen Academicum edituro, jam contingit, tibi B. L. Generum Plantarum novarum partem sistere secundam, ea certissime spe, ut, aequae ac primam, haec benigne excipias. Continet haec, inter alia, tria Genera, quae antea quidem dudum descripta sunt a cel. Prof. FORSTERO, in descriptionibus novorum Generum; sed cum eodem circiter tempore, cel. Praeses etiam haec ipsa Genera detexerit aliterque atque fusius descripserit, hanc illorum descriptionem haec communicare volui. Nomina quidem alia hisce ab initio imposita fuerunt a cel. Praeside, ea vero cum nominibus Forsterianis, typis dudum divulgatis, potius com-

commutari voluimus, quam inutile et taediose numerum synonymorum nimis adaugere. Et haec est ratio, cur, in prima Dissertationis parte, duorum Generum servata sint nomina, prius illis imposita, scilicet: *Radermachia* a cel. Praeside in actis Holmiensibus et *Keura FORSKOHLEI* in recensione Generum FORSKOHLEI descripta, licet a celeb. FORSTERO recensita et depicta sub nominibus *Artocarpi* et *Athrodactyli*, fuerint.

GENERA NOVA PLANTARVM.

W I T S E N I A.

CALYX, praeter bracteas, nullus.

COROLLA 1-pétala, tubulosa, erecta, bracteis longior. *Tubus* cylindricus, sensim amplius, basi luteus, apice nigro-caeruleus. *Limbus* 6to partitus, erecto-patens: Laciniae oblongae, obtusae, tomentosae, luteae, unguiculares.

STAM. *Filamenta* tria, tubo superne inserta, lineam longa.

Antherae oblongae, erectae, flavae.

PIST. *Germen* superum.

Stylus unicus, filiformis, erectus, apice cernuus, corolla paullo longior.

CHARACTER generis: Cor. 6-partita, cylindrica; Stigma emarginatum.

LOCUS: Triandria, Monogynia, ante Ixiam.

NOMEN in memoriam dedi Domini WITSEN, Consulis Amsteldamensium consult. et Scientiarum in genere Patroni et Promot. summi.

Differt-I) ab *Ixia*: *Corolla cylindrica.*

Stigmate emarginato.

II) ab *Antholyza*: *Corolla regulari, aequali.*

SPECIES I. *W. Maura.*

Antholyza maura. Lin. Syft. Ed. 13. Tom. 2. pag. 78. Mant. pag. 175.

G

Crescit

Crescit in montium lateribus ad Nordboek et Baijsals.

Floret Aprili, Majo.

Radix lignosa.

Caulis anceps, inferne tantum nudus, a casu foliorum articulatus, glaber, superne totus foliis vestitus, saepius simplex, rarius bifidus, erectus, bipedalis.

Folia alterna, sessilia, equitantia, ensiformia, subfalcata, acuminata, lineata, marginata, erecta, imbricata, glabra, palmaria usque spithamea.

Flores terminales, capitati.

Capitula duo, tria vel quatuor, alterna, squamosa, subbiflora.

Squamae seu bracteae alternae, oblongae, acutae, concavae, ferrugineae, glabrae; exteriores breviores, unguiculares; interiores longiores, pollicares.

F A G R A E A:

CAL. *Perianthium* 1-phyllum, campanulatum, 5-partitum; *lacinae* obtusae, incumbentes, apice membranaceae.

COROLLA 1-petala, infundibuliformis: *Tubus* teres, apice sensim dilatatus, palmaris: *Limbus* contortus, 5-partitus: *Lacinae* oblongae, obliquae, obtusae, integrae, patulae.

STAM. *Filamenta* 5, tubo inserta, filiformis, aequalia, corolla breviora.

Antherae didymae, ovatae, verticales, extus convexae, 4-sulcatae, intus planae, facile bipartibiles.

PIST. *Germen* superum.

Stylus

Stylus filiformis, longitudine corollae.

Stigma peltatum, orbiculatum, planum.

PERIC. *Bacca* ovata, carnosâ, glabra, epidermide tecta, bilocularis, magnitudine Pyri minoris.

CHARACTER generis: *Bacca* 2-locularis, carnosâ.
Semina globosa.
Stigma peltatum.

LOCUS: Pentandria, Monogynia, post Randiam.

NOMEN in honorem JON. THEOD. FAGRAEI,
Med. Doct. et Botan. meritissimi.

Differt I) a *Portlandia*: *Calyce corollaque infera.*
Tubo subcylindrico.
Stigmate peltato.
Bacca ovata, glabra,
carnosâ.

II) a *Brunsfelsia*: *Stigmate peltato.*
Bacca carnosâ, bi-
loculari.

III) a *Strychno*: *Perianthio persistente.*
Stigmate peltato.
Bacca carnosâ.
Seminibus orbiculatis,
glabris.

SPECIES I. *F. ceylanica.*

Habitat in Ceylona.

Floret Decembri, Ianuario.

Caulis frutescens, erectus, subtetragonus, crassitie digiti, bipedalis.

Folia fastigiatis opposita, petiolata, frequentia, obovato-oblonga, obtusissima, integra, coriacea, palmam lata, spithamæa.

Petioli semiteretes, pollicares.

Flores terminales, subumbellati, pedunculati.

Umbella circiter triflora.

Pedunculi uniflori, bracteati, unguiculares.

Bracteeae oppositae, ovatae, obtusae.

V A H L I A.

CAL. *Perianthium* 5-phyllum: Foliola lanceolata, acuta, concava, patentia, lineam longa.

COROLLA 5-petala, lutea. Petala ovata, concava, patentia, calyce duplo breviora.

STAM. *Filamenta* 5, filiformia, inter petala inserta, erecta, longitudine calycis, flava. *Antherae* oblongae, quadrifurcatae, flavae.

PIST. *Germen* inferum.

Styli duo, filiformes, erecto-patuli, lutei, staminibus longiores.

Stigmata simplicia, obtusa.

PERIC. *Capsula* ovata, truncata, lineis 5 elevatis exarata, calyce persistente coronata, bivalvis, unilocularis.

SEMINA plurima, minuta.

CHARACTER generis: Flores calyculati sparsi.
Capsula.

LOCUS: Pentandria, Digynia, ante Rhyllidem.

NOMEN dedimus in honorem Domini VAHL, in horto Hafniensi Botan. Demonstrat. meritiss.

SPECIES I. *V. capensis.*

Crescit prope Verkeerde Valleij sabulosis locis.

Floret Decembri.

Tota planta villosa, viscosa.

Radix perennis.

Caules subradicales, plures, herbacei, erecti, simplices vel ramosi, teretes, spithamaei.

Rami

Rami oppositi, fastigiati, cauli similes.

Folia opposita, sessilia, lanceolata, acuta, integra, concava, erecta, longitudine internodiorum, pollicaria.

Axillae onustae foliis minoribus.

Flores axillares, pedunculati.

Pedunculus teres, erectus, biflorus, bractea in medio lanceolata.

Facies Aizoi.

CARXYLON.

CAL. *Perianthium* diphyllum, suborbiculatum, rude, intus concavum, extus carinatum, margine tenuissimum, erectum, corolla brevius.

COROLLA 1-petala, 5-partita fere ad basin; *Tubus* nullus. *Limbi* lacinae obtusae, latae, subrotundae, concavo-crispae, membranaceae, patentes, flavescentes vel parum obscure purpurascens.

NECTARIUM: squamae 5, corollae medio insertae, corolla paullo angustiores et breviores, cumque ea inferne connatae; fructui conniventi impositae, ovatae, acutiusculae, concavae, membranaceae, flavescens basi virescente.

STAM. *Filamenta* 5, lateri germinis inserta, corolla breviora, alba, capillaria.

Antherae minimae.

PIST. *Germen* superum, conicum, glabrum.

Stylus simplex, corolla brevior, erectus, albus.

Stigmata duo, revoluta, albida; raro stigma simplex.

PERIC. nullum.

SEMEN I, depressum, rotundum, viride, spirale, membrana tenuissima vestitum, filamentis nectarioque persistentibus tectum:

CHARACTER generis: Semen tunicis vestitum.

Corolla 5-petala.

Nectar. 5-phyllo, connivens, corollae insertum!

Locus: Pentandria, Monogynia, post Sauvagesiam.

Differt I) a *Salsola*: *Stylo manifeste unico.*

Fructu angiospermo.

Calyce diphylo.

Nectario.

II) ab *Anabasi*: *Nectario!*

Calyce diphylo.

SPECIES I. *C. falsola.*

Africanis: Canna bosch.

Crescit in omni Carro.

Floret Octobri.

Radix perennis.

Caulis arboreescens, erectus, ramosissimus, nudus.

Rami sparsi, rigidi, flexuosi, patuli, ramulosi.

Ramuli ultimi sparsi, teretes, flexiles, tomentoso-albi, foliosi, floriferi, pollicares et ultra.

Folia in ultimis ramis frequentissima, imbricata, sessilia, subglobo-ovata; intus concaviuscula, glabra; extus gibba, cinereo-tomentosa, obtusa, minutissima, adpressa. Axillae aliis foliis onustae.

Anabasi proxime accedit.

Ufus: *Ex cineribus huius, cum pinguedine ovina, sapo Africanus cinerascens praeparatur a rusticis.*

M A S S O N I A.

CALYX nullus.

COROLLA 6-petala. Petala nectario extus imposita, lanceolata, patentia, semiunguicularia, erecta.

NECTARIUM inferum, cylindricum, 6-striatum, membranaceum, dentatum.

STAM. Filamenta 6, nectarii dentibus inserta, filiformia, declinata, petalis paullo longiora, purpurascens.

Antherae ovatae, erectae, flavae.

PIST. *Germen* superum respectu nectarii.

Stylus subulatus, declinatus, longitudine staminum.

Stigma simplex, acutum.

PERIC. *Capsula* triquetra, superne incrassata, obtusa, glabra, unguicularis, trilocularis, trivalvis, angulis dehiscens.

SEMINA plurima, angulato-globosa, glabra, atra, magnitudine feminum *Sinapis*.

CHARACTER generis: Nectarium inferum.

Corolla 6-petala; nectario inserta.

LOCUS: Hexandria, Monogynia, post *Panocratium*.

NOMEN impositum fuit huic generi a cel. Praefide in honorem amici et olim in interioribus Africae regionibus, sub bienni itinere comitis amantissimi, Domini FRANCISC. MASSON, Hortulani Regii et Botanici, plurimis etiam postea itineribus et novis detectis inclyti et bene meriti.

Differt I) ab *Asphodelo* α) *Nectario cylindrico*.

β) *Capsula triquetra*.

II) a *Panocratio* 1. *Germine supero*.

2. *Nectario 6-dentato*.

- III) a Narcisso: a) *Germine supero*,
 b) *Nectario dentato, apice
 staminifero.*

SPECIES 1. *M. latifolia: foliis rotundato-ovatis
 glabris.*

Crescit in Roggefeldt.

Floret Septembri, Octobri.

*Radix bulbosa. Bulbus rotundus, fibrosus,
 magnitudine Raphani.*

Scapus subnullus.

*Folia radicalia, bina, suborbiculata, integra,
 crassa, plana, depressa; supra viridia
 maculis margineque purpureis; subtus
 pallida, immaculata, glabra.*

*Flores radicales inter folia, pedunculati, glo-
 merati, bracteis cincti.*

*Pedunculi sensim, incrassati, albidii, glabri,
 semiunguiculares, uniflori.*

*Bractea unica ad basin singuli pedunculi ovata,
 acuta, concava, membranacea, longi-
 tudine fere floris, persistens, erecta.*

SPECIES 2. *M. lanceolata: foliis lanceolatis,
 integris, glabris.*

Crescit in summo monte Ondersto Roggefeldt.

Floret Augusto.

*Folia radicalia, pauca, lanceolata, subensi-
 formia, integra, glabra, tripollicaria.*

*Scapus filiformis, erectus, glaber, inferne
 albus, superne purpurascens, bipollicaris.*

Flares pedunculati, subfastigiati.

Pedunculi sparsi, filiformes, uniflori.

SPECIES 3. *M. undulata: foliis lanceolatis un-
 dulatis glabris.*

*Crescit in interioribus Africae australis re-
 gionibus.*

Bulbus magnitudine nucis avellanae, fibrosus.

Folia

- Folia radicalia, tria, quatuor vel quinque, inferne valde angustata, ensiformi-lanceolata, undulata, erecta, glabra, digitalia.*
- Scapus erectus, sensim incrassatus, glaber, pollicaris.*
- Flores terminales, umbellati, pedunculati.*
- Pedunculi brevissimi, uniflori.*
- SPECIES 4.** *M. echinata: foliis ovatis muricatis pilosis.*
- Crescit iuxta margines montis, distae Bocklands Berg, in interioribus Capitis bonae Spei regionibus.*
- Bulbus magnitudine vix nucis avellanae.*
- Folia radicalia, duo, ovata, obtusa cum acumine, integra, plana, depressa, tota supra tuberculis muricata; pilosa pilis sparsis albis, pollicaria.*
- Scapus nullus vel brevissimus.*
- Flores glomerati inter folia.*

CALODENDRUM.

- CAL.** *Perianthium monophyllum, persistens, 5-partitum: laciniae ovatae, acutae, crassiusculae; intus glabrae, albae; extus villosa-muricatae marginibus subrevolutis; corolla multoties breviores.*
- COROLLA** *ante explicationem 5-angularis, longitudine calycis; explicata 5-petala.*
- Petala lanceolata, obtusa, patentia, intus canaliculata, extus carinata, undulata, villosa, calyce triplo longiora, unguicularia, incarnata.*
- NECTARIA** *5, petaliformia, intra petala receptaculo inserta, lineari lanceolata, apice*
- C 5 subula-

subulata, glandula terminata, corolla angustiora, eiusdem vero longitudine, glabra, argenteo-glandulosa.

STAM. *Filamenta* 5, aequalia, longitudine corollae, alba; - quatuor antheriferis unoque sterili.

Antherae ovatae, fulcatae, cordatae, brunneae, dorso insertae.

PIST. *Germen* superum, pedicellatum, capitatum, muricatum, fuscum.

Stylus lateri altero germinis insertus, filiformis, longitudine filamentorum.

Stigma simplex, obtusum.

PERIC. *Capsula* ovata, 5-angularis: angulis obtusis, 5-sulca, muricata, pedunculata, 5-valvis, 5-locularis, magnitudine Pruni.

SEMINA bina in singulo loculamento, subtriangularia, dorso convexa, glabra, brunnea, magnitudine Pisi.

CHARACTER generis: Caps. 5-locularis.

Nectarium 5-phyllum.

LOCUS: Pentandria, Monogynia, post Cedrelam.

Differt a Cedrela nectario.

a Sauvagesia *Capsula* 5-loculari.

Variat numerus partium corollae, nectarii et staminum: raro 4 sunt, saepissime 5, rarius 6. Unum stamen plerumque castratum observatur. Vidi petala 6 et nectaria 6 cum staminibus 4.

Capsula pedunculo brevi supra calycem gaudet.

Loculamenta quaedam capsulae saepe sterilia.

SPECIES I. C. capense.

Africanis: Wilde Castanien.

Crescit in Groot Vaders bosch.

Floret Decembri, Januario.

Radix

Radix perennis.

Caulis: arbor excelsa, valde crassa.

*Rami oppositi vel terni, cicatricibus foliorum
scari, striati. teretes, divaricati, fusci.*

*Folia fastigiatim opposita, petiolata, ovata,
obtusa, integerrima, lineata nervis
parallelis, sempervirentia, supra viri-
dia, subtus pallidiora, palmaria.*

*Petioli crassi, breves, supra plani, subtus
convexi, lineam longi.*

Flores paniculati, terminales.

*Pedunculi breves; villosi, oppositi cum impari,
uniflori.*

E K E B E R G I A.

*CAL. Perianthium 1 - phyllum, campanulatum,
tomentosum, 4 - partitum: Lacinae
ovatae, obtusae.*

*COROLLA 4 - petala, calyce paullo longior.
Petala oblonga, obtusa, alba, extus
tomentosa.*

NECTARIUM: annulus basin germinis cingens.

*STAM. Filamenta 10, brevissima, pubescentia.
Antherae ovatae, acutae, erectae, flavae
lineis duabus nigris.*

PIST. Germen superum.

Stylus cylindricus, brevissimus.

Stigma capitatum.

*PERIC. Bacca globosa, 5 - sperma, magnitudine
nucis avellanae.*

SEMINA oblonga.

Bacca variat seminibus 2 - 5.

*CHARACTER generis: Nectarium fertiforme,
cingens germen.*

*Bacca 5 - sperma, se-
minibus oblongis.*

Locus:

LOCUS: Decandria, Monogynia, post Swieteniam.
NOMEN imposuit huic generi cel. Prof. AND.
 SPARRMAN, in sempiternam memo-
 riam meritorum in scientias celebris
 Capit. et Ord. Wasaei Equ. Domini
 CAROLI GUSTAVI EKEBERG.

Differt a Swietenia et Melia Bacca.

Nectario integro.

SPECIES I. E. capensis.

Ekebergia capensis. SPARRMAN Act. Holm.
 1779 pag. 282. tab. 9.

*Africanis: Essenhout et Essenboom, item
 Hauteniquas Essen, i. e. Ash-tråd ob
 similitudinem foliorum cum Fraxino.*

*Crescit in sylvis Hauteniquas, inque sylva Essen-
 bock. dicta infra Langekloof.*

Floret Novembri et sequentibus mensibus.

Caulis: arbor procera, cortice cinerascete.

*Rami et Ramuli alterni, a casu foliorum no-
 dosi, rugosi, patentes, cinerascetes,
 glabri.*

*Folia in extremitatibus ramulorum aggregata,
 sparsa; petiolata, pinnata cum impari.
 Foliola opposita, sessilia, trijuga, ob-
 longa, acuminata, integra, margine
 revoluta, lateri interiori ad basin angu-
 stata, parallelò-nervosa, glabra, subtus
 pallidiora, inferiora pollicaria, superiora
 sensim maiora, bipollicaria.*

*Petiolus universalis, semiteres, glaber, in-
 ferne aphyllus, spithamaeus.*

Flores axillares et terminales, paniculati.

Panicula ex ala folii solitaria, erecta.

*Pedunculus universalis compressus, striatus,
 glaber, palmaris; Pedicelli cernui,
 glabri, lineam longi.*

Uusus

Ufus: *Lignum durum variis rebus fabricandis infervit.*

I N O C A R P U S.

CAL. *Perianthium* 1-phyllum, campanulatum, glabrum, bifidum, lacinae rotundae, subaequales.

COROLLA 1-petala, tubulosa. *Tubus* cylindricus, calyce brevior. *Limbus* 5-partitus: *lacinae* lineares, acutae, undulatae, saepe reflexae; calyce duplo longiores.

STAM. *Filamenta* decem, brevissima, tubo inserta, 5 superiora, 5 inferiora.

Antherae ovatae, didymae, erectae.

PIST. *Germen* superum, oblongum, villosum.

Stylus nullus.

Stigmatis loco punctum excavatum.

PERIC. *Drupa* ovata, compressa, obtusa, 1-sperma.

Nux fibris lignosis intertexta.

Nucleus ovalis, compressus.

CHARACTER generis: Corolla tubulosa.

Drupa 1-sperma.

Locus: Decandria, Monogynia, post Arbutum.

SPEC. 1. I. edulis.

Gajan, *gajanus*. Rumph. Herb. Amb. Tom. I. p. 107. tab. 65.

Inocarpus edulis. Forst. Gen. Plant. pag. 65.

Tab. 33.

Crescit in Iava et alibi.

Floret Maio et sed. mensibus.

Caulis arboreus.

Rami alterni, rugosi, flexuosi, brunnei, glabri.

Folia alterna, petiolata, oblonga, obtusa, integra, subundulata, nervosa, glabra, subtus pallidiora, spithamaea.

Petiolus

Petiolus teres, vix lineam longus.

Flores spicati.

Spicae axillares, flexuoso-erectae, digitales, usque spithameae, floribus approximatis.

BARRINGTONIA.

CAL. *Perianthium superum, persistens, viride, glabrum, diphyllum: foliola ovata, concava, persistencia, pollicaria.*

COROLLA 4-petala, alba. Petala ovato-oblonga, integra, caduca, calyce duplo longiora.

NECTARIUM conicum, tubulosum, basin styli vestiens, apice dentatum denticulis pluribus, inaequalibus.

STAM. *Filamenta plurima, receptaculo inserta, capillaria, corolla longiora, incarnata, caduca.*

Antherae subrotundae, minutae, flavae lineis atris.

PIST. *Germen inferum, marginatum, planum.*

Stylus filiformis, longitudine staminum.

Stigma simplex.

PERIC. *Drupa ovata, conico-quadrangularis, apice attenuata, calyce coronata.*

Nux ovata, ossea, extus rugoso-fibrosa, 4-locularis.

Nuclei solitarii, ovati, rugosi.

CHARACTER generis: Calyx diphyllus, persistens.
Drupa nuce 4-loculari.

LOCUS: Polyandria, Monogynia, post Mammeam.

NOMEN imposuit cel. Prof. FORSTER in honorem Domini BARRINGTON e iudicibus Regiis Princ. Walliae.

Differt

Differt I) ab Eugenia, cui valde similis:

1. *Staminibus receptaculo insertis.*
2. *Calyce diphylo.*
3. *Nectario.*

II) a Mammea, cui valde affinis:

1. *Nectario.*
2. *Nuce 4-loculari.*
3. *Calyce diphylo, persistente.*
4. *Stigmate acuto.*

SPEC. I. B. speciosa.

Barringtonia. Forster Gen. Plant. p. 75. Tab. 38, 38 a. 38 b.

Butonica. Rumph. Herb. Amb. Tom. 3. p. 172. Tab. 114.

Mammea Asiatica. Lin. Sp. Plant. p. 731.

Crescit in Iava et Ceylona ad littora maris.

Floret Iunio et sequentibus mensibus.

Arbor excelsa, debilis.

Rami angulati, glabri.

Folia in apicibus ramorum, frequentia, sparsa, subsessilia, obovato-oblonga, inferne attenuata, obtusa, emarginata, integra, glabra, patentia, palmam lata, pedalia.

Flores pedunculati, solitarii.

Pedunculus digitalis, usque spithamaeus, glaber, cernuus.

Flores omnium maximi et pulcherrimi, sed facillime corolla et staminibus deciduis.

CHAMIRA.

CAL. Perianthium 4-phyllum, erectum, clausum, unguibus corollae paullo brevius; foliola lanceolata, extus convexiuscula: duo staminibus longioribus opposita, basi producta in nectarium cornutum, rectum, albidum, calyce duplo brevius.

COROLLA

COROLLA 4-petala, cruciata: unguis lineares, erecti, lineam longi. Lamina ovata, obtusa, patentia, longitudine unguium.

COLOR corollae albus.

NECTARIUM: glandula globosa, virefcens, glabra, sessilis extra stamina breviora, utrinque unica.

STAM. Filamenta 4, receptaculo inserta, lineari-subulata; calyce paullo breviora, erecta, alba; 4-longiora, duobus oppositis duplo brevioribus.

Antheras ovatae, flavae: filamentorum longiorum quatuor conniventes.

PIST. *Germen* superum, ovatum, glabrum.

Stylus brevissimus, viridis.

Stigma obtusum.

PERIC. *Siliqua* oblonga, dorso recta, ventre convexa, subarticulata, bivalvis, bilocularis, pollicaris.

SEMINA plura, ovata.

CHARACTER generis: Calyx basi cornutus!

Glandula extra stamina breviora.

Locus: Tetradynamia filiquosa, ante Cheiranthum.

Affinis quidem est Heliophilae, sed re vera distinctum genus.

Differt I) ab *Heliophila*: a) Cornu calycis producto.

b) Nectarium glandula globosa.

c) Calyce persistente.

II) ab *Hesperide*: a) Glandula nectarum simplici.

b) Cornu calycis.

Cheiran-

Chirantho convenit, sed differt:

- a) *Glandula simplici nectarea.*
- b) *Cornu calycis.*
- c) *Calyce clauso, persistente.*

SPECIES I. *C. cornuta.*

Crescit in fissuris rupis Witteklipp dictae, in Swartland.

Floret Septembri.

Tota planta succulenta, debilis, glabra.

Radix fibrosa, annua.

Caulis unus vel plures procumbentes vel subscandentes, inferne subangulati, superne teretes, glabri, ramulosi.

Ramuli alterni, uti caulis, apice sensim attenuati.

Folia alterna, petiolata, cordato-subrotunda, acuminata, dentato-angulata; inferiora maiora; superiora sensim minora, nervosa.

Petioli semiteretes, supra canaliculati, folio breviores, pollicares, patentes.

Flores alterni, remotissimi: terminalibus approximatis pedunculatis.

Pedunculi florentes erecti, lineam longi, uniflori, fructiferi reflexi.

G A L A X I A.

CAL. *Spatha univalvis membranacea, glabra, tenuissima, connivens.*

COROLLA 1-petala, supera. *Tubus filiformis vel capillaris, longus, erectus, glaber, pollicaris, apice paululum ampliatus. Limbus 6-partitus: Lacinae obovatae, obtusae, patentes; tribus exterioribus basi fovea nectarifera.*

STAM. *Germen inferum, obtuse triangulare, glabrum.*

D

Stylus

Stylus centro germinis insertus, filiformis, staminibus paullo longior.

Stigmata tria, filiformi - multipartita, patentia.

PERIC. *Capsula* oblonga, glabra, trivalvis, trilocularis, subcylindrica, trifurca.

SEMINA plurima, globosa, minima.

CHARACTER generis: Cor. 1-petala, 6-fida.

LOEUS: Monadelphia, Triandria, ante Lercheam.

Differt a *Moraea*: 1. *Stigmatibus multipartitis nec bilabiatis.*

2. *Corolla 1-petala: tubo longo; limbo sexpartito aequali.*

ab *Ixiis*: 1. *Staminibus connatis,*

2. *Stigmatibus multipartitis.*

3. *Spatha univalvi.*

SPECIES 1. *G. ovata: foliis ovatis.*

Crescit copiose circa urbem Cap, in collibus.

Floret a Junio ad Septembris mensem.

Radix filiformis, descendens, bulbo affixa: bulbus ovatus, reticulatus. Bulbilli saepe conglomeratione, plures.

Scapus vel caulis nullus.

Folia radicalia, congesta, vaginantia, ovato-oblonga, obtusa, supra sulco longitudinali subvenosa, plana, margine subcartilaginea, glabra, pollicaria.

*Corolla valde fatua variat colore flavo, purpureo, violaceo, vesperi se claudit uti et *G. graminea*, corolla fatiscendo involuta, ante horam quartam.*

Variat a) corollis totis flavis saepissime.

β) corollis violaceis.

SPECIES 2. *G. graminea: foliis lineari-filiformibus.*

Crescit

Crescit in collibus inter Cap et Tafelberg copiose, et alibi circa urbem.

Floret Junio, Julio, Augusto.

Radix ut in G. ovata.

Folia radicalia, fasciculata, ad singulum florem bina, basi latiora, inde linearia, apice setacea, integra, canaliculata, glabra, pollicaria vel bipollicaria.

Flores radicales inter folia vaginantia, fasciculati, sessiles tubo longo capillari.

Tubus corollae longitudine foliorum.

Color corollae saepius flavus; a frigore vespertino circa horam quartam fatiscit, contrahitur, vixque aperit iterum florem, nisi calidis a splendente sole diebus.

Variat a) corollis totis flavis.

β) tubo flavo, limbo violaceo.

Difficile siccantur hae species, cum a frigore vel minimo humidae evadunt et corollae apicem primo, dein limbum totum contrahunt crispando. Non conservantur et exsiccantur, nisi in libro bene inclusae teneantur, usque dum semisiccatae fuerint; tum separandae erunt, alias chartae ita adglutinantur, ut separari sine laceratione nequeant.

A I T O N I A.

CAL. *Perianthium* 1-phyllum, corolla multo brevius, erectum, 4-partitum: laciniae ovatae, acutae.

COROLLA 4-petala, erecta. *Petala* lato-ovata, convexa, obtusissima, unguicularia, albo-purpurea vel incarnata.

STAM. *Filamenta* saepissime 8, raro 9 vel 10, a basi fere ad medium in unum corpus

D 2

coalita,

coalita, inde libera, lineari-tubulata, fulcata, corolla longiora, exserta, pallida, virescentia.

Antherae ovatae, fulcatae, flavae stria fuscescente.

PIST. *Stylus* filiformis, longitudine filamentorum.
Stigma simplex, obtusum.

PERIC. *Bacca* ovata, exsucca, membranacea, fragilis, inflata, 4-angularis: angulis productis acutis, glabra, magnitudine Pruni.

SEMINA Columnae affixa, globosa, glabra, solitaria.

CHARACTER generis: Corolla 4-petala.
Bacca exsucca inflata!

LOCUS: Monadelphia, Octandria.

NOMEN in honorem Dom. AITON, Hortulani in Horto Regio Kewensi.

SPECIES I. *A. capensis*. Thunb. Act. Lund. Tom. I. p. 166. cum figura.

CASUARINA.

Mas. **CALYX** nullus, sed amentum filiforme, imbricatum; squamis minutis, ovatis, acutis, ciliatis, unifloris, circiter octo verticillatis.

COROLLA nulla.

STAM. *Filamentum* unicum intra singulum foliolum insertum, capillare, foliolo paullo longius.

Fem. *Strobilus* ovatus, squamis ovatis, acutis, carinatis, ciliatis.

COROLLA nulla.

PIST. *Germen* minutum.

Stylus

Stylus filiformis, bifidus, exsertus, strobilo longior.

Stigmata bifida.

PERIC. *Strobilus* oblongus. Capsulae conicae, bivalves, valvulis perpendiculariter dehiscentibus.

SEMEN solitarium, conicum, margine apiceque membranaceum.

CHARACTER generis: M. amenti squama uniflora. Cor. o.

F. *Strobilus*. Cor. o. stigmata 2, bifida. Capsula 2 - locularis, 1 - sperma.

LOCUS: Monoecia, Monandria, post Cynomorium.

Obs. *Stamina octo sunt, ad singulum articulum, sed unicum tantum intra singuli-folioli amenti apicem.*

SPECIES I. *C. equisetifolia*: *Verticillis flaminum approximatis.*

Casuarina littorea. Rumph. Herb. Amb. Tom. 3. p. 86. tab. 57.

Casuarina. Forst. Gen. Plant. p. 104. tab. 57.

Malaiice: *Kajo Tjammara.*

Crescit in Iava et aliis Indiae orientalis insulis.

Floret Martio et sequentibus mensibus.

Arbor omnium facile maxima et vastissima, ramosissima.

Ramuli sparsi, teretes, cinerei, verticillatododosi ex foliis deciduis: ultimi hispidi ex foliolis exaridis recurvis; longi, laxi, iterum ramulosi.

Ultimi ramuli sparsi, aggregati, filiformi-capillares, laxi, foliis decurrentibus tecti,

articulati, striati, apice florentes, digitales.

Folia (si vera) verticillata, octona, longe decurrentia, inferne subconnata, erecta, apice patula, subulata.

Flores in ultimis ramulis verticillato-spicati, masculi et feminei distincti in eadem arbore.

Spica mascula filiformis, ramulo crassior, subclavata, pollicaris.

Strobilus femineus oblongus, obtusus, solitarius in ramulis infra mares, pedunculatus; pedunculo vix lineam longo, erectus, magnitudine nucis.

SPECIES 2. C. nodiflora: verticillis staminum remotis.

Arbor excelsa.

Rami et ramuli, ut in priori, sed magis profunde striati.

Flores masculi in ultimis ramulis verticillati verticillis remotis, distinctis.

LINDE

DISSERTATIO
DE
NOVIS GENERIBVS
PLANTARVM.

P. III.

D. 18. JUNII 1783.

R E S P.

JOH. GUST. LODIN.

GONOCARPUS.

CALYX nullus.

COROLLA 4-fida, persistens.

STAM. *Filamenta* 4, corollae inserta.

DRUPA infera, subglobosa, corolla persistente
coronata, 8-gona, glabra, 1-ocularis,
1-sperma.

CHARACTER *generis*: Corolla 4-fida.

Drupa 8-gona, 1-sperma.

LOCUS: Tetrandria, Monogynia, post Elaeagnum.

SPECIES I. *G. micranthus*.

Iaponice: Faro Gufo.

Crescit iuxta Nangasaki in Iaponia.

Floret Augusto.

D 4

Radix.

Radix fibrosa, annua.

Caulis tetragonus, solitarius vel plures, basi decumbens, apice erectiusculus; superne ramosus, vix spithameus.

Folia opposita, brevissime petiolata, ovata, acuta, serrata, glabra, patentia, lineam longa.

Flores in ramis spicati, remoti, subsecundi, cernui, minuti.

O T H E R A.

CAL. *Perianthium* 1-phyllum, glabrum, 4-partitum, persistens: *laciniæ* ovatae.

COROLLA 4-petala, alba. *Petala* ovata, obtusa.

STAM. *Filamenta* 4, basi infima petalorum inserta; corolla duplo breviora.

Antheræ didymæ, 4-sulcatae.

PIST. *Germen* superum, glabrum.

Stylus nullus, sed stigma unicum, sessile.

Fruktus ignotus.

CHARACTER generis: *Petala* ovata, plana.
Cal. 4-partitus.

Stigma sessile. Capsula?

LOCUS: Tetrandria, Monogynia, post Rhacomam.

SPECIES 1. *O. japonica.*

Japonice Mikade ko i. e. millepeda planta.

Crescit in Japonia.

Caulis fruticosus.

Rami teretes, striati, purpurei.

Folia alterna, petiolata, ovata, obtusa, integra, coriacea, glabra, patentia, sesquipollicaria.

Petioli semiteretes, glabri, lineam longi.

Flores axillares, aggregati, pedunculati.

Pedunculi semilineam longi.

ORIXA.

O R I X A.

CAL. *Perianthium* 1-phyllum, 4-partitum, brevissimum.

COROLLA 4-petala, virescens. *Petala* lanceolata, patentia, lineam longa.

STAM. *Filamenta* 4, petalis breviora.
Antherae globosae.

PIST. *Germen* superum.

Stylus unicus, erectus, petalis brevior.

Stigma capitatum, obtusum.

PERIC. Capsularis videtur esse fructus.

LOCUS: Tetrandia, Monogynia, post Rhacomam.

CHARACTER generis: *Petala* lanceolata, plana.

Cal. 4-partitus.

Stigma capitatum. *Capsula*?

SPECIES I. *O. Iaponica.*

Crescit in Iaponia.

Caulis frutescens, flexuosus, glaber, erectus, ramosus, orgyalis.

Rami alterni, glabri, ultimi villosi.

Folia alterna, petiolata, ovata, integra, supra viridia, subtus pallida, villosa imprimis iuniora, patentia, semipollicaria.

Flores racemosi, racemis alternis pollicaribus.

Bractae sub pedicellis concavae, oblongae, glabrae.

Pedunculi et *pedicelli* villosi.

S K I M M I A.

CAL. *Perianthium* 1-phyllum, viride, minimum, persistens, ad basin fere 4-partitum: *laciniae* ovatae, acutae.

COROLLA 4-petala, alba. *Petala* ovata, minuta, concava.

STAM. *Filamenta* 4, brevissima.

D 5

PIST.

PIST. *Germen superum.*
Stylus unicus.

PERICARP. *Bacca ovata, umbilicata, glabra, rubra, obsolete 4-fulcata, magnitudinis pisi, intus farinaceo-pulposa, alba, subquadrivalvis.*

SEMINA quatuor, subtrigona seu externe convexa, oblonga, alba.

CHARACTER generis: Pet. 4, concava.
Cal. 4-part.
Bacca 4-sperma.

LOCUS: ante Rhacomam.

SPECIES I. S, japonica.

Japonice: Portugal no ki, Sin San, vulgo Mijama Skimmi, Kaempf. Am. exotic. fasc. V. pag. 779.

Crescit prope Nangasaki, urbem Japoniae.

Caulis fruticosus, erectus, glaber.

Rami alterni, subtetragoni.

Folia in apicibus ramorum, alterna, petiolata, frequentissima (ut fere verticillata), oblonga, undulata, integra, apicem versus obsolete crenata, erecta, acuminata, margine reflexa, digitalia; supra saturatius viridia, rugosa; subtus pallidiora, punctata; crassa, sempervirentia, sapore aromatica.

Petioli semiteretes, crassiusculi, unguiculares.

Flores in apice ramorum, paniculati.

Pedunculi teretes, incrassati, unguiculares.

Fructus maturus Decembri.

Perianthium raro 5-partitum.

NIGRINA.

N I G R I N A.

CAL. nullus.

COROLLA 4-petala, infera.

STAM. Filamenta 4, brevissima.

Fructus forsan capsula.

CHARACTER generis: Cor. 4-petala. Capsula?

LOCUS: Tetrandria, Monogynia, ante Elaeagnum.

SPECIES I. N. spicata.

Crescit in Iaponia.

Caulis herbaceus, subsucculentus, teres, glaber, erectiusculus, palmaris vel ultra.

Folia opposita, petiolata, ovato-oblonga, obtusa, serrata, glabra, supra viridia, subtus pallida, sesquipollicaria.

Petioli unguiculares.

Flores axillares, spicati.

Spica composita: spiculis alternis, flosculis oppositis.

Braëa sub singulo flosculo ovata, acuta.

Planta siccatione nigrescit.

D O R A E N A.

CAL. *Perianthium* 1-phyllum, 5-fidum, corolla brevius: *lacinae* ovatae, concavae, glabrae, corolla breviores.

COROLLA 1-petala, subcylindrico-rotata, 5-fida: *limbi lacinae* ovatae, obtusae, erectae.

STAM. Filamenta 5, tubo corollae inserta, brevissima ut fere nulla.

Antherae oblongae, subtetragonae, inclusae.

PIST. *Germin* superum, conicum, glabrum.

Stylus 1, filiformis, corollae longitudinae.

Stigma truncatum, emarginatum.

PERIC.

PERIC. *Capsula* ovata, acuta, glabra, 1-valvis,
1-locularis, polysperma, magnitudine
Piperis.

CHARACTER *generis*: *Capsula* 1-locularis.
Corolla 5-fida.
Stigma emarginatum.

LOCUS: Pentandria, Monogynia, post Me-
nyanthem.

SPECIES I. D. japonica.

Crescit in Iaponia.

Iaponice: Tufukaki, item Fitatji et Senrjo.

Caulis arboreus, orgyalis, ramosus.

Rami alterni, teretes, glabri, cinerei, divaricati.

*Folia alterna, petiolata, oblonga, acuminata,
remote et obsolete serrata, nervosa,
glabra, patentia, digitalia.*

*Petioli semiteretes, supra sulcati, glabri,
unguiculares.*

Flores racemosi, albi, minuti.

Racemi axillares, vix unguiculares.

D R Y A N D R A.

CAL. *Perianthium*, 2-phyllum: *laciniae* ovatae,
acutae, corolla breviores.

COROLLA 5-petala, flava. *Petala* ovato-ob-
longa, reflexo-patula, unguicularia.

STAM. Filamenta novem, inferius in unum, cor-
pus coalita, inaequalia, corolla dimidio
breviora.

Antherae minutae.

PISTILLUM in flore masculino nullum adfuit in
tota panicula, unde flores dioicos esse
conjicio.

LOCUS: Monadelphia, Enneandria.

SPECIES I. D. cordata.

Iaponi

Iaponice: Dodicku et Abrasin. Kaempf. Am. exot. fasc. V. pag. 789.

Crescit in insula Nipon, in regionibus Fakoniae et alibi.

Floret Maio, Iunio.

Caulis arboreus, orgyalis et ultra.

Rami teretes cortice rugoso, punctati, glabri.

Folia in ramulorum apicibus approximata, alterna, petiolata, cordata, acuta, integra, quinquenervia nervis ramosis, glabra, subtus pallidiora, patentia, palmam lata et longa.

Petioli longitudine fere folii, teretes.

Flores terminales, paniculati.

Paniculae rami dichotomi et trichotomi, patuli.

E seminibus oleum exprimitur pro lucernis, abrasin goma dictum.

AUCUBA.

Flores masculi:

CAL. *Perianthium 1-phyllum, truncatum, obsolete 4-dentatum, viride, villosum, brevissimum, persistens.*

COROLLA 4-petala. *Petala ovata, acuta, patentia; subtus concava, viridia, pilosa, supra convexa, purpurea; lineam longa, decidua.*

STAM. *Filamenta 4, receptaculo inter petala inserta, crassa, erecta, brevissima, alba, basi purpurascete.*

Antherae ovatae, didymae, 4-fulcatae, purpurascetes.

Receptaculum convexo-planum, viride, glabrum, foramine medio quadrato impresso.

Flores

Flores feminei in eadem arbore.

PIST. *Germen inferum.*

Stylus crassus, brevis.

Stigma simplex, capitatum.

PERIC. *Nux ovata, 1-ocularis.*

CHARACTER generis: Mas. Cal. 4-dentat. Cor.

4-petala.

Fem. Nectar. O. Nux

1-ocularis.

Locus: Monoecia, Tetrandria, post Serpiculam.

Affinis valde Serpiculae; sed distincta:

a) Receptaculo maris perforato.

β) Nectario nullo.

SPECIES I. *A. japonica.*

Japonice: Aukuba Kaempf. Am. exot. fasc. V.

pag. 775.

Crescit in Kokora Iaponiae alibique, culta vulgaris.

Floret Junio et fructus maturus usque in Martium.

Arbor magna, ramosa.

Rami dichotomi, teretes, glabri, subcarnosi, divaricati.

Folia in apicibus ramulorum aggregata, petiolata, oblonga, acuta, remote serrata, glabra, subtus pallidiora, palmaria, pollicem lata et ultra.

Petioli unguiculares.

Flores terminales, paniolati.

Pedunculi et pedicelli villosi.

Variat a) foliis fusco-viridibus, immaculatis.

b) foliis laete viridibus, albo-variegatis.

Floret etiam pusilla.

Exsiccatione tota nigrescit.

B U M A L D A.

CAL. *Perianthium* 1 - phyllum, ad basin ferè 5 - partitum: *lacinae* ovatae, obtusae, concavae, ferrugineo - albae, corolla paullo breviores.

COROLLA 5 - petala, alba. Petala lineari-obovata, germine inserta.

STAM. *Filamenta* 5, unguibus petalorum inserta, filiformia, erecta, hirta, longitudine fere corollae.

Antherae dorso insertae, ovatae, didymae.

PIST. *Germen* superum, conicum, villosum.

Styli duo, erecti, villosi, longitudine filamentorum.

Stigmata simplicia, capitata, truncata.

PERICARPIUM non vidi maturum, sed videtur esse Capsula bilocularis.

CHARACTER generis: Capsula 2 - locularis, bistrotris.

Corolla 5 - petala.

Styli villosi.

LOCUS: Pentandria, Digynia, ante Phyllidem.

SPECIES I. *B. trifolia*.

Crescit in montibus Fakoniae.

Floret Maio, Junio.

Caulis fruticosus, dense ramosus, omnibus partibus glaber.

Rami teretes, obsolete angulati, geniculati, purpurei.

Ramuli oppositi, filiformes, ramis similes, patentissimi, foliosi.

Folia opposita, petiolata, ternata. Foliola ovata, acuminata, tenuissime serrata, subtus pallida, brevissime petiolulata, unguicularia.

Petioli

Petioli capillares, patentissimi vel reflexi.
Flores in ramis terminales, racemosi pedunculis capillaribus.

L I N D E R A.

CALYX nullus.

COROLLA 6-petala. Petala ovata, obtusa, flavescens, semilineam longa.

STAM. Filamenta sex, germini inserta, corolla multoties breviora.

Antherae minutae.

PIST. Germen superum, ovatum, glabrum.

Stylus unicus, erectus; corolla paullo brevior.

Stigmata duo, reflexa.

PERIC. Capsula bilocularis.

CHARACTER generis: Corolla 6-petala.

Capsula.

LOCUS: Hexandria, Monogynia, ante Orontium.

SPECIES I. L. umbellata.

Iaponice: Kuro Nofji, kuro Moji, it. Kuro Ganni Motji.

Kuro Nofji. Kaempf. Am. ex Fasc. V. p. 908.

Crescit in Fakona, monte Iaponiae.

Floret Aprili, Maio.

Caulis fruticosus, laxis.

Rami et ramuli alterni, flexuosi, glabri, patentissimi.

Folia in ultimis apicibus ramulorum aggregata, petiolata, oblonga, acuta, integra; supra viridia, glabra; subtus pallida, villosa; pollicaria.

Petioli vix lineam longi, supra villosi.

Flores terminales, umbellati.

Umbella simplex, multiflora.

Pedun.

Pedunculati parum pilosi, unguiculares.
Pedicelli tomentosi, duplo fere breviores.
Ufus: e ligno conficiunt Japonenses penicillos
molles pro purificandis dentibus.

T O M E X.

CAL. *Involucrum universale 5-phyllum, raro*
6-phyllum, 5-florum, rarius 6-florum,
persistens: folia ovata, extus tomentosa,
obtusissima, inaequalia, imbricata, valde
concaua, exterioribus minoribus.

Perianthium proprium (vix corolla) 5-phy-
llum, persistens: foliola lanceolata,
extus villosa, erecto-patula.

COROLLA nulla, nisi *Perianthium proprium.*

STAM. *Filamenta 12, filiformia, inaequalia;*
exteriora 5, longitudine involucelli;
interiora 7, alba, breviora.

Antherae ovatae, didymae, flavae.

Nectarium: *Squamae 5, inter stamina interiora.*
sitae, plicatae, crenatae, virides, gla-
brae, longitudine filamentorum.

PIST. *Germen superum, triquetrum, viride,*
glabrum, inter nectari squamas medium.

Stylus nullus.

Stigma subulatum, virescens, abortiens.

CHARACTER generis: *Corolla 0. Cal. duplex:*
involuc. 5-phyllum.
Perianth. 5-phyllum.

LOCUS: *Dodecandria, Monogynia, post Asarum.*

SPECIES I. *T. japonica.*

Japonice: Fiuwa.

Crescit in Kosido, satis vulgaris.

Floret Octobri, Novembri.

Caulis arboreus, excelsus, ramosus, plus quam
orgyalis.

Rami et ramuli tomentosi, nodulosi, ultimi angulati.

Folia alterna, petiolata, oblonga, obtusa, integerrima, erecta, parallelo-nervosa, supra glabra, viridia; subtus incano-tomentosa; palmaria inferioribus minoribus.

Petioli angulati, striati, tomentosi, pollicares. Flores axillares, in capitulum collecti, pedicellati.

Pedunculi angulati, striati, solitarii, tomentosi, bracteati, semiunguiculares.

Bractee oppositae prope basin, minutae, tomentosae.

Pedicelli intra capitulum brevissimi, quini, raro sex, uniflori, tomentosi, semilineam longi.

Fruktus nunquam vidi.

A P A C T I S.

CALYX nullus.

COROLLA 4-petala. Petala subrotunda, crenata, concava, inaequalia, oppositis latioribus.

STAM. Filamenta circiter 16 usque ad 20.

PIST. Germen superum.

Stylus unicus.

CHARACTER generis: Corolla 4-petala. Cal. o.

LOCUS: Dodecandria, Monogynia, post Rhizophoram.

SPECIES 1. *A. japonica.*

Caulis arboreus, erectus, ramosissimus.

Rami alterni, teretes, punctato-scabri, erecti.

Ramuli ramis similes, ultimi frequentes.

Folia in ramulis alterna, petiolata, ovata, acuta, serrata, basi integra, nervosa, glabra, subtus pallidiora, pollicaria.

Petioli semiteretes, sulcati, semiunguiculares.

Flóres

Flores in ultimis ramulis racemosi.
Racemi saepe ovati, excrescentes magis oblongi.
Pedunculus et pedicelli villoso-scabri.

E U R Y A.

CAL. *Perianthium* 5-phyllum, calyculatum: calyculus diphyllus, calyci similis, triplo minor. Foliola calycis ovata, concava, obtusa, extus fusca vel viridia, glabra, intus viridia, semilineam longa.

COROLLA 5-petala. Petala subrotundo-ovata, concava, alba, magnitudine calycis.

Nectarium: puncta vel margo purpureus ad basin filamentorum.

STAM. *Filamenta* 13, brevissima vt fere nulla, alba.

Antherae erectae, 4-gonae, albae, longitudine fere corollae.

PIST. *Germen* superum, convexum, glabrum.

Stylus subulatus, viridis, antheris brevior.

Stigmata tria, reflexa.

PERIC. Capsula globosa, stylo persistente acuta, glabra, 5-valvis, 5-locularis, magnitudine vix Piperis.

SEMINA subtrigona, punctata, brunnea, glabra.

CHARACTER generis: Cor. 5-petala. Cal. 5-phyllus, calyculatus.

Caps. 5-locularis. Stam. 13.

Locus: Dodecandria, Monogynia, post Triumfettam.

SPECIES I. *E. japonica.*

Iaponice: Fijakaki, it. Siba.

Fijakaki. Kaempf. Am. exot. Fasc. V. p. 778.

Crescit juxta Nangasaki in montibus, vulgaris.

Floret Septembri, Octobri.

Caulis fruticosus, ut omnes eius partes, glaber.

E 2

Rami

Rami et ramuli alterni, laxi, erecto-incurvi, cinerei.

Folia in ramulis alterna, frequentia, petiolata, elliptica seu oblonga, utrinque attenuata, serrata margine parum reflexo, basi integra, glaberrima, crassiuscula, sempervirentia, disticha, erecta, acumine emarginato, nervosa: supra viridia; subtus flavescens; pollicaria et ultra.

Petioli decurrentes, semiteretes, supra sulcati, glabri, lineam longi.

Flores axillares, bini, pedunculati, cernui, raro solitarii et terni.

Pedunculi filiformes, uniflori, glabri, cernui, petiolis vix longiores.

Dioici videntur flores saepius esse.

C L E Y E R A.

CAL. *Perianthium* 1-phyllum, coriaceum, glabrum, persistens, corolla brevius, 5-partitum: *lacinae* ovatae, rotundatae.

COROLLA 5-petala. Petala ovata, acuta, flavescens.

STAM. *Filamenta* circiter 30, germinis lateribus inserta, capillaria, inaequalia, basi interdum laevissime cohaerentia, corolla multo breviora.

Antherae subulatae, didymae, hirtae, fuscae.

PIST. *Germe*n superum, convexum, glabrum. *Stylus* unicus, simplex, filiformis, *staminibus* longior.

Stigma emarginatum.

PERIC. *Capsula* ovata, acuta, glabra, calyce persistente reflexo cincta, bivalvis, bilocularis, magnitudine *Pisi* minoris.

CHARA-

CHARACTER generis: Capsula 2-locularis, Cor.
5-petala.

NOMEN in memoriam Medici olim et Botanici.
Jap. Dom. Cleyeri.

LOCUS: Polyandria, Monogynia, post Tillam.

SPECIES I. C. japonica.

Japonice: *Mokokf* vel *Mukokf*. *Kaempf. Am.*
exot. Fasc. V. p. 873. fig. p. 774.

Crescit prope Nangasaki.

Floret mensibus autumnalibus.

Caulis arboræus, ramulosus, omni parte glaber.

Rami et ramuli subverticillati, terni, quaterni
vel quini, cinerei, rugosi, secundi, erecti.

Folia in ultimorum ramulorum ultimo apice
subverticillata, quaterna, quina vel sena,
inaequalia, petiolata, oblongo-ovata, ob-
tusa, apice tenuissime serrata, crassa,
sempervirentia, supra læte viridia, subtus
pallidiora, plana, sesquipollicaria.

Petioli semiteretes, supra sulcati, rubri,
lineam longi.

Flores axillares, unus, duo vel tres, pe-
dunculati.

Pedunculi cernui, uniflori, semipollicares.

Differt a Vateria indica, cui similitis videtur:

1. *Capsula lævi, biloculari, minori.*
2. *Foliis longe minoribus et obtusioribus.*
3. *Floribus axillaribus in pedunculis unifloris.*

L I C U A L A.

CAL. *Pertanthium* tripartitum, extus pilosum.

COROLLA ad basin fere tripartita: *Laciniae ova-*
tae, acutae, concavae.

NECTARIUM sertiforme, truncatum, corolla du-
plo brevius.

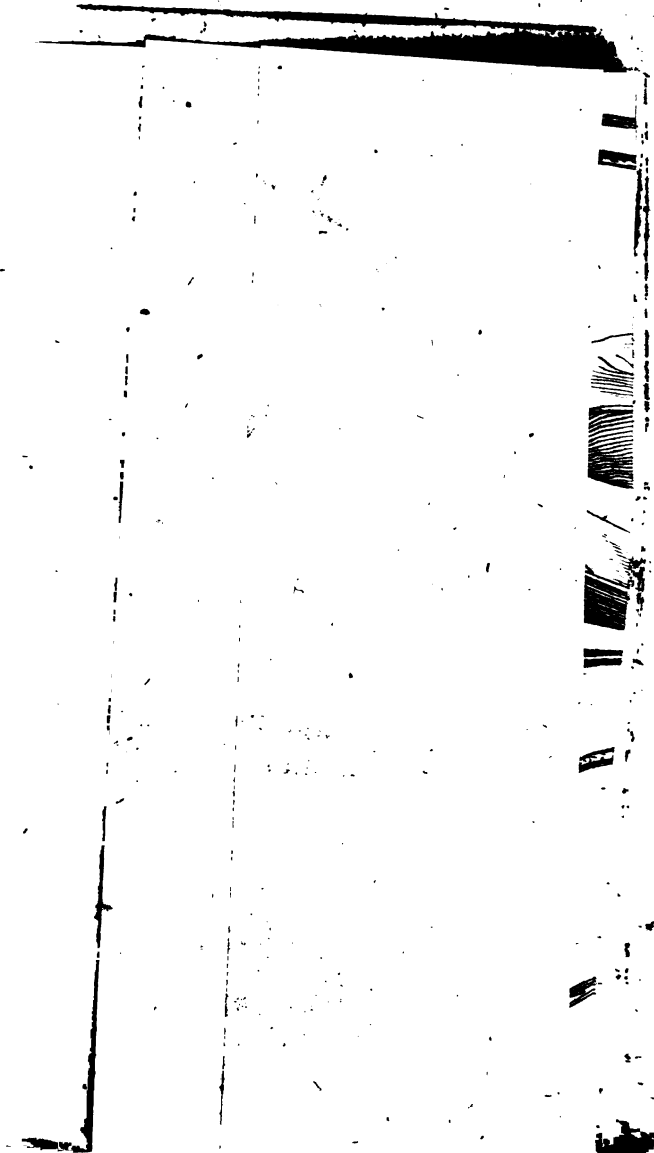
E 3

STAM.

~~Semen. Filamenta sex. nectario inserta. erecta,~~

Distach

APONOGETON.

Stylus filiformis, erectus, calyce paulo longior.

Stigmata duo, revoluta, obtusa.

PERIC. *Drupa* ovata, calyce tecta, cinereo-villosa, 4-valvis, 4-locularis, magnitudine avellanae.

SEMINA minuta.

CHARACTER generis: Corolla 6-partita.

Cal. 6-partitus, inferus.

Bacca 4-locularis.

LOCUS: Hexandria, Monogynia, post Prinos.

Flores etiam in Figura Rhediana saepissime Hexandri sunt.

SPECIES I. *T. grandis*.

Tektona. Linn. Suppl. Syst. p. 20.

Malaiice: *Cajo Iatu*.

Hollandis: *Cajaten hout*.

Crescit in sylvis insularum Javae et Ceylonae in Malabarica, Coromandelica et alibi. Saepe culta.

Arbor maxima.

Folia opposita, sessilia, ovato-oblonga, utrinque attenuata, integra nervosa, subtus cinerea, supra glabra, punctisque frequentibus adpersa, patentia, palmam lata, spithamaea et ultra.

Flores paniculati.

Panicula supradecomposita tripartita, patens, tota tomentosa.

Pedunculi et *pedicelli* decussati, tetragoni, quadrifurcati, tomentosi.

Bractae sub singulo pedicello duae, oppositae, lanceolatae, integrae, deciduae, lineam longae.

Usus: Lignum, licet porosum, admodum tamen robustum et durum, variis rebus ut scrijniis, thecis, mensis fabricandis, imprimis
vero

vero pro trabibus domarum inseruit, hancque ob rationem etiam ad Caput bonae Spei advectum care divenditur.

A P O N O G E T O N.

Aponogeton Linn. suppl. System. p. 32.

CALYX et COROLLA nulla, nisi squama spathacea externum floris latus cingens, simplex, sessilis, ovata, obtusa, integra, erecta, glabra, alba.

STAM. Filamenta 11-19, superioribus floribus pauciora, inter capsulas et spatham inserta, subulata, glabra, alba, spatha multoties breviora.

Antherae fuscae.

PIST. Germina plerumque 4, raro 3, 5.

Stylus nullus.

Stigmata subulata, incurvata.

PERIC. Capsulae 4, rarius 3, 5, ovatae, subulato-acutae, exteriori latere gibbae, interiori planae, glabrae, 1-loculares.

SEMINA in qualibet capsula tria, basi capsulae affixa, sessilia, obovata, obtusissima, subcompressa, glabra, rubra.

CHARACTER generis: Cal: 0.

Bractea. Caps. 4

Locus: Dodecandria, Tetragynia.

SPECIES I. *A. monostachyon*: spica simplici, foliis cordato-ovalibus.

Aponogeton monostachyon. Linn. Suppl. p. 24.

Crescit in inundatis Coromandeliae, Ceylonae.

Scapi et petioli radicales.

Folia cordata, ovato-oblonga, acuta, integra, glabra.

Flores spicati bracteis brevissimis.

SPECIES 2. *A. crispum*: spica simplici, foliis ensiformibus crispis.

Habitat Novembri, Decembri.

Radix fibrillosa.

Scapi lineares, foliis triplo longiores, flexuosi, erecti, glabri.

Folia petiolata, ensiformia, acuminata, crispas, glabra, petiolis longiora, spithamaea.

Flores spicati interrupta, pollicaria.

SPECIES 3. *A. distachyon*: spica bifida, foliis elliptico-lanceolatis.

Aponogeton distachyon. Linn. Suppl. p. 215.

Incolis: Water Uyntjes i. e. Bulbi aquatici.

Habitat in rivulis ad Caput bonae Spei iuxta Paarl et alibi.

Radix globosa, carnosa, fibrosa, glabra.

Caulis nullus, sed petioli et scapi radicales, longi pro rivuli profunditate, lineares, compressi, striati, glabri, simplicissimi, molles.

Folia in iunioribus petiolis nulla, in adultis oblonga-ovata, acuta, integerrima, glabra, natantia, digitalia et ultra. Omnino referunt folia *Potamogetonis* natantis.

Pedunculus in duas rachides divisus. Rachis semiteres, patens, glabra, multiflora, alba.

Flores spicati, alterni, secundi.

Folia adulta viridia, iuniora rufescunt.

Flores suavem odorem spargunt.

Bractæe sub florescentia albae, aetate virescunt.

Facies *Potamogetonis* respectu foliorum.

HEMI-

H E M I M E R I S.

CAL. *Perianthium* 1 - phyllum, ad basin fere 5 - partitum, corolla multo brevius: *Laciniae* inaequales, ovatae, persistentes.

COROLLA 1 - petala, rotata, ringens. *Tubus* brevissimus, vix ullus, intrusus, albus: *Labium* superius fissum, basi faccatum fossulis nectareis, inferius concavum, obtusum.

STAM. *Filamenta* 2 - 4, filiformia, basi labii inferioris inserta, circumflexa.

Antherae minimae, cordatae, cohaerentes, flavae.

PIST. *Germe*n superum, acutum, glabrum.

Stylus filiformis, longitudine et situ staminum.

Stigma simplex, acutiusculum.

PERIC. *Capsula* ovata, acuta, didyma, basi altero latere gibba, bivalvis, bilocularis.

SEMINA plurima, glabra.

CHARACTER generis: *Capsula* 2 - locularis, loculo altero gibbosiore.

Corolla rotata fossula nectarea.

Stamina circumflexa.

Locus: *Didynamia*, *Angiospermia*, ante *Antirrhinum*.

Affinis *Antirrhino* et *Columnae*; differt vero

I) ab *Antirrhyno*: *capsula* longiori, teretiori, latere altero gibbosa; *corolla* rotata, faccata, non cornuta.

Staminibus circumflexis.

II) a *Columnaea*: *corolla* rotata.

Staminibus circumflexis.

Hemimeris.

Hemimeris. Linn. Suppl. p. 45.

Filamenta 2, ut in *Diandria*; *antherae* connatae, ut in *Syngenesia*.

SPECIES I. *H. montana*; *diandra* foliis oppositis ovatis crenatis.

Hemimeris montana. Linn. Suppl. p. 480.

Crescit in collibus montium *Capensium*.

Floret Julio, Augusto.

Radix Fibrosa, annua.

Caulis simplex vel prope radicem ramosus, tetragonus, flexuoso-erectus, pubescens, purpurascens, palmatis.

Rami oppositi, simplices, cauli similes.

Folia opposita, petiolata, lato-ovata, obtusa, crenata, glabra, nervosa, internodiis breviora, patentia, supra viridia, subtus purpurascens, ungaicularia.

Petioli longitudine foliorum, semiunguiculares, decurrentes, lineares, supra sulco longitudinali, purpurascens, hirti; axillae foliis onustae.

Flores axillares, pedunculati, vel terminales.

Pedunculi oppositi, uniflori, lineares, compressi, apice latere externo semicirculo elevato purpureo, longitudine foliorum.

Calycis lacinae obtusae: duae inferiores magis lineares, transversae; tres superiores proximiores; intermedia magis ovata, viridia, margine saturatiore.

Corolla tenuissime villosa, tota flava; lacinia media circulo utrinque punctorum purpureorum. Labium superius inflexum, profunde tripartitum; lacinae laterales collo obtuso baseos, ovatae, obtusae, breviores; intermedia latior, emarginata. L. inferius media lacinia labii superioris latius, obtusissimum

tufiffimum, longius, emarginatum, concavo-planum, patens; bafi dente duplici genitalia cingente, erecto.

Filamenta 2, bafi circumflexa, labia inferiori adpreffa, eiusque dentibus inclufa, breviffima.

SPECIES. 2. *H. macrophylla*: tetrandra foliis oppositis cordato-ovatis dentatis.

Crescit inter Bockland et Klantum prope rivum, in Capite bonae Spei.

Radix annua, fibrofa.

Caulis bafi flexus, statim a radice ramosus.

Rami oppositi, tetragoni, glabri, simpliciter ramulofi, ramulis confilimibus, laxi, erecti, inter arbusculā adfcendentes, virides, purpureo-variegati, pedales;

Folia oppofita, petiolata, cordato-ovata, obtufuscula, dentata, patentia, glabra; fupra viridia, concaviuscula, fulco longitudinali venisque impreffis; fubtus pallida, carina venisque elevatis; inferiora maiora, unguicularia, fuperiora fenfim minora.

Flores alterni, pedunculati.

Pedunculi capillares, erecti, apice curvi, pilofi, purpurei, unguiculares.

Braëeae fub bafi pedunculi, feffiles, cordato-ovatae, obtufiusculae, concavae, integrae, reflexae, lineam longae.

Perianthium fubbilabiatum; labium fuperius tripartitum, erectum; inferius bipartitum, laciniis lanceolatis, acutis, glabris, viridibus, corolla multoties brevioribus, intus concavis, extus fubcarinatis.

Corolla violacea: labium fuperius minus, erectum, fornicatum; intus bafi lacuna tranfverfa magna, medio lineis duabus purpureis

purpureis, extus basi bicallosum: callis exstantibus, obtusis, lutescentibus; apice emarginatum; lobis rotundatis, integris; labio inferiori triplo minus. Labium inferius maximum, tripartitum, bicornutum: laciniae laterales expansae, oblongae, obtusissimae, basi concavae, intermedia confinis, sed paulo maior. Cornua antica, sensim attenuata, subulata, sursum curvata, subunguicularia.

Filamenta 4, inaequalia: duo longiora, basi labii superioris inserta, erecta; duo breviora, basi labii inferioris inserta, basi circumflexa, erecta.

Capsula sublinearis, calyce persistente coronata, parum curvata, utrinque sulco exarata, glabra, stylo persistente, unguicularis.

SPECIES 2. *H. unilabiata*: tetrandra foliis oppositis pinnatifidis.

Antirrhinum unilabiatum. Linn. Suppl. p. 379.

Crescit in Capitis bonae Spei sabulosis, prope Verlooren Vallei.

Floret Octobri.

Radix fusiformis, fibrillosa, annua.

Caulis tetragonus, pilosus, purpurascens, statim a radice ramosus, brevissimus.

Rami decussati, tetragoni, glabri, simplices vel ramulosi, erecto-diffusi, longissimi, spithamaei.

Ramuli ramis similes.

Folia sub ramis et ramulis opposita, petiolata, pinnatifida, pollicaria. Laciniae alternae, lineares, obtusae, integerrimae.

Petiolus linearis, lateribus decurrens, subtus convexus, supra canaliculatus, glaber, folio brevior.

Flores

Flores alterni, pedunculati.

Bractea sub singulo pedunculo linearis, obtusa, glabra, patens, pedunculo brevior.

Pedunculus tetragonus, subpilosus, erectus, cernuus, uniflorus, unguicularis.

Perianthium viride, pilosum: laciniae lanceolatae, obtusae, patulae, corolla multoties breviores, lineam longae, binae posticae reflexae.

Corollae labium superius maximum, basi violaceum, bicornutum, tripartitum; laciniae subaequales, orbiculato-ovatae, undulatae, integrae; intermediae erectae; laterales subverticales, sanguineae versus basin striis saturatioribus. Cornua bina, dependentia, conica, obtusa, brevissima, calyce paulo breviora, intus extusque flava. Labium inferius (subnullum) respectu superioris minimum, lateraliter oblongum, seu dilatatum, sanguineum, superiori media parte erecta, inferiori revoluta.

Filamenta 4, duo superiora longiora et maiora, basi clavata, dein styliformia, arcuato-inflexa; duo breviora.

Antherae inflexae, minimae; basi virides; medio flavae; apice villosae, caeruleae.

Capsula ovata, subtetragona, bisulca, apice compressa, emarginata, subvillosa, calyce styloque persistentibus coronata.

SPECIES 4. *H. sabulosa: diandra foliis oppositis pinnatifidis.*

Hemimeris sabulosa. Linn. Suppl. p. 280.

Crescit in collibus sabulosis capensibus.

Floret Julio, Augusto.

Radix capillaris, fibrosa, annua.

Caulis tetragonus, suberectus, glaber, digitalis.

Rami

Rami decussati, patentissimi, diffusi, tetragoni, glabri, foliosi, ramulosi, purpurascens; inferiores longiores, digitales; superiores breves.

Folia opposita, petiolata, inciso-pinnatifida, patentia glabra: laciniae obtusae, oppositae, integrae.

Petiolis longitudine foliorum, subtus convexi, supra sulcati, glabri, semiunguiculares.

Flores axillares, pedunculati.

Pedunculi uniflori, glabri, sulcati, longitudine foliorum.

Calycis laciniae breviores, virides: margine purpurascens; duabus inferioribus paulo latioribus, patentibus, tribus superioribus erectis.

Corolla flava lobo medio utrinque purpureo-punctato.

Labium superius trifidum, reflexum: lobi laterales obtusi, intus lacuna, extus basi utrinque callo, minimo, vix observando; intermedius latior, emarginatus.

L. inferius concavum, sursum inflexum, integrum, pilosum. Palatum utrinque gibbere intus prominulo.

Filamenta duo, labio inferiori adpressa, eoque breviora.

*Conveniunt *H. montana*, diffusa et sabulosa:*

a) corolla non bicandata, sed callis duobus prominentibus.

β) Capsula ovata, acuta.

Caulis et Folia, praesertim tenella, subtus purpurascunt.

*SPECIES 5, *H. diffusa*: tetrandra foliis alternis oppositisque pinnatifidis.*

Hemi-

Hemimeris diffusa, Linn. Suppl. p. 280.

Crescit in collibus arenosis iuxta Cap in arena mobili littoris infra *Leuwenstaart*.

Floret Julio, Augusto.

Radix fibrosa, annua.

Caulis unicus vel plures radicales, simplices, angulati, decumbentes, glabri, vix spithamaci.

Folia opposita alternaque, petiolata, glabra, pinnatifida; supra sulco, subtus rachide longitudinali; unguicularia: pinnae ovatae, obtusae, saepe dente unico notatae vel integrae.

Petioli lineares, supra sulco longitudinali, decurrentes, unguiculares.

Flores ex axillis foliorum solitarii, pedunculati.

Peduncululus filiformis, uniflorus, glaber, foliis longior, apice incurvus.

Calyeis lacinae dentatae, tres proximiores erectae, duae reflexae, striatae, linea elevata, lineam longae, corolla duplo breviores, margine tenuissime ciliatae.

Corolla extus albida, intus purpureo-violacea.

Labium superius bifidum: lobis obtusis, concavo-inflexis; basi bicallosum, callis luteis.

L. inferius trifidum: lobis concavis, obtusis, aequalibus; intermedio emarginato.

Filamenta 4, corollae breviora, recurva, apice connato-cohaerentia; duo minora, sursum flexa, et saepe in medio membrana subrotunda aucta, supra maiora inserta, sed inflexa; duo paulo maiora, infra minora inserta, basi spiraliter flexa, extrorsum curvata, apice inflexa.

ALECTRA.

CAL. Perianthium 1-phyllum, bilabiatum: Labium superius bifidum, inferius trifidum: lacinae ovatae, obtusae, tubo breviores.

E

COROLLA

COROLLA 1-petala, tubulosa: *Tubus* sensim parum ampliatuſ, unguicularis. *Limbus* patens, 5-partituſ: *Laciniae* lato-lanceolatae, obtuſae, ſubtuſ purpureo-ſtriatæ, unguiculares.

STAM. *Filamenta* 4, tubo inſerta, quorum duo paulo breviora, filiformia, flava, barbata villo flavo, longitudine tubi.

Antherae ovatae, didymae, dorſo inſertae, flavae.

PIST. *Germen* ſuperum.

Stylus filiformis, longitudine filamentorum.

Stigma incurvum, ſtylo paulo craſſius eiſque longitudine, utrinque ſtriatum.

PERIC. *Capsula* ovata, obtuſa, didyma, glabra, bivalviſ, biloculariſ.

SEMEN in ſingulo loculamento unicum, ovatum.

CHARACTER generiſ: *Capsula* biloculariſ.

Corolla campanulata.

Filamenta barbata.

Locuſ: Didynamia, Angioſpermia, poſt Acanthum.

SPECIES 1. *A. capenſiſ.*

Creſcit prope fluviuſ Zeekoe, Sondaags et Cabeljauſ rivier diſtoſ, lociſ graminofiſ Capitiſ bonae Spei.

Floret Novembri, Decembri.

Radix annua.

Cauliſ ſimplex, teres, ſtriatuſ, villoſuſ, inaniſ, ſpithamæuſ et pedaliſ.

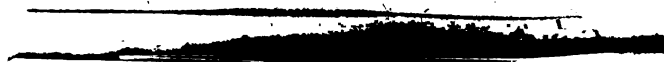
Folia ſparſa, ſeſſilia, ovata, obtuſa, erecta, villoſa; inferiora minora; ſuperiora ſenſim maiora, unguicularia.

Floreſ terminaleſ, ſpicati, lutei, purpureo-ſtriatu.

Spica foliata, ſenſim florenſ.

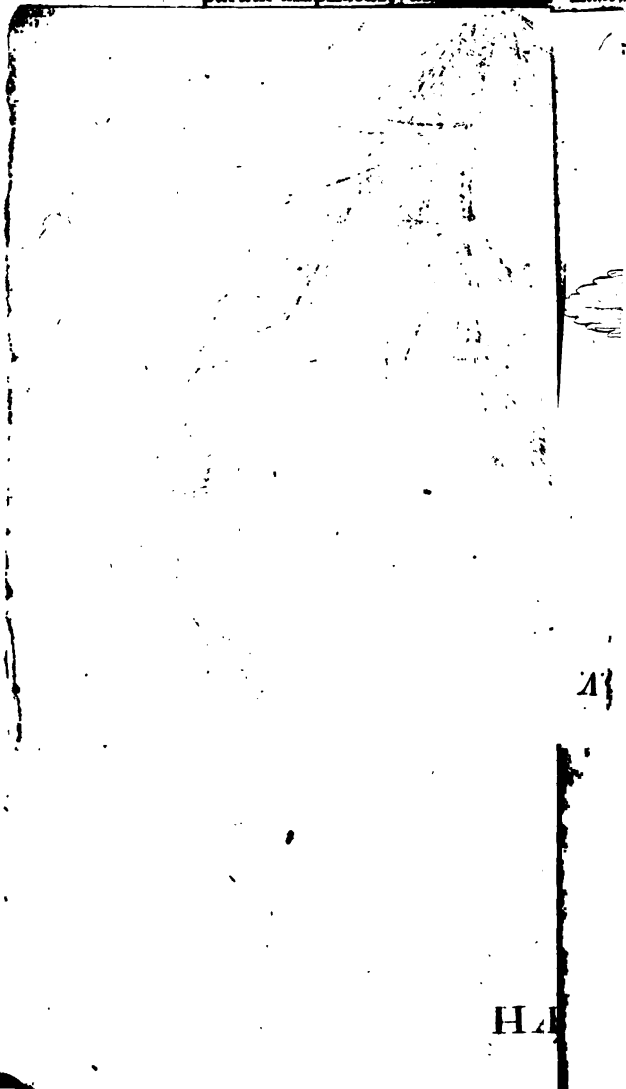
Planta ſiccatione nigreſcit.

Habituſ *Orobanchiſ.*

82 P. U. BERG. GENERA NOVA PLANT.

COROLLA 1-petala, tubulosa: *Tubus* sensim
parum ampliatus, unguicularis. *Limbus*

43

H. 4

DISSERTATIO
DE
NOVIS GENERIBVS
PLANTARVM.

P. V.

D. 25. JUNII 1784.

RESP.

CAR. FR. BLUMENBERG.

MYRISTICA.

Flores masculi.

CALYX *Perianthium* ovatum, glabrum, trifidum: *lacinae* erecto-patulae.

COROLLA nulla, nisi calycem pro corolla sumere velis.

STAM. *Filamentum* unicum, cylindricum, obtusum.

Anthera unica sub apice filamento circumcincta, striata, albida.

Flores feminei.

CAL. *Perianthium* ut in mare, sed inferne defliscens, deciduum.

F 2

COROLLA

COROLLA nulla.

PIST. *Germen* superum, ventricosum, longitudine calycis.

Stylus unicus, didymus, brevissimus.

Stigmata duo, acuta, brevissima.

PERIC. *Drupa* carnosa, carne apice dehiscente.

Nux ovata, mace reticulata cincta, glabra.

CHARACTER generis? Cal. 2-fidus,

Cor. 6-Drupa.

LOCUS: Monoecia, Monandria, ante Charam, secundum Systema Linnaeanum.

SPECIES 1. *M. moschata*: fructibus glabris.

SPECIES 2. *M. tomentosa*: fructibus tomentosis.

Myrsitica Thunb. *Agt. Stockh.* 1782. p. 46.

EUCLEA.

Flores masculi.

CAL. *Perianthium* monophyllum, corolla multoties brevius, subangulatum, glabrum, viride, 5-dentatum: dentibus brevissimis, erectis.

COROLLA 1-petala, patula, alba, 5-partita: *laciniis* ovatae, obtusae, concavae, niveae, semilineam longae.

CALYX et **COROLLA** saepe 4-fidi, saepius vero 5-fidi, rarissime 6-fidi.

STAM. *Filamenta* 13, 8 in circumferentia, 5 in centro, basi corollae inserta, brevissima, longitudine calycis, albida. Raro filamenta 15.

Antherae tetragono-subulatae, fulcatae, erectae, albidae, apice latere utroque perforatae.

Flores

Flores feminei.

CAL. *Perianthium* monophyllum, raro 5-dentatum, saepius 4-dentatum, persistens: *laciniae* erectae, corolla triplo breviores.

COROLLA raro 5-fida; saepius 4-fida: *laciniae* ovatae, obtusae, concavae, erectae, albae.

PIST. *Germen* superum, ovatum, subvillosum. *Styli* duo, longitudine corollae, virides, crassiusculi.

Stigmata emarginata seu bifida, obtusa.

PERIC. *Bacca* globosa puncto umbilicali, glabra, viridis, matura rubra, carnosae, magnitudine *Pisi*.

Semen unicum, globosum, glabrum, brunneum.

CHARACTER generis: Masc. Cal. 5-fidus.

Coroll. 5-fida.

Fem. Cal. 4-fidus.

Coroll. 4-fida.

Bacca 1-sperma.

LOCUS: Dioecia, Dodecandria, secundum Systema Linnaeanum.

SPECIES 1. *E. racemosa*: foliis planis.

Euclea racemosa. Linn. Supplem. Syst. Nat. p. 67. et 428.

Padus foliis subrotundis, fructu racemoso. Barm.

Afr. p. 238; tab. 84. f. 1. femina.

Crescit in Paarden-Eyland, dunis et infra Tafelberg Capitis bonae Spei.

Floret Maio, Junio, Julio.

Radix perennis.

Caulis fruticosus, erectus, orgyalis.

Rami subumbellato-terni, ramulosi, erecti, cinereo-rufescentes.

Ramuli ramis similes, rufescentes, glabri.

Folia alterna, petiolata, ovata, obtusissima, crassa, sempervirentia, glabra, supra viridia, subtus pallidiora, integerrima marginibus parum reflexis, erecta, internodiis longiora, unguicularia.

Petioli crassi, brevissimi, purpurei.

Flores racemosi, masculi et feminei in distincto individuo.

Pedunculi axillares, solitarii, angulati, glabri, reflexi.

Germinis rudimentum in fundo calycis floris masculini ovatum, acutum, subvillosum cum stylo sterili.

SPECIES 2. E. undulata: foliis undulatis.

Africanis: Gyarri-bosches.

Crescit in Krom-revier et alibi, in promontorio bonae Spei.

Radix perennis.

Caulis fruticosus, vix orgyalis, ramosissimus.

Rami ramulique oppositi, alterni et subumbellati, teretes, erecti, scabridi, cinerei.

Folia opposita alternaque, subpetiolata, ovata, obtusissima, integra, undulata, supra viridia; subtus pallida, linea elevata longitudinali; erecta, sempervirentia.

Petioli crassi, brevissimi.

Flores axillares, racemosi, masculi et feminei distincti in diverso individuo.

Racemi erectiusculi, raro reflexi.

Pedicelli oppositi, uniflori.

Filamenta circiter 11.

Antherae tetragonae, latere utroque perforato-dehiscentes.

Ufus: Baccae rubrae eduntur ab Hottentottis.

HARTOGIA.

Hartogia Linn. Suppl. Syst. p. 16.

CAL. *Perianthium* 5-fidum, persistens, glabrum: *lacinae* acutae, brevissimae.

COROLLA 4-petala. *Petala* ovata, obtusa, patentia, albida.

STAM. *Filamenta* 4, basi germinis inserta, brevissima.

Antherae ovatae, sulcatae.

PIST. *Germen* superum, ovatum, glabrum.

Stylus simplex, subulatus.

Stigma acutum.

PERIC. *Drupa* exsucca, ovata, scabriuscula, glabra, magnitudine vix nucis avellanae.

Nux disperma, subcarnosa.

CHARACTER generis: *Petala* 4, patentia. Cal. 5-fidus.

Drupa ovata, disperma.

LOCUS: Tetrandria, Monogynia, post Struthiolam.

NOMEN in memoriam Hartogii, Peregrinatoris in promontorio bonae Spei celebris.

SPECIES I. *H. capensis*.

Hartogia capensis. Linn. Suppl. p. 128.

Crescit in Capitis bonae Spei sylvis.

Arbustuta orgyalis, ramosissima, glabra.

Rami decussati, teretes, cinerei, patuli. *Ramuli* similes, sensim filiformes, laxi, erecto-patuli.

Folia opposita, elliptica, obtusa, emarginata, serrata, inferne integra, attenuata in petiolum, erecta, glabra, digitalia.

Flores axillares, paniculati, cernui, minuti.

Adeo similis Schreberae scinoidis, ut diu eandem crediderim, sed differt ab *Hartogia* in non paucis Schrebera:

1. *Ramis alternis, tomentosis.*
2. *Foliis alternis, pilosis uel tomentosis, serraturis paucioribus.*
3. *Petiolis tomentosis.*
4. *Pedunculis longioribus.*
5. *Nectario.*
6. *Stylis duobus.*
7. *Capsula depressa, 2-partita.*

SPARRMANNIA.

CAL. *Perianthium 4-phyllum, inferum: Folia lanceolata, integra, reflexa, villosa.*

COROLLA 4-petala, flava. *Petala cuneiformia, integra, plana, calyce duplo longiora.*

NECTARIA propria, difformia, filiformia, torulosa, staminibus breviora, lutea: *toruli inflati, turbinati.*

STAM. *Filamenta plurima, germi inserta, filiformia, exteriora nectariis similia, sed longiora, corolla breviora.*

Antherae cordato-ovatae, insidentes.

PIST. *Germen superum, subglobosum, quinqueangulare, hispidum.*

Stylus filiformis, rectus, dependens inter stamina, staminibus multoties longior.

Stigma truncatum, papillis elongatis terminatum.

PERIC. *Capsula 5-gona, 5-ocularis, fusca, echinata: Setae erectae, rigidae, pilosae, spina terminatae, in angulis maiores patentis: Spina pellucida, recta, pungens.*

SEMINA in quovis loculamento bina, oblonga, glabra, altero latere carinata, nigra.

Habitus

Habitus Triumfettae respectu herbae, Geranii respectu floris, Hibisci respectu fructus et Gei respectu capsulae echinatae.

CHARACTER generis: Cal. 4-phyllus. Capsula angulata, 5-locularis, echinata.

Locus: Polyandria, Monogynia, post Calophyllum. Nectararia plura, torulosa.

In memoriam Domini Doct. And. Sparrmann, Prof. Regii et plurium Acad. scient. membri, amici et popularis nostri, itineribus in Chinam, Promontorium bonae Spei et terras australes celebris, genus hoc novum capense, dixit Dominus Prof. à Linné.

SPECIES I. S. africana.

Sparrmannia africana. Linn. Suppl. pag. 41 et 179.

Crescit in Capite bonae Spei Africes, inter arbores in sylvis Essebosch et Hautniquas didis, inque lateribus montium inter Hautniquas et Lange Kloof.

Floret Octobri, Novembri, Decembri et Januario.

Tota planta villosa.

Caulis frutescens, erectus, bipedalis vel ultra. Rami alterni, teretes, erecti.

Folia alterna, longe petiolata, cordata, ovata, lobata, acuminata, serrata, novem-nervia, dependentia.

Petioles teretes.

Stipulae laterales, subulatae, erectae.

Flores umbellati pedunculis ante florescentiam deflexis.

Pedunculi oppositifolii, erecti, pilosi, umbeliferi, petiolis longiores.

Pedicelli simplices.

Involucrum polyphyllum, subulatum, brevissimum.

N I P A.

Flores monoici: feminei terminales; masculi laterales inferiores.

Masculi.

CAL. *Spathae* oblongae, concavae, acuminatae, coriaceae; exteriores maiores, interiores sensim includentes.

Perianthium proprium nullum.

COROLLA hexapetala. *Petala* linearia, aequalia, patenti-reflexa, lineam longa.

STAM. *Filamentum* unicum, filiforme, erectum, longitudine petalorum.

Anthera apice filamenti perforata, 12-sulcata, oblonga, flava.

Feminei.

CAL. *Spathae* uti in mare.

COROLLA nulla.

PIST. *Germen* angulatum, saepe quinquangulare, oblique truncatum, glabrum.

Stylus et Stigma nullum; sed eorum loco sulcus in alterutro latere.

PERIC. *Drupae* plurimae, aggregatae in capitulum, magnitudine capitis, angulatae angulis inaequalibus acutis vel obtusis, inferne attenuatae, superne obtusatae, glabrae, magnitudine nucis castaneae.

CHARACTER generis: Masc. *Spatha*. *Corolla* 6-petala.

Fem. *Spatha*. *Cor.* o.

Drupae angulatae.

Locus:

LOCUS: Monoecia, Monandria, post Cynomorium in Systemate Linnaeano.

SPECIES I. *N. fruticans.*

Nipa fruticans. Thunb. Act. Stockholm. 1782. pag. 231.

Nipa Rumph. Herb. Amboin. Tom. 1. pag. 72. Tab. XVI.

Habitat in insula Iava et aliis Indiae orientalis insulis.

Caudex in iuniori palma nullus, in adultiori altitudine aliquot pedum.

Folia pinnata: Pinnae striatae, marginatae, glabrae.

Flores masculi et feminei in eadem palma, sed distincti in diversis pedunculis; Masculi plures, laterales, inferiores, pedunculis dichotomis insidentes, spicati; Feminei terminales, aggregati in capitulum globosum, sessiles.

Pedunculi et Pedicelli paniculati, dichotomi.

Ufus: Folia domibus tegendis et storeis construendis inserviunt.

Fructus edules, tam crudi quam saccharo conditi incolis Indiae orientalis.

P H E L Y P A E A.

Flores masculi.

CAL. nullus, nisi bractee foliaceae, oppositae.

COROLLA 6-partita, connivens. *Laciniae subrotundae, obtusissimae, concavae; extus dorso subpilosae, intus glabrae, basi barbatae, margine ciliato-crenulatae, tenues,*

tennes tres exteriores, tres interiores unguiculares.

STAM. *Filamentum* unicum, erectum, crassissimum, corolla brevius, stylo simile, medio receptaculo insertum.

Anthera ovata, clavata, stigmati similis, pollinifera.

Pollen pallidum.

Receptaculum barbatum, poris 6 a corollae laciniis decurrentibus nectariis pertusum, sterile.

Obs. *Corolla* et *Bractee* interdum ciliato-ferratae; *Corollae* lacinae quandoque inaequales.

Flores feminei.

CAL. nullus.

COROLLA 1. petala, capsulam vestiens, 6-partita: *Tubus* brevissimus. *Limbi* lacinae supra germen parum connatae, oblongae, obtusae, concavae, erectae, unguiculares, intus basi fovea nectarea decurrente pertusae, barbatae.

STAM. *Germen* superum seu corollae fundo inclusum, barbatum.

Stylus crassissimus, purpureus, glaber, lineam longus.

Stigma capitatum, subumbilicatum, striatum, parum oblique truncatum.

PERIC. *Capsula* columnaris, crassa, subcompressa, obtusa, sulcata, glabra, fere pollicaris, 7-valvis, 7-locularis.

Columna crassa, medio stellula oblonga.

SEMINA plurima.

CHARA-

CHARACTER generis: Cal. nullus. Cor. 6-partita.
Pist. 1.

LOCUS: Dioecia, Monandria, post Najam, secundum Systema Linnaeanum.

Valde similis est Hyobanchi et Orobanchi; differt

- I) ab Hyobanche: floribus longe diversis, uti et fructu.
- II) ab Orobanche: calyce nullo.
Corollae figura, sexu et capsula.

SPECIES I. *Ph. sanguinea.*

Africanis: Aardroos.

Crescit in campis demersis sabulosis inter Cap et seriem montium sub fraticibus, parasitica.

Floret Julio; Augusto, Septembri, Octobri.

Caulis simplex, totus tectus squamis imbricatis, erectus, sensim parum incrassatus; pollicaris usque digitalis.

Folia nulla, sed potius squamae oblongae, obtusissimae, glabrae; intus concavae, extus convexae; sparsae, pollicares, adpressae; floribus quoque instar bractearum intersparsae, inferiores sensim minores; omnes praesertim apice incarnatae.

Flores solitarii vel saepius aggregati, carnosii, sanguinei, masculini et feminei distincti in distincto individuo.

Bractee binae, suboppositae, oblongae, obtusae, concavae, sanguineae, unguiculatae, corolla breviores, capsulae insertae, glabrae.

P H O R M I U M.

Phormium Forst. Nov. Gener. Nro. 24. Linn. Suppl. p. 28.

CAL. nullus.

COROLLA monopetala, profunde 5 - partita, subcylindrica: *limbi lacinae* tres exteriores breviores; tres interiores longiores, patulae.

STAM. *Filamenta* sex, filiformia.

Antherae incumbentes, ovatae.

PIST. *Germen* superum, trigonum, glabrum.

Pori melliferi nulli.

Stylus filiformis, corolla paulo longior, *Stigma* simplex, obtusum.

PERIC. Capsula oblonga, trigona angulis sulcatis, trifurca, glabra, trivalvis, trilocularis.

SEMINA plurima.

CHAKACTER *generis*: Corolla sexpartita laciniis tribus exterioribus brevioribus.

LOCUS: Hexandria, Monogynia, post Hyacinthum.

NOMEN *generis* imposuit celeb. Prof. FORSTER speciei cuidam a se inventae in Nova Zelandia; quod et nos retinere volumus species novas capenses eiusdem generis descripturi.

Nimis affine Hyacintho, differt, vero facile: corolla irregulari, laciniis tribus exterioribus multo brevioribus et calycis vices fungentibus.

SPECIES I. Ph. tenax: scapo polystachyo angulato, foliis ensiformibus canaliculatis.

Phormium

Phormium tenax. Linn. Suppl. p. 204.

Crescit in Nova Zelandia. Forster.

Folia radicalia, ensiformia, canaliculata, integra, striata, rigida, glabra, pedalia et ultra.

Scapus angulatus, polytachyus, ramis alternis, floriferis.

Flores racemosi, subsecundi.

In nostro specimine siccato corolla profunde quidem, non tamen usque ad basin partita est.

Usus: storeas e foliorum fibris pro vestimentis variis plectunt mulieres Novae Zelandiae.

Sp. 2. Ph. alooides: scapo simplici, floribus cernuis cylindricis, foliis subensiformibus, glabris.

Phormium alooides. Linn. Suppl. p. 205.

Crescit in Capitis, bonae Spei campis depressis arenosis, in Paarden Eyland, in Swartland, Nordbuk, in monte Ribeck: Castel dicto, collibus urbis, Paardeberg, alibi.

Floret Majo, Junio, Julio, Augusto.

Bulbus globosus, carnosus, fibrosus, albus.

Folia radicalia, bina, vaginantia, lanceolato-ensiformia, concava, subundulata, integra, glabra, scapo breviora, patentia, supra purpureo-maculata.

Scapus simplex, teres, carnosus, glaber, erectus, purpureo-maculatus.

Flores racemosi, cernui. Rachis angulata.

Braëea sub pedunculo lata, acuta, membranacea, brevissima.

Pedun-

Pedunculus teres, erecto-patens, glaber, semi-unguicularis.

Corolla cylindrica: Laciniae tres interiores longiores, lato-lineares, obtusissimae, emarginatae, concavae, pollicares, aequales, invicem minime cohaerentes; tres exteriores, basi invicem et cum interioribus parum connatae, ovatae, concavae; superior retusa.

Filamenta basi laciniarum inserta, alba, longitudine corollae.

Varietates: α) Corollis totis croceis; scapo purpurascente, immaculato, spithamaeo.

β) Corollis luteis: Lacinis exterioribus apice virentibus, interioribus apice purpureis; scapo folisque supra maculatis; scapo spithamaeo.

γ) Corollis purpureis.

Sp. 3. Ph. orchoides: scapo simplici, floribus cernuis ovatis, foliis lanceolatis glabris.

Hyacinthus orchoides, Linn: Sp. Pl. pag. 455. Syst. Veg. p. 277.

Phormium hyacinthoides. Linn. Suppl. p. 204.

Crescit in Capita bonae Spei, ad pedem Leuwestaart, Duyvelsberg, depressis Swartland et alibi.

Floret Julio, Augusto.

Bulbus globosus, carnosus, magnitudine avelanae, albus, fibrillosus.

Folia raro unicam; saepe duo radicalia, vaginantia, lato-lanceolata, convoluta-concava, acuminata, subundulata, integerrima, revoluta, glabra, digitalia vel ultra, altero breviora, pollicem lata.

Scapus

Scapus simplex, foliis vaginatus, teres, globosus.
Flores racemosi, ovati, patuli. Rachis flexuosa,
angulata.

Bractea ad basim floris ovata, acuta, membra-
nacea, brevissima, alba.

Corolla oblonga, subinflata, anguicularis, sub-
clausa, incurva: laciniae concavae, obtu-
sae: tribus exterioribus brevioribus, qua-
rum dorsalis apice incrassata, subforni-
cata; obtusa: tribus interioribus longiori-
bus, quarum infima paulo brevior.

Filamenta filiformi-subulata, tubo corollae
inserta et ad medium longitudinaliter
aduata.

Antherae parvae, supra flavae, subtus fuscæ.

Varietates: a. corollis flavis, ovato-oblongis;
scapo subincluso, brevissimo, fere
nullo supra terram.

β. Corollis flavis; scapo foliis
longiore.

γ. Corollis apice purpureis, basi
caerulescentibus; scapo palmari,
purpureo-maculato; foliis extus
purpureo-maculatis.

δ. Corollis albis apice virentibus;
scapo spithamæo, albo, superne
purpureo-punctato; foliis supra
purpureo-maculatis.

ε. Corollis albis, apicibus purpura-
scentibus; Scapus spithamæus,
viridis, purpureo-variegatus;
Folia decumbentia, carnosæ, ca-
naiculata, lineari-attenuata, gla-
bra, immaculata, spithamæa.

PERIC. *Capsula* infera, sexfariata, glabra, i-
locularis.

Semina numerosa, parva.

CHARACTER generis: Cor. ringens. Cornu
anticum.

Petalum unum saecatum
petala duo includens!

LOCUS: Gynandria, Diandria,

NOMEN Disae olim imposuit celeb. Prof. BER-
GIUS plantae, quae ad Satyrium aman-
dari debet; nomen igitur Disae adopta-
vit huicque generi imposuit cel. Praeses.

SPECIES 1. *D. longicornis:* cornu cylindrico
longiori.

Disa longicornis. Linn. Suppl. Syst. p. 406. Syst.
veg. XIV. p. 817.

*Crescit in Tafelberg, in praeruptis montis,
promontorii Africes, bonae Spei dicti.*

Floret Ianuario, Februario.

*Folia radicalia, scapum inferne vaginantia,
circiter quinque, lanceolata, inferne sen-
sim attenuata, acuta, integra, nervosa,
recurvato-patentia, supra viridia, subtus
pallidiora, scapo breviora digitalia vel
palmaria.*

*Scapus teres, erectus, glaber, vaginis mem-
branaceis tectus, uniflorus, spithameus.*

Flos terminalis, solitarius, nutans, caeruleus.

*Spatha dimidiam capsulam a latere inferiori
amplexans, lanceolata, acuta, concava,
membranacea, capsula brevior.*

SPECIES 2. *D. maculata:* cornu brevissimo
scrotiformi.

Disa maculata, Linn. Suppl. Syst. p. 407. Syst.
veg. XIV. p. 817.

Crescit

DISSERTATIO
DE
NOVIS GENERIBVS
PLANTARVM.

P. VI.

D. 26. MAII 1792.

R E S P.

GABRIEL TOBIAS STRÖM.

D I S S A.

CAL. *Spatha.*

COROLLA 4-petala, bilabiata. *Labium superius* tripetalum: *Petala* duo confimilia, aequalia; tertium angustius. *Labium inferius* tripetalum: *Petalum* unum saecatum, cornutum, patens; duo confimilia, intra cornu inclusa. *Cornu* nectareum anticum.

STAM. *Filamenta* nulla, sed *Antherae* sessiles in lobis exterioribus stigmatis.

Pollen flavum.

PIST. *Germen* inferum, trilobum.

Stylus brevis.

Stigma trilobum.

G 2

PERIC.

Crescit in sylvis promontorii bonae Spei variis, ut in Mssolbay, trans Camtous rivier et alibi, rarior.

Floret Novembri, Decembri, Ianuario.

Frutex glaber, erectus, tri-vel quadripedalis.

Rami et Ramuli oppositi, tetragoni, cinerei, divaricati, spinosi.

Spinæ quaternæ, verticillatæ, tereti-subulatæ, pungentes, horizontaliter patentes, pollicares superioribus tenerioribus et brevioribus.

Folia opposita sub spinis, petiolata, ovata, acuta, mucronata mucrone pungente, integra, glabra, horizontaliter patentia vel reflexa, petiolis pluries longiora, pollicaria.

Flores axillares, glomerati, breviter pedunculati.

CURTISIA.

CAL. *Perianthium* Monophyllum, tomentosum, 4-fidum: *laciniæ* ovatæ, acutæ, erectæ.

COROLLA 4-petala; *Petala* oblonga.

STAM. *Filamenta* quatuor, capillaria, longitudine corollæ.

Antheræ globosæ, didymæ, flavæ.

PIST. *Germen* inferum, tomentosum.

Stylus simplex, filiformis, longitudine corollæ.

Stigmata duo, simplicia, revoluta.

PERIC. *Bacca* globosa, flavescens, 1-sperma.

CHARACTER generis: Cal. 4-fidus. Pet. 4. *Germen* inferum. *Bacca* 1-sperma.

LOCUS: Tetrandria, Monogynia.

SPECIES 1. *C. faginea.*

Curtisia faginea. D. Dryander, Phil. Transact. et Hort. Kew. 1. p. 162.

Incolis

Incolis africanis: Affagay-hout.

Crescit in Capitis bonae Spei sylvis variis, ut in sylva prope Paradys, in Grootvaders bosch, iuxta Buffeljagts rivier, van Stades rivier copiose et alibi satis vulgaris.

Floret Decembri et Ianuario.

Arbor excelsa, ramosissima.

Rami decussati, teretes, cinerei, glabri, erecti.

Ramuli similes, purpurascens, ultimi tomentosi.

Folia opposita, petiolata, ovato-oblonga, acuta, basi integra, a medio ad apicem serrata, nervosa, supra viridia, subtus pallidiora, glabra, patentia et reflexa, pollicaria usque palmaria.

Petioli unguiculares uti et venae foliorum subtus ferrugineo-tomentosi.

Flores paniculati, minimi.

Panicula trichotoma, supradecomposita, tota cinereo-tomentosa.

Pedunculi et Pedicelli oppositi.

Bractee oppositae, lanceolatae.

Ufus: lignum flavescens, durum, compactum Hottentottis pro manubriis lancearum, Affagai distillarum, inservit.

E L E G I A.

Flores masculi et feminei in distincto individuo:

♂. CALYX 6. glumis, inaequalis: *Glumae tres exteriores minimae, ovatae; interiores duplo maiores, ovatae, concavae.*

COROLLA nulla.

LAUROPHYLLUS.

CAL. *Perianthium* subtetraphyllum.

Folia lanceolata, concava, glabra minutissima.

COROLLA nulla.

STAM. *Filamenta* quatuor, filiformia, calyce longiora.

Antherae globoso-tetragonae.

PIST. *Germen* superum.

Styli simplicis rudimentum.

CHARACTER generis: Cal. subtetraphyllum. Cor. o. *Germen* superum.

LOCUS: Tetrandia, Monogynia, inter Nigram et Salvadoram.

Obs. Variat *staminibus* 4-5 et 6; *perianthio* 5-fido, 6-fido et 4-partito.

SPECIES I. *L. capensis*.

Crescit in Capitis bonae Spei sylvis, prope Hautniquas Kloof et alibi.

Floret Ianuario.

Arbor erecta, tota glabra, sesquiorgyalis.

Rami teretes, rugosi, brunnei.

Ramuli angulati.

Folia alternatim sparsa, petiolata, oblonga, acutiuscula, ferrata, basi et apice integra, supra viridia, subtus pallida, parallelonervosa nervis ramosis, margine revoluta, sempervirentia, erecta, digitalia.

Petioli trigoni, vix pollicares.

Flores paniculati, minuti.

Panicula ampla, supradecomposita.

Pedunculi et *Pedicelli* compressi, sensim breviores.

Bractæae solitariae vel binae, calyci subiectae, lanceolatae, concavae, cinereo-flavescentes.

DISSERTATIO
DE
NOVIS GENERIBVS
PLANTARVM.

P. VII.

D. II. JUNII 1792.

R E S P.

ERIC. CAROL. TRAFVENFELDT.

C A V A N I L L A.

Flores sexu distincti in distincta planta:

♂. **CAL.** *Perianthium* 4-phyllum, rude, extus hirtum, persistens: *Foliola* ovata, patentia, vix lineam longa.

COROLLA nulla.

STAM. *Filamenta* quatuor, capillaria, calyce breviora.

Antherae ovatae, didymae, albae.

♀. **CAL.** ut in mare.

COROLLA nulla.

PIST. *Germen* inferum, oblongum, hirtum.

Stylus in apice germinis radiatus, persistens.

PERIC. *Nux* anceps, ovata, rugosa, hirta, 1-ocularis, magnitudine Pisi.

CHARA-

CHARACTER generis: ♂. CAL. 4-phyllus. Cor. o.

♀. Styl. radiatus. Nux.

LOCUS: Dioecia, Tetrandria, ante Hippophaën.

NOMEN in honorem Dom. Doct. JOS. ANTON.

CAVANILLES, Hispani, Botan. celeb.

SPECIES I. *C. scandens.*

Crescit in sylva Grootvaders Bosch dista, in promontorio bonæ Spei Africæ.

Floret Ianuario.

Tota planta hirsuta,

Caulis frutescens, teres, inferne glaber, cinereus; superne punctato-scaber, scandens, flexuosus.

Rami alterni, cauli similes, sensim filiformes.

Folia alterna, petiolata, oblonga, obtusa, subsinuata, denticulata, supra viridia, subtus ferruginea, patentia, bipallicaria.

Petioles unguiculares.

D A H L I A.

Flores dioici, in ramis et ramulis terminales, capitati, in receptaculo communi aggregati.

♂. CALYX nullus, nisi squamæ flosculos distinguentes, paleaceæ, intus glabræ, extus hirsutæ, breves.

COROLLA, *Petalum unicum prope singulum Stamen filiforme seu ensatum, convolutum, albidum, unguiculare.*

STAM. *Filamentum unicum juxta singulam calycis squamam et petalum, brevissimum, erectum, petalis triplo brevius. Anthera basi cum filamento connata, ovata, didymo-bilocularis.*

♀. CALYX ut in mare.

COROLLA nulla.

PIST.

PIST. *Germen* villosum, singulum prope squamam singulam calycinam.

Stylus unicus, filiformis.

Stigma simplex.

PERIC. *Capsula* ovata, extus villosa, 4-valvis, 4-locularis.

Semen ovatum, glabrum, bivalve, dehiscens, inane.

LOCUS: Monandria, Monogynia, post Phyl-lachnen; vel secundum Linnéum: Dioecia, Monandria, post Pandanum.

CHARACTER: Cal. squama. Cor. 1-phylla. Caps. 1-locularis.

SPECIES *D. crinita*.

Dahlia crinita. Act. societ. hist. nat. Hafniens. Tom. 2. vol. 1. p. 133. tab. 4.

LIGHTFOOTIA.

CAL. *Perianthium* 4-phyllum, cinereum, villosum, brevissimum, persistens: *Foliola* ovata, obtusa, patulo-reflexa.

COROLLA nulla.

STAM. *Filamenta* plurima, germinis basi inserta, filiformia, calyce longiora.

Antherae globosae, minimae.

PIST. *Germen* superum, ovatum, glabrum.

Styli 5, rarius 4 vel 6, reflexi.

Stigmata capitata, crispa.

PERIC. *Fruktus* ovatus, glaber, stigmatibus coronatus, calyce cinctus.

CHARACTER generis: Cal. 4-phyllus. Cor. 0.

LOCUS: Polyandria, Pentagynia, inter Nigellam et Reaumuriam.

SPECIES 1. *Ligthfootia indica*.

Crescit in sylvis insulae Iavae, prope Bataviam et alibi.

Iavanis:

Juvenis: Roccum.

Arbor excelsa.

Rami Ramulique alterni, teretes, cinerei, punctato-scabridi, erecti.

Folia alterna, petiolata, ovata, subcuspidata, serrata serraturis obtusis, utrinque glabra, nervosa, spithamea.

Petioli brevissimi, crassi.

Flores in ramis et ramulis aggregati, pedunculati.

Pedunculi filiformes, simplices et ramosi, reflexi, cinereo-tomentosi, unguiculares.

Genus nominavit in Prodromo suo cel. Dominus Prof. SWARTZ eiusque unam nominat in Montserrat crescentem speciem.

S T A V I A.

CAL. *Perianthium commune hemisphaericum: foliola plurima, linearia, imbricata; proprium monophyllum, 5-partitum: lacinae lineari-subulatae, erectae.*

COROLLA 5-petala. *Petala oblonga, obtusa, erecto-potentia.*

STAM. *Filamenta 5, basi perianthii inserta, subulata.*

Antherae subrotundae.

PIST. *Germen inferum, turbinatum.*

Stylus unicus, fissus in Stigma didymum.

PERIC. nullum; sed receptaculum commune, planum, paleaceum vel pilosum.

Semina solitaria, ovata.

CHARACTER generis: Cor. supera, 5-petala.

Stam. calyci inserta. Stylus bifidus.

Locus: Pentandria, Monogynia, prope Bruniam.

Differt a Brunia germine infero.

Genus

Genus e speciminibus capensibus, a celeb. Praefide communicatis, nominavit Botanicus excellens, praematura morte ereptus, Dom. D. AND. DAHL.

SPEC. 1. S. radiata: foliis lanceolato-trigonis, patulis, calycis radio colorato, capitulo breviorę.

Stavia radiata. Dahl. obs. botan. p. 15. Brunia radiata. Linn. spec. plant. p. 283. Syft. Veg. XIV. p. 240. Hort. Kewensis. 1. pag. 277.

Crescit in campis arenosis inter urbem Cap. bonae Spei et montium series; in summo etiam Tafelberg vulgaris.

Floret Majo et sequentibus mensibus.

Caulis fruticosus, inferne simplex, superne magis magisque ramosus, erectus, bipedalis et ultra.

Rami trichotomi; fusco-cinerei, scabri, glabri.

Ramuli trichotomi, superne dichotomi, filiformes, laxi, inferne glabri, superne villosi, erecti, subfastigiati.

Folia sparsa, petiolata, lanceolato-trigona, acuta apice fusco, subimbricato-approximata, apice patula, inferiora glabra, suprema villosa, lineam longa.

Flores terminales in supremis ramulis, Pisto minores.

Calycis radius albus: apice foliolis patulis, clausis, capitulo brevioribus.

Uusus: pro foco alendo lignum inservit.

SPECIES 2. S. glutinosa: foliis lineari lanceolatis, trigonis, patulis, radio calycis colorato-capitulo longiore.

Stavia glutinosa. Dahl. obs. botan. p. 17.

Brunia

Brunia glutinosa. Linn. Syst. veg. XIV. p. 240.
Mantif. p. 210.

*Crescit in summo Tafelberg Cap. bonae Spei
sat copiose cum priori,*

Floret Maio.

*Caulis fruticosus, erectus, glaber, tripedalis
et ultra.*

*Rami et Ramuli subverticillati, teretes, fusco-
purpurascens, incurvato-erecti, subfasti-
giati, glabri.*

*Folia sparsa, in ramulis frequentiora, petio-
lata, lineari-lanceolata, trigona, integra,
acuta apice saepius fusco, patentia, in-
feriora glabra, superiora villosa, ungui-
cularia.*

Petioles flavescentes, foliis multo breviores.

*Flores terminales in ramulis, magnitudi-
ne ferè Cerasi.*

*Radius calycis coloratus: foliolla trigona,
patulo-reflexa, flavescentia, apice densa,
capitulo longiora.*

M A U H L I A.

CAL. *Spatha diphylla: folia oblonga, acuta.*

COROLLA 1-petala, infundibuliformis: *Tubus
sensim ampliatus, brevis. Limbus 6-
partitus: lacinae oblongae, obtusae,
aequales, erecto-patentes.*

STAM. *Filamenta sex, filiformia, apici tubi in-
serta, laciniis opposita, limbo breviora.
Antherae incumbentes.*

PIST. *Germen superum.*

*Stylus filiformis, longitudine staminum.
Stigma simplex,*

PERIC.

PERIC. *Capsula* ovata, (trigona, trivalvis, trilocularis.

Semina plurima.

CHARACTER generis: Cor. infera, 6-partita: limbo aequali.

Locus: Hexandria, Monogynia, post Pontederiam.

Generi quoque huic nomen imposuit cel. Dom.

Doct. DAHL.

SPECIES 1. *M. linearis*: foliis linearibus scapo brevioribus,

Mauhlia africana. Dahl obs. botan. p. 26.

Agapanthus umbellatus. Hortus Kewensis. vol. 1. pag. 414.

Crescit in Capitis bonae Spei campis inundatis.

Floret Octobri et sequentibus mensibus.

Scapus teres, erectus, glaber, pedalis et ultra.

Folia radicalia, plurima, linearia, acuta, integra, glabra, erecta, scapo duplo breviora.

Flores umbellati, plurimi, caerulei.

Pedunculi geniculati, pollicares.

SPECIES 2. *M. ensifolia*: foliis lanceolato-ensiformibus scapo longioribus.

Crescit in Capitis bonae Spei interioribus provinciis, inter Sondaags et Visch-rivier.

Floret Decembri, Januario.

Scapus filiformis, pollicaris.

Folia radicalia, bina, lanceolata seu ensiformia, attenuato-acuminata, integra, striata, glabra, erecta, pollicem fere lata, palmata.

Flores umbellati.

Pedunculi capillares, unguiculares.

Corolla infera, tubulosa, apice campanulata, pollicaris.

S T R E L I T Z I A.

CAL. *Spatha* universalis horizontalis, connivens, continens spathas, flores fructusque, multifloras, glabra. *Spathae* partiales flores et fructus cingentes, concavae, lanceolatae, acutae, gelatinoviscidae, brunneae.

Gelatina albida vel subflava.

COROLLA tripetala. *Petala* duo superiora approximata; inferius remotum, infra nectarium situm, omnia ovato-lanceolata, acuminata, concava, integra, consimilia et aequalia, digitalia.

NECTARIUM diphyllum, inter petala situm: folium *superius* minimum, alterum amplexans, apice obtusum, carinatum, crassiusculum, emarginatum, unguiculare. *Inferius* petalis paulo brevius, genitalia includens; Carina dorsalis sulcata sulcis quatuor; a medio ad apicem hastatum; alae superne marginibus elevatis, intra quas stamina et pistillum.

STAM. *Filamenta* 5, filiformia, longitudine dimidia hastae, alba.

Antherae lineares, longitudine hastae, cumque ea longitudinaliter inprimis apice cohaerentes, albae.

Pollen a latere antico album, viscidum.

PIST. *Germen* infra receptaculum floris.

Stylus longitudine hastae, filiformis, albus.

Stigma cylindricum, viscosum, unguiculare, trifidum, extra apicem hastae exsertum, fuscum.

PERIC. *Capsula* sessilis, in fundo spathae ovata, glabra, trigona, trivalvis, trilocularis.

Semina

Semina subglobosa, columnae affixa,
alba, plurima, basi barba cincta.

CHARACTER generis: Cor. 3 - petala. Cap.
3 - locularis. Nectarium hastatum!

Locus: Pentandria, Monogynia, prope Heliconiam.

SPECIES 1. *S. angusta*: foliis simpliciter nervosis.
Heliconia alba. Linn. Suppl. pag. 157. Syst.
veg. XIV. pag. 245.

Europeis incolis: Witte Pisang.

Crescit in Africa Australi, in Capitis bonae
Spei interioribus, nempe in humidis um-
brosis sylvis Hauteniquas prope rivulum
Pisang-rivier dictum.

Floret Octobri, Novembri.

Radix fibrosa.

Scapus simplex, vaginatus, crassitie brachii
et ultra; altitudine circiter 18 pedum.

Folia petiolata, erecta, vaginata, lato-ovata,
obtusa, tenuissime et simpliciter nervosa,
integra, glabra, pedalia et ultra.

Petioli teretes, striati.

Flores intra spatham plures, circiter duodecim,
erecti, florentes primum basi, continuata
sensim florescentia ad apicem versus, sessiles
inter singulas spathas.

Corolla tota alba, uti etiam nectarium.

SPECIES 2. *S. reginae*. Hort. Kewenf. Vol. i.
p. 285. tab. 2.

Europeis incolis: Geele Pisang.

Crescit in Capite bonae Spei prope montes iuxta
fluvium Kamtou.

Floret Octobri, Novembri.

Radix fibrosa.

H 1

Scapus

Scapus simplex, vaginatus, bipedalis, longitudine foliorum.

Folia plura, radicalia, petiolata, erecta, oblonga, obtusa, coriacea, tenuissime nervosa et reticulata, inferne undata, integra, glabra. Rachis crassa.

Petioli teretes, striati, inanes, glabri, digitum crassi.

Corolla aurantiaca.

Nectarium caeruleum

DISSERTATIO
DE
NOVIS GENERIBVS
PLANTARVM.

P. VIII.

D. 17. DEC. 1798.

R E S P.

NICOL. GUST. BODIN.

R O H R I A.

CALYX communis, polyphyllus, imbricatus:
foliola interiora longiora.

COROLLA composita, radiata. *Corollulae* hermaphroditae plures in disco; masculae in radio. *Cor. propria hermaphroditifloris* infundibuliformis, quinquefida, laciniis linearibus; *Mascula* ligulata, lanceolata, tridentata.

STAM. *Hermaphroditis filamenta* 5, brevia.
Anthera cylindrica, tubulosa.

Masculis Antherae 5, in fauce tubi.

PIST. *Hermaphroditis Germen* obovatum, hirsutum.

Stylus filiformis, longitudine corollae.

Stigma bifidum.

Masculis nullum.

PERIC. Semen hermaphroditis turbinatum, angulatum.

Pappus polyphyllus: foliola linearia, inaequalia, cuspidata, ciliata, corolla breviora.

Receptaculum favosum.

1. *R. fulcata*: foliis lanceolatis ciliato-spinosis imbricatis, subtus unisulcatis glabris.
2. *R. bisulca*: foliis lanceolatis ciliato-spinosis imbricatis, subtus bisulcatis glabris.
3. *R. pedinata*: foliis lanceolatis ciliato-spinosis imbricatis hirsutis.
4. *R. patula*: foliis lanceolatis ciliato-spinosis patulis, subtus tomentosis.
5. *R. squarrosa*: foliis lanceolatis ciliato-spinosis reflexis imbricatis. *Thunb. Act. Hafn. Hist. Nat. Vol. 3. S. 1. p. 100. f. 5.*
6. *R. revoluta*: foliis linearibus spinosis revolutis. *Vahl. Act. Hafn. Hist. Nat. Vol. 2. S. 2. p. 40.*
7. *R. lanceolata*: foliis lanceolatis remote ciliato-spinosis erectis, subtus tomentosis. *Thunb. Act. Hafn. Vol. 3. S. 1. pag. 98. f. 4.*
8. *R. setosa*: foliis oblongis ciliato-spinosis recurvis glabris, caule glabro. *Thunb. Act. Hafn. Hist. Nat. Vol. 3. S. 1. p. 101.*
9. *R. hispida*: foliis obovato-oblongis ciliato-spinosis erectis glabris. *Thunb. Act. Hafn. Hist. Nat. Vol. 3. S. 1. pag. 101. f. 6.*
10. *R. ciliaris*: foliis ovatis glabris, bifariam ciliatis: ciliis exterioribus spinaeque terminali reflexis. *Thunb. Act. Hafn. Hist. Nat. Vol. 3. S. 1. p. 99.*

- SP. 11. *R. abovata*: foliis oblongis dentato-spinosis glabris, calycibus lanceolatis ciliato-spinosis. *Thunb. Act. Hafn. Hist. Nat. Vol. 3. S. 1. p. 106.*
12. *R. cuneata*: foliis oblongis quinquedentato-spinosis, subtus tomentosis. *Thunb. Act. Hafn. Hist. Nat. Vol. 3. S. 1. pag. 105. f. 10.*
13. *R. incana*: foliis ovatis dentato-spinosis, subtus tomentosis, calycinis foliis oblongis tomentosis spinosis. *Thunb. Act. Hafn. Hist. Nat. Vol. 3. S. 1. p. 106. f. 11.*
14. *R. spinosissima*: foliis connatis runcinatis spinosis, calycibus pinnatifido-spinosis. *Thunb. Act. Hafn. Hist. Nat. Vol. 3. S. 1. p. 108. f. 12.*
15. *R. Monanthos*: foliis omnibus ellipticis subtus tomentosis, calycinis foliis lanceolatis ciliato-spinosis. *Thunb. Act. Hafn. Hist. Nat. Vol. 3. S. 1. pag. 102. f. 7.*
16. *R. carlinoides*: foliis radicalibus ellipticis ciliato-spinosis, subtus tomentosis; caulinis oblongis calyceque ciliatis. *Vahl. Act. Hafn. Hist. Nat. Vol. 1. S. 2. p. 17. f. 9.*
17. *R. pungens*: foliis omnibus oblongis villosis ciliato-spinosis, calycinis foliolis lanceolatis ciliato-spinosis.
18. *R. armata*: foliis radicalibus ellipticis ciliato-spinosis, subtus tomentosis; caulinis oblongis calyoeque ciliatis. *Vahl. Act. Hafn. Hist. Nat. Vol. 2. S. 2. p. 39. T. 8. Rhoria carthamoides. Thunb. l. c. Vol. 3. S. 1. p. 103. T. 8.*

- SP. 19. *R. cynaroides*: foliis radicalibus integris inermibus, calycibus ovatis integris. Vahl. Act. Hafn. Hist. Nat. Vol. 1. S. 2. p. 16. Tab. 8.
20. *R. grandiflora*: foliis oblongis dentato-spinosis, subtus tomentosis, flore solitario. Thunb. Act. Hafn. Hist. Nat. Vol. 3. S. 1. p. 107. Tab. 7. *Rhoris ilicifolia*. Vahl. l. c. Vol. 2. S. 2. p. 40. T. 7.
21. *R. cruciata*: foliis cordato-ovatis glabris spinoso-dentatis. Thunb. Act. Hafn. Hist. Nat. Vol. 3. S. 1. p. 104.
22. *R. decurrens*: foliis decurrentibus runcinatis spinoso-ciliatis, subtus tomentosis. Thunb. Act. Hafn. Hist. Nat. Vol. 3. S. 1. p. 104. f. 9.
23. *R. palmata*: foliis palmato-pinnatifidis, subtus tomentosis spinosis, caule lanato. Thunb. Act. Hafn. Hist. Natur. Vol. 3. Sect. 1. p. 108. fig. 13.

ZUCCANGNIA.

CALYX nullus.

COROLLA monopetala, cylindrica, unguicularis, sexfida: lacinae tres, exteriores duplo longiores, lanceolato-setaceae, saepe reflexae.

STAM. Filamenta 6.

Antherae ovatae.

PIST. Germen superum.

Stylus unicus.

PERIC. Capsula supera, ovata, trilocularis.

SP. 1. *Z. viridis*: Phormium viride. Diff. Nov. Gener. Plant. P. 5. *Lachenalia viridis*. Prodr. Fl. Cap. p. 64. Hort. Kewensis. Vol.

Vol. 1. pag. 462. Hyacinthus viridis.
Linn. Syft. Veg. XIV. p. 335; per Gme-
lin. p. 560. Spec. Plant. p. 454. Jacq.
Plant. Rar. Vol. 1. fig. color.

SANSEVIERIA.

CALYX nullus.

COROLLA monopetala, infundibuliformis, per-
sistens, hexagona, sexpartita: limbi la-
ciniae lanceolatae, erectae, patentes.

STAM. Filamenta δ , subulata, basi laciniarum
limbi inserta, longitudine corollae.

Antherae oblongae, erectae.

PIST. Germen ovatum.

Stylus subulatus, longitudine staminum.

Stigma trifidum.

PERIC. Bacca globosa, pulposa.

Semina plura.

Differt ab Alethride fructu.

SP. 1. *S. thrysisflora*: acaulis, foliis lanceolatis
carnosis, floribus geminatis. Prodr.
Flor. Cap. 1. p. 65.

Alethris hyacinthoides: Guineensis. Linn. Syft.
Veg. XIV. p. 336.

SP. 2. *S. aethiopica*: acaulis, foliis linguaeformi-
bus convolutis racemoso-oblongo, flo-
ribus erectis. Prodr. Flor. Cap. 1.
pag. 65.

Alethris hyacinthoides: Zeylanica. Linn. Syft.
Veg. XIV. p. 336.

EUCOMIS.

CALYX nullus.

COROLLA monopetala, campanulata, sexpartita:
limbi lacinae oblongae, obtusae.

H 5

STAM.

STAM. *Filamenta* sex, subulata, basi dilatata et coalita in Nectarium concavum fundo corollae adnatum, corolla breviora.

Antherae ovatae.

PIST. *Germen* superum, ovatum, trigonum.

Stylus subulatus.

Stigma simplex.

PERIC. *Capsula* ovata, obtusa, glabra, trigona, trilocularis, trivalvis.

Semina plurima, ovata, parva.

Nimis affine genus *Ornithogalo*.

SPECIES 1. *E. nana*: foliis ovato-oblongis, racemo spicato.

Fritillaria nana. Linn. Syst. Veg. XIV. p. 325.

Ornithogalum nanum. Prodr. Flor. Cap. 1. pag. 62.

SP. 2. *E. undulata*: foliis ensiformibus undulatis, racemo spicato.

Ornithogalum undulatum. Prodr. Flor. Cap. 1. pag. 62.

SP. 3. *E. punctata*: foliis ensiformibus undulatis canaliculatis, racemo longissimo.

Ornithogalum punctatum. Prodr. Flor. Cap. 1. pag. 62.

S C O T I A.

CALYX. *Perianthium* monophyllum, 5-fidum. *Tubus* turbinatus, subcompressus, persistens. *Limbi* lacinae ovatae, obtusae, concavae, aequales, erectae.

COROLLA 5-petala. *Petala* tubo calycis inserta, oblonga, concava, obtusa, aequalia, erecta, lateribus mutuo incumbentia, laciniis calycis duplo longiora.

STAM. *Filamenta* 10, subulata, tubo calycis inserta, erecta, petalis paullo longiora.

Antherae

Antherae oblongae, incumbentes.

PIST. *Germen* superum, oblongum, compressum, pedicellatum.

Stylus filiformis, longitudine staminum.

Stigma simplex, obtusum.

PERIC. *Legumen* compressum, oblongum, glabrum, digitale.

Semen solitarium vel bina.

SEMINA cocta Hottentottis edulia.

SP. 1. *S. afra*. Prodr. Flor. Cap. p. 79.

Guaiacum afrum. Linn. Syst. veg. XIV. p. 396.

R O E M E R I A.

CALYX. *Perianthium* 5-phyllo, obsolete 5-gonum: foliola ovata, acuta, concava, extus hirsuta, persistentia.

COROLLA pentapetala. *Petala* ovata, obtusa, concava, erecta.

STAM. *Filamenta* 5, brevia.

Antherae ovatae.

PIST. *Germen* superum, ovatum, vertice depressum.

Stylus crassus, erectus, longitudine staminum.

Stigmata tria, subrotunda.

PERIC. *Nux* rotundata, rugoso-friata, unilocularis, in embryo trisperma,

Semen unicum ad maturitatem perveniens oblongum, rubrum, lateri pedicelli affixum.

Differt a *Sideroxylo*:

1. *Calyce* 5-phyllo, nec 1-phyllo.
2. *Corolla* 5-petala, nec rotata.
3. *Stigmatibus* tribus, nec simplicibus.

Sp.

SP. 1. *R. argentea*: foliis ovatis retusis tomentosis.

2. *R. inermis*: foliis ovatis retusis glabris.

3. *R. melanophlea*: foliis elliptico-oblongis glabris.

Sideroxylon argenteum, inerme et melanophleum. Thunb. Prodr. Flor. Capenf. pag. 36.

S E R I S S A.

CALYX. *Perianthium* 1-phyllum, inferum, glabrum, minimum, 5-dentatum.

COROLLA tubulosa, glabra, virescens, 5-partita. *Laciniae* ovatae, reflexae. *Tubus* fauce barba clausus.

STAMIN. *Filamenta* 5, brevissima, ori tubi inter lacinias inserta.

Antherae ovatae, didymae, flavo-nigrae.

PIST. *Germen* superum, convexum, glabrum.

Stylus filiformis, exsertus, tubo paullo longior.

Stigma globo-capitatum.

PERIC. *Capsula* didyma, compressa, emarginata, bilocularis.

SPECIES 1. *S. capensis*: foliis ovatis glabris, ramis flexuosis, floribus paniculatis.

Lycium barbatum. Prodr. Flor. Cap. p. 37. Linn.

Syft. veg. XIV. p. 228. Suppl. p. 150.

Crescit in collibus infra montes urbis Cap et alibi.

Floret Augusto et sequentibus mensibus.

Frutex glaber, bipedalis et ultra.

Rami alterni, divaricati, flexuosi, rugosi, cinerei, ramulosi.

Folia

Folia opposita, petiolata, ovata, obtusifuscula, saepe acuminata, integra, glabra, supra viridia, subtus pallida, pollicaria et ultra.

Petioli unguiculares.

Flores axillares, paniculati.

Pedunculi capillares.

Stipulae et Bractae albo ciliatae.

SPECIES 2. *S. Japonica:*

Lycium japonicum. Flor. Japon. p. 93.

A U G E A.

CALYX. *Perianthium* 1-phyllum, canaliculatum, persistens, 5-partitum.

Laciniae ovatae, obtusae cum acumine, concavae, flavescentes, erectae, lineam longae.

COROLLA nulla.

NECTARIUM 1-phyllum, basi calycis insertum, germen cingens, 10-dentatum, brevissimum.

STAM. *Filamenta* decem, dentibus Nectarii inserta, capillaria, erecta, brevissima.

Antherae subulatae, fulcatae, erectae, flavae, calyce breviores.

PIST. *Germen* superum.

Stylus filiformis, erectus, flavus, brevissimus.

Stigma simplex, obtusum, flavum.

PERIC. *Capsula* baccata, tereti-oblonga, obtusa, glabra, decemstriata, pulposa, decemvalvis, decemocularis, pollicaris.

Semina tunica propria cincta alba, plurima, lenticularia, glabra, viridia.

CHARA-

CHARACTER generis: Cal. 5 partit. Cor. nulla.
Nectarium decemdentatum. Capsula 10-valvis,
10-ocularis.

LOCUS: Decandria, Monogynia, post Samydam.

SPECIES A. *Capensis*.

Crescit in Carro iuxta Bockland.

Floret Octobri.

Radix annua, fusiformis, fibrosa.

Caulis statim a radice in ramos divisus, herbaceus, glaber, erectiusculus.

Rami alterni, simplices et ramulosi, teretes, glabri, erectiusculi, pedales.

Folia opposita, connata, teretia, supra-plana, obtusa, erecta, glabra, sesquipollicaria.

Flores laterales inter folia, solitarii, bini vel tres, pedunculati, erecti.

Pedunculus uniflorus, unguicularis.

Tota planta succulenta, glabra, debilis.

PLECTRANTHUS.

CALYX. *Perianthium* 1, phyllum, bilabiatum:
Labium superius ovatum, latius, adscendens; inferius quadrifidum, acutum:
Laciniae duae infimae paullo longiores.

COROLLA 1-petala, ringens, resupinata: *Tubus* compressus, calyce longior: *Labium* superius trifidum: *lacinia* media excisa maior: inferius ovatum, integrum, concavum.

NECTARIUM calcaratum e basi tubi corollae.

STAM. *Filamenta* 4, subulata, declinata, inaequalia.

Antherae ovatae.

PIST. *Germen* superum, partitum, glabrum.

Stylus

Stylus filiformis, longitudine et situ staminum.

Stigma bifidum.

PERIC. *Semina nuda quatuor, subrotunda.*

CHARACTER generis: Corolla resupinata:

, Nectarium calcaratum:

Stamina simplicia.

LOCUS: Didynamia, Gymnospermia, ante Ocyum.

SPECIES I. *P. fruticosus*. Herit. Stirp. nov. p. 85. tab. 41. Hort. Kewens. vol. 2. pag. 322.

Crescit in sylvis Hautniquas copiose, prope Kabeliaus-rivier et alibi.

Floret Novembri, Decembri.

Caulis frutescens, sulcatus, tenuissime pubescens, erectus, bipedalis vel ultra.

Folia petiolata, subcordata, ovata, acuta, inciso-serrata serraturis serratis, tenuissime pubescentia, subtus pallida, tenuia, patentia, palmaria.

Petioli pollicares.

Rami floriferi decassati, aphylli, palmares et ultra.

Flores verticillati, circiter 6, e singulo latere tres, pedunculati.

Pedunculi capillares, uniflori, unguiculares.

DISSERTATIO
DE
SCIENTIA BOTANICA
VTILI ATQVE IVCVNDÀ.

D. 30. DEC. 1793.

R E S P.

JOH. JAC. HEDRÈN.

§. I.

Magna sunt opera Dei et admiranda, quibus attente considerandis pius maxime delectatur animus. Gloria Creatoris plena tellus est, quae infinita summae bonitatis, potentiae ac sapientiae eius documenta luculenter ostentat. Herbae, quae ex gremio terrae progerminant, varietate admirabili et suavitate singulari sensus nostros afficiunt et oblectant nostrisque abunde inserviunt usibus. Harum igitur cognitio ab ipso usque mundi exordio hominibus grata fuit et fructuosa, utpote quae vitae sustentandae et iucundius transigendae uberrimos aperit fontes. Usus enim vegetabilium ad quamlibet vivendi rationem sese extendit, et cuique ordini atque condi-

conditioni apprime est conveniens. Tanta enim copia rerum, tanta ubertate plantarum terra abundat, ut mirifico suo emolumento atque singulari delectatione omnibus sese maximopere commendet. Evincit hoc non tantum eorum prosperitas, qui indolem, commoda et delectamenta Regni Vegetabilis diligenter investigarunt; verum etiam aliorum, qui in rebus naturae scrutandis negligenter sunt versati, fors afflictior; dum earum rerum, quae animum oblectant et quibus ad vitae sustentationem carete nequimus, maxima haud raro premuntur incipia. Fuerunt, fatemur et fortassis adhuc sunt, qui studio Botanico non aequum satis statuunt pretium. Hi autem fere sunt, qui, sufficienti eiusdem cognitione destituti, instum de eo ferre iudicium non valent; quippe qui nihil utile, nihil iucundum reputant, nisi quod ipsis singularem praestiterit usum. Qui vero rem sine praeiudicio aestimant, et commoda huius disciplinae iusta lance ponderare didicerunt, confestim sane praestantiam eius atque ultro praedicabunt. Mihi certe, ductu Parentis optimi, in solo natali amoenissimos Florae campos pervagari iucundum fuit, meumque herbas investigandi et examinandi ardorem insignis nobilissimi mei *Praesidis* favor et exoptatissima, quae mihi eius sub auspiciis discendi contigit occasio, mirum in modum exacuit. Hinc specimen quaecumque Academicum edituro hoc imprimis arrisit argumentum, ut de Scientia Botanica utili et iucunda pauculas adferrem meditationes. Artis per se commendatissimae laudationem tentare temerarium foret: commilitones, praestantiae et suavitatis eius nondum satis convictos, commonefacere, non fortassis a communi scopo erit alienum. Tenellarum probe conscius vi-

I

rium

rium Te C. L. enixe rogo, velis iuvenilem conatum mitiori subiicere censurae.

§. II.

Botanica Scientia, quae vegetabilia per certas notas discernere et in suas classes apte referre docet, non vanis speculationibus et coniecturis, quibus nihil certum, nihil salutare invenitur, sed diligenti naturae inspectione et attenta obiectorum comparatione nititur. Certis illa atque indubiis observationibus et experimentis comparatur, habitumque plantarum species ad certos characteres examinandi continet. Neque enim bonus et eruditus est Botanicus, qui herbas tantum nonnullas ab aliis distinguere et nomina earundem repetere didicit; sed qui, ex regulis certioribus stabilitis, per latifundia Florae patentissima, utiles a noxiis et usu nondum perspectis rite dignoscere valet. Hic vero bene merendi studio incensus indefessam navat operam, ut suam aliorumque cognitionem ac peritiam amplificet inque utilitatem hominum communem, quantum fieri potest, convertat. Nomen Botanicæ Graecum et nomina herbarum plurima e lingua Hellados desumpta, Graecis floridam hanc disciplinam fuisse familiarem admovent. Regibus hortorum culturam arborumque plantationes olim negotium fuisse perquam admatum luculenter monstrat *Xenophon* *); unde Botanicam artem non sordidam, sed quantivis pretii habitam fuisse, satis constat. Hinc non quidem systematicas, quales nostra ostendat aetas, sed perutiles tamen Graeci reliquerunt Botanicas observationes. Dein vero magis magisque

*) Lib. Oecon. cap. IV.

que crevit Botanica, donec nostris temporibus incredibili doctorum virorum labore in summam evecta est fastigium. Speramus autem fore, ut in posterum maiora etiam capiat incrementa; imprimis cum ad naturam magis, quam hypotheses receptas, suas iam instituant praeceptiones Botanici.

§. III.

Multiplex omnino Botanicæ in omni hominum vita est utilitas; sed quam figillatim explicare mearum non est virium. Per summa tantum capita eundo ostendere conabor, quod religioni, quod medicinae, quod oeconomiae plurimum illa praestet usum. Sacra scriptura, unde cognitio Dei vitaeque religiosae est petenda, plurimum herbarum et arborum passim facit mentionem, quibus describendis operam haud contemnendam, dispari licet successu, impenderunt Hierobotanici. Huic vero sacrae Philologiae parti lucem, ex observationibus peregrinantium diligentissime collectis et cum lingua originali collatis, plane eximiam addit S. Theol. Adiunctus percelebris *Sam. Odmann*. Allegorias et imagines, praeceptis illustrandis idoneas, ex numerosa vegetabilum cohorte sacri scriptores desumserunt; ad quas rite intelligendas et fiduciae firmandae moribusque emendandis applicandas plurimum conducit Botanica. Ratio enim similitudinis, quam tertium comparationis vocant Rhetores, rebus, unde sumta est, incognitis, investigari et explicari nequit. De cetero lilia agri, quae gloriam Salomonis ornata suo longe superast, et reliqua naturae florescentis ac frugiferae miracula, ad providentiam Dei

venerandam et curas inanes abigendas spectari et considerari merentur. Spectator autem Botanica eruditione praeditus in plantis, maximis minimis, admiranda suspicit bonitatis ac sapientiae vestigia. Sic vero sibi constat illud *Stigellii*:

*Emicat ex parvis divina potentia rebus:
Et levis est cespes, qui probat esse Deum.*

Optime igitur sibi suisque auditoribus consulit ecclesiae doctor, si studium Botanicum Theologicis adiungit curis, ut in campis, in sylvis et hortis non minus, quam in aedibus, tum publicis tum privatis, religionem salutiferam illustrare atque ad pietatem in omnibus perutilem serio et fideliter homines, pro re nata, exhortari possit.

§. IV.

Medicinae studio cognitionem herbarum distinctam maximum praestare adiumentum eidemque vinculo arctissimo esse adnexam, notius est, quam ut admoneri, ne dicam demonstrari, debeat. Quis enim, vel paululum in circulis scientiarum versatus, ignorat, materiam Medicam, quae res medicamentis praeparandis aptas continet, in aliis quidem naturae regnis, minerali nempe et animali, haud frustra quaeri, sed magna satis copia et praestantia inveniri: et easdem longe maiori numero regnum offerre Vegetabile? Non omnium quidem, quae hucusque detectae sunt, herbarum vis medendi certo patefacta est; nec unquam forte medicis innotescet; dum cognitorum ex hoc regno medicaminum non inopia, sed copia verius laborent: sed praeter officinalia, quae iam dudum in Pharmacopoliis

copoliis praeparantur et dispari virtute se commendant, alia passim vegetabilia, usitatis efficaciora aut aequiparanda, casu vel industria peritiorum deteguntur, atque adeo Botanologiae medicae nova constituunt obiecta, Pharmaceuticae ac Medicinae studiosis neutiquam negligenda. Praeterea non salubres tantum, sed venenosas etiam aut quovis nomine noxias herbas cognoscere sapientem decet. Sic enim observato a ceteris discrimine noxius caveri effectus aut impediri potest. Nec herbas pro inutilibus huc usque habitas cognoscere, si occasio detur, inconsultum est. Nam sic latens forte in illis vis indagari poterit, et ipsa ab exploratis facilius discernantur. Neque vero in hunc finem perfunctorie Botanicam libere scientiam sufficit. Tanta enim est vegetabilium multitudo et varietas, tanta plurimorum affinitas, ut specie quadam decipi et unum pro altero sumere, cuius tamen vis aut nulla sit aut contraria, sit facillimum. Quemadmodum vero scientiae haud raro mutua sibi porrigunt opera; ita virium indolem et differentiam sine adminiculis Chemiae et observationibus medicis invenire Botanicus ac determinare nequit.

S. V.

Plurimae, ut cuiusvis notum, sunt species Oeconomiae. Alia reipublicae est, redditibus publicis administrandis occupata; privatorum, in opibus colligendis, usurpandis et conservandis posita. Hanc prioris fundamentum, illam huius esse praesidium per se patet. Cum vero Oeconomiae privatae agricultura sit pars praecipua, cui mercatura et artes manuales eximium praebent

adiumentum: facile constat, oeconomis; qui terrae proventu et fructibus potissimum nituntur, vegetabilium cognitionem accuratorem multiplici nomine esse fructuosam. Sive enim agros vario frumentorum genere conferendos, sive prata diversis graminibus et floribus ornata, sive hortos arboribus frugiferis et amoenis consitos, sive sylvas frondosas, aedibus aliisque operibus materiam suppeditantes, sive rem denique pecuariam, pascuis et pabulo sustinendam, respicimus; scientiae Botanicae usus in singulis maxime est insignis et conspicuus. Nam et femina terrae committenda et segetes atque aliae, quas terra, sponte aut per culturam, profert, omnes plantarum species Botanicam admittunt, immo poscunt, considerationem. Non quidem eruditam illam et subtiliorem rei tractationem, quae, certis superstructa regulis et in varias distributa classes, systematicè dicitur, omnis terrae cultura postulat; neque hanc singulis cuiuscumque ordinis oeconomis, quorum plerique diffusioris et artificiosae cognitionis minime sunt capaces, commendandam censemus: sed quo distinctiori tamen quisque gaudet rerum cognitione, eo iustius illis statuere pretium, eoque facilius et felicius easdem in sua aliorumque convertere potest commoda. Noscat igitur oeconomus herbas hominibus et pecoribus esculentas, aut alia quadam ratione utiles, ut serat, ut servet, ut colligat: noscat damnosas, ut extirpet aut ab usu removeat. Neque oeconomiae mercantium aut opificum Botanica est inutilis. Varias enim merces e vegetabili regno productas, vel intra patriam vel apud externos, vendit oeconomus Botanicae subsidiis adintus. Varii per officinas tinctorias linteis, laneis, sericeis aliisque mercibus texturae paratis,

paratis, herbarum ope inducuntur colores; ut alia bene multa Botanices commoda oeconomica sicco pede praeteream.

§ VI.

At non prodesse tantum, verum etiam delectare vult alma Botanica. Maxima quidem eius utilitas per se non sine suavissima quadam delectatione percipitur: sed ipsum etiam hoc studium geninis cultoribus plurima adfert delectamenta. Non omnia, quae suscipimus, lucrum spectant. Venatorem in sylvis cursitantem motus; lusorem iactuum varietas praecipue delectat. Non semper necessaria sectamur: maiori interdum nisu quaerimus, quae iucundum nobis sensum pariunt. Herbarum profecto arborumque attentior inspectio et consideratio tantum habet innocentissimae iucunditatis, ut si non adeo magnum nobis ostenderet atque suppeditaret fructum, sed sola ex hac peteretur delectatio; haec tamen animi recreatio humanissima plane ac liberalissima deberet iudicari. Miramur homines, qui unicum saepe florem maximo adquirunt pretio; miramur Botanophilos, qui numerosas herbarum collectiones magnis comparant laboribus atque impensis. Sed diversa hominum ingenia recte reputantes, non utique indignabimur, si, absque iniuria et supercilioso aliorum contemptu, sua trahat quemque voluptas. Illi autem, qui, ut Cicero dicit, nimis magnum studium multamque operam in res obscuras atque difficiles conferunt, easdemque non necessarias, et qui in quacumque scientia veri et pulcri investigandi studio a rebus gerundis sese ita abduci patiuntur, ut nihil inde ad communem possint adferre

I 4

fructum,

fructum, merito culpantur. Is vero iure laudabitur, qui, dum alios ad opera optimi Creatoris magni aestimanda et sapienter utenda, perducere studet, atque adeo boni viri ac civis officia, quantum eius muneris vitaeque generis ratio permittit, fideliter observat, in contemplatione rerum naturalium, quae totidem infinitae Dei gloriae sunt spectula, suaviter acquiescit.

DISSERTATIO
DE
FLORA
STRENGNESENSIS:

D. 7. DEC. 1791.

RESP.

CAROL. AXELIUS CARLSON.

Potuisse Botanices hodiernae Parentem, perillustrem Archiatrum et Equitem a LINNÉ, immensis praeterea laboribus occupatum plantas universae patriae nostrae propemodum omnes in unum colligere catalogum, et loca simul domestica plerarumque plura detegere, tam est mirandum, quam fuit inevitabile, ut nonnullae regni vastissimi stirpes investigationem eius perspicacissimam fugerent, multisque, et forsitan innumeris, tractibus habitarent vegetabiles incolae, quibus ille paucas tantum sedes, et aliquando non nisi unicam, intra fines Svio Gothicos, in *Flora sua Suecica* assignavit.

I s

Non

Non vna certe aetas humana, non unius hominis, quamvis accuratissima, diligentia inquirendis per omnia Imperii Svecici loca vegetabilibus sufficere potest; sed ad locupletandam et, si fieri potest, perficiendam aliquando, patriae Floram, plurimum, et in locis diversis singularium inquirentium studia poterunt sensim conferre. Scilicet ut in praefatione ad *Iter Scanicum* docuit nominatus orbis Botanici Doctor: *Hvar gård, ja hvar hege skulle kunna fordra flere månaders undersökning*; idque, ut videtur, eo imprimis, quod non uno eodemque tempore, sed successiva vicissitudine, a primis veris initiis in adultum usque autumni, plantarum species aliae atque aliae floreat, et quidem plurimae tam brevis intervallo temporis, ut, post paucas ab efflorescendi primordio hebdomades, nullus amplius earumdem flos reperiat. Quo etiam accedit, quod sint non paucae, quae certis tantum diei horis flores suos habeant explicatos. Ad deprehendendas autem plantas, quarum non nisi caules et folia exsint, eaque forsitan marcida et exoleta, attentiore opus est indagatione; et ea quoque haud raro irrita, non observatae praetereuntur.

Non igitur male collocare operam videntur Studiosi Botanices, qui loca sibi vicina

vicina et circumiecta, studio indefesso scrutantur; plantasque his innatas perquirunt ac notant; quo tractus illius vegetabilium extet et servari possit cognitio, non accolis modo ad oeconomiam et medicinam utilis, sed et componendae a posteris Florae totius regni, quantum fieri potest, expletae, suo pro modulo serviens.

Exstant huius generis instituta typis vulgata, sed admodum pauca: *Herbationes Upsalienses* clarissimi Doctoris ANDR. FERNANDER, *Flora Akeröensis* a CAROL. JOH. LUUT, anno 1769, *Pandora et Flora Rybyensis*, per DAN. HENR. SÖDERBERG, 1771. editae, et Academicis ventilatae Disputationibus. Totius vero provinciae Nericiae plantas investigavit et vernacula lingua luci exhibuit publicae ABRAHAM. ZAMZELIUS, 1760, sub titulo: *Blomsterkranz af i Neriket befintliga växter.*

His excitatus exemplis, ad ponenda tirocinia Botanicae scientiae, quam a prima usque pueritia suspexi, non alienum esse putavi, plantas, quae solum mihi natale occupant et Strengnesiam in terris proxime circumiacentibus velut accolae cingunt, in catalogum referre, et schediasmate Academico cognitioni popularium prodere. Auctius hoc et completius haud dubie futurum

turum fuisset tentamen, si plures adhuc aestates investigationi persequendae addidissem, quum non modo suspicari par sit, sed habeam mihi persuasissimum, plures quam quae hic recensentur plantas, locis oppido nostro propinquis innasce, eoque id certius iudico, quod et ultima hac aestate non paucas fuerim affecutus, praecedentibus annis non deprehensas.

At quum Floram loci utcunque circumscripti perfectam et omnibus absolutam numeris condere vix unquam tamen valerem, mutare etiam loca nonnullos regni Vegetabilis cives notum sit, ita ut auferantur aliae, adventent et sedem, ut novi coloni figant aliae stirpes, morari eo minus nolui institutum, quod qualis mihi in posterum futura sit occasio, hos eosdem Florae fundos lustrandi sit incertissimum.

Prodeant igitur ac tironibus Botanices Strengnesensibus innotescant, quot, per unum alterumque lustrum, invenire potui, stirpes plantarum urbi nostrae vicinae. Augere deinceps copiam Florulae huius, si tulerint fata, non equidem desinam; nec dubito futuros esse, qui per sequentia tempora suam conferant ad sarcinendos defectus operam. Esse autem illos in Graminum indicatione et in classe Cryptogamiae potissi-

tiffimes, levissima pagellarum inspectione animadvertitur. Quum vero compererim quanto sit impedimento novellis Botanicae discipulis nescire quo tempore floreat singularae plantarum species, ignorato simul peculiari singularum domicilio; et loca potiorum peculiariora, et tempus florendi plurimarum observatum, notavi, sperans eo fore, ut qui ex hac regionis particula colligere voluerint herbas, adolescentibus opus non sit dubitare, quam plagam versus, hoc vel illo tempore sit exsurrendum, ne inutili vagatione, quae vel anni progressus, vel solum calcandum non praebet, quaerant.

Situm est oppidum Strengnesia, Gymnasio Sudermanniae et Nericiae instructum, inter gradus Latitudinis 59 et 60, ad occidentem vero a Meridiano Observatorii Upsal. minutis temporis circiter tribus, littori Lacus Måleri contiguum, insulis, sylvis, nemoribus, pratis, agris, pascuis et paludibus undique circumdatum, lacubus etiam minoribus, fontibus, fretis, torrentibus et eorum ostiis, satis vicinum. Quilibus in locis, natura differentibus, ut diversi generis plantas generari congruum est, ita, quae hic enumerabuntur, in proximis plurimas locis hucusque inveni; in paulo

paulo remotioribus paucas, nullam vero ultra duo cum dimidio, miliaria suecica ab oppido enatam quaesivi.

In opusculum pro ratione tirocinii comparatum et iunioribus rei herbariae studiosis praesertim appositum, si qui forsan oculos coniecerint, viri eruditiores aut scientiae peritissimi, indulgentem eorum censuram et mitem mihi tenuitatis veniam precor.

MONANDRIA.

MONOGYNIA.

HIPPURIS, *vulgaris*, Fl. Sv. Ed. 2. N. 2. in alveo exsiccato freti Eldsundensis, prope ad pontem alibique. Floret in Majo et Junio.

DIGYNIA.

CALLITRICHE, *verna*, Fl. Sv. 3. in prato uliginoso terrae urbanae Lötten, florens lecta d. 27. Jun. 1791.

— *autumnalis*, F. S. 4. in fossis et locis udis passim; inventa mense Julio exeunte, in Augusto et Septembri florens.

DIANDRIA.

MONOGYNIA. I

CIRCAEA, *alpina*, 7, in pascuis uliginosis, albosumque nemore praedii rustici Mörby, in insula Selö; inventa florens, d. 6. Jul. 1786, et in alneto praedii equestris Olivehäll, d. 26. Jul. 1791.

VERONICA, *spicata*, 10, in insula praedii Vaxång, Gåsholmen dicta, abunde, ad finem Julii et initio Aug. florens.

— *officinalis*, 12, Ehrenpris, in sylvis et campis sterilibus passim, maxime vero in pascuis intra sylvam Thun circumseptis, prope ad viam inter tugurium Storudden et rura australia paroeciae Strengnesensis, abundans, et florens inventa, d. 27. Jun. 1789.

VERO-

- VERONICA** *Anagallis*, 13, in rivulo, praedium rusticum Hagby, parociae Hårad, praeterlabente, florens inventa d. 21 Julii 1791.
- *Baccabunga*, 14, in rivulo prati meridionalis, Nosocomii, nonnulla, et in rivulo fontis inter Dalfängen et Guldringen copiosissima. Floret mense Junio.
- *Serpillifolia*, 16, in pascuis et ad vias passim. Initio Junii florens inventa.
- *scutellata*, 17, in locis uliginosis passim, mensibus Junio et Julio florens inventa.
- *Chamaedrys*, 18, in pratis et intra hortos mense Junio, in extremitate orientali insulae Segerö, copia abundantissima.
- *agrestis*, 20, florens inventa in pascuis Stenbyenibus, d. 8 Julii 1786. et in promontorio Gorfingensi 1791, d. 2 Oct. et 29 Maji. Etiam in Aprili, florens visa.
- *verna*, 23, intra hortos oppii passim, in promontorio occidentali Gorfingensi et jugis prati Régii eiusdem nominis. Florens inventa d. 15 Maji 1791.
- PINGVICULA**, *vulgaris*, 25, Fetört, in prato Asbyensi occidentali, florens mense Junio.
- UTRICULARIA**, *vulgaris*, 28, florens inventa in alveo freti Eldsfund, post aquarum subsidentiam, limoso; prope ad pontem, orientem versus, d. 21 Julii 1783, inque amnis Ekfäensis aquis humilibus et quietis, prope ad molendinum inferius ad pontem, d. 17 Aug. 1790 et d. 19 eiusdem 1791. Reperta etiam in rivo qui praeterit Biskopsqvarn praediolum.
- LYCORIS**, *europæens*, 31, in fretu Eldsfund, non procul a pago cognomine; Julio mense exeunte, et initio Aug. florens.

DIGYNIA.

ANTHOXANTHUM, *odoratum*, 33, in insula Vargholmen, et pratis urbi circumiectis frequens; ad exitum Maji et in Junio florens.

TRIANDRIA.

MONOGYNIA.

VALERIANA, *officinalis*, 34, Vändelört, in pratis passim, ad finem Junii, in Julio et Augusto, usque in Sept. florens; praecipue vero in prato Tynäfeni.

— *Locusta*, 36, Winterrapunzel, in insula Vaxångskär vel Gåsholmen dicta, florens inventa d. 24. Maji 1787.

IRIS, *Pseudacorus*, 37, Svårdslilia, in aquis, ad littora passim, florens inventa d. 9 Julii 1784, et 29. Jun. 1789.

SCIRPUS, *palustris*, 42, Knappflåf, in littoribus lacus Måleri; florens repertus in Maio et Junio.

— *caespitosus*, 43, in turfis paludum et locis uliginosis passim. In Junio visus florere.

— *acicularis*, 44, in freto Eldsundenfi, alibi que ad littora; florens lectus d. 1. Julii 1789.

— *lacustris*, 46, Kolvals, in lacu ad littora frequens. Floret in Augusto.

— *sylvaticus*, 48, Skogsfåf, in agellis Dalsängensibus, supra lacum Guldrinden, lectus florens d. 1. Julii 1789.

ERIOPHORUM, *polystachion*, 49, Ångull, inventum nondum florens, in circumseptis pacuis sylvaticis d. 30. April 1791.

— *vaginatum*, 50, Hadd, in Kafvelbro-mosse, aliisque locis paludosis, florens inventum 1790, d. 8. Maji.

K

DIGYNIA.

DIGYNIA.

PHALARIS, *arundinacea*, 54, Rörflen, ad littora glareosa insularum, florens visa d. 17. Julii 1786, et eodem die Junii 1789.

— *phleoides*, 54, Rollflen, in coemeterio urbis; d. 12. Julii 1787, et in nemore prati Nyängen d. 20. eiusdem florens inventa.

PHLEUM, *pratense*, 56, Ångkampe, florens in pratis circumiacentibus visum in Julio et Augusto.

ALOPECURUS, *pratensis*, 59, Ångkaffe, in pratis vicinis florens lectus d. 4. Junii 1791 et 26. Aug. 1786.

— *geniculatus*, 60, Kärnkaffe, in lacu prope ad littus praedii rust. Stenby; florens inventus d. 8. Jul. 1786, et 26. Aug. in scrobiculis viae Regiae parallelis, prope ad lucnam Vattmyra.

MILIUM, *effusum*, 61, Loktgrås, in nemoribus prati Måringensis, repertum d. 9. Junii 1791.

AGROSTIS, *Spica venti*, 62, Åkerhven, in agris eorumque marginibus, in pratis et insulis frequens.

— *arundinacea*, 63, Piphven, in sylvis propinquis et Juniperetis, non infrequens; florens visa d. 27. Jun. 1790.

— *stolonifera*, Kryphven, 66, in pratis depressis maximeque in Tynelbönsi australi abundans, et in marginibus agrorum frequens; florere visa in Julio et Augusto.

AIRA, *caespitosa*, 70, Taktätel, in pratis ubique, visa praesertim copiose in prato littorali tugurii Tynås.

— *flexuosa*, 71, Krustätel, in insulis propinquis ubi depastae non fuerint. In Källarholmen florens lecta d. 16. Julii 1791.

AIRA,

AIRA, caerulea, 67, Blåtåtel, in marginibus agrorum passim, et in Tynessø Djurgårdssang, abundanter, florens inventa per mensem Julii.

MELICA, nutans, 76, Bergflok, in luco promontorii Gorfingensis, insulisque lacus, mensibus Maji et Jun. non infrequens.

POA, trivialis, 80; Betersgrøe, in pascuis et pratis inventa d. 27. Maji, 14. Junii, et florens d. 17. Jul. 1791.

— *angustifolia*, 81, Ångsgrøe, in pratis et hortorum herbidis frequens, inventa florens d. 27. Maji et 14. Junii.

— *pratensis*, 82, Slättergrøe, frequens in pratis. Florens visa d. 16. Julii 1791.

— *annua*, 83, Hvitgrøe, in coemeterio urbis, hortis et pratis vulgaris. Florere est visa d. 15. Julii.

— *nemoralis*, 85, Lundgrøe, in nemoribus pratorum. Lecta florens d. 17. Julii 1786.

BRIZA, media, 86, Darrgrås, in pratis et collibus frequens. Visa florens d. 29. Jun. 1791.

DACTYLIS, glomerata, 87, Hundexing, in pratis et hortorum caespitibus multa; florere solita in Junio, per Julium et Augustum, usque in multum Septembrem.

CYNOSURUS, cristatus, 88, Kambexing, locis qualibus praecedens, mense Junio, Julio et Augusto florens.

— *caeruleus*, 89, Elfexing, in pratis et pascuis, coemeterio etc. florere visus d. 29. Maji 1790.

FESTUCA, ovina, 91, Færsvingel, in pascuis, collibus, tectis etc. frequens; inventa florens d. 14 et 19. Junii 1787.

— *rubra*, 92, Rødsvingel, locis ficcis ac sterilibus; in agellis novalibus oppidi, ad occi-

dentem infra Långberget; inventa d. 29. Jun. et 17. Julii.

FESTUCA, *Bromoides*, Sp. Pl. 110, intra plantarium brassicae oppidi; alibique, inter agellos. Invent. d. 19. Jun. et 17. Julii.

— *fluitans*, 95, Svinsvingel, Mannagrås, in fossis et udis ubique. Lecta florens d. 29. Jun. et 26. Aug. 1791.

BROMUS, *secalinus*, 96, Rogsvingel, in agris inter Secale passim.

— *arvensis*, 97, Rensvingel, ad margines agrorum et in pratis. Lectus flor. d. 29. Julii.

— *tektorum*, 98, Taksvingel, in tectis et locis aridis, frequens. Florens visus d. 13. Julii.

AVENA, *fatua*, 101, Landhafre, inter segetes lecta d. 30. Maji.

— *elatior*, 102, Knylhafre, in prato praedii Tynellö inventa d. 16. Junii, et ad Näsbyholm d. 15. Julii 1791.

— *pratensis*, 104, Ånghafre, in pratis, inventa florens d. 16. Julii 1791.

— *pubescens*, in varietate β . frequens in Storången, alibique.

ARUNDO, *Phragmites*, 105, Bladvass, ad littora Måleri, in sinibus praesertim et fretis florere visa, in Septembri.

— *epigeios*, 106, Bergrör, in iugo insulae Galgholmen, lecta d. 26. Augusti.

— *Calamagrostis*, 107, Grenrör, in littoribus insularum Källarholmarna, et Rullingkår; florens reperta in Julio 1791.

LOLIUM, *perenne*, 100, Renrepe, intra hortos, agros et in pratis vulgaris.

ELYMUS, *caninus*, 112, in prato praed. Episc. Sundby; florens inventus d. 8. Julii 1791.

TRITI-

TRITICUM, *repens*, 114, Quickrot, in pratis, agris et hortis vulgatissimum. Florere solet mense Julio.

TETRANDRIA.

MONOGYNIA.

SCABIOSA, *arvensis*, 117, Åkervadd, in pratis et agrorum marginibus passim. Florens inventa d. 17. Aug.

— *succisa*, 119, Ångsvadd, in pratis et campis humidiusculis frequens. Florens visa d. 7. Jul. 8. Aug. et 15. Sept. 1791.

ASPERULA, *odorata*, 121, Mysöhegrås, in Querceto promontorii Gorfingholmenfis orientalis. Florere incipit ineunte Junio et ad mensis fere exitum pergit.

— *tinctoria*, 112, Fårgmadra, in coryleto prati Olivehällensis, prope ad xenodochium, et in nemore prati Nyängen; florens inventa d. 12. Junii 1790. et 3. Julii 1791.

GALIUM, *verum*, 123, J. Marise Sånghalm, in pratis, hortis etc. vulgatissimum. Florens visum in Junio ad d. 24. usque Octobris.

— *boreale*, 124, in pratis etc. vulgare. Florens visum in Junio, Julio et Augusto.

— *palustre*, 126, in udis et rivulis frequens. Florere solet in Aug. et in multum Octobrem.

— *uliginosum*, 127, ad ripas lacus et in pascuis udis frequens. Floret in Jun. Jul. et Aug.

— *Aparine*, 128, Snårjegrås, in hortis inprimis vulgatissimum et molestum; mense Jul. maxime florens.

PLANTAGO, *major*, 129, Groblad, in cultis et ad vias frequens. Florens lecta in Julio, et d. 16. Aug. pleraque defloruisse visa.

PLANTAGO, *media*, 130, Kampar, in pratis et hortis frequens. Per Junium, Julium et August. floret.

— *lanceolata*, 131, ad vias et agros passim, florens cum praecedente.

ALCHEMILLA, *vulgaris*, 141, Daggskål, in pratis et hortis frequens. Florere primum visa d. 13. Maji et florens adhuc d. 16. Aug. 1791.

DIGYNIA.

CUSCUTA, *Europaea*, 144, Snarrefva, in hortis et cultis passim. Lecta florens initio Augusti 1791.

TETRAGYNIA.

POTAMOGETON, *natans*, 145, in lacu prope ad ripas, et fretis non infrequens. Visum florens d. 25. Junii et fere deflor. d. 18. August. 1791.

— *perfoliatum*, 146, Nate, in lacu ubi minus profunda aqua; florens visum d. 16. Aug. 1791.

— *compressum*, 149, in freto Eldsund lectum d. 29. Julii 1791.

— *gramineum*, 151, eodem, quo praecedens, loco et mense lectum, 1791.

— *pusillum*, 153, in rivulo ad villam rusticam Hagby, in Hårad, repertum florens d. 21. Jul. 1791.

SAGINA, *procumbens*, 155, in campis depastis passim; flore inventa d. 8. Julii et deflor. d. 17. Aug. 1791.

PENTANDRIA.

MONOGYNIA.

MYOSOTIS, *scorpioides*, 157, Förgåt mig ej, in campis exaridis ubivis. Varietas β , *palustris*,
in

in pratis humidis, ut Gorfinge Kongsång, et Stenbyång, cum praecedente, florens deprehensa est, in Majo et Junio.

— *Lappula*, 158, in Husbyång, parœciae Vanfö, et plateis Strengnes. florens visa d. 16. Jul. et 17. Augusti.

LITHOSPERMUM, *officinale*, 159, in insula Skarpan *) ad boream insulae Seld, unico in loco, copiosum, inventum adhuc flores gerens, etsi potissimum florendi tempus videbatur praeteriisse, d. 11. Julii 1791. Semina autem habens matura d. 5. Aug. annis 1783 et 1791.

— *arvense*, 160, Horlätta, in agris fecalinis frequentissimum, florens per mensem Maji.

ANCHUSA, *officinalis*, 161, Oxtunga, in rudertis frequentissima. Florens observata a Majo mense in adultum Octobrem.

CYNOGLOSSUM, *officinale*, 162, Munklöf rugge, in rudertis ubique, maxime vero in marginibus viae publicae oppido proximae copiosum, florens per mensem Jun.

PULMONARIA, *officinalis*, 163, in nemoribus pratorum plurium, maxime vero in promontorio Gorfingholmensi orientali et clivis iugorum prati Regii vicini, omniumque abundantiss. in Querceto et fruticeto tugurii Petersorp. Florens visa a medio ad exitum mensis Maji. Folia vero radicalia, a caulinis ap-
prime diversa, per totam aestatem durant.

SYMPHYTUM, *officinale*, 165, Vallört, intra hortum pristini Nosocomii, in solo caespitoso ferum; floribus albis lectum ad finem Junii.

K 4

ASPERU.

*) Annis, quibus ab Equis non depascitur insula.

- ASPERUGO**, *procumbens*, 166, Ormhögon, in Sörgårdet ad horreorum parietes, alibique, locis cultis frequens; florens lecta d. 6. Jun.
- LYCOPSIS**, *arvensis*, 167, in cultis et inter segetes, florere visa d. 28. Junii.
- ECHIUM**, *vulgare*, 168, in agris Storgårdet: rarius, ad praedium equestre Näsbyholm, in caespitosis agrorum, paullo uberius; ad margines agrorum pagi Gestad, in Thoresund, prope ad viam publicam, copiosum; (qui locus abest a Strengnesia 5 circiter quart. partes Milliaris). Florens visum ab ultimis Junii diebus ad 10 usque Octobris.
- ANDROSACE**, *septentrionalis*, 170, ad agrorum margines et iuxta viam publ. non procul a templo paroeciae Öfver Selö; invent. florens d. 19 et 25. Maji annis 1787 et 1791.
- PRIMULA**, *veris*, 171, Oxlägga, in pratis nemorosis abundantissime; circa medium fere Maji maxime florens.
- *farinosa*, 172, Braxenblomster, in pratis humidis frequens, et in prato Storängen copia ingenti, exeunte Majo et initio Junii florere solita.
- MENYANTHES**, *trifolia*, 173, Munkkål, Klöfver, in freto Eldsund et lacuna paludosa pascuorum praedii Åsby, parca copia, in paludibus öfverselöensibus uberior. Floret cum Caltha ad finem Maji.
- HOTTONIA**, *palustris*, 174, in rivo iuxta pontem ad Bispparn, in paludibus insulae Toster, aliisque frequens. Florens visa ab exeunte Junio et per Julium mensem.
- LYSIMACHIA**, *vulgaris*, 175, ad ripas Måleri copiosa, florens a medio Julii, per Augustum.

LYSIACHIA, *thyrsiflora*, 176, in pratis et inter agros, locis humidiusculis, passim; florens visa d. 17. Jun. et deinceps.

ANAGALLIS, *arvensis*, 178, in littoribus Måleri glareosis infra collem alatae molae urbis, et infra Nabbacken, copiose, per Julium et Augustum florens; in arvis etiam fundi Storgårdet, reperta.

CONVOLVULUS, *arvensis*, 191, Åkervinda, in marginibus agrorum et inter segetes, non infrequens, florens visus 1791. d. 21. Julii ac deinceps.

— *sepium*, 182, Skogsvinda, in insula Skarpan (vid. f. N. 159.) stirpes multae, flos unicus inventus d. 15. Aug. 1791. In insula vicina Nybbleholm copiosae etiam stirpes nondum florentes ad ripam orientalem, eodem die, repertae.

CAMPANULA, *rotundifolia*, 184, Klocka, in pratis et inter agros ubivis frequens; ab initio Julii in adustum auctumnum solet florere.

— *persicifolia*, 187, ad frutices et sepes per Julium et Aug. floret.

— *latifolia*, 188, in prato orientali praed. Episc. Sundby reperta d. 8. Jul. 1790 et 25. Jul. 1791.

— *Trachelium*, 189, in nemoribus pratorum passim; visa florens d. 15. Jul. 1791.

LONICERA, *Xylostium*, 144, Try, in fruticetis non infrequens; copiose in Quercero ad Peterstorp, (v. f. N. 163.) Floret initio Junii.

VERBASCUM, *Thapsus*, 195, in locis glareosis et aridis passim. Florens visum d. 11. Junii et 24. Sept. 1791.

— *nigrum*, 197, Kungsljus, intra hortos, agros et ad vias sparsim, et non rarum; florens visum a d. 13. Jul. ac deinceps per Augustum.

- DATURA**, *Stramonium*, 198, in plateis Strängnesiae abundans; primos explicare solet flores initio Aug. et in auctumnus usque florens ac fructificans durare.
- HYOSCYAMUS**, *niger*, 196, Bolmört, in ruderatis ad vias et fossas frequens; per Juniam et Julium florere solitus.
- SOLANUM**, *nigrum*, 200, Trollbär, intra hortos et in cultis frequens; florere visum a 16. Aug. ac deinceps, in auctumnus.
- *Dulcamara*, 201, Quesgräs, ad sepes et in ruderatis, glareosis et udis, per oppidum inque vicinis. Florens visum in Junio, Julio, Aug. ac deinceps.
- RHAMNUS**, *catharticus*, 202, Getapel, in pascuis pratorumque et agrorum incultis et aspretis. Floret mense Junio.
- *Frangula*, 203, Brakved, in pascuis, locis depressis et udis, sparsim. In insula Lillsträngnäs florens visus d. 22. Junii.
- RIBES**, *rubrum*, 205, Röda vinbärs buske, inventum fructiferum in filya deserta insulae Nybbleholm. (v. s. ad N. 182.)
- *alpinum*, 206, Måbärsbuske, in nemoribus et int. frutices admodum frequens, visum florentissimum circa medium mensis Maji.
- *nigrum*, 207, Svarta vinbärs buske, ferum deprehensum in littore Måleri ultra Kolsund, ad meridiem insulae Flåsklösan.
- *Uva crispa*, 107, Krusbärsbuske, in pascuis praedii Episc. Sundby, copiosum, aliisque in collibus et incultis sparsim. Primo vere florens.

DIGYNIA.

- ASCLEPIAS**, *Vincetoxicum*, 202, Rylrotgräs, in collibus et insulis glareosi soli, ut Djäkneholmen

holmen et Lillstrengrås, copiose. Efflorescere solet initio, vel saltem ante medium Junii; ac deinceps per Julium et Augustum florere.

HERNIARIA, *glabra*, 213, in campis sterilibus circumiacentibus non infrequens; ad exitum Maji, per Junium, Julium, et in Aug. quaerenda.

CHENOPodium, *Con. Henricus*, 214, Stolt Henrics gräs, in coemeterio Urbis, intra hortos, alibique passim, in Junio et Julio florens.

— *urbicum*, 215, intra hortos et ad vias non infrequens.

— *album*, 218, Svinmolla, in agris, hortis etc. frequens.

— *viride*, 219, paribus, ac nuper nominatum, locis abundans. Hoc et utrumque praecedens in Jul. et Aug. florent.

— *hybridum*, 220, inter olera in hortis alibique non rarum; florens lectum in medio Augusti.

— *polyspermum*, 223, in agrorum australium Nosocomii, florens inventum ad initium Augusti; alibique rarius visum.

ULMUS, *campestris*, 226, Alm, ad villam Larslunda, in jugis prati Regii Gorfingholmensis, alibique rarius; florens visa initio Maji; et circa medium Aprilis 1790.

GENTIANA, *Aniarella*, 229, in prato silvatico villulae rusticae Djupvik australis. Florens lecta d. 22. Sept. 1787, alibique, sed rarius, visa.

— *campestris*, 230, in coemeterio urbis; inter agros praed. Equestr. Olivehall, abundans, alibique non infrequens; florere visa et d. 28. Junii, et 15. Augusti.

SANICULA, *Europaea*, 235, in prato praedii Märinge, loco non amplo, sed numerosis tamen stirpibus; florens reperta d. 9. et 21. Junii 1791.

TORDYLIUM, *Anthriscus*, 236, in insula Skarpan (v. s. N. 159), florens inventum d. 11. Julii 1791.

Etiam in angulo boreali prati Tynåsenfis, d. 29 Julii eiusdem anni.

CONIUM, *maculatum*, 238, inter segetes agrorum praedii Episc. Sendby, villarumque Larslunda, Brésshamar, Gorfinge, Malmby, Bisquarn etc. Florens visum est d. 8. Jul. 1791.

SELINUM, *palustre*, 239, Finsk Ingefära, in pratis paludosis, ut ad tugurium Knäppinge, frequens, et in paludibus ultra Långberget. Florere visum d. 21. Julii et 8. Augusti.

ATHAMANTHA, *Libanotis*, 240, in insula Gåsholmen, prope ad Gorfingeholm, alibique in collibus pratorum, passim; florere visa d. 17. Julii 1791.

LASERPITIUM, *latifolium*, 242, inter virgulta prati Sundbyång, copiosam; et mense Junio florens.

HERACLEUM, *Sphondylium*, 243, in collibus agrorum Storgårdet, alibique passim, florens in Junio.

— *angustifolium*, Syft. Veg. p. 233. in pratis Sundbyång; et Husbyång, paroeciae Vansö; florens inventum d. 8. et 16. Julii.

ANGELICA, *silvestris*, 246, Björnloka, in nemore prati Nyången; locisque similibus rarior; mense Junio ac Julio florens.

SIUM, *latifolium*, 247, in freto Eldsund aliisque aquis limosis copiose crescens; visum est mense Julio florere.

PELLANDRIUM, *aquaticum*, 252, Ståkra, in freto Eldsund, plurimum, alibique passim, non infrequens; ad finem Junii et in Julio visum est florere.

CICUTA,

CICUTA, *virens*, 253, Språngört, in freto Eldsund, mense Julio et initio Aug. florens inventa est.

AETHUSA, *Cynapium*, 254, Vild Persilja, in hortis et plantariis frequens vitium, per totam aestatem, in multum auctumnum florens.

CHAEROPHYLLUM, *silvestre*, 257. Hundloka, in locis cultis, ad sepes et parietes ubique; ad finem mensis Maji florere incipere solet.

PASTINACA, *sativa*, 259, Palsternacka, in prato insulae Segerö, fera et florens inventa d. 22. Julii 1791.

CARUM, *carvi*, 260, Kumin, in prato praedii Episc. Sundby frequens, aliisque in caespitosis non infrequens; in pratis et inter agros paroeciae Öfverfeld admodum copiosum.

PIMPINELLA, *Saxifraga*, 261, in pascuis, ad agrorum margines etc. frequens. Florere visa est copiose in Junio, perque Julium et Aug. pergere.

ARGOPodium, *Podagraria*, 263, Squallerkål, in hortis oleraceis passim; mense Junio florens.

TRIGYNIA.

VIBURNUM, *Opulus*, 264, Ulfbårstrå; in pascuis et pratis nemorosis passim. Florere solet a medio Junio in Julium ineuntem.

SAMBUCUS, *nigra*, 265, Flåder, intra hortos et septa fera crescens, in Julio, ac deinceps, in ultimum auctumnum, floret.

— *Ebulus*, 266, Sommarhyll, Vildflåder, in platea prope ad villam Archipraepositi, efflorescens in medio Aug.

AISINE, *media*, 267, Narfgrås, in hortis oleraceis ubique, multitudine pestilenti, infestum. Floret a primo veris exordio in ultimum auctumnum.

TETRAGYNIA.

PARNASSIA, *palustris*, 268, in udibus pratorum fere ubivis frequens. Floret, post medium Junii et in Julio.

PENTAGYNIA.

STATICE, *Armeria*, 269, ad margines agrorum et segetum in Storgårdet, non procul a lacu. Ineunte mense Jun. florere solet incipere.

LINUM, *catharticum*, 217, in pascuis circumjacentibus passim obvium; florens inventum d. 14. Junii, per Julium, et in proVectum Augustum.

DROSERÀ, *rotundifolia*, 273, in palude supra Långberget copiose florens Augusti initio, alibique in uliginosis, passim.

POLYGYNIA.

MYOSURUS, *minimus*, 276, intra hortos et ad marginem viae publicae juxta sepem agrorum Lillgårdet. Florens inventus d. 20 et 28 Maji 1789.

HEXANDRIA.

MONOGYNIA.

ALLIUM, *oleraceum*, 280, Ånglök, in pratis passim. In insula Praestholmen ad Öfverselö d. 10. Julii 1790, et florens et fructificans visum.

LILIUM, *bulbiferum*, Fauna Sv. p. 557, Sp. Pl. 433, in pratis Öfverselöënsibus, praedii equestri Tynelsö, iuxta viam inter Landthållen et templum, et in Våla ång; inventum florens d. 5. et 10. Julii.

ORNITHOGALUM, *luteum*, 285, in hortis cultis et pascuis copiose: veris initio florens.

ORNITHO-

ORNITHOGALUM, *minimum*, 286, iisdem fere, quibus praecedens, locis, non infrequens, eodem paene tempore, floret.

CONVALLARIA, *Majalis*, 292, Lilljeconvallje, in edito nemore prati Regii Gorfingholmenfis, non admodum parce; in prato tugurii Eklund parcus; in insula Vaxångensî minima, uberius; per totam insulam Skarpan, (v. f. ad N. 159), copia effusissima. Florens inventa ad exitum Maji et in priori Junii parte.

— *Polygonatum*, 294, Vånört, ad praecipitia montis Dalfänsberget, passim; in insula Vaxångensî minima, uberius, in prato praedii Måringe copiose, alibique non infrequens. Lecta est florens d. 12, 20. ac 28. Maji, et ante medium Junii.

— *multiflora*, 295, in eadem, qua proxime praecedens insula rarior, eodemque, quo illa, tempore florens.

— *bifolia*, 296, in pratis et pascuis non infrequens. Florere visa est per mensem Junium omnem.

ACORUS, *Calamus*, 297, Kalmus, ad littus orientale insulae Kuró per spatium ulnarum quadratarum circiter 50, confertissimus et inexhausta copia; ante florescentiam, d. 5. Jul. 1791, repertus. Distat a Strengnesia locus duo circiter cum semisse milliaria. Etiam ad urbem Mariaefred, non procul ab ipsa arce copiose.

JUNCUS, *conglomeratus*, 298, Knapptog, inter agros Vaxångenses, et in prato paludoso inter Lunda et Kilen, repertus d. 17 et 28. Julii.

— *effusus*, 299, Veketog, in paludosis passim; in spratulo agellis Dalfångensibus interjecto abundans repertus d. 10. Augusti 1791.

JUNCUS,

JUNCUS, filiformis, 300, Trådtåg, in paludosis silvæ Lundensis, d. 29. Julii, et in extremitate peninsulæ Kaskaren, initio Augusti, lectus.

— *bulbosus*, 304, Stubbtog, in coemeterio Strengnesensi et in prato prædii Tynelö, ad orientem, alibique, in medio Julii et ad medium Augusti, inventus.

— *bufonius*, 305, in palude supra Långberget alibique passim; florens in Julio deprehensus.

— *pilosus*, 308, Iltog, in silvis ac nemoribus passim; florens visus d. 23. Aprilis et in Junium usque.

— *campestris*, 309, Knipletog, in pratis et pascuis, exeunte Majo atque in Junio et Julio, visus.

BERBERIS, vulgaris, 311, Berberisbuske, in pascuis prædii Episc. Sundby copiosissime, alibique in vicinia passim. Florens visa d. 16. Junii, 1791.

PEPLIS, Portula, 312, in Nabbviken, ac similibus aqua hiemali submersis locis, frequens; florens lecta d. 5. Augusti 1791.

TRIGYNIA.

RUMEX, crispus, 314, in Tynåsång florens lectus d. 26. Julii 1791.

— *aquaticus*, 315, Vattn - fyra, ad ripas vicinas Måleri plerasque frequens; florere solitus per mensem Aug.

— *acutus*, 316, Håstfyra, in alneto prædii equestris Olivehåll, ad exitum Julii florens lectus 1790.

— *acetosa*, 318, Ångfyra, in pratis, nemoribus, pascuis et inter agros frequens; floret mense Junio.

RUMEX,

RUMEX, *acetosella*, 319, Bergsyra, in collibus et montibus caespite obductis non infrequens. Floret in Jun. et Jul.

TRIGLOCHIN, *palustre*, 321. Kårrfåltning, in prato Lötlingan, ad fretum Eldsfund; alibique in pascuis udis passim. Florens lectum d. 28 Junii 1791.

— *maritimum*, 322, Håfsfåltning, in udis prati Storången, aliisque locis similibus; florens lectum d. 3 Julii 1791.

POLYGYNIA.

ALISMA, *Plantago*, 323, ad ripas aquarum passim. Flores non paucos retinens, inventa est copiose in saltu Lunda bråten, d. 21 Jul. 1791.

HEPTANDRIA.

MONOGYNIA.

TRIENTALIS, *europaea*, 326, in quercetis et nemorensis, ut promontorio Gorfingensi orientali, et nemore prati Eklundensis, ubi copiosissima; florens lecta d. 4 et 15 Junii.

OCTANDRIA.

MONOGYNIA.

EPILOBIUM, *angustifolium*, 327, Ralfrumpa, in nemoribus et saxosis non infrequens. Floret ad finem Junii et in Julio.

— *montanum*, 329, in clivis montium et collibus passim. Floret ad exitum Junii et per omnem Julium.

— *palustre*, 330, ad fossas et rivulos passim; florens mense Julio.

VACCINIUM, *uliginosum*, 332, Odonris, in turfis paludum, praesertim sylvae Strengnesensis, uberrimum.

L

VACCI-

VACCINIUM, *Myrtillus*, 333, Blåbårsris, in Vargholmen, Sörgårdet, saltu Vaxängenli aliisque locis, copiosum. Florens visum d. 21 Maji et initio Junii 1791.

— *Vitis Idaea*, 334, Lingonris, in saltu Thun et turfis paludum silvae Strengnesensis abundans. Floret in mense Junio maxime.

— *Oxycoccus*, 335, Tranbårsris, in paludibus silvaticis oppidi frequens. Florere visum d. 27 Julii 1790.

ERICA, *vulgaris*, 336, Ljung, per silvam Strengnesensem, ubi durius est solum, copiosa. Floret ab aestate in ultimum auctumnus.

DAPHNE, *Mezereum*, 338, Tibastbuske, in Populeto Limflåtsnäs in Barfva, iuxta lacum Ökna sjön, paucae et pusillae stripes; ad Kalckulla, ejusdem paroeciae, in pascuis juxta lacum Nasen major est et copiosa. Floret primo vere, niye nondum omni soluta. Est ille locus unum cum dimidio, hic duo prope modum milliaria a Strengnesia remotus.

TRIGYNIA.

POLYGONUM, *aviculare*, 339, Trampgräs, in areis, plateis, hortis etc. vulgaris. Florens visum initio Augusti.

— *viviparum*, 340, in pratis frequens. Floret in Junio ac deinceps.

— *Amphibium*, 341, Pilört, in fossis et in Måleri aquis ad littora. Florens visum d. 14 Julii et florentissimum in lacu d. 18 Aug.

— *persicaria*, 342, in ruderatis et solo fertili passim. Visum est florere in Jul. et Augusto.

— *Hydropiper*, 343, Jungfru Tvål, in scrobiculis et aquosis ubivis frequens. Florens visum d. 7 Aug. 1790.

POLY-

POLYGONUM, *Convolvulus*, 344, Binda, in agris et hortis non infrequens; visum florens d. 22 Julii et 8 Augusti.

TETRAGYNIA.

PARIS, *quadrifolia*, 346, Trollbårsgräs, in nemoribus pratorum, qualia ad Tynäs, Stenby et Måringe, frequens. Florens in exitu Maji, in prima Junii parte florentissima inventa.

ADOXA, *moschatellina*, 347, in nemoribus, ut promontorii Gorfingholmenfis orientalis, non infrequens. Florens visa est d. 7 Maji. 1791.

ELATINE, *Hydropiper*, 348, in Nabbviken, ante florescentiam inventa d. 5 Augusti 1791.

ENNEANDRIA.

HEXAGYNIA.

BUTOMUS, *umbellatus*, 350, in aquis lacus, fretorum etc. ad ripas passim; visus florens per Julium, Augustum et in Septembri.

DECANDRIA.

MONOGYNIA.

MONOTROPA, *Hypopithys*, 351, Lungört, in saltu Strengnesensi, et ipsa platea limitari, quae hunc a saltu praedii Olivehäll dirimit; florens inventa d. 9 Augusti 1791.

LEDUM, *palustre*, 352, Squäkra, Squattram. in turfis paludum circumjacentium omnium copia uberrima. Florens visum est exeunte Junio, per Julium et in Aug.

ANDROMEDA, *polifolia*, 353, in paludibus silvarum, paroeciae Lånna; florens lecta exeunte Majo et in Junio.

ARBUTUS, *Ursi*, 358, Mjölonris, in aspretis et editis silvae Strengnesensis copiosa; florens post Maji medium inventa.

PYROLA, *rotundifolia*, 360, in silvis vicinis non infrequens; in nemore prati Eklundensis uberrima deprehensa; florere solita Julii parte.

— *minor*, 361, in saltu Thun rarior, ad littora promontorii Gorfingholmenensis orientalis uberior; florens ad finem Junii et ineunte Julio mense.

— *secunda*, 362, in silvis vicinis frequens. Floret circa finem Junii.

— *umbellata*, 363, Rylgrås, in sylva Thun, non procul a lacu, rarior; in saltu praedii equestris Målsåker, frequentior. Florens recepta est d. 17 Augusti 1791.

— *uniflora*, 364, in silvis insulae Toster, in silva Thun aliisque vicinis copiosa; florens ad exitum Junii et initio Julii.

DIGYNIA.

CHRYSOSPLENIUM, *alternifolium*, 365, in alneto infra agros praedii Episc. Sundby, ad rivulum scaturiginis juxta lacum, multum florens inventum d. 11 Maji 1785, d. 24 Maji 1787, d. 17 April 1791; et ad scaturiginem in pascuis praedii Bispquarn copiosissime florens d. 27 April 1791.

SAXIFRAGA, *granulata*, 372, Stenbråcka, in clivis pascuorum et insularum in vicinia, copiosissima; florens provento nonnihil Majo, et medium fere Junii.

SCLERANTHUS, *annuus*, 377, Tandgrås, in marginibus agrorum Sörgårdet alibique passim; florere solens provento Junio et initio Julii. In agris praedii equ. Olivehåll inventa copio-

copiosior, floribus nondum omnibus amissis,
d. 9 Augusti 1791.

SAPONARIA, *officinalis*, Sp. Pl. 584, super
petra inter cerasorum et rosae gallicae vir-
gulta, in horto quodam culinari oppidi fera
quotannis crescit, olim forte sata vel e semi-
nibus temere lapsis enata. Florere solet a
fine Julii ac deinceps, usque in auctumnus.

DIANTHUS, *deltoides*, 382, Ængneglica, in
pascuis et pratis aridioribus etc. non infrequens;
florere visus exeunte Julio et ad inclinatum
Septembrem.

TRIGYNIA.

SILENE, *nutans*, 388, in clivis pascuorum et
ad radices montium passim, florens ab ulti-
mis Junii diebus in proVectum Augustum.

STELLARIA, *graminea*, 393, varietatibus,
 α , β et γ , locis naturae suae convenientibus
in vicinia vulgaris; in Junio, Julio et Augusto
florens.

ARENARIA, *trinervia*, 397, in umbrosis, ut
promontorio Gorfingensi orientali, insula
Segerð, et prato praedii Måringe, visa florens
d. 29 Maji, et per Junium.

— *serpyllifolia*, 398, in coemeterio urbis, in
promontorio Gorfingensi ad orientem, et in
insula Selð juxta agros, d. 29 Maji, in fine
Junii et 9 Julii visa.

— *rubra*, 399, in insula Selð ad margines viae
publicae inter Landhållen ac templum florens
inventa circa initium Augusti.

PENTAGYNIA.

SEDUM, *Telephium*, 400, Taklök, in tectis,
rupibus, et clivis glareosis insularum et con-
tinen-

tinens, circa urbem frequens; progresso nonnihil Augusto, ac deinceps florens.

— *album*, 402, in Sundkarls-hagen, prope ad lacum, et in insula Morrarö copiosum; florens lectum d. 19 Julii 1791.

— *acre*, 403, Skjörbjugsgräs, in tectis, montibus, clivis et arvis vulgatissimum. Floret adulto Jun. et in Jul.

— *sexangulare*, 404, praecedenti passim im-mistum, sed rarius; inventum in Vargholmen florentissimum d. 29 Julii 1791.

— *annuum*, 405, in petris et aridis passim; florere solens in Junnio.

OXALIS, *acetosella*, 406, Gökfyra, in junipere-tis, juxta frutices et circa turfæ vulgaris. Florens inventa est d. 30 Aprilis et per Majum 1791.

AGROSTEMMA, *Githago*, 407, Klätt, Klint, in agris inter secale frequens; in Julio et Augusto florens.

LYCHNIS, *Flos Cuculi*, 408, in pratibus humidiusculis passim; florens inventa d. 20 Junii, in pratibus ad fretum Eldsund; et in prato Sundbyensi, d. 27 Aug. 1791.

— *viscaria*, 409, Tjärblomster, in pratibus et campis frequens; florere visa ab ineunte Junio, in medio ejus florentissima, et per sequentes menses nonnulla.

— *dioica*, 411, in coemeterio et pratibus etc. passim; florens mense Junio et Julio; flore purpureo, d. 11 Jul. 1785, in Morrarö lecta.

CERASTIUM, *aquaticum*, 413, in humiliore insula Galgholmen, florens lectum d. 17 Junii 1790, et in lingula Storudden, ad orientem tugurio, margini aquarum innatum, et flores vegetos et capsulas semine turgidas gerens inventum d. 25 Sept. 1790.

CERAS-

CERASTIUM, *viscosum*, 414, in pascuis et maceris passim; florens visum ab exitu Maji, per Junium et Julium.

— *vulgatum*, 415, in campis, pascuis, et intra hortos non infrequens; mense Junio florens visum.

— *semidecandrum*, 416, florens lectum in lingua Kläcksten d. 25 April. et in clivo promontorii Gorfingholmensis occidentalis, d. 7 Maji, 1791.

SPERGULA, *arvensis*, 419, Fryle, inter agros et segetes frequens; florens visa d. 30 Junii 1790, et flores adhuc gerens d. 10 Oct. 1789.

— *nodosa*, 420, in paludibus silvae urbanae exsiccatis earumque marginibus, inque boreali montis Långberget clivo, super novalia; udis locis copiosa; mensibus Jul. et Augusto florens.

DODECANDRIA.

MONOGYNIA.

LYTHRUM, *Salicaria*, 422, ad ripas Måleri alibique copiosissimum, per menses Julium et Augustum florens.

DIGYNIA.

AGRIMONIA, *Eupatoria*, 423, Åkermônja, in pratis, pascuis et inter agros non infrequens; inclinato Junio perque Julium et Augustum florere animadversa.

TRIGYNIA.

EUPHORBIA, *helioscopia*, 425, Reforms-gräs, in hortis, plateis et ad sepes abundans; florescentia in Augusto observata.

— *Peplus*, 426, Råsmjök; locis, quibus praecedens, copiosissime Julio et Augusto mensibus floret.

ICOSANDRIA.

MONOGYNIA.

PRUNUS, *Padus*, 431, Hågg, in pascuorum et pratorum editis ac nemoribus passim; a medio ad exitum Maji florere solita.

— *spinosa*, 432, Stårkbårsbuske, in pascuis, pratis et in collibus intra septa agrorum plurima; florens plerumque ad exitum Maji.

DIGYNIA.

CRATAEGUS, *Aria*, 433, Oxel, in nemoribus rarius, ut ad littus Måleri australe, infra villulam Djupvik, et ad boreale non procul a prædio rustico Sanda, reperta; pusilla tamen et male tractata; nec extra hortos, praeterquam in coemeterio, per violentas hominum manus, ad justam proceritatem et magnitudinem provehi potuisse, uspiam a me in hac vicinia visa. Florebat circa solstitium 1790 et 1791.

— *Oxyacantha*, 434, Hagtron, in pratorum collibus, in pascuis et inter frutices non infrequens. Floret circa medium Junii.

SORBUS, *aucuparia*, 435, Runn, in pratis et insulis vicinis non infrequens. Florere animadversa d. 9 et 14 Junii 1791.

PENTAGYNIA.

PYRUS, *communis*, 436, Villpåronträ, inter frutices prati villae pastoralis Ekshagen in Aspö, pluribus inventa stirpibus; forsan e feminibus fructuum hortensium temere jactis enata.

— *malus*, 437, Skogsapal, in pratis vicinis varietate diversa frequens. Floret haec et praecedens tempore, quo hortenses.

MESPILUS, *Contoneaster*, 438, Oxbårsbuske, in Vargholmen et pratorum collibus non infrequens; visa florens d. 7 ac 29 Maji; d. 29 autem Jun. et fructus et flores ferens.

SPIRAEA, *Filipendula*, 439, Somilla, in pratis siccioribus vulgaris; florens conspecta d. 25 Junii, per Julium et in medio Augusti.

— *ulmaria*, 440, Elggräs, in pratis humidis vulgatissima, mense Julio florens.

POLYGYNIA.

ROSA, *canina*, 441, Törnbuske, in pratis, pascuis et asperatis frequens. Floret exeunte Junio et Julio.

— *spinosissima*, 442, Smörnjononbuske, in pratis et pascuis, rarior, cum praecedente florens.

RUBUS, *caesus*, 445, Blåhallonbuske, in collibus pratorum nonnullis, et in littoribus insularum, Lillstrengnäs aliarumque copiosus; in fine Junii et in Julio florens.

— *Idaeus*, 446, Hallonbuske, in maceris, aspretis et saxosis collibus frequens; circa medium Junii flores explicare animadvertus.

— *saxatilis*, 447, Jungfrubårs refva, in pratis, solo glareoso et ad lapides non infrequens; florere visus d. 12 Junii 1790 et d. 9 ejusdem 1791.

— *Chamaemorus*, 449, Hjortronris, in paludibus silvae Strengnesensis rarus, in paroecia Barva copiosior; florens ad exitum Maji et initio Junii *).

FRAGARIA, *vesca*, 450, Smultronört, in solo locisque, qualibus frui solet, copiosissima; in confinio Maji et Junii maxime florens.

L 5

POTEN-

*) Rubus, *fruticosus*, Svarthallonbuske, in insulis Måleri, occidentem versus existere dicitur, a me tamen nondum inventus.

POTENTILLA, *anserina*, 452, in pascuis et ad semites etc. frequens. Florere visa ab exitu Maji, per Junium et in Augusto.

— *argentea*, 454, Femfingers-ört, locis ficcis et sterilibus non infrequens; florere observata a medio Junii in protractum Augustum.

— *verna*, 455, in ficcis et apricis, ut clivis prati Gorsingholmenfis, soli meridionali adversis, copiosa; per mensem Majum potissime florens.

— *reptans*, 456, in pratis agrorumque marginibus passim; florens conspecta d. 4 ac 29 Julii et d. 17 Aug.

TORMENTILLA, *erecta*, 459, Blodrot, in campis sterilioribus vulgarissima; florere visa ab exitu Maji in adultum Septembrem.

GEUM, *urbanum*, 460, in caespitibus hortorum, collibus et fruticetis pratorum passim, d. 2 et 29 Junii florens conspectum.

— *rivale*, 461, Färpungar, in pratis campisque uliginosis frequens; ante et post Junium florens, illo autem ineunte florentissimum.

COMARUM, *palustre*, 463, Mjölkeungar, in pratis humidioribus passim; florens inventum initio Julii.

P O L Y A N D R I A .

MONOGYNIA.

ACTAEA, *spicata*, 464, Trollbärsört, inter frutices et ad saxa passim, ab exitu Maji ad 30 Augusti florens deprehensa.

CHELIDONIUM, *majus*, 465, Svalört, intra hortos, in ruderatis et ad sepes non infrequens; florere observatum ad finem Maji, per Junium, Julium et protract. Aug.

PAPA-

PAPAVÉR, *dubium*, 467, inter segetes passim, florere visum post medium Junii, per Julium et d. 24 Augusti 1791.

— *Rhoeas*, 468, inter segetes rarius, visum florere d. 12 Aug: 1791.

NYMPHAEA, *lutea*, 469, Näckblad, in fretis Eldfund, et ad Tynelsö djurgård in primis copiosa; ad finem Junii et adolescente Julio florens.

— *alba*, 470, praecedenti immista rarior, eodem tempore florens.

TILIA, *europaea*, 471, Lind, in nemoribus et insulis, ut collibus et jugis Gorfingholmensibus, passim; in Vaxångsfrån et Källarholmen creberrima, inventa florens d. 29 Jun. 1789.

CISTUS, *Helianthemum*, 472, in aridis editisque pratorum, a medio Junii in proVectum Septembrem florens.

TRIGYNIA.

DELPHINIUM, *Consolida*, 475, Riddarporre, in tectis et inter segetes frequens; florere visum, a mense Jul. in exeuntem Septembrem.

PENTAGYNIA.

AQUILEGIA, *vulgaris*, 478, Akerleja in ruderratis hortorum et coemeterio, per Julium et in Augustum ineuntem florere visa.

HEXAGYNIA.

STRATIOTES, *aliodes*, 479, in freto Eldfund sub aquis frequens; florere deprehensus d. 22 Julii 1783.

POLYGYNIA.

ANEMONE, *hepatica*, 480, Blåfippa, in pratorum et pascuorum fruticetis abundans; florere observata pro diversitate annorum, ab ultimis Martii

Martii diebus in Majum adúltum; inítió tamen Maji plerumque florentíssima.

— *Pulsatilla*, 481, Backsippa, in clivo agrorum Sörgårdet et insula Vargholmen non copiosa; visa florens a postremis Aprilis diebus ad Maji propemodum finem.

— *nemorosa*, 485, Hvitsippa, locis, qualia solet amare, frequens; in nemore promontorii Gorfingholmenfis alibique luxuriat; per mensem Majum inprimis, et in adúltum Junium florens.

— *ranunculoides*, 486, Gulsippa, in nemoribus prati Storängen, promontorii Gorfingholmenfis orientalis, editis ac nemorosis pratorum ac pascuorum in Tofter alibique in tractibus urbi vicinis uberrima; visa ante medium Maji ad exitum eius florere.

THALICTRUM, *flavum*, 488, in pratis humidiusculis crebrum, a medio Junii ad exitum ejus florere animadvertum.

— *minus*, 489, in prato Näsbyholmenfi ad pratum Strengnesense proximo. florens inventum d. 21 Jul. 1791. In pratis etiam Husbyensibus parocíae Vansö abundanter crescens legebatur in Julio 1784; ibidem vero nullum ejus vestigium proximis adhinc annis repertum.

RANUNCULUS, *Lingua*, 493, in ostio freti Eldfund florens lectus d. 29 Julii 1791, et in ostio rivi inter Gorfingeholm et Båtudden d. 12 Sept. 1789.

— *Flammula*, 494, Áltgräs, in paludosis, lacunis et scrobiculis vulgaris; florens ab exitu Maji per totam aestatem; deprehensus etiam d. 25 Septembris.

— *reptans*, 495, in ripis Måleri lacus abundans; a medio Junii in Sept. ineuntem, visus florere.

RANUN-

RANUNCULUS, *Ficaria*, 496, in caespitosis hor-
torum et nemoribus frequens, ad finem Aprilis
efflorescere, et Majo medio florentissimus
esse solitus.

— *auricomus*, 498, in pratis humidis nemori-
busque editis frequens, a d. 7 Maji per totum
deinceps mensem florens conspectus.

— *sceleratus*, 499, in rivulo fontis alneri ad
Aludden (v. s. ad N. 365), et ad scaturigines
aquarumque lacunas alias passim; florere
solens in Junio.

— *bulbosus*, 504, in pascuis Sundbyensibus
alibique in aridis frequens; in confinio Maji
et Junii florentissimus.

— *repens*, 505, in hortis oleraceis et agris
passim; florens inventus exitu Maji in ultimum
Octobrem.

— *Polyanthemos*, 506, in pratis fertilioribus,
ut ad Stenby, Måringe et in Lötlingan, parca
copia; in Junio circa medium mensis ac dein-
ceps florentissimus; etiam ad medium usque
Augusti flores retinens.

— *acris*, 507, Smörblomster, in pratis et pas-
cuis plurimis; ab initio Junii ad Augusti
medium visus florere.

— *aquatilis*, 509, in lacu ad ripas inque fossis
et aquis quibusvis stagnantibus frequens.
Florere visus est in fine Maji, et ad medium
Augusti.

TROLLIUS, *europaeus*, 510, Smörbollar, in
prato tugurii Eklund rarior; in Junio ante
mensis medium florens.

CALTHA, *palustris*, 311, Kalf-lekan, in pratis
humidis abundans; initio Maji efflorescens ad
finem mensis florentissima esse solet; etiam
d. 30 Augusti superstes inventa.

DIDYNAMIA.

GYMNOSPERMIA.

- AJUGA**, *pyramidalis*, 512, Kåringkruka; in pratorum aridis ac nemorosis non infrequens; ad finem Maji florere et in Junio florentissima esse conspecta.
- NEPETA**, *cataria*, 514, Kattmynta, in plateis Strängnensibus crebra, per Julium et Augustum florens observata.
- MENTHA**, *arvensis*, 516, Mynta, in cultis, et ad littora frequens, in Julio et Augusto florens.
- *aquatica*, 517, in stagnis aquarum defluentium per clivum montis Långberger inventa d. 30 Aug. 1787.
- GLECHOMA**, *hederacea*, 518, Jordrefva, inter frutices et ad segetes lapidesque saepius obvia; florens visa initio Maji, et ad finem ejus florentissima.
- LAMIUM**, *album*, 520, Blindnäsfla; in hortis et ruderalis frequens.
- *purpureum*, 521, ut praecedens, ubicunque obvium. Floret utrumque a primo veris exordio in auctumnum ultimum.
- *amplexicaule*, 522, vix minus ac praecedentes species vulgare; florere visum d. 12 Maji, per menses sequentes, usque in Octobrem.
- GALEOPSIS**, *Tetrahit*, 523, Blindnäsfla, Sugblomster, in cultis utraque varietas frequens; florens observata d. 17 Julii ac deinceps, in auctumnum.
- *Ladanum*, 524, in arvis ac sabulosis passim, per Julium et Augustum florens.
- STACHYS** *sylvatica*, 526, in nemoribus, praesertimque in alneto ad Olivehäll et in prato Tynå.

Tynåsenfi copiosa; florens animadversa d. 7 et 16 Julii.

— *palustris*, in agris et cultis humidiusculis; florens in Julio et Augusto observata.

MARRUBIUM, *vulgare*, 531, Andron, in plateis, ad sepes et vias copiosum. Floret per Julium et Augustum.

LEONURUS, *Cardiaca*, 532, Bonåssla, in hortis et coemeterio, alibique extra murum. Florens per menses Junium, Julium etc. usque in exeuntem Octobrem conspectus.

CLINOPODIUM, *vulgare*, 533, Bergmynta, in pratorum collibus et aridis passim; florens visum ad exitum Julii et ineunte Augusto.

ORIGANUM, *vulgare*, 534, Dosta, Koning, in insulis vicinis, ut Galgholmen, Källarholmen, Rullingen etc. a medio Julii et per Augustum visum florere.

THYMUS, *Serpyllum*, 535, Backtimian, in editis insulisque vicinis etc. abundans. Floret ab exeunte Junio, per Julium et ad ingressum Augustum.

— *Acinos*, 536, Harmyntha, super petris in et extra coemeterium alibique in glareosis passim. Medio Junio 1791 florentissimus visus et in multum Augustum durare animadversus est.

SCUTELLARIA, *galericulata*, 538, ad ripas Måleri, solo lapilloso, passim; florens animadversa a medio Junii in Augustum adultum.

PRUNELLA, *vulgaris*, 540, in pascuis sterilibus frequens. Florere visa est ab exitu Junii per Julium et Augustum.

ANGIOSPERMIA.

RHINANTHUS, *Crista*, 542, Skallergrås, in pratis frequens; florere visus d. 16 Janii, per Jul. et in Aug.

EUPHRA-

EUPHRASIA, *officinalis*, 543, Ögontröst in pascuis, silvis et littora frequens, ab initio vel medio Junii, per aestatem deinceps omnem florere visa.

— *Odontites*, 544, in prato villae rusticae Lagnö, supra littus lacus Guldringen, copiosa, in arvis praedii Vaxång, et in herbidis plantarii oleracei ad praedium pastorale in Ösverfeldö nonnulla; florens animadversa d. 1 Sept. 1789 et 10 Aug. 1791.

MELAMPYRUM, *cristatum*, 545, in pratis asperis, collibus ac nemoribus, ut prati Nyängen plurimumque; florere visum a medio Junii ad medium Augusti.

— *nemorosum*, 547, Natt och Dag, in nemoribus pratorum, praesertim praedii Episc. Sundby, abunde luxurians; per Junium florens et ineunte Julio florentissimum visum.

— *pratense*, 548, Kohvete, in pratis vicinis frequens, florere visum per Junium maxime mensem.

— *silvaticum*, 549, in silvis vicinis ac nemoribus, ut prati Nyängen aliisque frequens; florens observatum a medio ad finem Junii.

PEDICULARIS, *palustris*, 551, Lievarg, in pratis humidis abundans, et florere solita a fine Maji per Junium.

ANTIRRHINUM, *Linaria*, 557, in tectis, maceriis et ad agrorum margines frequens; a medio Julii coeptum florere, circa medium florentissimum.

SCROPHULARIA, *nodosa*, 560, Flenört, in plateis et incultis oppidi frequens per Junium, Julium et Augustum florens.

LINNAEA, *bovealis*, 562, Linnaei ört, in saltu Thun rarior, in tractu exiguo saltus Måringensis copiosa; in silvis paroeciae Lånna prope ad villulam Vinterled uberior; in saltu praedii equestris Målsåker abundans et in saltu Kumlahammar, paroeciae Hårad, ubertate inexhausta.

TETRADYNAMIA.

SILICULOSA.

MYAGRUM, *fativum*, 564, Dodra, in agris inter linum frequens; florere visum d. 19. Junii 1785, et d. 14 ejusdem 1791.

SUBULARIA, *aquatica*, 566, in littoribus lacus Måleri, ut ad Nabbviken, ostium freti Eldsfund, in isthmo peninsulae ad Storudden copiosa; florens visa in Julio, Augusto et Septembri.

DRABA, *verna*, 567, in coemeterio alibique in aridis et petris uberrima, florens inventa d. 16. Aprilis, 1781, d. 1 et 3 Maji 1790, d. 7 Maji 1791; nec non d. 29 Sept. florescentiam repetens 1790.

— *incana*, 568, in collibus prati Tynelöensis Djurgården inter quercus copiose; florens inventa d. 31 Maji 1787, deflorata vero ibidem, d. 16 Junii 1791.

— *muralis*, 569, in utriusque promontorii Gorsingholmensis clivo orientali frequens d. 7, 14 et 15 Maji 1790 et 1791 inventa; ad finem vero mensis plane evanuerat.

LEPIDIUM, *latifolium*, 571, Bittersalso, in horto villae urbanae, quae pastoralis olim fuit, ferum in caespitosis perennat, et florens inventum est d. 27 Julii 1791.

— *rudicale*, 572, inter coemeterium et aedes Episcopales rarissimum, infra Nabbacken, ad

ARABIS, *Thaliana*, 605, in littoribus ac sabulosis non rara; florens inventa ad finem Aprilis, et per Majum totum.

TURRITIS, *glabra*, 606, in pratorum collibus et ad margines agrorum frequens. Floret per mensem Junium.

— *hirsuta*, 607, iisdem fere ac praecedens locis, nec minus frequens; paulo maturius florere incipit ac desinit.

BRASSICA, *campestris*, 608, in agris Storgårdet eorumque versuris; florens visa d. 28 Mæji, per Junium ac deinceps.

SINAPIS, *arvensis*, 610, Vildsenap, in agris inter sata, et arvis copiosissima saepe et molesta; florens a medio Junii, in ultimum usque autumnum.

MONADELPHIA.

DECANDRIA.

GERANIUM, *sanguineum*, 616, in collibus pratorum fertilibus et apricis non infrequens; florens in fine Junii et Julio. Etiam d. 19 Augusti superstes inventum.

— *silvaticum*, 617, in silvis pascuis et collibus frequens; post exordium Junii in multum Julium florens.

— *pratense*, 618, in prato Tynås ång copia parca, per mensem Julium florens. In coemeterio Ytterfeldøeni abundantissimum, florescentia senescenti inventum est d. 1 Augusti 1784.

— *Robertianum*, 619, ad sepes et in hortis oppidi, in insula Lillstrengnås alibi que passim; per Junium, Julium, Augustum et Septembrem flores gerens.

GERANIUM, *dissectum*, 622, in hortis oleraceis et in coemeterio; per Junium, Julium, Augustum et in Septembri florens.

— *Cicutarium*, 625, in coemeterio super petra extra idem in clivo ad austrum exsiccato et petroso; visum florens d. 26 Jun. et per menses sequentes in adultum auctumman.

POLYANDRIA.

MALVA, *rotundifolia*, 626, Kattosträs; in hortis et plateis frequens; in Augusto, Septembri et Octobri florens.

DIADELPHIA.

HEXANDRIA.

FUMARIA, *officinalis*, 630, Jordrök, in hortis oleraceis, agris etc. non infrequens. Florere incipit circa solstitium et per menses sequentes pergit.

— *bulbosa*, 631, in nemoribus quibuslibet, maximeque in fastigiis et convalle promontorii Gorsingholmenis occidentalis copiosa; in fine Aprilis et ineunte Majo florens.

OCTANDRIA.

POLYGALA, *vulgaris*, 632, in pascuis et pratis aridis passim; florens inventa ad finem Maji et per menses sequentes.

— *amara*, Sp. Pl. p. 987, in prato prædii Episc. Sundby, ad semitam, frequens; florete inventa d. 8 Julii 1791.

DECANDRIA.

ONONIS, *arvensis*, (637, varietas α) in prato villae Norrby, in Toster, aliisque, frequens; florere notata d. 16 Julii 1791.

ANTHYLLIS, *vulneraria*, 638, in hortis oleraceis passim; in Segerdång lecta d. 14 Junii florens,

florens, et in prato civitatis Storängen, copia incredibili, d. 1 Julii, 1791. Etiam d. 13 Aug. inter agellos ultra Långberget florens inventa.

OROBUS, *verna*, 634, Kråkarter, in nemoribus et fruticetis frequens; in prato villulae Djupvik, Mälero ad austrum, abundantissime; florens post medium Maji in principium Junii; d. 12 Jun. 1790 defloruisse visus.

— *tuberosus*, 642, in pratis ficioribus passim; in querceto collis petrosi ad Peterstorp (v. l. ad N. 163), florens post medium Maji inventus 1790. Per Junium, etiam Julium et in Aug. deprehensus est superflus.

— *niger*, 643, Viparter, ad marginem nemoris prati Nyängen frequens, in prato Stenbyensi et in fruticeto prati Storängen rarior. Florere incipit ad finem Junii, et defloruisse est visus d. 19 Junii.

LATHYRUS, *silvestris*, 644, in saltu insulae Nybbleholm (F. l. ad N. 182), initio Julii florens inventus, 1790 et 1791.

— *latifolius*, 645, in eadem insula ad frutices frequens, et florentissimum repertus d. 5 Augusti 1791.

— *pratensis*, 647, in pratis etc. frequens; florere notatus est a d. 9 ad 25 Junii.

— *palustris*, 648, in pratis Sandbyensi, silvatico infra Jättberget, pagi Mörby in Seldö, aliisque; ad finem Junii et in Julio florens.

VICIA, *silvatica*, 650, in nemore prati Sandbyensis, montibus abscissis Asbyensibus parallelis, in fruticeto prati Storängen, prato silvatico infra Jättberget, et in Husbyensi paroeciae Vansö, copia inexhausta; nec alibi infrequens; observata florere in fine Junii et in Julio.

VICIA,

VICIA, *sepium*, 651, Tranårt, in fruticeto prati Storången, prope ad lacum, alibique in ubrosis frequens. Floret ad finem Maji et in Junio.

— *Cracca*, 652, Musårter, inter secale alibi-que frequens. Floret exeunte Majo et mensibus deinceps sequentibus.

— *sativa*, 654, Vicker, inter segetes non infrequens, florens visa per Julium.

ERVUM, *tetraspermum*, 656, in cultis passim, ut in agellis ultra Långberget, in lingua orientali insulae Segerå etc. florens observatum d. 14 Junii et 12 Augusti.

— *hirsutum*, 657, in hortis oleraceis et agris passim; florens per Junium et in Aug. ineuntem.

ASTRAGALUS, *glyciphyllus*, 658, in coemeterio et intra extraque agellos Dalsångenses supra lacum Guldringen; florens exeunte Junio et per Julium. Augusti d. 17, 1791, inventae sunt ejus stirpes, recentes flores et legumina turgida gerentes.

TRIFOLIUM, *Melilotus*, 663, albus, in coemeterio frequens. Floret progressu nonnihil Julio ac deinceps; in fine Octobris visus superstes.

— *hybridum*, 664, inter agellos ultra Långberget inventum florens d. 12 Augusti 1791.

— *repens*, 665, Hvitvåpling, in pascuis et pratis ubique; florens ad finem Junii ac deinceps.

— *pratense*, 666, Rådvåpling, in pratis vulgatissimum; florens ab exitu Maji in ultimum auctumnus.

— *montanum*, 667, in pratorum agrorumque collibus passim; florens notatum in Junio.

— *arvensis*, 668, Flåmgrås, in pascuis etc. frequens; observatum florens d. 14 Junii et 17 Augusti.

TRIFOLIUM, *agrarium*, 671, Jordhumle., in fœcis et ad rupes rarius. In marginibus agrorum ad Näsbyholm florens lectum est d. 21 Julii 1791.

LOTUS, *corniculata*, 675, Kåringtånd, in pratis vulgaris; observata florens ab exitu Maji per menses sequentes et d. 15 Augusti.

MEDICAGO, *lupulina*, 678, in coemeterio, hortis ac pratis frequens; florens notata d. 28 Junii et 12 Augusti.

POLYADELPHIA.

POLYANDRIA.

HYPERICUM, *quadrangulum*, 679, in pratis et pascuis frequens; mense Junio florens.

— *perforatum*, 680, Johannisgräs, in coemeterio, collibus et fruticetis frequens; in pratulo Åsbyensi, ultra Sundbyense, ad radices monticuli, abundantia insigni; florens per Julium et in Augusto.

SYNGENESIA.

POLYGAMIA AEQUALIS.

TRAGOPOGON, *pratense*, 684, Sålsofi, in coemeterio florens per Julium et in Augusto.

SCORZONERA, *humilis*, 685, Svinrot, in pratis, ut ad Stenby, tugurium Eklund etc. frequens. Floret in Junio et Julio.

SONCHUS, *arvensis*, 687, Fettistel, in agris et cultis passim; florens animadversus ad finem Julii per Augustum et in Septembri.

— *oleraceus*, 688, Miölkistel, in hortis oleraceis ubique; florens notatus in Julio ac deinceps in extremum auctumnum.

PRENANTHES, *mutabilis*, 692, in hortis, silvis, insulis passim: ut in colle pratuli Åsbyensis (v. s. ad N. 680), insula Vaxångensi etc.; florere visus in Julio.

LEONTODON, *Taraxacum*, 693, Eggblömster, in hortis, pascuis etc. copiosum; ad finem Maji florentissimum, nec ad autumnum omne evanescoens.

— *autumnale*, 695, in cultis et pascuis frequens; per Augustum et in Septembri florens.

BIERACIUM, *Pilosella*, 697, Musöron, in pascuis sterilibus frequens. Floret per Junium, Julium et Augustum.

— *dubium*, 698, in pratis passim, florens visum in Julio præcipue.

— *Auricula*, 699, in pratis et pascuis frequens; in Junio et Julio florere notatum.

— *praemorsum*, 700, in pratis frequens, et per mensem Junium florens.

— *murorum*, 701, in fruticetis et pascuis passim; in fine Junii et per Julium florere animadversum.

— *umbellatum*, 704, in aridis et pascuis frequens. Floret ab exeunte Junio per menses aestatis sequentes *).

CREPIS, *tektorum*, 705, in tectis et aridis passim; florens observata ab exeunte Junio per Julium et Augustum.

HYPOCHAERIS, *maculata*, 708, in pratorum solo elatiori; florens in Tynåsång et Husbyång, circa medium Julii observata.

LAPSANA, *communis*, 710, inter segetes et in hortis frequens. Florere animadversa est ab exitu Junii in Augustum desinentem.

M 5 ARCTIUM,

*) Varietas quoque huius singularis, floribus axillari-
bus iisque fere paniculatis; in vicinia Strengnæ
varius lecta.

ARCTIUM, *Lappa*, 712, Korbörre, Töfla, in hortis et ruderalis passim; florens observatum in medio Augusti.

SERRATULA, *tinctoria*, 713, Skåtongräs, in pratis circa Ekland, Kilen et Gorfingetorp abundans, nec in aliis infrequens; ad exitum Julii florentissima.

— *arvensis*, 715, Korntistel, inter segetes; in primis hordeum, crebra; florens in Julio et Augusto.

CARDUUS, *lanceolatus*, 716, ad margines viarum frequens; florere visus per Augustum et in finem usque Octobris.

— *acanthoides*, 718, ad vias et margines agrorum sat frequens. Florens per Augustum, Septembrem, usque in multum Octobrem.

— *crispus*, 719, in hortis et agris passim; florens in Augusto, Septembri et Octobri.

— *palustris*, 720, Kärtistel; in paludosis et umbrosis passim; florens observatus d. 21 Julii et 8 Augusti.

ONOPORDUM, *Acanthium*, 724, ad portam agrorum Malmbyensium juxta Gorfingetorp paucum; in coemeterio Överselöensi frequens; florens d. 28 Julii 1791.

CARLINA, *vulgaris*, 725, in campis aridis passim; extra agellos Dalsängenses ad viam, quae ducit ad Guldringen, frequens, florere visa circa medium Augusti.

BIDENS, *tripartita*, 726, Brunskår, in depressis et udis hortorum ac plantario Brassicae capitatae civitatis, alibique passim; florens visa per Augustum, et d. 11 Septembris 1791.

— *cernua*, 727, in Ytterfelö, locis paludosis; florens in Septembri.

EUPA-

EUPATORIUM, *cannabinum*, 728, Flocks, in insulis, Skarpan (v. c. ad N. 159) eique vicinis; florere incipiens ineunte Augusto.

POLYGAMIA SUPERFLUA.

TANACETUM, *vulgare*, 730, Renfana, in insulis urbi vicinis copiosissimum, per Augustum florens.

ARTEMISIA, *vulgaris*, 731, Gråbo, in cultis et ruderatis frequens. Florere animadversa est in Julio et Augusto.

— *campestris*, 732, in Djäkneholmen et ad margines agelli Nosocomii; florens animadversa in Julio.

— *Absinthium*, 735, Malört, in ruderatis frequens observata in Julio.

GNAPHALIUM, *dioicum*, 736, Kattfot, in campis macris ubivis copiosum. Florens emergere solet post Maji exordium et florentissimum esse Junio incipiente, nec initio Augusti omne evanuisse.

— *silvaticum*, 739, extra agellos Dalsångenses, et in silvis campisque fruticosis passim; ad finem Augusti maxime florens.

— *uliginosum*, 740, locis humidis et semitis passim; florens notatum initio Augusti.

ERAGERON, *acre*, 741, in pascuis et campis frequens; florere visum exeunte Junio, per Julium et Augustum.

TUSSILAGO, *Parfara*, 743, Håsthof, in saltu Lundabråten, ad rivulum scaturiginis copiosissima; ad exordium veris plantas fere omnes florendo antevertere solita.

— *Petasites*, 746, Pestilenzört, in hortis ad Ladgatan, exeunte Aprili et initio Maji florens.

SENECIO, *ulgaris*, 747, in cultis et ruderatis ubivis, a veris principio in extremum auctumnum solita florere.

— *silvaticus*, 748, in pascuis et septis silvestribus, ubi comburendo deleta est silva, ut in terris Asbyensibus, extremitate insulae; Segerô alibique passim; circa Junii medium florens inventus.

SOLIDAGO, *Virgaurea*, 754, Guldris; in pratis eorumque in primis nemoribus et clivis frequens; florens in Junio, Julio et Augusto.

INULA, *Helenium*, 755, Ålandsrot, in caespitosis hortuli oleracei in viculo oppidi Nabben, fera perennans, circa medium Augusti floret.

— *jakcina*, 759, in prato Eklundsång nonnulla et in Tynåsång copiosa; ad exitum Julii, et foenifecium vix antevertens, florere solet.

CHRYSANTHEMUM, *Leucanthemum*, 763, Prestkrage, ad margines agrorum, et in pratis vulgare, per Julium et menses sequentes florens.

— *inodorum*, 765, in marginibus agrorum etc. passim; per Junium, Julium et in Augusto florens.

MATRICARIA, *Chankomilla*, Kummisblomster, ad margines agrorum passim; in Överselö copia insigni, florens in Junio et Julio.

— *Juaveolens*, 766, Sötblomster, in area villae Stenby inque agrorum, marginibus passim; per Junium et Julium florens.

ANTHEMIS, *Cotula*, 767, Surfuppa, extra coemeterium inque ruderatis oppidi abundans; ante medium Junii ac deinceps in ultimum auctumnum florens.

— *arvensis*, 768, inter agros in caespitosis passim; maxime infra segetes ad Aludden copio-

copiosa; florens observata in Julio, Augusto et Septembri.

ANTHEMIS, *timfonia*, 769, in agris praedii Måringe copiosa; juxta viam publicam et agros inter villas Vånga et Målby in Thoresund frequens; in agris et caespitosis Templo Ytterfelöensi propinquis abundans; florere visa per Julium, Augustum et in multum usque Octobrem.

ACHILLEA, *Millefolium*, 770, Rölleka, Nåsgräs, in hortis et caespitosis ubivis vulgaris. Florere incipiens in fine Junii, ad autumnum fere exitum durat.

POLYGAMIA FRUSTRANEA.

CENTAUREA, *Jacea*, 774, in agris et pratis frequens, ab exeunte Julio, per Augustum et Septembrem florens.

— *Cyanus*, 779, Blåklint, Åkerrosor, inter segetes, praesertim biennes frequens; observata florens a solstitio in progressum Octobrem.

POLYGAMIA NECESSARIA.

FILAGO, *montana*, 780, in aridis et petrosis oppidi alibique in sabulosis frequens; floret exeunte Junio et in Julio.

— *arvensis*, 781, inventa florens extra agellos Dalsångenses, d. 17 Aug. 1791.

MONOGAMIA.

JASIONE, *montana*, 782, Monke, in jugis montium Dalsångensium non infrequens, ad exitum Junii et in exordio Julii florens.

LOBELIA, *Dortmanns*, 783, in aquis ad littora Måleri passim copiosa; extra pratum pagi Överselöensis Mörby copia incredibili, florere visa d. 10 Julii 1790.

VIOLA,

- VIOLA, canina**, 785, Skogsfioler, in pratorum nemoribus et pascuis frequens; florere solita Majo provento et in Junium ineuntem pergere.
- **palustris**, 786, Kärrfiol, in pratis humidis, ut Storången. parce; in paludosis prati Eklundensis copiosior; nec alibi infrequens. Florere observata ab exitu Aprilis in coeptum Junium.
- **montana**, 787, in margine littoris Måleri, tam in continente, quam insulis plurimis frequens; per Junium et in medio Junii visa florere.
- **hirta**, 788, Buskefiol, in Vargbolmen alibique ubivis in fruticetis pratorum agrorumque et ad sepes frequens. Floret ante *caninam*, ab exitu Aprilis in Majum exeuntem.
- **mirabilis**, 789, Underfiol, in pratorum nemoribus non infrequens, ut in Sundbyång, ad radices abcessi montis Åsbyensis; maxime vero copiosa in iugis nemorosis prati regii Gorfingholmensis. Floret nonnihil provento Majo, et vix ultra ejus exitum.
- **tricolor**, 791, Styfmorsfiol, in hortis, arvis, tectis, aspretis, insulis non infrequens; in nemore promontorii Gorfingholmensis orientali, Majo adulto laetissime luxurians; florere ceterum solita a primo veris initio in multum auctumnum.

IMPATIENS, *Noli tangere*, 792; Springkorn, in pascuis praedioli Bispquarn, ad scaturiginem pratis Magister-ången et Björndalsång continam; florens inventa d. 29 Aug. 1789.

GYNANDRIA.

DIANDRIA.

ORCHIS, bifolia; 793, Ståndpers; in pratis passim; florens observata in nemore prati Nyången circa medium Julii.

ORCHIS,

ORCHIS; conopsea, 799, in pratis passim, ut Husbyensi in Vansö et Mörbyensi in Överselö; florens inventa d. 28 Jun. et 16 Julii.

— *maculata*, 800, J. Mariae-hand, in pratis humilioribus passim; florere animadversa in medio et fine Junii.

— *incarnata*, 802; in pratis passim, ut in Sundbyensi; ubi lecta est florens d. 19 Junii.

SATYRIUM, repens, 807, inventum florens in salta Vaxångensi d. 22 Julii 1783, et in Kumla-Hämtnar in Härad d. 21 Julii 1791.

OPHRYS, Monorchis, 810, ad rivulum fontis acidularis ultra Sörfinninge, florens inventa d. 28 Junii, et in prato Överselöensi Dryffian, d. 11 Julii, 1791.

POLYANDRIA.

CALLA, palustris, 822, in palude silvatica prope ad viam publicam insulae Tofter; florens inventa d. 21 Julii 1785 et 7 ejusdem 1787.

MONOECIA.

DIANDRIA.

LEMNA, minor, 827, in fossis et aquis stagnantibus passim, in freto Eldfund copiosa, ubi inventa d. 17 Julii 1791.

— *trifolca*, 828, in freto Eldfund rarior; inventa d. 21 Julii 1791. Haec et praecedens in medio Julii florent.

TRIANDRIA.

TYPHA, angustifolia, 829, Bandvafs, Kafedun, in freto Eldfund frequens, et in freto Måleri, quod insulam Tynelsö a-Selö separat, ad littus Selöense, extra pratum Mörbyång et pascua Klippinge hage, copia ingenti.

SPAR.

SPARGANIUM, erectum, 831, in pratulo Löt-
lindan ad fretum Eldfund alibi que rarius,
florens inventum ad finem Junii, per Julium
et in Augusto.

— *natans*, 832, Flottgråa, in Eldfund ad
Lötlinndan, et in lacu ad litus fruticeti Sidön,
florens notatum initio Augusti.

CAREX, dioica, 833, in prato Sundbyäng flo-
rens inventa d. 14 et 19 Junii.

— *leporina*, 837, Härstarr, in locis humidis prati
Tynelsöensis Djurgården lecta d. 16 Jun. 1791.

— *vulpina*, 838, Råstarr, in lacuna paludosa
prati Nyången inventa d. 13 Junii.

— *muricata*, 839, Piggstarr, in nemoribus
uliginosis passim, in Junio et Julio inventa.

— *lohacea*, 840, in palude saltus Thun, ad
femitam inter Djupvik et Jättberget.

— *elongata*, 841, Ränkstarr, in pratis humidis
infra agellos Dalfångens; florens lecta d.
9 Junii 1791.

— *canescens*, 842, Gråstarr, in turfis paludum
frequens; lecta florens d. 23 April. et 6 Maji
1791.

— *flava*, 843, Knagglestarr, in humidis montis
Långberget lecta d. 30 Augusti.

— *digitata*, 844, Hviöstarr, in colle nemoroso
prati Storången inventa d. 28 Maji.

— *montana*, 845, in insula Tynelsö reperta
d. 31 Maji.

— *filiformis*, 847, Trådstarr, in querceto in-
sulae Tynelsö deprehensa d. 31 Maji.

— *capillaris*, 851, Härstarr, in prato Sund-
byensi lecta d. 19 Junii.

— *Pseudocyperus*, 854, Slökstarr, in medio
alveo freti Eldfund, inter arundines et equiseti
conferta, deprehensa d. 2 Julii 1789.

CAREX,

- CAREX, caespitosa*, 855, Tuffstarr, in turfis pratorum humidiorum frequens, inventa d. 27 April. et 9 Junii; d. 15 vero Maji florentissima.
- *vesicaria*, 856, Blåsestarr, ad fossas, in humidis et ad littora non infrequens; in Lötlin-dan lecta florens d. 9 Junii 1791.
- *acuta*, 857, Blåstarr, in humidis et ad littora Måleri; florens lecta infra pinetum praedii Olivehåll d. 30 Junii.

TETRANDRIA.

- BETULA, alba*, 859, Björk, ad occidentem oppidi copiosa et insignem silvae Strengnesensis partem constituens. Florens observabatur d. 5 Maji 1790.
- *Alnus*, 861, Ahl, in depressis et humidis frequens, ad ripas Måleri praecipue crebra. Quantam possit arbor annosa proceritatem et magnitudinem adsequi, lucus littoralis ad Olivehåll, celsitudine et opacitate sua superbiens, indicat. Floret circa mensis Maji initium.
- URTICA, urens*, 862, Etternåssa, in cultis, rudertatis et ad sepēs vulgaris, observata florere in medio Augusti.
- *dioica*, 863, Brännåssa, in cultis, ad sepēs et parietes vulgarissima; florens notata circa medium Augusti.

POLYANDRIA.

- MYRIOPHYLLUM, spicatum*, 867, in lacu ubi minus profundae aquae frequens.
- *verticillatum*, 868, in limoso freti Eldsundensis alveo, post aquarum subsidentiam inventum florens d. 21 Julii.
- SAGITTARIA, sagittifolia*, 869, in fossis, stagnis et fretis limosis ad ripas passim, florens ad exitum Julii.

N

QUER.

QUERCUS, *Robur*, 870, Ek, in pratorum collibus et pascuis frequens, lucos insignes in promontoriis Gorsingenfibus et pascuis Tynänsenfibus faciens. Floret quum pullulant folia, ad exitum fere Maji et initio Junii.

CORYLUS, *Avellana*, 873, Haffel, in pratis praedii Ep. Sundby copiosa, aliisque in pratorum collibus non infrequens. Floret antequam erumpunt folia, in Aprili plerumque, plantas alias cunctas, quae sub hoc coelo nascuntur, praecurrens.

MONADELPHIA.

PINUS, *silvestris*, 874, Tall, silvas tractuum circumjacentium plerasque constituens, in saltu Vaxångensi ad maturitatem, passim progressa. Floret communiter in exitu Maji et initio Junii.

— *Abies*, 875, Gran, praecedenti frequens admitta; in silva Thun crebrior, et ad proceritatem insignem passim proventa.

— *viminalis*, Act. Acad. Scient. Holm. 1777, p. 310 Fl. Sv. p. 344, (*hybrida*), Slokgran, viae Regiae contigua, ab oppido 3 quartas milliaris Sveth. partes, et a xenodochio Malmy, fere octavam ad austrum, distans. Annosa satis et seculi forsan adepta aetatem, strobilos fert numerosos ac seminibus turgidos. Haec autem in Hort. Botan. Ups. introducta non germinarunt.

SYNGENESIA.

BRYONIA, *alba*, 876, in sepibus hortorum urbis, conferta et luxuriante congerie frequens. Floret in Julio et Augusto.

DIOECIA.

DIANDRIA.

SALIX, pentandra, 879, Jolster, in silvis, ubi humus uliginosa, pratisque et pascuis etc. humidis passim, ut Storången, Stenbyång et Stenhyhage etc. Floret ad exitum Maji et in proVectum Junium.

— *fragilis*, 883, Pil, ad ripas lacus et paludum, locisve quibusvis uliginosis passim. Floret cum frondescere incipit, mense fere Majo medio.

— *myrtilloides*, 889, in pascuis et silvis passim.

— *repens*, 896, Krypvide, in turfis paludum passim; ultra Långberget florens inventa d. 5 Maji 1790.

— *rosmarinifolia*, 898, in nemore uliginoso prati Eklundensis,

— *caprea*, 900, Sålq, in clivo agrorum Sörgårdet, in littore promontorii Gorfingholmensis orientalis, silvisque passim. Florens observata d. 14 Maji.

— *viminialis*, 901, Korgpil, in hortis juxta lacum non rara. Floret cum congeneribus.

— *cinerea*, 902, Gråvide, in insulis ad littora, pratisque et pascuis humidis passim. Florens visa est ad exitum Aprilis 1791.

TRIANDRIA.

EMPETRUM, nigrum, 904, Kråkbårsris, in pascuis pagi in Ösverfelo, loco milliare circiter unum a Strengnesia distito. In silvis terrae continentis urbi vicinis, impigre licet pervestigatis, reperiri nondum potuit. Florens inventum d. 11 April. 1790.

TETRANDRIA.

VISCUM, *album*, 905, Mistel, in quercubus insulae Oknön, unum fere, cum semisse, milliare ab urbe remotae, frequens.

MYRICA, *Gale*, 907, Porff, in insula St. Pehrs skär, juxta Skarpan (v. f. ad N. 159), uberima; nec in vicinis insulis desideratur. In palude ultra Långberget inventa quoque una vel altera stirps. Floret in Aprili.

PENTANDRIA.

HUMULUS, *Lupulus*, 908, Villhumle, in saxofo prati Måringensis colle-repertus 1791. in Jun.

OCTANDRIA.

POPULUS, *tremula*, 909, Asp, ad latera et radices montis Dalsångensis, alibique passim, initio Aprilis florere solita.

ENNEANDRIA.

HYDROCHARIS, *Morsus-Ranae*, 914, in freto Eldsund, ad occidentem pontis, florens inventa initio Augusti.

MONADELPHIA.

JUNIPERUS, *communis*, 915, frutex vulgatissimus, ad exitum Maji et ineunte Junio florens.

POLYGAMIA.

MONOECIA.

ATRIPLEX, *patula*, 922, in ruderatis et cultis frequens; florens animadversa d. 12 Augusti.

ACER, *platanoides*, 924, Lönn, in collibus praetorum rarior; in coemeterio, ad raram proceritatem proventa, semina spargit per urbem uberrima, quae in hortis et ruderatis facillime germinant et in incrementum nituntur. Floret provento aliquantum Majo.

DIOECIA.

FRAXINUS, *excelsior*, 926, Ask, in pratis et jugis, ubi fertilior humus, rarior; intra urbem in coemeterio et caespitosis hortorum passim: Florere solet vergente ad exitum Maji.

CRYPTOGAMIA.

FILICES.

EQUISETUM, *silvaticum*, 927, ad margines agrorum Sörgårdet, scaturiginem pascuorum ad Bispqvarn, alibique in silvestribus passim, per Junium et Julium visum.

— *arvense*, 928, Råfrumpa, in arvis et pratis frequens; ad finem Aprilis et per Majum florens.

— *palustre*, 929, in aquosis frequens.

— *fluviale*, 930, Fråken, in lacu fretisque ad ripas frequentissimum.

— *limosum*, 931, ad plantarium brassicae capitatae civitatis, solo limoso, lectum d. 14 Jul.

— *hiemale*, 932, Skåste, in silva Strengnefensi, ultra Långberget et ad austrum amplius rari; ad Kalkkulla (v. f. ad N. 338) copiosius.

OSMUNDA, *lunaria*, 934, in coemeterio et Vargholmen, florens in Junio deprehensa.

ACROSTICUM, *septentrionale*, in rimis petrarum, montiumque Långberget et Dalfångberget passim; a medio Aprilis ac deinceps per aestatem repertum.

— *ilvense*, 938, in Julio et Aug. passim florens inventum.

PTERIS, *aquilina*, 940, Ormbunke, locis aridis et exsuccis silvarum et pascuorum vulgatissima; florens observata in Augusto.

ASPLENIUM, *Trichomanes*, 942, in petris frequens; florens lectum in promontorio Goringholmenfi orient. d. 20 April. 1791.

POLYPODIUM, vulgare, 944, Stensföta, in rimis petrarum vulgare; observatum florens d. 16 Aug. 1791.

— *mas*, 946, Träjon, in nemore prati Sundbyensis, monti Asbyensi parallelo, in pratis Stenbyång et praesertim Måringeång copiosissimum alibique passim non infrequens. Florens visum in medio Aug. 1791.

— *femina*, 947, cum praecedente passim, sed rarius; visum in silva Strengnesensi juxta semitam ad Løndabråtar d. 28 Junii, et in Sundkarlshagen d. 16 Julii 1791.

— *fragile*, 948, in lapidosis et glareosis frequens.

— *Dryopteris*, 949, in silvis et petrosis passim; florens inventum in monte supra fontem Eldsundensem d. 29 Julii, 1791.

— *Thelypteris*, Syst. Veget. p. 788, in palude ultra Långberget inventum d. 17 Jul. 1791.

MUSCI.

LYCOPodium, clavatum, 952, Mattgräs, in silvis passim, ut Thun aliisque.

— *Setago*, 955, Lusgräs, in silvis muscosis passim, ut in Strengnesensi, Thun et Vaxångensi.

— *complanatum*, 958, in silva inter Schedinge et Måringe, ad semitam. Etiam in Thun, sed paucum, deprehensum.

SPHAGNUM, palustre, 959, Rödmoße, locis paludosis ubivis copiosum; inventum fructificans d. 2 Sept. 1791, in palude ultra Långberget.

FONTINALIS, antipyretica, 961, in rivulo fontis inter Dalsängen et Guldringen parce.

— *apocarpa*, (Bryum apocarpum Fl. Sv. 986), in saxis et arboribus frequens.

POLYTRICHUM, commune, 966, Björnmöße, Gökrog, in locis montosis et spongiosis ubique

que obvium. Fructus gerens deprehensum mensibus Aprili et Majo.

POLYTRICHUM, bryoides, (Bryum striatum Fl. Sv. 987) in saxis et arboribus antiquis passim; fructificans inventum d. 24 Junii 1791.

MNIUM, palustre, 970, in udis et pratis paludosis passim.

— *hygrometricum*, 972, in apricis et deustis minus frequens; lectum in Kafvelbro Mossie circa medium Aug.

— *purpureum*, 973, in pratis et pascuis, locis igne deustis non rarum; inventum cum capsulis initio Maji.

— *crudum*, 979, in silvarum nemoribus montiumque praecipitis rarius; deprehensum d. 19 Jun. 1791.

— *serpyllifolium*, 992, (γ) in pratis humidis et pascuis uliginosis rarius.

— *extinctorium*, (Bryum extinct. Fl. Sv. 990) in silva Thun alibique passim.

— *rurale*, (Bryum rurale Fl. Sv. 991) in tectis, montibus et saxis frequens.

— *murale*, (Bryum murale Fl. 993) locis quibus praecedens copiosissimum.

— *viridulum*, (Br. viridulum Fl. Sv. 1002) in agris Sörgårdet alibique parce.

— *caespiticium*, (Bryum caesp. Fl. Sv. 1010) in glareosis, tectis et locis deustis passim.

BRYUM, scoparium, 995, in filvis et rimis montium sat frequens; cum fructificatione lectum supra montem Långberget d. 15 Sept. 1791.

— *hypnoides*, 1003, in rupibus et montibus frequentissimum.

— *argenteum*, 1008, ad montium latera non rarum.

— *aciculare*, Sp. Pl. 1593, in saxis et montibus non infrequens.

- HYPNUM**, *triquetrum*, 1015, in silva Thun alibique passim.
- *proliferum*, 1018, in sylvis umbrosis vulgarissimum.
 - *delicatulum*, 1019, in pratis ficcis et super petris rarius.
 - *parietinum*, 1020, in saltibus et pratis exficatis non infrequens.
 - *Crista*, 1022, in silva Thun alibique parcius.
 - *abietinum*, 1023, in silvis circumjacentibus sat frequens.
 - *cupressiforme*, 1024, in umbrosis passim.
 - *dendroides*, 1028, in silva Strengnesensi alibique rarius deprehensum.
 - *curtipendulum*, 1030, in truncis arborum et ad radices montium rarum.

ALGAE.

- JUNGERMANNIA**, *tamariscifolia*, 1034, ad radices arborum; praecipue quercuum, in pratis alibique sat frequens.
- *ciliaris*, 1044, ad praecipitia montis Långberget, alibique passim.
- MARCHANTIA**, *polymorpha*, 1051, ad margines viae regiae, quae ad Dalsängen ducit, alibique locis deustis rarior; inventa florens d. 17 Aug. 1791.
- LICHEN**, *scriptus*, 1057, in tenerarum arborum cortice ubique.
- *sanguinarius*, 1060, in lapidibus, arboribus etc. frequens.
 - *atrovirens*, 1062, in saxis ubique obvius.
 - *fusco-ater*, 1063, supra lapidibus vulgaris.
 - *ventosus*, 1065, in cacuminibus montis Långberget rarior.
 - *fagineus*, 1066, in truncis quercuum, fraxinorum etc. non rarus.

LICHEN,

- LICHEN, *ericetorum*, 1068, Myrmosse, in turfis paludum rarior.
- *subfuscus*, 1072, in truncis arborum passim.
- *centrifugus*, 1074, in locis et montibus frequentissimus.
- *saxatilis*, 1075, Färgmosse, ubique in petris obuius.
- *omphalodes*, 1076, super lapidibus et in pratis rarior.
- *olivaceus*, 1077, in montibus non ubique.
- *stygius*, 1079, iisdem ac praecedens locis rarus.
- *parietinus*, 1080, Väggmosse, in parietibus, petris et truncis arborum.
- *physodes*, 1081, Björkmosse, in truncis betularum, et in sepibus vulgatissimus.
- *stellaris*, 1082, in corticibus arborum rarior.
- *ciliaris*, 1083, in sepibus ac truncis arborum. ubique.
- *islandicus*, 1085, in silvis circumjacentibus rarior.
- *pulmonarius*, 1087, in quercuum truncis vulgaris.
- *furfuraceus*, 1088, in sepibus non ubique.
- *fraxineus*, 1091, in fraxinis, quercubus aliisque arboribus frequens.
- *prunastri*, 1092, in pruno spinosa, et salicibus frequentissimus.
- *juniperinus*, 1093, in arboribus, praecipue ramis Juniperi ubique obuius.
- *glaucus*, 1094, in epidermide betulae vulgaris.
- *venosus*, 1097, ad margines scrobiculorum et in silva Thun rarissimus.
- *aphthosus*, 1098, Tårskmosse, in silvis locis humidis ubique.
- *caninus*, 1100, in silvis locis humidis ubique.
- *deustus*, 1105, in rupibus frequens.
- *pustulatus*, 1107, Tuschmosse, in monte Långberget copiose.

- LICHEN**, *cocciferus*, 1109, in rimis montium et ericetis vulgaris.
- *pyxidatus*, 1111, in silvis sterilibus et saxis frequens.
- *fimbriatus*, 1112, in caudicibus antiquis et ericetis vulgaris.
- *gracilis*, 1113, in silvarum desertarum petris minus frequens.
- *cornutus*, 1115, in montium rimis et locis humidis parce.
- *rangiferinus*, 1117, Renmosse, in silvis montosis, et ipsis petris vulgatissimus.
- *paschalis*, 1120, Fastlagsris, in montibus ubique copiose; circa finem Aprilis precipue vicens.
- *plicatus*, 1122, in arboribus maturis frequens.
- *barbatus*, 1123, in pinis et abietibus vulgaris.
- *chalybeiformis*, 1127, super petris et sepibus copiose.
- *hirtus*, 1128, cum praecedente ubique.
- TREMELLA**, *Nastoc*, 1136, Skyfall, in pratis rarissima.
- *purpurea*, 1140, in arboribus aridis rarior.
- CONFERVA**, *reticulata*, 1157, ad saxa infra aquam non infrequens.
- *fluviatilis*, 1168, ut praecedens lapidibus adhaerens, ad littora Målaeri passim.
- BYSSUS**, *saxatilis*, 1179, omnes ferme rupes et saxa cinereo vestiens colore.
- *aquae*, 1182, Vatnblomma, in aquis Måleri media aestate vulgatissima.
- *candelaris*, 1185, in corticibus arborum et parietibus vulgaris.
- *phosphorea*, 1186, Uggelved, in ligno antiquo rarior.

BISSUS, *lactea*, 1189, in cortice arborum, frequens.

SPONGIA, *lacustris*, 1190, in lacu Måtero passim.

FUNGI.

AGARICUS, *androsaceus*, 1193, in silva Thun, lectus d. 10 Aug. 1791.

— *piperatus*, 1195, in silvis umbrosis passim; inventus d. 27 Aug. 1791.

— *extinctorius*, 1196, in silva Thun deprehensus d. 4 Sept. 1791.

— *Georgii*, 1210, in insula Lundbyholm, lectus d. 18 Aug. 1791.

— *campanulatus*, 1212, in pratis et silvis non infrequens; deprehensus d. 18 Sept.

— *clypeatus*, 1216, in saltibus et locis uliginosis passim; inventus d. 18 Aug. 1791.

— *muscarius*, 1235, Flugsvamp, in pascuis et silvis passim; visus d. 15 Sept. 1791.

BOLETUS, *bovinus*, 1246, in silvis umbrosis frequens; in Augusto obvius.

— *viscidus*, 1248, in silvis rarior.

— *versicolor*, 1254, in truncis quercuum silvae Thun inventus d. 27 Aug. 1791.

HYDNUM, *imbricatum*, 1251, in silvis desertis rarius. In silva Thun visum d. 27 Aug.

— *tomentosum*, 1269, in silvis acerosis passim; eodem ac praecedens inventum.

PHALLUS, *impudicus*, 1261, in hortis oppidi rarius visus post pluvias.

— *esculentus*, 1262, Murkla, in prato Sundbyensi non infrequens.

LYCOPERDON, *Bovista*, 1280, Kåaringfis in silvis, pascuis et pratis passim; mense Septembris obvium.

MUCOR, *Erysiphe*, 1292, Honningsdagg, in humulo aliisque plantis non rarus.

DISSERTATIO
DE
VSV MENYANTHIDIS
TRIFOLIATAE.

D. 24. MAJI 1797.

RESP.

CAROL. JOH. KIELLMAN.

Nihil aequius est et sapientiae regulis convenientius, quam ut indigenis gens quaelibet potissimum utatur felicioris vitae adjumentis, neque apud externos majori sumtu et labore quaerat, quae minori pretio et faciliori negotio domi possint comparari. Quotidie magna impensa ab exoticis terris res innumerae petuntur, quas pares, si non praestantiores nobis ipsa praebet patria. Hanc viam Medicorum non pauci ingressi, medicamenta exotica, omissis in praxi indigenis, nimis sedulo adhibuerunt; quo factum est, ut optima quaeque horum oblivioni sint tradita, quasi nihil utile, nihil praeclarum nostro in climate produci posset. Exempli loco adferri poterit herba apud nos vulgatissima, ad paludes frequens, *Menyanthes trifoliata*, vel ut Pharmacopolis audit, *Trifolium aquaticum* l. *fibrinum*, quae virtutibus in medicina et oeconomia eximii haud paucas exoticas antecellit. De hac igitur herba

herba efficaci et, si recte adhibetur, utilissima, speciminis Academici loco, nonnullas adducere lubet observationes.

§. 2.

Adumbratio Botanica.

In Menyanthide describenda prolixitatem eo magis evitare licebit, quo notior haec est etiam rudioribus, et quo majori a Botanicis eximiis diligentia dudum est descripta. Vocatur *Menyanthes trifolata*. LINN. sp. pl. 198 mat. med. p. 66. Syst. Veget. per GMELIN p. 329. Ceterisque ejus operibus; *Trifolium paludosum* LOBEL. Hist. 496. *Trifolium palustre* BLACKW. Herb. t. 474. DODON. Pempt. 570. *Trifolium fibrinum* TILLANDZ Icon. 157. Svetice dicitur *Vattu-våpling*, *Vattuklöfver*, *Mukkdäl*; *Getkdäl*, *Bläcken* etc. Accuratiorem ejus descriptionem invenimus in Hist. Nat. et Pharm. Prof. Cel. D. P. G. BERGII Mat. Med. p. 90 seqq. Nos igitur non nisi paucissimas adponemus notas.

Habitat in Europae paludibus passim. Herba perennis. Mensibus Maji et Junii floret. Corolla hirsuta. Nectaria 5 ad basin germinis. Stigma 2-lobum. Caps. 1-ocularis. Foliis ternatis, corollae laciniis margine integris, superne barbatis, a reliquis speciebus dignoscitur. cfr. Flor. Dan. t. 541. Flor. Svec. p. 61.

§. 3.

Qualitas.

Succus herbae expressus, vel infusum aquosum foliorum, quae amarissima sunt, vitrioli martis subita nigrescentia, adstringentem produnt qualitatem. Ob amaritiam suam eximiam, nullo

nullo heterogeneo sapore mixtam, medicamini huic merito adjudicamus qualitates, quas vix in remediis exoticis, etiam laudatissimis deprehendimus. Hac herba melius nota et usu comprobata, facile sumtuosioribus exoticis carere possemus, e. g. Ligno Quassiae, Cortice Simarubae, Radice Columbae, Faba Ignatii, Cortice Cascarillae.

§. 4.

Vires.

Insigni gaudet vi haec herba roborandi ventriculum, varia ejus vitia tollendo, tam topica, quam remotiora, quae ejus ab laebe originem ducunt, neque in tenacitate humorum infrigenda et in siccitate referendis reliquis in praxi hodierna usitatis amaris cedit. Vices bilis mirifice supplet, digestionem debili motuque peristaltico languescente, fibris ventriculi et tubi intestinalis tonum restituit, *ops&iv* excitat, putredini in ventriculo resistit, atque acidum pluribus ex causis collectum corrigit. Vim autem laxantem et emeticam herbae, a VILLIO aliisque, immerito additam esse existimamus. Digestionem quidem promovet, non vero sursum nec deorsum evacuat. Quod si hic effectus apud debiliores vel delicatioribus appareat, non immediate sed mediate virtuti herbae est adscribendum. Cui tamen fini obtinendo medicamina, quae habemus aptiora, longe praestat adhibere,

§. 5.

Ufus Medicus.

In *Scorbuto*, etiam quando in ulcera erumpit; vim suam exserit eximia Menyanthes. Praescribitur hunc in finem infusum in cerevisia, vel ejus

ejus loco aqua, vel decocti forma epotum; atque externe, vel decocto aquoso ulcera lavando, vel folia ejus recentia, sive aqua macerata, circumvolvendo. Rusticia in *Anglia* adversus foeda exanthemata scorbutica, quibus verno tempore infestantur, succus herbae expressus domesticum praebet remedium.

Contra maculas a cancro, scabie, herpete et tinea relictas decoctum saturatum mirifice inservit.

In *Haemorrhagiis* uteri, a laxitate fibrarum oriundis, tonum restituendo, atque modo siptico agendo, egregium praestat usum.

In *Hydrope*, imprimis illa in specie, quae *Anasarca* dicitur, ubi laxitatem nimiam intestinorum, plerumque Diarrhoea habet locum, non tuto praescribi possunt remedia usitata, Cremor Tartari et Scilla; sed potius amara, e quibus nostrum maxime se commendat.

In *Arthritide* Trifolium aquaticum in cerevisia coctum profuisse perhibetur, et folia aqua decocta loco adfecto adplicata calida aegrotis fuisse solatio. — Cum sero lactis vim herbae salutarem in se ipso expertum BOERHAVIUS narrat. Idem quoque ALSTON commemorat, sed usum hujus remedii, momento licet mitigantem, plura postmodum attulisse incommoda. Quod quidem verum. Huic enim remedio commune est cum omnibus amaris, ut eruptionem Arthritidis impediunt, quo accidit, ut nutrimentum superfluum, utpote vera Arthritidis causa, ad viscera nobiliora, maximo cum aegrotantis periculo transmissum, nisi naturae humores superfluos ad partes a corde remotiores determinandi, sit impedimento.

Ver-

Vermes semper apud illos generari solent, quorum organa digestionis sunt debilitata, bilisque, debitis destituta qualitatibus, languet. Amara heic commendari merentur, quae in tubo intestinali actionum restituunt et meliora, inter anthelmintica annumerari possunt. Haec etiam est sententia VILLII statuentis, scrupulo pulveris Trifolii aquatici dimidio aut integro quotidie jejuno ventriculo, cum decocto herbae aut tenui cerevisia, dato, et hac medendi ratione per dies duodecim aut quindecim protracta, primis quidem diebus tormina, et quidem dira, sine vermium excretionem fuisse excitata; qui tamen diebus sequentibus copiose absque torminibus secesserunt.

In *febris intermittentibus*, magno etiam cum successu, remedium hoc fuit adhibitum; ubi tamen illa, quae in usu amarorum in genere obtinet, cautio est adhibenda, ut primae viae omni ab sorditie et ingestis liberentur. Quae autem ratione hoc remedium, aequae ac reliqua amara febrem tollant, non facile indagatur. Forsitan reprimunt spasmos, partim agendo in fibras musculares ventriculi, partim in nervos se cum ventriculo communicantes, primo in ipso ventriculo, dein in tota corporis superficie. Quo minus in partes a ventriculo remotas vim suam exfereret, vel absorptio hic obtineret, repugnare videtur celerior ille medicaminis effectus, quam ex absorptione expectare licet. Hujus remedii in febre quartana debellanda magnam se expertum fuisse efficaciam VILLISIUS memorat. ODHELIUS, DARELLI, BERGIUS, celebratissimi Medici nostrates, idem sibi contigisse testantur. Pauperioribus certe, qui corticem Peruvianum magno pretio sibi acquirere non valent,

valent, hoc maximopere commendari debet medicamentum, quod in febribus nuperrime dictis regularibus, quae tempore autumnali plerumque grassantur, omnino est praestantissimum. Ad saporem tum trifolii aquatici, tum corticis peruviani involvendum, vimque remedii augendam, ambo haec in massa pillularum combinari possunt.

In *Gastrodynia Atonica* usus protractus Trifolii aquatici vel puri, vel cum sale Ammoniaco martiali mixti magnopere est commendatus, atque cortici peruviano praeferendus. Praelect. cel. D. Prof. ACREL.

Circa usum hujus remedii ac reliquorum Amarorum tamen est observandum, quod nec in morbis hecticis, nec in febribus inflammatoriis, nec in remittentibus biliosis, ubi adsunt signa gastrica et inflammatoria, nec in statu graviditatis tuto adhiberi possit.

§. 6.

Methodus medendi.

Usurpatur hoc remedium aut in forma Theae, vel infusi coctione saturatori, praeparati.

Extractum aquosum vulgo, vel spirituosum Ph. Dan. p. 172 efficax est, et frequentem commodumque praebet usum.

Essentia Ph. W. p. 87 in desuetudinem venit et rarius nostro tempore praescribi ac propinari solet.

In forma pillularum etiam dari solet medicamentum a trifolio nostro paratum ab uno scrup. ad dimid. drachm. quotidie.

O

Suc.

Succus expressus admodum validus est, nec nisi in casu desperato adhibendus.

Herbae Lib. IV dant Extracti aquosi circiter unc. VI. *Tinctura spirituosa* intensius est amara, ejusque usus ideo deberet esse frequentior,

In substantia optime herba nostra praescribitur, modo organa digestionis non adeo sint debilitata, ut sine majori aegroti incommodo hoc fieri nequeat.

§. 7.

Usus Oeconomicus.

Herbam valde licet amaram et quòdammodo foetidam pecora tamen non repudiant. Tabidis ovibus aliisque pecudibus eximium hanc esse remedium traditur. Quin et ab hominibus, annonae pressis caritate, in Westrobothnia, admixta portione farinae exigua, ex radicibus panis, etsi haud sapidus, aliquando conficitur. Coctibus cerevisiae folia lupuli loco inserviunt, unde potui additur sapor a cerevisia Anglica (Porter dicta) non multum discrepans. Modum, quo hunc in finem adhibetur *Menyanthes*, in *Novo Diario Oeconomico* anno 1790, mense Julii, ex narratione Angli cujusdam navarchae, attulit D. Dr. S. LILJEBLAD, quam videtis. Plura, quae in hanc rem adferri possent, addere temporis angustia vetat.

DISSERTATIO

DE

OLEO CAJUPUTI.

PARS PRIOR.

D. 19. APRIL. 1797.

RESP.

JOH. GUSTAV. SOEDERSTEDT.

§. 1.

Negari quidem non potest, multa, quorum usus etiam hodie viget, salutaria remedia Empiriae nationum vel maxime rudium et incultarum, suas debere origines. Incolae Americae meridionalis diu sibi cognitam habuerunt eximiam Corticis Peruviani vim febrifugam. Diu Asiam citeriorem incolens Circaffica natio, Variolarum, felicissimo cum successu, instituit inoculationem, et Opio suo per dilecto variae aliae nationes usae fuerunt; fatendum tamen erit, quod praestantior cognitio plurimorum remediorum, qua vires et usum sagaciori scrutinio et adcuratori experientiae Medicorum recentioris aevi sit adscribenda.

§. 2.

Oleum Cajuputi in officinis pharmaceuticis patriae diu quidem notum fuit, parum vero usus eius huc usque celebratus ob caritatem nimiam,

ob oleum ipsum vel adulteratum, vel omnino spurium, et ob pauca cum genuino oleo instituta experimenta. Anno 1782. celeb. Dom. Praefes in Actis novis Acedemiae Scientiarum Stockholmenfis p. 223 casus aliquot, utilitatem huius olei illustrantes publicavit, quos et ipse et alii experientissimi Medici deinde confirmarunt, atque ulteriori experientia adauxerunt. Consuluit nempe celeb. Dom. Praefes varijs experientissimos Practicos laude conspicuos, qui eius in nos fuere amicitiae atque favoris, ut suas nobiscum communicare non refragati sint observationes. Praeterea nobilif. Dom. Samueli ROSENSTEIN, qui hanc materiam, ante aliquot abhinc annos, Dissertatione Academica pertractare sibi constituerat, atque plurium Practicorum celebrium observata collegerat, nobiscum benevole communicare placuit, quos de usu et praestantia huius olei colligere potuerat casus.

§. 3.

In praesenti de Oleo Caiuputi dissertatione nostrum itaque non erit, vel tumidis nimium extollere laudibus, vel temere damnare huius remedii efficaciam, sed potius experimenta, saniori praxi innixa, absque omni fere commutatione proferre.

Destillatione elicitur praestans hoc oleum e foliis arboris cuiusdam, Malaica lingua CAIUPUTI, id est *Arboris Albae* dictae, et ex insula Banda per Bataviam, Jayae urbem in Europam adfertur. E foliis destillari oleum extra dubitationis aleam positum est, cum et id omnium in Indiis testimonia dictitent, et e foliis in Belgium allatis oleum quoque destillatione elictum fuerit.

§. 4.

S. 4.

Arbuscula Cajuputi dicta, Botanicis *Melaleuca Leucadendra* audit, et in Systemate sexuali methodo superstructo, potissimum ad Icosandriae classsem refertur, cuius praecipua sunt Synonyma:

Arbor alba Cajuputi; Rumphii Herbar. Amboin. P. 2, p. 72. tab. 16.

Arbor alba minor; *Cajuputi*, *Daun Kitjil*, ut et *Caju Kilan*. Rumph. Herb. Amboin. P. 2. p. 76. tab. 17. fig. 1. 2.

Melaleuca Leucadendra: Linn. Gener. Plant. a Schreberò p. 332. Mantissa Plant. p. 14. 105. Spec. Plant. p. 676. System. Veget. per Gmelin, p. 1154. Supplem. System. p. 342. Houtuyn Naturl. Histor. p. 2, vol. 3. tab. 15.

Crescit in Amboina et Banda: in Java iuxta Bataviam in horto arborem vivam cultam vidit celeb. Dom. Praeses.

Floret toto anno Spicis successivis.

Caulis arboreus licet debilis et miser, biorgyalis, crassitie brachii humani, cortice albido et suberoso, parum ramosus.

Rami et *Ramuli* alterni, longi, cinereo-fuscentes, glabri, foliosi. florentes penduli uti in *Salice babylonica*, de anno in annum longius excrecentes ex apicibus florigerarum Spicarum.

Folia in ramis et ramulis alterna, subpetiolata, lanceolata, falcata, acuta, integerrima, tenuissime nervosa, venis aliquot transparentibus, crassiuscula, sempervirentia, oblique erecta, approximata, digitalia, semipollicem lata.

Petiolis compressi, oblique torti, lineam longi.

Flores in ramulorum apicibus spicati, solitarii, duo vel tres approximati.

Spica digitalis usque spithamea, excrefcens in novum ramum continuatum, folia et flores gerentem, ut Spicae tandem pedales evadant, inferne fructus persistens, medio folia gerentes, apice floriferae, filiformes, pendulae.

Perianthium 5-dentatum, margini germinis insertum: *Laciniae* minimae, margine membranaceae, albae, glabrae, deciduae, corolla breviores.

Corolla pentapetala, alba, decidua; *Petala* ipsi margini calycis inter lacinias alternatim inserta, ovata, valde concava, vix semilineam longa.

Filamenta plurima, saltem 30, calyci inserta, infima basi in plura corpora subconnata, erecta, alba, corolla quadruplo longiora, unguicularia.

Antherae globosae, flavae, minimae.

Germen inferum, concavum, villosum.

Stylus unicus, filiformis, albus, curvatus, staminibus longior.

Stigma simplex, subcapitatum, fuscum.

Capsula subglobosa, truncata, umbilicata, exsucca, villosa, persistens, saepe pistillo persistente coronata, 3-valvis, 3-locularis, 3-sperma, magnitudine piperis.

Semina tria, parum cohaerentia, subglobosa, trigona, alba, dura.

A ceteris sui generis Speciebus distinguitur foliis lanceolatis, falcatis, acutis, quinque-nerviis, spica elongata.

§. 5.

Qualitas.

Oleum destillatum praesertim recens tenuissimum est et admodum volatile, sic ut post evaporationem nil omnino remaneat; adultum vero evadit paullulum unctuosum. Fragrantissimum est.

est, Camphoram cum Therebintho mixtam redolens, et copia non nimia gratum. Colorem plerumque viridem habet amoenum, ut vulgo in Indiis venale obvenit, interdum etiam, licet rarius, album. Sapor initio frigidus, ut ex Mentha piperita, postea vero amaricans et calidus perferitur.

§. 6.
V i s.

Antispasmodica, carminativa, pellens et emmenagoga, summopere resolvens, anthelmintica est.

Vim esse summopere *carminativam* satis superque perspexit exper. Dom. Doct. et Assessor BLOM, ut in litteris suis d. 20 Febr. 1783 et d. 29 Aprilis 1784, significavit, scilicet: Oleo hocce insigni cum fructu usus fuit in variis affectibus spasmodicis sine febre, Colica flatulenta, spasms hysterics atque ut praeservans remedium contra febres contagiosas: Elaeosaccharum vix deglutitum est, antequam incipiunt eructationes, odore et sapore olei per plures horas sese prodentes.

Ob vim carminativam et simul corrigens Laxantis excellentis olei Caiuputi, exper. Dom. Doct. BLADH saepius praescripsit usum eius internum, praesertim aegris debilioris texturae, e. g. in Colica hysterica ex obstructione atque asthma, idque semper insigni cum fructu sequenti formula:

℞. Infus. Sennae uncias binas et dim.

- Aqu. foenicul.

Mann. Calabr.

Syrup. e Spin. Cerv. aa unc: dim.

Ol. Cajuputi gtt XII.

Kerm. miner. gr. j. Dr. Coch. j.

o 4

secun-

secunda vel tertia quavis hora. In *Cordialgia* vel saburrali vel ventosa: Rheo oleum admiscuit, subque forma pulveris dedit. In morbo nigro (Melaena) saepe cum illo Camphoram trivit, usque dum inde Pillulae formari possent, quae ad quatuor grana sumtae, leviter ducere alvum atque vomitum tollere videbantur.

Vim anthelminticam plurimis institutis experimentis indagavit celeb. Practicus Dom. Assessor BLOM, quorum mentionem injicit in litteris ad celeb. Dom. Praesidem, d. 17. Januar. 1783 et 29. Aprilis 1784, datis. *Podura ambulans*, inquit, quae magna saepe copia ollas plantarum inhabitare solet, aequae ac *Ascaris vermicularis*, ex halitu olei Caiuputi obrigescent instar cornu, atque intra momenti spatium moriuntur. Si frustulum chartae oleo madidum insectis admoveatur, momento quasi suffocata pereunt. Anno praeterlapso myriades Podurae ollas plantarum replebant, calamus ergo galinaceum, oleo caiuputi repletum et obturatum, in medio ollae terrae intrusi, unde ita disparuerunt animalcula illa, ut postea ne unicam quidem detegere potuerim. *Lumbrici* non odorem modo fugiunt, sed oleo tacti contracti et rigidi moriuntur. Si in Vase Murrhino intra annulum oleo nostro descriptum Lumbricus deponitur, momento citius sese extendens fuga salutem quaerit, sed oleo tactus citissime semet iterum contrahit atque serpentino motu dolorem intolerabilem prodit. Si vero aliquoties hoc modo oleum attingere pergit, tandem contractus et rigidus expirat. Quod Insectis in genere inimicum sit nostrum Oleum, pro indubio habet Dom. Assessor BLOM. Praeteritis enim annis, narrat

narrat ulterius, cum Camera, ubi vestes hybernae adservabantur, esset exigua, depressa et parum ventis pervia, semper pellibus damnum intulerunt Insectorum Larvae; quam primum autem Oleo Caiuputi vestes conspersae fuerunt, nihil omnino detrimenti ceperunt, in mensa licet, libero Insectis aditu depositae.

Cum Oleum Caiuputi valde obsit noceatque Insectorum variis generibus, persuasit sibi celeb. Dom. Prof. HELLENIUS, non inutile omnino fore in curanda Scabie, Acaris suam debente originem. Pauca illa, quae hunc usque instituire potui experimenta, scribit in Litteris d. 14. Aprilis 1784, satis comprobarunt suspicionem meam non vanam esse, sed pauciora tamen haec fuerunt, quam ut in genere aliquid certi statuere audem.

§. 7.

U s u s

Olei laudatus fuit in variis morbis, in Colica flatulenta, Dysmenorrhoea, Paralyfi, Odontalgia, Varicibus ani, Rheumatismo, Arthritide, Chorea St. Viti, Raphania, Cathalepsia, Cophosi, Otagia, Herpete, Tussi, ceteris.

In *Cephalalgia* et *Hemicrania* externe Oleo Caiuputi feliciter usi sunt Dom. Doct. BLADH, celeb. Dom. Praeses, et alii.

Herpetem saepe sustulit oleum aliquoties inunctum. Diu laboraverat Herpete faciei filia celeb. Secretarii Dom. WARGENTIN, omnibus adhibitis remediis pertinaciter resistente. Post vero quam illos, quos de Olei Caiuputi usu, casus Academ. Scient. anno 1782, miserat celeb. Dom. Praeses, perlegerat Dom. Secretarius,

atque hoc ipso oleo Herpetem inunxerant, citissime inde et inexpectato disparuit morbus. Plurima deinde experimenta idem non modo confirmarunt, sed etiam evicerunt, saepius non nisi unica opus fuisse, rarius iterata inunctione.

Cum oleo volatili iunctum oleum nostrum et collo externe illinitum in *Tussi catarrhali*, levare invenit exper. Dom. Doct. BLADH, ingrati illam titillationem, quae diu alias permanere solet. Ut lenitem oleum quoque adhibuit idem cel. Practicus Holmenfis contra *Dysphagiam spasmodicam*, quae febrim subsequabatur male curatam intermittentem, quaeque ob singularia sua Symptomata, biennio abhinc (1784. in litt.) in Novellis Stockholms Pasten, descripta fuit. Ufu enim huius olei et simul Decocto aperitivo Haenii perfecte convaluit ager.

Plures *Dolore dentium* laborantes et celeb. Dom. praeses, et nobiliss. Dom. FRIETSCHY, ut in litteris d. 26. Martii 1784. scriptis adseverat, oleo Cajuputi curarunt, Odontalgia sive fuerit Rheumatica sive a Carie dentium orta. Memorat quoque idem nobiliss. Vir. Dom. Doct. FORSKAHLIUM vim huius olei laudasse, atque in variis casibus, imprimis contra Odontalgiam proficuum invenisse. Exper. Dom. Doct. LUND in Epistola sua d. 11. Octobr. 1784, testatur, sibi contigisse in Odontalgia semel hoc oleo uti, eodem omnino modo, ac in actis Holmenfis indicavit celeb. Dom. Praeses. Miratus fui, inquit, dolorem satis cito disparuisse, et iterum revertentem, oleo iterum applicato, cessasse. In odontalgia etiam proficuum oleum invenit celeb. Professor BERGIUS, ut ipse in literis d. 27. Sept. 1784, indicat.

Casum

Casum nobiscum communicavit admodum reverendus Dom. Pastor BJERKANDER in scriptis ad celeb. Dom. Praesidem, d. 8. Febr. 1784, litteris, *Tumorem* quendam oleo Caiuputi fuisse resolutum et sublatum. Narrat scilicet, tumorem sibi fuisse in externa parte brachii dextri supra articulationem manus, magnitudine dimidia iuglandis, mollem atque intra cutem mobilem: tumorem hunc semel ruptum, dum materia ad digitos penetravit, et saponem atque Decoctum foliorum Salviae adhibita fuisse: postea vero iterum increvisse eundem, et anno 1779, suadente celeb. Dom. Assessore ODHELIO, agaricum betulinum illi frustra impositum; praeterito autem auctumno, oleo Caiuputi inuncto, inde omnino disparuisse.

DISSERTATIO
DE
OLEO CAIUPUTI.

PARS POSTERIOR.

D. 26. APRIL. 1797.

RESP.

JOH. HENRICUS OLIN.

In *Spasmo* pertinaci et quoque *Spasms nocturnis* musculorum pedis (gravidis foeminis ut et senibus infestissimo malo), qui etiam, ut videbatur, ipsum adgressi sunt periostrum, Oleum Caiuputi, cum levamine saepe insigni, aliquoties tentavit, ceber. Dom. Prof. JOH. HARTMAN. Litteris datis d. 14. Octobr. 1784.

In *Morbis Spasmodicis* utilitatem haud exigam Olei Caiuputi expertum se testatur practicus Metropolis exper. Dom. Doct. BLADH. Adseverat in litteris suis, d. 1. Febr. 1784, se in *Epilepsia*, quae diutius duraverat, et quae etiam permanserat, postquam aegra ex usu Acidularum Saetrensium maximam qua partem a Taenia sua, quae morbum causari suspicabatur, liberata esset, magno adeo cum fructu praescripsisse olei gtt. XX, cum saccharo vel aqua sumendas eo momento, quo ex solita aura frigida de insultu admonebatur aegra,

aegra, sic ut omnino abfuerit insultus, vel saltem multo levior evaserit, nec tam diu duraverit.

Propinavit etiam in *Syncope hysterica* duodecim guttulas cum saccharo, unde paroxysmus, saltem multum, remisit.

Secundum methodum TREWII XXXVI gtt. dedit in febrī intermittenti foeminae cuidam hystericae atque Spirituosis liquoribus deditae, idque ante febris accessum. Febris quidem hinc non sublata fuit, sed gravem illam, quae febrim comitabatur, *Nauseam* omnino removit, sic ut postea Corticem peruvianum, quem antea ferre nequivit, facile sumere valuerit. Saepius etiam idem clariss. Practicus est expertus, Oleum hocce *Vomitum tollere*, etiam dum Potio Riveriana sub actu effervescentiae vomitum excitaverat. Foemina quaedam, summopere hysterica atque simul Arthritide ad ventriculum repulsa laborans, nec medicamina ulla retinere valens, a potu Sennae cum Manna, adeo Hysteria et Convulsionibus afflicta fuit, ut venenum se accepisse facile crederet. Eidem vero formulae additis aliquot olei huius guttis, remedium non modo bene tulit, sed etiam ob excellens medicamen laetissima gratias egit. Alia *Convulsionibus* fere *epilepticis* simulque *Fluore albo* laborans statim mihi indicavit, se nulla posse ratione preferre Rheum, quod plures dudum Medici, varia sub forma, antea saepius praescribere tentaverant. Dedi, inquit DOCT. BLADH, Elixirium anti-hypochondriacum ROSENSTEINII, cuius basis est Rheum, guttulis aliquot olei Caiuputi mixtum, quod quidem non tulit tantum aegra, sed ut sanctuarium servavit, ingenue fassa, etiam postquam

quam Rhabarbarum adesse cognoverat, se nullo alio remedio laxanti adeo valuisse. Etiam heic commonstrari convenit, quod Oleum Caiuputi celet odorem Rhei, qui quibusdam subiectis gravissimus sit atque nauseam movens. Per integrum iam annum a Convulsionibus liberata fuit, id quod tamen non parum adscribendum est foliis Aurantiorum, quibus diu usa fuit. In *Convulsionibus* oleum, cum Spirituosis et saponaceis potissimum mixtum, excellens invenit experientissimus Vir, D. Affessor Doct. WÄHLIN, litteris die 7. Januar. huius anni datis; uti et *Elaeosaccharum* in *Colica flatulenta* et *Passione Hysterica* camphora multo efficacius animadvertit celeberr. Dom. Prof. ACREL.

§. 9.

E litteris exper. Dom. Doct. LUND d. 24 Jun. 1784 missis edocti sumus, in *Paralyfi* vi insigni excellere oleum nostrum. Verba haec sunt inclyti Practici: Antequam laudabili cura celeberr. Prof. THUNBERG copia olei Caiuputi nobis facta fuit, ego quidem magno cum successu, secundum monitum Dom. Cullen, externe usus fui Petroleo, deinde vero saepius oleo Caiuputi, idque bis imprimis magno cum successu, scilicet, 1) dum viro cuidam ex refrigeratione sinistram faciei latus paralyticum adeo evasisset, ut ore torto loquendi facultate laboraret; 2) dum mulieri, post graviolem praegressam Cephalalgiam, et quidem cum Paralyfi linguae, idem accidisset incommodum. Adhibitis ante sine successu, pluribus aliis laudatis remediis, oleum Caiuputi adeo facili eventu in usum vocavi, ut penitus convaluerint aegri. Secundo in casu interne quidem simul adhibebantur flores Arnicae; tribuo autem

autem oleo Caiuputi sanationis omne meritum, saepius ante in Paralyfi Arnicae vires inertes expertus.

Contra *Paralyfin* oleum praescripsit Doct. BLADH, ut eo membrum paralyticum illiniretur, scilicet hac formula:

℞. Olei Caiuputi drachm. unam.

Balsam. Peruvian. nig. drachm. dimid.

Spir. formicar. unciam unam.

idque insigni cum emolumento.

Luxatos articulos quoque oblinendos curavit Dom. Doct. BLADH unguento ex nuper praescriptis et oleo Therebinthinae, atque oleo quodam expresso.

§. 10.

Nobilissimus Dom. FRIETZKY in litteris d. 26 Martii 1784 ad celeb. Dom. Praesidem datis, iudicat sequentia. Postquam *Podagra* per sex hebdomadas a mense Novembr. 1782 laboraveram, oleo Caiuputi usus sum, et illico statim infigne solatium sensi. Januario mense, sub itinere quodam saepius dolore pedis et interdum pectoris adfectus fui, atque eo cum felici successu oleum adhibui, ut mense Februarii absque incommodo non solum Holmiam petere, sed etiam postea per totam hiemen plura suscipere potuerim itinera. Mense Martii 1783 pedibus sanus acerrimo dolore dentium, illo quidem, ex mea sententia, arthritico correptus fui, quare oleum Caiuputi gossypio stillatum denti corioso intrusi, unde initio quidem dolor auctior evasit, post tres vero dies dolor penitus discessit. Mense Octobris proxime praeterlapso leviozem pedis sentii dolorem, ita tamen, ut per biduum exire non potuerim;

rim; oleo autem in usum vocato, post aliquot dies ex Holmia in Vermelandiam revertendi facultas mihi fuit. Suadente praeterea aliquo meorum amicorum, qui olei huius utilitatem a memet ipso didicerat, Illustrissimus Generalis ad Exercitum Svecanum atque Gubernator provinciae Ostrobothniensis D. BARO CEDERSTRÖM, oleum hocce contra Podagram, quae lecto incumbere aegrum coegerat, adeo fausto cum eventu adhibuit, ut intra octiduum et pedibus insistere valuerit. Mercator quoque celebris urbis Gothoburgi Dom. HALL, Podagra laborans, olei Caiuputi usu non modo in sanitatem intra aliquot dies rediit, sed etiam ita restitutus fuit, ut nundinis Christianaehamensibus interfuerit. Addit tandem: Certissime ipse testari possum, Oleum Caiuputi Podagram mitigare, non vero repellere. Ipse quidem pectus hoc oleo illinere non ausus fui, sed quisquam amicorum meorum hoc tentavit, atque solatium inde sentiit.

In Epistola, d. 15 Febr. 1784. missa, nobilis Dom. Professor et Eques SCHULZENHEIM sequentia adfert. Litteras de Oleo Caiuputi a fratre meo accepi, qui communi mecum experientia testatur, Oleum hocce sine periculo et plerumque sine ulla repulsione in alium locum, tumores *Arthriticas* resolvere, atque denti applicatum vel pone aurem cuti illinitum, non modo minuere *dolores dentium*, sed etiam pectori inunctum lenire dolorem atque *Pleuritidem nervosam*, quam saepe Opium tollere non valuerit. Vicinus meus Generos. Baro Dom. E. G. OXENSTIERNA usum huius olei in *Hemicrania* et *Fluxu oculorum* expertus, certiozem me fecit, solertissimum Mechanicum, Centurionem Domini.

BRU-

BRUNIAN oleo palpebris illinito, atque linteo, oleo madido, ante oculos per noctem dependente, suorum ita corroborasse oculorum aciem, ut postea perspicillis ei opus non fuerit.

Experientia quorundam celeberr. Medicorum indicare quidem videtur, non innocue omnino vel absque omni semper periculo ad debellandam Podagram et Arthritidem, oleum Caiuputi parti fuisse inunctum dolenti. Scribit Dom. DOCT. LUND. die 24 Jun. 1784, se quoad Arthritidem, a sententia celeb. Praesidis discedere esse coactum. Verissimum quidem est, pergat ulterius, et dolorem et tumorem brevi evanescere, mox vero alium occupare locum; non raro multo periculosiorem, Biga casuum hoc mihi persuaserunt, in altero eorum dolor atque tumor dextram eiusque articulationem, in altero autem humerum scapulamque occupaverat. Ab utroque statim dolor et tumor equidem recesserunt, sed uterque aegrotus deinde Febri, oppressionibus pectoris, nausea atque doloribus stomachi laborabat, quibus symptomatibus non ante fuit liberatus, quam ad extremitates materia arthritica revocata fuerit. Postea autem hoc oleo eas ob rationes contra dolores arthriticos cum tumore uti ausus non fui, neque Oleum hocce subtilissimum calidum atque penetrans unquam interne, ne quidem ut corrigens sub alla formula propinare, licet illud interne alios celeberr. Medicos dedisse audiverim. Natus quoque maxime reverendus Dom. Theologiae Adiunctus SAM. OEDMANN per litteras, generosissimum Lib. Baronem atque Classis Svecanae praefectum Dom. CEDERSTROEM oleo Caiuputi, suae ut mederetur Podagrae, usum fuisse, unde non sine periculo materia podagrica bis fuit repulsa.

§. II.

Cum Professore ac Equite THUNBERG in eo omnino, experientia edoctus, convenio, quod vis Olei Caiuputi *doloribus rheumaticis* excellens fit remedium, quod externe illinitum dolorem mitiget, et si nimis malum non inveteraverit, etiam tollere, in litteris suis supra citatis, indicat beate defunctus Practicus Holmenfis, Dom. Doct. LUND. Idem etiam in litteris d. 7 Jan. 1797. datis testatur celeb. Practicus Dom. Assessor WÄRLIN, significans simul, quod in Rheumatismo cum febre, atque ubi crassa inflammatoria sanguinis adspicit, remedium hocce non commendandum. Cessato vero stato phlogistico, adicere lubuit celeb. Dom. Professori ACREL, ut eximium stimulans ab augendam absorbtionem e loco prius inflammato, non possumus non, quin iusta laude commendemus.

In *doloribus rheumaticis* et speciatim in *Odontalgia*, externe usitatum Oleum Caiuputi, praecipue efficax invenit celeb. Metropolis Practicus Dom. Assessor ONHELIUS, ut ipse testatur in litteris d. 11 Octobr. 1784 scriptis. Adseverat Vir illustris oleo indolem inesse in nervos agendi propriam, sensu quasi frigido et irritanti.

Oleum cum linimento volatili mixtum, efficax invenit Dom. Doct. BLADH in *Rheumatismo* et *Pleuritide spuria*, atque praemissis praemittendis in ipsa *Pleuritide inflammatoria*. In *Pleuritide spuria* externe inunctum oleum Gamphorae longe efficacius invenit nuper laudatus et illustris Practicus Dom. Assessor WÄRLIN, id quod etiam Medic. Pract. Prof. Upsal. celebratissimus Dom. Doct. JOH. GUST. ACREL perhibet, se saepius exper-

expertum esse, qua propter, inquit, loco *Lini-
menti volatilis cum Camphora*, alias in Pleu-
ritide usitata, ubi res angusta domus non nega-
verit, oleum nostrum semper commendavi.

§. 12.

De vi et efficacia Olei Caiuputi in *Inflam-
mationibus Oculorum* casum communicavit Dom.
Assessor BLOM, in epistola d. 5 December 1782,
ad celeb. Praesidem data. Perlecta, inquit,
disquisitione tua, Reg. Acad. Scient. Stockhol-
mensis Actis Novis inserta, de oleo Caiuputi
agente, sine mora vim huius medicamenti ex-
pertus fui, adplicando illud filiae meae, sex
aunos natae, quae tenacissima *Ophthalmia
humida* ultra anni spatium et *Blepharotide* am-
bobus praemiscue oculis laborabat, quo morbo
adnata oculi tunica fere semper inflammata fuit.
Omnibus mihi cognitis remediis absque omni
fere fructu antea usus fui, mundificantibus,
scilicet, purgantibus, vesicatoriis et per aliquod
tempus in altero brachio cortice Mezerei, Col-
lyriis insuper et Cataplasmatibus varii generis
Iam vero ante octiduum adhibito Oleo Caiuputi,
methodo in Actis Holmensibus descripta, non
modo inflammatio statim et intra biduum mi-
nuebatur, sed etiam pustula, quae in adnata
membrana ad pupillam extendere inceperat peni-
tus disparuit. In alia epistola, d. 29 Aprilis
1784, adserit idem celeb. Practicus, Oleum
hocce in *Inflammationibus Oculorum, Odontalgia*
et *Doloribus rheumaticis* interdum lenimen ad-
ferre, non vero semper remedium esse indubium.
Filiae meae, de qua antea scripsi, inquit porro,
diuturniori *Ophthalmia erysipalatoza* laborans,
initio aliquoties vim excellentem huius experta
P 2 fuit,

fuit, quod quidem postea morbum recurrentem non aequè feliciter tollere valuit.

Casum nobilem communicavit Dom. Doct. BLADH, ubi et externe et interne oleum cum fructu praescripsit, scilicet: *Hysterica*, cui ante oculos variae obvolvatae videbantur imagines, cum *Colica* alternantes, sumisit infusum Sennae, cum Oleo Caputi mixtum, et externe oculis halitum Olei admovit, unde morbus uterque felici cum eventu evanuit. In *Ophthalmia sicca* et *chronica* halitum olei nostri inflammationem resolvere invenit Dom. Assessor WÄHLIN. Praeterea egregium certe hoc oleum *carminativum* esse atque *status colicos* et *hystericos pellens*, alios à sumpto purgante Sennato cruciantes, experientia sua testatur céleber. Dom. Prof. ACREL, quocirca etiam hic Practicus celebratissimus existimat, infusioni Sennae aliquot guttulas huius olei rectissime addi debere.

§. 13.

Singularem certe casum habuit b. m. Dom. Professor P. I. BERGUS, quem nobiscum in litteris suis d. 27 Sept. 1784 benevole communicare voluit. Verba eius haec sunt: Vocatus fui ad foeminam, quae *Varicibus hæmorrhoidalibus* magnis atque adeo dolorificis excruciebatur, ut ne fomentationes quidem perpeti posset. Eiusmodi in casibus, antea saepius, *Varicibus* imposueram petala Liliorum albosum, qualia in Pharmacopoliis extant, oleo infusa, ad emolliendos tumores, ut postea aliae fomentationes imponi possent. His vero istud non successit, neque aegrae persuadere potui, ut admitteret hirudines. Suasi itaque, ut ipsa, oleo Caputi, extremo digito excepto, *Varices* inungeret. Inde initio inten-

intensioſiorem in Varicibus ſentiit dolorem, mox autem inſigne levamen, adeo ut poſt aliquot dies pulſum Saturninam admittere poſſet, atque feliciter ſanaretur.

§. 14.

In *Punctura tendinis*, quod non contemnendus ſit. uſus huius olei volatilis, monſtrat casus, quem in litteris ſupra citatis nobiſcum benigne communicavit Vir aetate atque experientia clariffimus, Dom. Aſſeſſor WÄHLIN. Sub Venae ſectione pedis, inquit, ut punctura nervus adeo laederetur, ut intra paucas horas, cum dolore intenſo, convulſivi motus non modo pedem, ſed etiam integrum latus exerugiarent. Inuncto autem Oleo Caiuputi calefacto ſymptomata ſtatim ceſſarunt.

§. 15.

In *Doloribus infantum a Vermibus*, quum aut motibus convulſivis luſtarentur, aut ſiſdem minarentur infantes, ſaepe expertus eſt celeb. Dom. Prof. ACREL, Oleum Caiuputi omnino praefantiffimum eſſe remedium. In hoc vere difficili atque moleſto caſu, inquit idem ille experientiffimus et illuſtris Vir, dum infantes ad deglutiendum aliquod allicere non valemus, iuvat goſſypio Caiuputi madido fomentare circa umbilicum, unde dolores illico evaneſcunt. Veteres practici magis dediti erant Anthelminticorum uſui externo, quam noſtri aevi Medici, et fortaiſſe graviter peccaremus, ſi eorum uſum, praefertim infantibus, negligere-mus. Puerulus quatuor annorum, pergit celeb. Prof. ACREL, per vomitum eiecit vermem (*Ascaridem lumbri-coidem*), quo facta in *Ecclampsiam* primum incidit, deinde *Trifmo* fuit exagitatam, et tandem

in agone mortis constituti homines faciem prae se tulit. Omnibus aliis remediis frustra in usum vocatis, curavi ut totus quantus ventriculus Oleo Caiuputi fuerit gossypio madido inunctus atque frictus, unde ille, qui per quatuor horas in agone fuerat, post dimidiam horulam revixit. Dein Emeticum illi datum fuit, quod effectum quidem habuit, nullus autem conspiciebatur vermis. Tandem binos post dies ab eo extrudabantur tres ascarides lumbricoides, adhibito Infuso Sennae, atque penitus salutem recuperavit.

Praeterea has quoque suas observationes nobiscum communicare placuit celeberr. Dom. Professori ACREL, nimirum: In *Ecclampsia*, inquit, infantum a fordibus primarum viarum, ab incongruo nutrimento matrum aut nutricum iracundo animo vel terrore, cito restituntur infantes, si guttulae quaedam huius saepissime memorati Olei molliori instillantur lintheo, quod scrobiculo cordis imponitur, id quod saepius expertus sum; postea vero, Rhabarbarinis remediis sufficienter utendum est, quum primum infans deglutire valet.

DISSERTATIO
DE
MOXAE ATQUE IGNIS
IN MEDICINA RATIONALI
V S V.

D. 24. MAII 1788.

RESP.

JOH. GUSTAV. HALLMAN.

Quo hebetior Medico cuique nasus est, eo utique minus experimentorum fallaciam olfaciet, verum nubem, ut dicunt, pro Iunone amplectetur, nugas quascunque aniles ore garrulo incaute repetet et cramben semel atque iterum recoctam propinabit, quo scilicet ipsum rapuerit scribendi prurigo, delatus hospes. Haec forsitan, vel huic non valde absimilis, ratio in causa est, cur in Medicinam irreperint observationes tot, partim dubiae, partim minus fidae, partim etiam prorsus fallaces et tot medicamenta, incerti vel nullius usus, iam incongruenti, iam quoque ridicula, pro lubitu fere, adpellatione salutata, in tabulas Medicorum relata sint. Ut enim de his nihil dicam, qui in museorum recessu Morborum Historias conflant et pro veris venditant, vel de illis, qui etiam verissimas ita referunt explicant.

plicantque, ut præiudicatis opinionibus faveant, alia est etiamnum deterior, nec minus vituperanda, cæterva Medicorum, qui, nec experientiae nec sanioris iudicii face illuminati et sempiterna ponentes tirocinia, nil oculis usurpant nisi novitates et miracula, quas deinde, laboriosa casuum similium serie intextas et quovis eruditionis peregrinae apparatus ornatas, narrant mirabundi; quin et eo usque interdum procedunt imprudentiae, ut, si scribendi materiem negaverit observationum penuria et imaginatio torpens, occasionem quamcunque, qualem scilicet subministraverit sors iniqua, læti arripiant, et, dum plures observationes inter se comparare nequeunt nec accuratioris examinis remoram facile patiuntur, vel ex unico tantummodo casu morborum naturam atque curationes diiudicent et methodum illam, quam obtulit sors vel suaserunt praesumptae opiniones vel demum commendavit Auctor dilectus et quae felici stipata fuit successu, optimam omniumque praestantissimam irrevocabili conditione et quasi ex tripode pronuncient. Quemadmodum enim iste ratiocinandi modus a recta illa atque satis plana Philosophorum via, qua ad investigandum et indagandum verum tutissime itur, valde abhorret, ita etiam rem medicam, quae si quoddam habet, uti certe summum habet, decoris, id omne a perspicuitate, fide atque certitudine mutuabit, miram in modum perplexam reddidit atque incertam. Ab eo enim tempore, quo praevalere incepit iste scribendi furor vanaeque gloriae cupido, eo usque increvit acervus Observationum Medicarum, ut iam mole laborent sua et non tantum tironem, nisi caute eas habere mox didicerit, facile perterreant, verum etiam doctissimi, cuiusque sagitatem exerceant eludantque,

que. Quo quidem factum est, ut Medicina inde a tempore summi HIPPOCRATIS, qui, non nisi nudas, eas vero utilissimas retulit observationes, si, vel insignes, tamen vix tantos, quantos ceterae scientiae, quae Practicae dicuntur, fecerit progressus. Nec sperare licet futurum esse, ut unquam ad culmen certitudinis, culturae atque dignitatis prius perveniat, quam ab immensis illis opinionum commentis fuerit repurgata et experimenta rite instituire et convenienter naturae atque sanae rationi, iuxta leges, quas detexit recentiorum physiologorum indefessa opera, explicare didicerint artis salutaris cultores.

Ne vero, quis haec de clarorum Virorum conaminibus, non temere calumpniandis, nimis acriter dicta existimet, Lectorem benevolum monitum volumus, quod tantum absit, ut censores vel obtractatores agere praegestiamus, ut potius, si vel non prorsus coeca, tamen haud levi veneratione prosequamur eos, qui in illustranda Arte Medica operam quandam collocant et gloriam eorum eludere religioni ducamus, verum dum in eo fuimus, ut de usu Moxae vel, idem fere est, de vi ignis in corpus animalium atque eius ad curandos morbos usu differeremus, nobis singula perlegendibus tanta sese obtulit de hoc argumento opinionum diversitas, ut abs nobis impetrare non potuerimus, quominus saltem profiteremur, id valde singulare nobis adparuisse, quum res ipsa, uti quidem nobis videtur, admodum simplex est atque plana. Nec facile erit dictu, cur tot atque tam singulares igni adtribuerint virtutes eumque, quod adhuc magis a verosimili abest, specifica quadam, ut vocabulo illo satis barbaro utamur, in quibusdam

morbis gaudere vi crediderint, dum ignis, ut post haec demonstrabitur, nihil aliud est, quam stimulus isque omnium simplicissimus.

Ne vero quis fortassis nobis vitio vertat, quod in deplorando Medicinae statu nimis multis verbis sumus commorati, ad ea quae in hac Opella tractabuntur, de ignis, scilicet, et Moxae in Medicina rationali usu, iam revertimur. Prius vero quam ad explicandas opiniones nostras nos accingimus, Lectorem benevolum etiam atque etiam rogatum volumus, ne ea quae proferre nobiscum proposuimus, si a receptis opinionibus aliquantum discesserint, male interpretetur vel nobis, ceu otiosis novitatum machinatoribus, omnes diras imprecetur, verum aequo animo singula penset, nosque ea prosequatur benevolentia, quam nos veri amore atque studio, quibus ducimur, meruisse suspicamur vel si nostra dicendi ratio rudior atque inculta palato, cui callum obduxit longa cibi deliciarioris consuetudo, minus grata esset atque accepta.

§. 2.

Barbarae gentes fere omnes, uti itinerum descriptiones abunde loquuntur, ignem, tam ornamenti gratia, quam ad praecavendos et debellandos morbos vario modo corpori admovent, nec apud politiores sua caret laude atque celebritate. Longe tamen frequentissimus eius est usus apud nationes, quae regiones trans Gangem fitas incolunt, Sinenses imprimis et Iaponenses. Hi peculiari prorsus ratione adustiones instituant, quae a remotissimis inde temporibus inter eos invaluit, quaeque deinde, non tantum ad vicinas gentes transmigravit, verum etiam ab Europae Medicis fuit recepta. Materiem, qua ad inrendum

dum utuntur; MOXAM appellant. Hanc ex *Artemisia vulgaris* foliis teneris, initio mensis Ianii collectis, per multum tempus in aëre libero suspensis atque efflocatis; dein vero pistillo quodam in stupae rudioris mollitiem contulis atque a fibris durioribus et recementis quibuscunque probe purgatis, parant. Quo quidem artificio lanugo obtinetur insignis teneritatis, ignique concipiendo aptissima, qui etiam admissus lentius et deflagratione minus conspicua serpit, usque dum totum in favillam abeat. Lanuginis *Artemisiae* loco alii panno gossypino vel lunci medulla oleo *Sesami* imbuta vel, ut inter *Europae* Medicos consuevit, ipsa *Gossypii* lana utuntur. Ipsa vero ustio hac fere ratione instituitur: Stupae *artemisialis* portio digitis aptatur in conum tres, et quod excurrit, digitos altum totidemque fere ad basin latum, quem deinde in ima parte; quo cuti adhaereat, saliva madefactum loco inurendo imponunt et fastigium, virgula quadam ardenti, quam *Iaponenses Senko* vocant, accendant. Turundam tum lente depascit ignis, quo sub primum gratus calor, dein vero dolor sensim ingravescens sentitur, usque dum ad cutem pervenerit aestus, iam eo intolerabilior; quo gravius a contactu ipsius ignis adficiuntur partes subiectae. Hicce adurendi modus id imprimis secum commodi habet, quod illo, qui ferro candenti fit, minus fit terribilis, nec tamen minori se commendat utilitate atque efficacia.

De eligendis locis adurendis non parum solliciti sunt *Iaponenses* et *Sinenfes*, eaque probe nosse fastigium doctrinae pyrosophicae censetur, quapropter etiam illa in tabulis impressis exponunt. Ea vero loca eiusmodi potissimum sunt,
per

per quae, ut fetis quidem simpliciter etiam nostro tempore sibi persuadent nonnulli, materia peccans, ut dicitur, a parte adfecta avocata, extrahi posse creditur. Hinc uti nec sexui, nec aetati, nec habitui corporis ulli, ita etiam nulli fere parti parcunt. Omnium verò frequentissime dorsum idque prope spinam adurunt, unde illud foedis cicatricibus oblitum quam saepissime habent haec nationes, idque eo minus mirum est, quam numerus Moxarum nulla artis regula, verum aegri fortitudine sola definiatur. Tendines tamen, nervos atque venas, quas visu vel tactu explorant, sollicitè evitant, ut etiam suadet CÆLUS; nec pluviosa vel humida et aestuosa aut gelida tempestate unctiones instituunt, verum diem siccum, serenum atque modice calentem eligunt. Ulcera ab adustione orta diligentè inspiciunt Chirurghi, *Tensasi* dicti, quia loca adurenda palpantur, quae si sicca adaptuerint, id malum atque naturae debilis indicium solite admodum iudicant et tum copas contusas superimponunt, ut promoveatur suppuratio, sin minus tamen oleo stigmata quotidie inungere non omitant, ut puris effluviū citius adveniat. Quam manca admodum sit atque confusa harum gentium, tam rerum naturalium in genere, quam imprimis corporis humani cognitio nec valde ditis medicamentorum syllabus, omnium fere remedium locum tenent adustiones, quamobrem enumeratione morborum, in quibus eas adhibent, tamquam taedio plena et, his praesertim temporibus, quibus utilitatem ignis aequa lance ponderare didicimus, inutili superfedemus. Id tamen observare convenit, quod unctiones tum ad praecavendos morbos instituuntur, unde etiam singulis fere semestribus corporis quendam locum, tamen

turun-

turandis minoribus atque rarioribus; inuri curant calidarum regionum incolae, quam ad profi-
gandas varias infirmitates, tum vero insigniores atque frequentiores sunt. In Arthritide eiusque
progenie Podagra, Ischiade et capitis adfectioni-
bus chronicis variis, longe celebratissimus est
Moxae usus et praeterea in omni morbo, in quo,
ut aiunt et pessime aiunt, vapor quidam detentus
continui solutionem, dolores et actionis laesio-
nem parit.

Haec de Moxae apud Sinenses et Iaponenses
usu dicta sunt. Quae vero de his proposita
sunt, tam ex KAEMPFERO atque aliis, qui In-
diam vistarunt hausimus, quam ex ore illust.
Praefidis, cui longa apud Indos commoratio bellam
admodum, nec utique neglectam, praebuit oc-
casionem in mores eorum atque consuetudines
inquirendi.

Ab eo inde tempore, quo primum innotuit
iste Sinensibus atque Iaponensibus familiaris
adurendi modus, tanta se commendavit com-
moditate, ut ceteris omnibus, qui ferro candente
vel alio quovis modo, visu quidem quam actu
terribiliores, antiquitus fiebant, palmam facile
praeriperet. Hinc apud Gallos, suadente in pri-
mis celeb. POUTEAU, Anglos, Germanos et
etiam in his regionibus increbuit Moxae usus,
licet absque discrimine, ut Indiae populi, eam
non adhibeant Medici nostrates et loco stupae
artemisialis lanam gossypinam vel spongiam prae-
paratam fumant.

§. 3.

Quinam sint effectus ignis corporis cuidam
parti admoti, iam explicari iubet instituti ratio.
Hec autem, et quidem semper, quum de modo,
quo

Hæc effectuum ignis corpori admoti, quæ nulla simplicior, explicatio vehementer nobis arridet, nec illam, utpote valde fundatam et experientiae atque sanæ rationi consentaneam, facile infirmabunt hi, qui, nulla omnino vitæ habitæ ratione, iuxta leges mechanicas, physicas et chemicas, varia illa, quæ in corpore animali se offerunt phaenomena, irritò tentamine explicare conantur.

§. 4.

Ex iis, quæ in superiori §. de effectû ignis corpori admoti proposuimus, liquidissime constare arbitramur, quibus in morbis commendandus sit atque utilis. Eum quoque Medicorum filii iam temporis varios in fines adhibent; quorum præcipui hi sunt: 1) ut stimulo suo actionem solidorum inertium excitet vel torpentium incitet. Hinc et quidem ubi inertia reperiuntur solida, ut in paralyti quacumque, valde profant adustiones, iis imprimis in locis, ubi ex capite vel medulla spinali prodeunt nervi partem adfectam adituri, institutæ. Eas summo cum emolumento in paralyti artuum inferiorum adhibuit cel. POTT et in vesicæ cel. POUTEAU, ut alia exempla satis frequentia taceamus. Unicum tamen adferre liceat. Aestate anni præterlapsi acidulas Medevienfis adiit mulier quædam, quid valerent aquæ minerales eius loci tollendam paralytin linguae, qua laborabat, quæque, nisi valde fallimur, a febre mali moris ortum ducebat, tentatura. Aquam quidem per tempus sorpsit, verum quum hæc nihil omnino proficeret, moxam pone singulam aurem applicari curavit celeb. Affector WÄHLIN, eius loci Medicus experientissimus, quo factum est, ut altero ab adustione die iterum loqui

loqui inciperet, tandemque liberrimum linguae usum recuperaret. Nec vi sua irritandi minus valet ignis ad incitandam actionem solidorum torpentium. Hinc ad emendandam suppurationem ulcerum maligniorum non parum iuvat, quod iam pridem asseveravit cel. FAVRE et experimentum in Nosocomio Academico nuperrime institutum confirmavit. In oedemate quoque crurum diuturniori, ubi languet absorbentium vis, illam egregie incitant stimulantia quaecumque et ignis caute adhibitus. Nec aliud magis ad rem facit, ut resorbeatur lympham inter ligamentorum laminae effusa in genum fungis et illa inprimis specie, quae Anglis *White Swelling* audit, quam cauteria ab utroque latere genu admota, Etiam in iis tumoribus, qui in peste vel post febres malignas metastatice, ut dicitur, oriuntur, adustione uti non alienum est, quo scilicet promoveatur suppuratio lentius ingruens et ne in gangraenam, quod facillime accidit, abeant. Id vero quantum fieri potest citissime est faciendum, sin minus vel ferum vel supervacuum id auxilium erit. Nec quoque ustiones in ea specie gangraenae, quam febres pessimae causantur, prorsus inutiles facile indicabit, qui illam, ut quidem est, a defectu virium ortam existimaverit. 2) Ut vice persungatur stimulorum quibus antea adfuetum fuit corpus, qui vero iam causa quadam fuerunt sublati. Hinc si eruptiones quaedam cutis, vel tumor extremi artus, arthritide laborantibus familiaris, vel ulcus vetustum vel alius quidam morbus externus opinione citius disparuerit et graves inde ortae fuerint turbae, tum, nisi successerint irritantia leniora, ustio satis tuto atque valenter fit, vel in loco prius adfecto, vel qua commodissime fieri potest. 3) Ut vi sup

Q

stimu-

stimulanti fortiori tollat effectum stimulosam debiliorum, qui dolores vel motus inordinatos musculorum vel demum alias calamitates gignunt. Quomodo fiat hoc, quod quidem fieri nemo negabit, difficillimum est dictu. Interim tamen huic usui prae ceteris inservit ignis. In Rheumatismo itaque et praesertim illo, qui chronicus dicitur, et sine febre est, nec non in aliis eiusdem naturae corporis affectionibus, usus adustionum vehementer laudatur et praestantissimus est. Eas quoque in pulmonum morbis, et spasmis varii generis, capitis atque dentium doloribus, epilepsia, amentia vel, verbo, in omni infirmitatum genere, in quo dolores vel motus inordinati vexant et quos a stimulo quodam intus latenti ortos esse adest suspicio, profuisse, passim loquuntur Medicorum observationes. 4) Ut reprimantur carnes luxuriantes; ut citius decidant ossium emortuorum particulae; ut excitetur suppuratio tumores cysticos devastatura atque sanatura, cet. Ustiones, antiquitas imprimis, saepius fuerunt adhibitae, quod quidem Chirurgorum cuique notissimum est: iam temporis autem id auxilium his, quae leniora sunt nec minus prompta, postponunt, qui Chirurgiam rationalem profitentur.

Haec de usa ignis genuino dixisse sufficiat, quae vero de vi eius revellente, derivante, humores noxios alliciente, roborante et quae sunt reliqua antiquitas fabricatae etiamnum narrantur fabellae, hae nostra refutatione non indigent, easque tanquam incongruentes, obscuras et a simplici illa atque plana, quae facultates medicamentorum atque agendi modum denotari decet, adpellatione nimis alienas, ad Aegyptiarum et Empiri-

piricorum castra volumus relegatas, his enim homunculis forsan expediet dictione intricata atque eruditionis speciem prae se ferente vulgo bardo atque canora quaecumquae a vide inhiantē fucum fecisse. Sic tandem eveniet, quod tarde inceptum dolemus, ut Medicina, ab enormi illa loquutionum truncarum farragine liberata, ex derisu emergat vigeatque.

§. 5.

Aëgrōs ex Gangraena illa, quam in febribus mali moris interdum oriri et cui ignem opponi posse supra monuimus, convaluisse novum non est aut inauditum, id quod natura vel per se vel medicamentis suffulta praestitit; mox quoque parti adfectae admota profuisse vel suppuratio salutaris post eius usum orta esse passim legitur. Ne verō quis facile credat huc semper fidendum esse, et ut dilucidius adpareat quam vana evadat, quae in illa ponitur spes, ubi vires valde fractae sunt, casum quendam nobiscum benigne communicatum adferre placet.

FRANCISCUS PEAUNE, vir juvenis 25 annorum, ulcere satis amplo cruris sinistri laborans, d. 10. Octobris anni 1784 in Nosocomium quod Lugdani Gallorum est, defertur, curae Chirurgi tum temporis primarii, celeb. DESAUSSOY, commissus; qui, ulcere rite deligato, diæta lautiori viniq̄ue generosioris portiuuncula subinde sumta, viribus admodum fractis succurrere studuit. Verum die ab admissione quarto, qui 14. Octobris erat, febrī nosocomiali, putridam credunt, quae autumnali imprimis tempore frequens tum grassabatur, corripitur. Mox in locum cubiculi, nam valde amplum est, ostijs oppositum, ut

purum magis saepiusque renovatum hauriret
 aërem, translatus fuit; nec varia illa variaeque
 denominationis medicamina, quae, ad compes-
 cenda vel expellenda inquinamenta, quibus
 humores in his praesertim febribus laborare
 dicuntur, conducant, uti mos est illius gentis,
 in usum vocare neglexit Chirurgus expertus.
 His atque eiusmodi aliis tempus terebatur, in-
 gravescente interim malo, eo funestiorum exitum
 portendens, quo magis decrescebant vires, iam
 pridem fractae, nunc vero per liberiorum eva-
 cuantium usum fere penitus consumptae. Nec
 longum absuit summae debilitatis evidentius sig-
 num. Quarto enim febris die de dolore vehe-
 mentiori capitis afflicti queri incepit, quod et
 insignitur turgidum lividumque erat levataque
 deligatione ulcus, si vel non prorsus siccum,
 tamen parvam admodum saniei tenuioris copiam
 fundens et maculis nigrescentibus undiquaque ad-
 spersum adparuit. His iam rite pensitatis gan-
 graenae adventantis infaustique eventus haud
 ambiguis ominibus, quominus ad corticem Kin-
 kinae vinumque confugeret, non amplius dubi-
 tavit Chirurgus laudatus nec irritantia illa calida-
 que, quae ut excitetur inflammatio mortuum a
 vivo separatura apprime convenientia topica, cruri
 admovete et refrigerata cum calidis mutare omisit.
 Quum vero eo usque vim vitalem amiserant solida,
 ut vel stimulum non sentirent, vel si vel sentirent,
 inde robur non conciperent, nec interna illa nec
 externa medicamenta quidquam profuerunt, sed
 gangraena, febre ne ad minimum quidem im-
 minuta, progredi perrexit, tamque septimo
 febris die genu aliquantum superaverat, dum
 Moxam, cuius celebris est in illo Nosocomio
 usus, adhibere secum constituit, eo scilicet con-
 filio,

filio, ut solida fortiori stimulo sollicitata, tantam, quanta ad suppurationem opus fuit, recuperarent agendi vim. Hinc cylindros a Gossypio contortos, tot nempe, quot ut totus ambitus femoris adureretur opus fuit, digiti transversi a limite gangraenae distantia et quidem parti sanae admoventi, accendique curavit. Verum etiam haec in iustionibus non temere posita spes evanuit, et tantum abfuit, ut hae corruptioni impedimento essent, ut potius stimulo suo, quem ferre non potuerunt solida infirma, reliquam vitae extinguerent atque adeo progressus gangraenae calcar adderent. Nec prosperior fuit successus iustionum, quae altero die paulloque altius irrito conamine fuerunt institutae, nam nec hae, nec medicamenta illa stimulantia atque roborantia, Corticem puta et vinum, quae copia satis grandi sumebantur, vim vitae sopitam et fere extinctam excitare valuerunt, sed decimo febris die, quo iam inguam fere attigerat gangraena, in noctem vergente moriebatur miser, praegressis omnibus, quae mortem non dubio omnino praesagiant signis,

APPENDIX. *)

Gangraenam in varias easque multiplices species, pro diversitate causarum, dispescere operae pretium duxere scriptores Medici, inde utilitatem quandam in praxin redundaturam sibi persuadentes. An ex voto successerit labor iste, nec probe scimus; nec si vel sciremus, profiteri e re ducimus; interim tamen simplex magis, nec, uti quidem nobis videtur, minus congruens sese offert. Gangraenae divisio, quam praxi accommodatorem sine dubio inveniunt etiam hi, quibus forsitan displicebit novitas rei. Omnium primo monere convenit, quod Gangraena nihil aliud sit quam eiusmodi partis cuiusdam status, in quo, suspensa vel abolita solidorum vita, vel, ut alii loquuntur, nervosi illius fatia ignoti liquidi secretionem atque, vi, circumvehi ibidem nequeunt humores, unde tam illa quam hi, ad leges materiae mortuae iamiam reversuri aut iamiam reversi, mutationes chemicas experiantur sive in putredinem sensim abeunt, idque tanto citius, quanto maior materiae animalisatae, sit venia verbo, inest ad hanc proclivitas. Eiusmodi vero partis cuiusdam status vario modo inducitur: 1) Ex eo, quod humorum ad partem quandam aditus vel ex illa reditus vasorum ligatura, compressione, ruptura vel alio quodam modo sint intercepti. Huius Gangraenae exemplo sit illa, quae

*) Quum tempus nimis festinaret, quae sequantur in Dissertatione ipsa omittere fuimus coacti, ne vero omnino desiderarentur ea appendicis forma addere consultum duximus.

quæ post operationem Aneurismatis et imprimis Arteriæ Popliteæ interdum oritur. 2) Ex eo, quod ipsa vitæ fons sive officina aut quæ ex illa, prodeunt propagines insigniores causa quadam, externa sit vel interna, ita lædantur, ut munere suo, quod in ciendis motibus necessarios iudicaverit anima et hanc rerum extra se positarum conscientiam reddendo consistit, vel prorsus non vel non satis, perfungi queant. Hinc adfectiones animæ et illæ imprimis quæ deprimunt, læsiones medullæ spinalis, nervorum maiorum pressus, lacerationes, abscissiones, cet. Gangraenæ ortum dedisse observatum est. 3) Ex eo, quod vires totius corporis adeo sint fractæ, circumagi nequeant humores, unde etiam in extremis artubus, ubi tam vis, a tergo minor est, quam vasa debiliora, omnium frequentissime observatur, quæ ab hac causa oritur, Gangraenâ. Huius autem duæ species sunt; altera lentius ingedit, ita nempe, ut primum venæ, deinde arteriæ, tum absorbentia loci, remotissimi vita priventur, quo, fit ut, absorptione post cessantem adpositionem durante, exarescat pars adfecta. Sicca vocatur Gangraena hæc, quæ in senibus præsertim et in iis, qui sub annosæ caritate incongruenti vel, quod idem fere est, parum nutrienti cibo aluntur, obvia est; citatiori gradu fertur altera, tum enim solida simul, atque uno quasi ictu, vita orbari videntur, forsitan ob nervos, a contagii vi vehementer læssitos. Huius naturæ credimus Gangraenam quæ, extremitates, præsertim inferiores, sub decursu febris mali moris interdum adgreditur. Tum autem non semper in illo partis loco, qui remotissimus est, verum in illo, qui morbo quodam vel alia quadamcumque ratione antea ceteris debilior factus est, ut ex casu allato videri potest,

incipit. 4) Ex eo, quod solida iam dudum valde labefactata a stimulo vel etiam minimo quod superest vitae amittant. Huic causae adtribuimus Gangraenam, quae in Scorbuticis atque Cachecticis, quos bene valere perpetam dicunt, a levissima vulneratione, quaeque in his, qui febre, vel alio morbo graviore laborant post diuturniorem in dorso decubitus super nates vel os sacrum oritur. 5) Ex eo quod, antehac salva vegetaque, solidorum organisatio vehementiori stimulo vel vi quadam prorsus destruitur, quod quidem eo facilius fit quo situ vel conformatione fuerint debilliora. Hoc modo oritur gangraena in combustionibus, pernionibus, contusionibus, hernia incarcerata, cet.

Haec divisio praxi ut quae maxime adcommodata videtur et indicationes curatoriae, uti quidem semper dum a causis proximis proceditur, quasi sua sponte se offerunt. *Primum* atque *secundum* genus vix curam admittunt, nisi compressio in causa fuerit, quae tum subito tollenda est. Nec alienum erit fomentationibus lenioribus uti, ut ad resorbendum id quod effusum est instigentur vasa; forsitan etiam proderunt cucurbitulae cruentae parti admotae, inprimis si recentior casus fuerit. Verum in illo Gangraenae genere, quod *tertio* loco posuimus et quidem in prima eius specie, quae lentius procedit et in qua adhuc vigent absorbentia, cibi plentiores et positiones spirituosae conveniunt, quo simul et medicamenta quae actionem languentem incitare valent, opium, puta, vinum atque corticem peruvianum, copiosius danda, nec parti adfectae ea Medicamina quae colore atque oleo quodam essentiali stimulant superimponere omittendum; in secunda vero specie, in qua singuli vasorum ordines
simul

simul torpere inveniuntur et succi gastrici secretio deficit, minus idoneum est cibos dare, nam hos aegre concoqueret ventriculus, unde et quidem haud absque damno, coalescerent vel computrescerent, verum ea stimulantia, quae in priori specie commendavimus, valde profunt, simul quoque ea quae ad curandam febrem praescribuntur probe observanda sunt, nec forsitan abs re erit solidis partis adfectae calcar addere, quo eam concipiant agendi vim, quae ut excitetur atque foveatur inflammatio mortuum a vivo separatura efficit, quod quidem fomentationibus calidis atque irritantibus, vel etiam *adustione*, optime peragitur. In *quarto* genere ab omni iniuria externa probe cavendum, valetudini totius corporis cibo inprimis, nam parum iuvant medicamenta, eoque optimi succi, aëre sicco atque purissimo, exercitatione modica cet. consulendum, vel si febris quoque fuerit, haec per eas rationes, quas proponunt leges artis, submovenda est et partes iam adfectae idoneis cataplasmatibus deligandae, ut scilicet tollatur gangraena imminens vel suppuratione evellatur mortuum. Verum in *quinto*, ratione huic prorsus contraria curam suscipere convenit. Nam quum in illo vigorem suum illaesum retineant solida, imminuenda potius est, quam promovenda inflammatio, quae tam a violentia quam a stimulo partis emortuae orietur, quod venae sectione, laxantibus atque potionibus acidulis satis commode fit. Omnia vero irritantia, tam externa, quam inprimis interna, probe fugienda, nec aliud quam quod leniter emolit parti, quam gangraena minatur vel corripuit, superimponendum.

Quod vero inflammatio quo vehementior eo rarius in gangraenam abeat tanto minus erit mirum, quum *summa* solidorum vigore opus sit

ut excitetur inflammatio acutior, eiusmodi vero solidorum status illi, quem gangraenae opportunum diximus, e diametro oppositus est. Nec utique explicatu difficilius est, cur interdum a levissima causa, vel mox, vel praegressa inflammatione, qualicumque, adveniat gangraena, nam tum debilis adeo evasit solidorum virtus, ut stimulus, qui alio vel vegetiori obtinente corporis habitu, inflammationem sive maiorem actionem excitaret, iam omnem agendi vim tollat, eadem scere ratione qua chorda, cui refliendi potestas inest, hac salva a vi admota in fortio rem motum cietur, illa vero imminuta vel sublata ab eadem vi rumpitur. Quae cum ita sint, non possumus, quin omni causarum gangraenae explicationi ab humorum quodam vitio petita, ut nullo argumento firmatae, repulsam demus; *)

nec

*) Quam compertum habeantur genuinam *res* humores significationem non omnibus satis cognitam esse; forsitan expediat declarasse, quod nos et optimi quique vocabulo illo *humores* eos tantummodo succos nutritivos atque reliquis partibus homogeneos, qui a solidis vivis intra corpus circumferuntur, neutiquam vero simul illos, qui secreti vel effusi vel alio quodcumque modo extra vitae circulum positi ad hanc non amplius respiciunt, complectamur. Hi enim, eadem ratione qua aliae res externae vario modo morbis ansam dare possunt. Haec quoque loci moneri oportet, quod per *humorum morbos*, non ipsam humorum mutatam conditionem, verum morbos, quos ex illa proficisci crediderunt, intellexerint eius Theoriae auctores. Quam vero contra humorum morbos, consentientibus ratione atque experientia, paginamus, id non ita explicatum volumus ac si omnem humorum mutationem plane negaremus, quod quidem nemo contra omnem probabilitatem temere faciet. Verum, contendimus mutationem illam, cuiuscumque

natu-

nec nobis valde placet illud SYDENHAMIO atque aliis familiare loquendi genus, quo febrem conamen naturae noxium expellendi dicunt, nam si vel noxium adesset, quod quidem admotum fuisse quam adesse libentius concedimus, tamen quae inde in functionibus oriuntur mutationes vi legis cuiusdam insitae sunt, nec eas conamen appellare Philosophi est aut magis congruens, ac si fermentationem et lapsum lapidis conamina naturae, in illa aërem fixum emittendi, in hoc vero centrum petendi, diceres. Omnes quoque istae locutiones, quae aut nullam aut non satis claram habent significationem, in scientiis practicis summo studio fugiendae sunt.

Verum huic argumento diutius insistere vetat, quae viriam, temporis atque impensarum prudentissimo cuique habenda est, ratio. Si vero levissima haecce, quae satis incompta esse ingenue fatemur, non prorsus displicuerint, forsan olim erit ut opportuniorem pasciscamur occasionem opiniones nostras fusius explicandi atque argumentis maioris momenti firmandi. Tu interim, B. L. haec accipito et nos sequi bonique consulito.

naturae demum sit, a praegressa solidorum adfectione vel vitio orset et non nisi per eas rationes, quae solida primo adficiunt, sanari posse, quamobrem etiam ad illam in praxi attendere inutile indicamus. Nihil tamen obstat, quominus nos quoque vehementes acrimoniarum, exiteremus defensores, nisi quod ne ullo quidem tolerabili argumento probatae sint, ut autem eiusmodi quoddam, nam nihil omnino apud nos valeat maguorum nominum auctoritas, adulerint, quibus placet trita illa atque satis commoda morborum explicatio, in eorum castro, qui nobis est candor atque veri studium, transibimus laeti.

DISSERTATIO

DE

CORTICE ANGVSTVRAE.

D. 28. MAJI 1793.

R E S P.

CAROL. FR. BLUMENBERG.

INTROITVS.

Fere quotannis ex remotis et alio calentibus sole terris ad nos advehuntur saepe non parum celebrata et nimium quantum laudata remedium genera.

Mittit orientalis India radices *Lopez, Kynlein, Columbo, Periploces*, ceteras; America autem, postquam Europaeis innotuit, non modo longe plura, sed et meliora et validiora medicamina, non raro summe specifica, nobis praebuit et forsitan adhuc multa in sinu suo fovet, venturis saeculis et posteris profutura.

Lustrum vix effluxit, ex quo nobis e calidiori America allatus innotuit cortex, quem non modo ut etiam Kinkina praestantiorum venditarunt unus et alter practicum celeberrimum.

In Europam primo translatus est anno 1788, dum mense Iulii eius quantitas sat magna a
Domi-

Domino CHOLLET e Dominica in Angliam missa fuit, atque, ut nemini vel nota vel expetita merces, in fluvium Londinensem deiecta. In Svecia vix ante 1791 innotuit hicce cortex et initio anni insequentis in pharmacopœiis venalis habebatur.

Nomen

Adeptus est hic cortex a loco, unde in insulam Trinitatis ex Angustura Americae calidiōsis primo per Hispanos delatus fuit. Ex arbore Brucea sumi sibi persuasit quidem illustr. peregrinator anglus BRUCE; sed assertum eius neque confirmat locus, unde advehitur, neque arbor ipsa, utpotè quae non ex America, sed ex Africa fuit allata. Nec ullam fidem meretur effatum Dom. HEIJNE, qui corticem esse *Magnoliae glaucae*, absque tamen ullis adiectis rationibus, adseruit.

Promiscue itaque appellatus fuit cortex Bruceae, Angusturae et Augustinus.

Qualitas.

Externe cinereus et quasi pulverulentus, intus lutescens occurrit frustis latioribus vel angustioribus, longitudine non semper eadem, sed quandoque digitali, quandoque spithamaea et ultra, crassitie circiter lineae, semper multum fragilis. Igni expositus quasi ebullit et carbonem diu fovet ex observationibus Domini Prof. HAGSTRÖM.

Sapor valde amarus et non nihil nauseosus cum mixtura aromatis calorem excitantis, cumque levi odore aromatico.

Acrimoniam residere in resinose et amarum in gummoso experientia docuit.

Prae-

Præparata.

Forma pulveris Rheo haud abfimilis videtur hicce cortex; nec adstringit, sed potius alvum leviter ducit, Gr. X usque ad scrupul. sumi quidem possunt, pluribus per diem repetita, docuerunt vero observationes, doses minores saepius plus effecine quam maiores.

Infusum frigidum ex aquae Lbr. semis. et cortic. unc. semis per tres dies paratum, validam invenit ceber. Profr. HAGSTRÖM a). Decocti ex aquae unc. XII. et corticis unc. sem. vel ex aquae Lbr. I et corticis drachm. IV. parati propinatur plerumque drachm. I et semis, saepius pro circumstantiis repetenda. Addi quoque si libuerit, potest vel syrup. aurant. unc. semis vel tinct. lavend. drachm. I. Calidum decoctum rubescit, frigesactum autem pallescit et praecipitatur. Extractum aquosum dimidiam fere corticis quantitatem aequabit, aqua sive calida fuerit, sive frigida.

Tincturae inde praeparantur vel aqua vel spiritu vini. Prius menstruum extrahit gummifum, quod continet cortex, liquidumque reddit amarum non valde ingratum.

Posterius vero tincturam praebet magis opacam et turbidam.

Dum corticis unc. I cum spiritus vini diluti Lbr. I digeritur, vis fere omnis corticis elicitur, atque ulterius ad siccum inspissata resinata praefert opacam, acrem, nauseosam.

Tinctura ex cort. unc. sem. et spirit. vini Lbr. I parata flavo-rubicunda, aromatica, amara et

a) Act. Holmenf. 1792. p. 299.

non nihil nauseosa evadit. Huius vel ter de die drachm. I propinari potest tempore intercalari.

Resinae exhibet circiter gr. II haec ipsa ulterius inspissata. Cortice cinnamomi addito optime corrigitur sapor nauseosus.

U s u s.

Ut succedaneum Kinkinae imprimis commendatus fuit Augusturae cortex; eundemque praestare effectum, minori etiam dosi, asseverare non dubitarunt practici haud pauci.

1) *In febribus intermittentibus* saepius unica tantum dosis ad tollendam febrem sufficit; interdum pluribus quidem dosibus, 6 vel 8 iteratis, opus fuit, nunquam tamen tot, quod ex cortice Peruviano febrifugo. Usus corticis eximium in hisce febribus praesertim tertianis monstrarunt experimenta D. WILLIAMS b) HAGSTRÖM et aliorum practitorum celebrium. Affirmant quoque auctores post usum huius corticis intermittentes febres longe rarius excurrere quam quidem ab assumpto, maiori licet dosi cortice Kinkinae.

Practici tantum omnes in eo conveniunt, Augusturae pulverem stomacho longe minorem molestiam, quam Kinkinae adferre, quamobrem etiam ab infantibus longe facilius assumitur atque toleratur.

In febribus nervosis praescripsit DOMINUS BRANDEY; casus vero, quem refert Dr. EVER. c), huius remedii in febre putrida interne dati et externe applicati, valde est singularis.

2)

b) Lond. Med. Journ. 1789. p. 158.

c) Lond. Med. Journ. 1789. P. II. p. 194.

2) *Contra Diarrhoeas et Dysenterias* valde proficua invenerunt plurimi praeparata corticis, ut Dr. WILLIAMS in pluribus expertus est casibus et Dr. BRANDE, qui tum Laudani interdum addidit pauxillum. In Diarrhoea, quae colliquativa appellari solet, nil prodest; in fluxibus alvinis autem, ubi humores in putredinem vergunt et circulatio sanguinis lentior est, aliis remediis fere semper palman praeripere videtur. Et emetico, vel laxante salino prius exhibitis, decoctum aut infusum, non vero semper aequè salutari cum effectu pulverem, praescripserunt Angli d).

3) *In debilitate stomachi et Colica* vel per se vel Magnesia, Rheo, Oculis Cancrorum aliisque remediis iunctus, cum fructu fuit praescriptus experientia D. BRANDE e), Aff. ODHELII, D. WILLIAMS, WITHERING f), EWER et aliorum. Inter corroborantia amara in Dyspepsia, Hysteria aliisque morbis, vehementer laudatur a D. PEARSON g) tinctura corticis. Contra *Tussim ferinam* infusi cort. Angusturae unc. II. cum Tinct. Cantharid. gtt. XXX, cuius cochleare ter vel quater sumsit aeger salutari cum effectu praescripsit D. SALKELD g).

4) *Gangraena* omne resistit amarum; etiam hic cortex in gangraena partiali a violentia externa fructu fuit adhibitus, teste D. WILKINSON h). Et experimenta, studio instituta, quorum mentionem facit Dr. BRANDE i), probant fortius esse antiputredinosum ex Angustura Americes provenientem corticem, quam ipsa *Cinchona*,
Serp-

d) BRANDE Experim. et observ. Lond. 1791.

e) Lond. Med. Journal. 1790. Vol. I. P. XI. p. 38.

f) & DUNCANS Med. comment. 1791. Vol. 6. p. 366.

h) Medical Facts and Observat. Vol. II. 1791.

i) Experim. et Observat. Lond. 1791.

Serpentaria, *Chamomilla* et radix *Columbo*, et quidem pulverem magis quam extractum, gummosum quam resinofum. In *Ulceribus malignis* proficuum invenerunt imprimis decoctum Dr. WILKINSON et BRANDE, tam interne datum, quam applicatum externe.

5) *Ophthalmia scrophulosa*, post varia remedia frustra tentata, decocto et infuso Angusturæ externe applicato cessit, ut demonstrarunt ambo casus D. SALKELD (loc. cit.)

Casus.

Placuit, quod grāti agnoscimus, plurimis celeberrimorum patriæ practicatorum suā cum hocce remedio instituta nobiscum benevole communicare experimenta, quæ, licet breviter, heic adferre volumus.

In eo fere omnes facile conveniunt, quod sæpissime febres intermittentes tertianæ corticis Angusturæ usu feliciter fuerint subactæ, non vero ita quartanæ, quæ rarius vel non omnino eo tolli potuerunt.

Medici regii. Domini HALLMAN, pater et filius testantur, se hisce febribus obicem posuisse, scilicet illè ex quatuor quartanis unì, hic vero binis tertianis, drachm. II tantum corticis datis. Dr. HARTMAN contra febres intermittentes in nosocomio sæpius præscripsit corticem Angusturæ, feliciterque eo curavit tertianas plerasque, quartanas vero paucas. D. Dr. ALMROTH, qui decoctum pulveri semper præferendum indicat, pluribus intermittente febre laborantibus sanitatem restituit. Dedit ut plurimum vel decoctum vel etiam tincturam; cort. unc. semis in aqu. unc. X. ad remanentiam Lbr. semis coctus fuit et cort. unc. semis cum spirit. vini rectific. Lbr. semis

femis tincturam dedit. Post praegressa evacuantia die remissionis decocti propinavit unc. femis, altera quavis hora, usque ad unc. IV. sumendam, unde postridie febris abfuit et aeger post sumtas postea unc. II semper bene valuit. Tincturae drachm. femis sexies de die duobus aegris tertianae laborantibus dedit, eo cum felici exitu, ut aegrorum alter semper bene valuerit, alter vero, licet febris recurreret, eodem remedio mox fuerit in pristinam sanitatem restitutus. Ex pluribus, qui quartana excruciantur, non nisi duobus militibus valetudo reddi hocce medicamine potuit, scilicet decocto corticis ex August. unc. II et aq. Lbr. I et femis, ad residuum Lb. I, cui admiscebatur pulveris unc. fem. cuiusque dimidia portio quovis die potabatur.

Medic. reg. Dt. HEDENBERG duplex casus, quem nobis communicare benignissime voluit, de praestantia remedii huius novi in curandis Diarrhoeis nos convicit. Alter erat puerperae, quae ex metastasi lactis ad intestina summe periclitabatur; alter febre tertiana laborantis, quae sub usu Cinchonae vehementi corripiebatur fluxu alvino. Ambae frustra Ipecacuanha et aliis remediis idoneis usae fuerant et corticis Angusturae circiter unc. fem. a Diarrhoea liberabantur, huic licet postea manserit febris intermittens, quae tamen usui Cinchonae cessit.

D. Assessor GAHN nobis quoque asseveravit, se non modo anno 1791 bis tertianam vernalem corticis huius usu sublatam vidisse, sed et Diarrhoeam chronicam, dum post singulas corticis doses, methodo D. BRUCK, lactis portunculam simul aegrae bibendam, dedit.

DISSERTATIO
DE
ARBORE TOXICARIA
MACASSARIENSI.

D. II. MAJI. 1788.

R E S P.

CHRISTEN AEIMELAEUS.

§. I.

Venena, quae corpus humanum vel vehementer corrodendo destruunt, vel saepe occissime scintillam vitalem extinguunt, plura occurrunt in tribus naturae regnis. Ex regno minerali talia sunt arsenicum, varia praeparata mercurialia et antimonialia, atque acida fortiora mineralia. In regno animali, tremenda velocitate, venenum serpentum sanguine vivo mixtum, symptomata lethalia excitare solet. Uti vegetabilia inter plura reperiuntur salutaria remedia, ita et longe plura obveniunt periculosa venena, quorum alia corrosiva inflammant, alia sanguinem et humores corripunt et corrumpunt, alia systema nervosum turbant, atque mora plus vel minus protracta tandem mortem inferunt, ut *Curara* ad flumen Orenoque, *Voorara* prope fluvium amazonum, *Cestrum*, *Rhus* et plura alia.

Haec inter venena, et quidem fortiora, numerandum omnino est illud venenum Indicum,

R 2

quod

quod ex ignota haecenus arbore *Boa upas* summa adhibita prudentia desumitur, et de cuius viribus atque usu varia tam vera, quam superstitiosa et incredibilia, aequae antiquitas ac nuper nobis fuerunt relata. De hocce veneno testatur Rumphius, se non invenisse aliud horribilius vel detestabilius ab ullo productum vegetabili. Et addit, quod hoc venenum, quo gloriantur ipsi Indi, olim longe magis timuerint milites Belgarum, quam quidem tormenta bellica. Vide Rumph. Herb. amb. T. 2. p. 263.

§. 2.

Arbor haec venenata Botanicorum hucusque examini sese subduxit, vero tamen simile nobis videtur, eiusdem esse ordinis naturalis cum *Cestro* eiusque cognatis, si non omnino *Cestri* generis *) ac eiusdem esse generis arborem illam, quae eodem nomine donata crescit in Iava **) et pluribus aliis Indiae calidioris orientalis locis.

Belgis Indiam orientalem incolentibus dicitur *Giftboom* vel *Macassarische Giftboom* et nonnullis *Spattenboom*

Rumphio, *Arbor toxicaria* in Herb. amb. T. 2. p. 263. tab. 87.

Macas-

*) Eiusmodi species *CESTRI* crescit in Capite bonae Spei, tam venenatae indolis, ut dum huius succum cum veneno Colubriño Hottentotti miscent, ambo haec venena iuncta longe vehementius agant, quam quodque eorum separatim; ex narratione celeb. D. Praef.

**) *Bohon Repas* appellatur quidem in *Veckskriften för Läkare och Naturforskare* Vol. 5. p. 210. sed celeb. D. Praefes sibi persuadet, rectius dicendam esse *Boa upas*; *Boa* enim significat arborem et *upas* venenum.

Macassaribus et Celebensibus, Ipo et dum duas distinguunt diversas arbores, foeminam speciatim appellant *Paccarre Sama Iang*, atque marem *Upas radia*.

Malaiensibus, *Caio upas* seu *Boa upas*, foeminam speciatim *Maccan Cavul*, atque marem *Diato matti*.

Malaccensibus, *Lupo Matta Iu*.

Duae species describuntur a Rumphio, quarum alteram *feminam*, alteram *marem* appellat, an vere distinctae sint, a brevi eius descriptione determinari non potest.

Arbor est. caudice crasso, ramisque patentibus; cortice rugoso, rimoso, cinereo-fusco; ligno albo-flavescenti, solido nigrisque maculis variegato.

Folia sparsa, subseffilia, oblonga, acuta, integra, parallelo-nervosa; supra rugosa, subtus lanuginosa, duas pollices lata, spithamaea.

Flores et fructus ignoti.

Altera arbor, mas dicta, describitur, trunco altiori, coma angustiori, foliis minoribus et mollibus ceterum omnino similis.

§. 3.

Crescit venenatissima arbor in variis Indiae orientalis calidioris, locis, praecipue insulis, Iava, Sumatra, Borneo, Baleia et Macassaria prope Marus iuxta Sudiion, atque proprie in Celebi iuxta Toradios. Amat deserta loca et nudos montes, e longinquo facile dignoscenda eo, quod nullae aliae illi adstent arbores, quodque terra ipsa supposita sterilis sit, atque sicut exusta.

§. 4.

Succus arboris, cui omnis deleteria vis inest, brunneo-ater, in resinam exsiccat, quae in *mare* sic dicto semper est durior magisque nigra, fere instar picis, ac ignis calore liquefit.

Collectio succi resinosi summa fiet prudentia, ne vitae incurrat periculum eum collecturus. Sollicite igitur linteis obvelanda sunt caput, manus et pedes, ut defendatur totum corpus non minus ab halitu arboris quam stillicidio eius. Nemo tam prope hanc arborem accedere audeat, ut succum eius manibus abripiat; ut itaque succus excipiat, longae arundines Bambu, superius acuminatae instar hastae iaculatoriae, summa vi oblique cortici trunci intruduntur, ut in illis exstillet succus sanguineus, qui brevi post condensatur et indurescit, obscure rufescens vel nigricans. Quo propius radicem arbor vulneratur, eo efficacius venenum. Interdum plures usque viginti eiusmodi arundines arbori infixae relinquuntur per tres vel quatuor dies, ut succus in cavo earum colligatur et concreseat. Supremus articulus arundinum tunc repletur succo, reliqua pars amputatur.

Succus adhuc *receps* in baculos vel globulos efformatur et in arundinum cavis servatur, dein loco mediocriter calido linteoque saepe decies obvoluto conservantur hi globuli, omni septimana optime detergendi ac mundandi, ne mucore obducantur, vel exhalando nimium sua de virtute perdant, quae intra annum mitigatur, intra paucos annos saepe omnino perit.

§. 35.

... Maxime horrenda est huius arboris *vis-venenata*. Ex halitu arboris mox persentiuntur omnes artus quasi congelati, nec non spasmodice affecti. Nemo igitur ad arborem accedere audet, nisi vestimentis bene obvolutis prius brachiis, pedibus, humeris et capite. Si quis capite denudato sub hac arbore stare tentat, capillorum profluvium inde patitur, et ex stillicidio arboris in corpus depluente, magnopere intumescit, quod etiam fit ex arbore Rhois toxicodendri. Aer circa hanc arborem adeo est infectus, ut aves ipsius ramis infidentes mortui decidant; cuncta itaque animalia, quae halitu eius tacta perirent, sollicitè hanc arborem evitant, immo aves illam facile non transvolant. Asseverat Rumphius, ramos decerptos in magna arundine Bambu tam efficaces ac causticos sibi fuisse transmissos, ut si manus arundini imponerentur, mox titillarent, eodem fere modo, quo artus congelati, si foveantur. Pro certo quoque venditatur, sub hac arbore nullas plantas, frutices, vel gramina crescere in tota eius peripheria, immo ne quidem ad lapidis iactum, terramque sub illa sterilem, fuscam et quasi exustam esse.

Halitus igitur arboris vivi imprimis et succus recens maxima pollet vi toxica, quae successu temporis sensim magis magisque debilitatur tandemque perit. Feminae venenum longe infirmius est, nec facile sua sponte lethale, quam ob rem ad capturam ferarum plerumque adhiberi solet, nec ad inficienda tela bellica, nisi altero fortiori mixtum, dum utriusque vires augeri creduntur.

Venenum telis illinitum in corpore vulnerato per omnia membra sese mox diffundit, ita ut vehe-

mentem excitet aestum simulque gravem vertiginem, cui saepe mors subsequitur *). Tela venenata duos per annos vires conservant, licet interdum intra unius vel paucarum mensium spatium vim suam amittunt. Prudentia quoque observata toxicum hocce innocue tractari potest, modo vivum non tangat sanguinem, immo Celebis incolae illud pro remedio interno ex testimonio celeb. Rumphii ingerere audent **).

Vires toxici explorantur certo quodam experimento, scilicet contunditur radix Lampuang dicta seu Amomum Zerumbet, donec mucilaginoso fit, postea exprimitur et transcolatur succus per linteum, cum parva aquae portione infunditur venenique portiuncula miscetur. E subita, sub hac mixtura, ebullitione suborta eiusque vehementia, de viribus iudicium ferunt periti. Haec fermentatio adeo erit saepe vehemens, ut in medio magna formetur fovea, fundusque vasis in conspectum veniat. Operatio haecce nulli nocere dicitur, nisi quod tantum ardorem internum percipiat experimentator; vires enim venenum inspissatum non adeo vehementes halitu suo

*) Ex arbore venenata larvae symptomata fuerunt sequentia: post. 5 min. ab inflictio vulnere tremor artuum subsultu tendinum coniunctus, intra 16 minut. mors summa cum anxietate. Corpus demortuorum contaminatum post aliquot horas observabatur maculis petechialibus, facies tumida ac plumbea, oculorum albuginea flava.

**) Hoc quidem repugnat narrationi de huius veneni viribus communicatae in *Veckokristen för Läkare och Naturforskare* Vol. 5, p. 226, cum vero haec narratio omnium aliorum narrationibus sit contraria, dubiam illam respicere licebit et ab ulterius instituendis experimentis confirmandam.

suo exercet, nisi attingat sanguinem succoque Zerumbet.acutum in actionem deducitur.

Venenum hocce deleterium intra dimidium horae, immo saepe intra quadrantem horae, infert mortem, praegressio motu convulsivo ac delirio, sic ut raro antidota in auxilium vocari possint. Macassariensium reges, veneni deleteriam vim exploraturi, plura instituerunt experimenta in morte damnatos, ut scirent, an ulla a morte redemptio, sed frustra tentarunt: telis veneno hoc infectis pollicem manus vel pedis vulnerarunt, articulum affectum mox amputarunt absque ullo felici successu.

Auctor narrationis de Iavanica arbore venenata asseverat, etiam fontes hocce veneno infici posse lethalesque reddi, et multos hoc Belgas in ultimo ab illis cum Iavanis gesto bello interiisse. Sed de huius fide suspendere iudicium consultum erit, donec certius sit exploratum, an succus arboris sit gummi-resina, adeoque portionem quandam aqua dissolvi posse. Experimenta vero tam ab Auctore ipso facta, quam aliae circumstantiae evincunt, succum non esse mere gummosum, quia spiritu Arrak solvatur.

§. 6.

Usus fortissimi veneni ad puniendos morte damnatos nec non ad inficienda tela bellica apud varias nationes Indicas obtinet quidem inprimis, sed quod maxime mirum occurrit, toxicum hoc crudum, nec commixtum, salubre habetur antidotum tam externe quam interne usitatum contra ictus venenatorum piscium ac scolopendrarum, si emplastri forma vulnere applicetur; teste Rumphio citius dolorem sedat, venenumque melius extrahit quam aliud remedium. Si quis ulcera-

tionibus scabieque laborans, pilulam resinæ cum Musæ fructus carne commixtæ assumat, omni intestinorum impuritate liberari dicitur, ut videre licet Rumph. Herb. Amb. T. 2. p. 269. Venenum quoque debilius scilicet ea ratione præparari potest, qua fera animalia, præcipue cervi, enecari possunt, illorumque caro absque ulla noxa comedi.

§. 7.

Belgæ incolis illis Indicis, qui veneno *Upas* tela sua inficere solent, bella gerentes varias excogitarunt cautelas, quibus evitare possent lethifera illa vulnera, quae olim saltem omnem medelam respuere credebantur. Vestimenta igitur induxerunt admodum ampla et laxa, vel e corio Hispanico, vel e velo linteario, quae tela non facile perforarent, et ante milites impetum facientes, velum pice obductum suspendebatur, in quo per rimam sclopeta ignivoma emitti, tela vero Indianorum penetrare non possent.

Successu temporis plura antidota Indicorum populorum, sacra diu refugia, detecta fuerunt, scilicet.

1) *Radicis toxicariae*, seu *Crini Asiatici* bulbi masticati succus deglutitus vulnerique applicatus, unde vomitus suboritur vehemens, quo venenum expellitur.

2) Ad tortem extinguendum aestum vulneri instillatur succus e *Melopepone*, cuius quoque portiuncula est comedenda.

3) *Cortex Ficus racemosae*, aliarumque ficum, masticatus ac contritus vulneri que applicatus.

Item tenues rufae fibrae seu radices tenues *Varingae angustifoliae* (*Ficus* cuiusdam) partim propinatae, partim applicatae.

4) Cortex *albi Saitang* de stipite rarus nec non vulnere impositus.

5) Petioli et radices *Momordicae charantiae* contritae et vulnere impositae.

6) Radices e *Caio Radia*.

7) Certissimum omnium antidotum Macassarium est lactescens arbor *Pule seu Rite* illis dicta, cuius petioli vulnere applicati omne venenum exfugere dicuntur, uti etiam frusta parva telorum marinorum.

8) Radix *Mungos* seu *Ophiorrhizae* interne et externe usitata, omnium sine dubio optimum antidotum respiciendum erit.

Ex allatis itaque patet, plurima usitata remedia esse acria vel refrigerantia, adeoque curam eo esse dirigendam, ut statim vulnus scarificetur; illique ad venenum extrahendum applicentur fomenta acria ex allio, vesicatoria et eiusmodi alia; utque interne emetica ac emollientia ut oleosa, lac decoctaque mucilaginosae exhibeantur; ut diaeta sit tenuis et refrigerans. Quoniam venenum quolibet anno reviviscere dicitur vulnerato *) etiam eo tempore abstineat ab usu Zerumbetis atque omnibus aliis calefacientibus, ne recidivam incurrat, haud raro lethalem.

§. 8.

Nullum licet sit dubium, summopere venenatam esse arborem Indicam, quae *Boa Upas* vocatur; variae tamen superstitiosae fidemque minime merentes de illa disperguntur, ab incolis astutis ignarisque Muhammedanis sacerdotibus narrationes: *ad spatium 10 v. 12 milliarium ab arbore non crescent ulla arbor, frutex, herba,*
vel

*) Eiusmodi exempla in Africa australi observavit celeb. D. Praeses.

vel gramin. Forfan huius sterilitatis causa est quaerenda vel in ipso solo lapidoso *) vel in iudicio ignari peregrinatoris. In Africa enim campi plurimum dierum itineris sterilissimi et quasi exusti haud rari sunt. *Ad puniendā peccata a Deo productam esse hanc arborem suāsu Prophetāe Mahomet,* sancte credunt Muhammedami, fidem adhuc minorem meretur. *In circumferentia 15 usque 18 miliarium nec homo, nec aliud quodcunque animale vivum, nec piscis in aquis observatur,* quod etiam est incredibile, dum latitudo Iavae consideretur. In Africae siccissimis desertis per plures menses, quibus pluviae vel roris ne minima quidem guttula cadit, peregrinator attentus nullum detegere valet animalculum. licet per quatuor plerumque alias menses pluviales, plura animalia fera et ad pecora pascenda ipsi Europae gentis incolae aridas has vastasque regiones visitent. Arbor in Iava crescens habitat in valle quadam, circumdata montibus altis vastisque silvis. Omnia loca Iavae depressa, imprimis aquosa, ut mihi asseruit celeb. D. Praeses, vaporibus a sirio ardente excitatis ventibusque raro dissipatis aerem nimis quantum infectum habent, corpora incolarum ad putredinem disponunt et multitudinem eorum saepe occisime ad sepulcrum trahunt.

*) In Iava solum describitur arenosum, brunneum nec non adeo lapidosum, ut fere impossibile sit ambulare in illa regione, quae venenatae arboris est natale domicilium.

DISSSERTATIO
 DE
 MEDICINA
 AFRICANORVM.

D. 4. JUNII 1785.

RESP.

PETRUS ULR. BERG.

Multa remedia antiquitus in Pharmacopolia nostra introducta et veteribus multum saepe decantata iam dudum evilerunt et olivioni tradita sunt. Multa quoque alia medicamina, quae proxime elapsis seculis primum innotuerunt, iam in officinas Pharmaceuticas illata quotidie a Practicis cum fructu praescribuntur illis, qui atrocibus excruciantur morbis. Horum quidem numerum, qui certe exiguus non est, sufficere facile crederes, H. L. ad omnes tollendos humani generis cruciatus; sed cum omnibus gentibus non aequè opportuna sese offerat occasio, haec sibi acquirendi medicamenta, necesse fuit, ut variae

riae nationes aliis uterentur medelis, ad quas facilior illis, vel earum in patria, vel in confiniis, aditus patet. Sic utuntur Ceilonenses ligno suo colubrino, radice *Lopis* Mallabari, *Periploca indica* ad vomitum excitandum et *Plumbagine ceilanica* vesicatorii loco Cingalli, *Senega* et *Lobelia siphilitica* Americani, radice *Ninfi* Sinenses et Iaponenses, atque aliis alii.

Variae etiam in usu sunt tam apud Indianos quam Africanos remediorum species, quae adhuc ad cognitionem Europaeorum non pervenerunt, quales non paucas sub suis itineribus in nuper dictis regionibus observavit celeb. Dominus Praeses. Ex hisce remediis ea, quae Africae australis incolae imprimis in usus suos convertunt, eligere mihi contigit; illa igitur succincte descripta specimine medico inaugurali publici iuris facere constitui, ea tamen spe, ut Tibi, B. L. conamina mea non fore displicitura.

I. GERANIUM *cucullatum*. Linn. Syft. veg. Ed. XIV. p. 613.

Crescit locis montosis prope et extra Cap, in promontorio bonae spei.

Malvae plerumque herbam, ob vires cum Malva convenientes, incolae appellant.

Herba,

Herba, imprimis *folia*, parum odora et emollientia sunt atque in sacculis emollientibus ad resolvendum et emolliendum adhibentur.

2. GERANIUM *triste*. Linn. Syft. veget. Edit. XIV. p. 615.

Crescit in collibus et campis sabulosis inter Cap et Drakenstein in Prom. bon. spei.

Radix huius rubra adstringens est et ficcata inque pulvèrem redacta saepius illis praescribitur, qui Diarrhoea et Dysenteria laborant. Leviter adstringit et cum fructu adhibetur, post laxans ad evacuandum saburram et acrimoniam datum.

3. BRYONIA *africana*. Linn. Syft. veg. p. 870.

Crescit in collibus montium prope Cap et alibi. *Davidswortel* dicitur ab Europaeis incolis.

Radix porosa valde nauseosa gustanti obvenit et imprimis a Belgis in usum vocatur in lue venera et morbis exanthematicis.

Decottum diureticum, quandoque catharticum et emeticum.

4. HAEMANTHUS *coccineus*. Linn. Syft. veget. XIV. p. 316.

Crescit ubique in dunis Capensibus vulgatissimus.

Bulbus in Promontorio b. spei *Scilla montana* appellatus, albus, fibrosus et satis magnus locis altis ficcioribus occurrit.

Acris et viscidus vim exserit incidentem et diureticam instar Scillae maritimae, ideoque ex illo acetum et oxymel scilliticum paratum in Asthmate et Hydrope aliisque morbis propinatur.

5. ASCLE-

5. *ASCLEPIAS undulata*. Linn. Syft. veg. XIV. pag. 258.

Crescit in collibus prope Paradys, in Camenafie et alibi in Africes angulo maxime australi.

Bitter-wortel radicem amaram et acrem nominare solent Hollandi, atque ob vim eius diureticam ut plurimum decoctum Hydropicis bibendum commendant; eundem in finem laude etiam extollitur *Asclepiadis crispae* radix.

6. *RESOLVENTIA* multa Africa profert; excellent vero herbae sequentes, ut *Ocymi* species; *Selago corymbosa*; quae tota suaveolens; *Lantana africana*, *crispa* et *salvifolia*; *Salvia aurea*, *africana*, *paniculata*; *Geranium ciliatum* et *moschatum*; *Tanacetum* non nulla; *Osteospermum spinosum* atque *Menthae* variae fragrantissimae et *Camphorae* odore praeditae.

7. *GRAVEOLENTIA* varia, et illa quidem repellentia exhibet Africa australis medicamina ut *Melianthus maior*, *Eriocephalus* seu *wilde Rosmarin* dictus, foliis odore *Tanacetum*; *Diosma betulina*, *uniflora* et *pulchella*, quae *Hottentottis Bukku* dicitur.

Folia horum inter lapides in pulverem redigunt; *Hottentotti* eoque corpus pinguedine ovina prius inunctum adspargunt, unde odor eorum fortis et non adsvetis ingratus.

8. *ARCTOPUS echinatus*. Linn. Syft. veg. XIV. pag. 920.

Crescit in collibus prope Cap vulgatissimus, infra latus orientale montium tabularis et diaboli.

Sapore radix ingrata decocto mundificante saepe adhibetur, inprimis in *Gonorrhoea*.

9. *LOBELIA pinifolia*. Linn. Syft. veget. XIV. pag. 800.

Crescit in montium lateribus prope Cap. et alibi vulgaris.

Radix resinosa sanguinem mundificandi vi pollet, rarius tamen usurpatur.

10. *RICINUS communis*. Linn. Syft. veget. XIV. p. 865. in omni fere villa extra Cap. cultus.

Seminibus vi drastica dotatis raro heic loci, fortiter purgandi causa, utuntur incolae, oleum vero ex illis expressum, et leniter alvum ducens inter optima remedia domestica numeratur, et saepe parvis, sed iteratis dosibus, sumitur.

11. *ADIANTHUM aethiopicum*. Linn. Syft. veg. pag. 940.

Vrouwe Haar dictum, vulgatissimum crescit in montium lateribus et fossis circum urbem Cap.

In fossis montium satis communis filix cum *Adiantho capillo* veneris qualitate, viribus et usu omnino convenit, nec non in tussi, raudedine et aliis morbis pectoris, sub forma decocti syrupi propinatur.

12. *ERIOCEPHALUS*. Sub *Gnaphalii herbae* titulo apud Belgas in usu est herba diuretica, in Hydropis variis speciebus laudata.

13. *MESEMBRYANTHEMA* varia succulenta salsum praebent succum, quem usu diaetetico ad sitim restringendam Hottentotti ori admovent; incolae vero ex Europaea gente ad leviter adstringendum in Aphitis et externe in combustionibus usurpare solent. Succus vero fructuum *Mesembr. edulis* interne in Dysenteria propinatur.

14. *POLYGONUM barbatum*. Linn. Syft. veget. XIV. p. 377.

Crescit prope Cap et alibi in omnibus fossis.

Herba iuxta fossas in aquis crescens, acris, ad oedematata pedum quandoque tollenda adhibetur.

15. *LYCOPERDON carcinomale*. Linn. Syft. veg. XIV. p. 981.

Crescit fungus hic oblongus in acervis argillaceis formicarum, in promontorio bonae spei.

Pulvis ater ad curanda ulcera cancrofa commendatur.

16. *OSMITES camphorina*. Linn. Syft. veget. XIV. p. 783.

Crescit iuxta rivos infra montes prope Drakenstein et infra latus orientale montis tabularis.

Bellis herba et folia, appellatur ab incolis haec planta suaveolens.

Vis incidens, nervina et fortiter resolvens; spiritus eius, *spiritus Bellidis* vocatus, eam ob causam summopere commendatur in tussi, raucedine, et morbis pectoris aliis, licet nimis calidus nobis obveniat.

17. *PROTEA mellifera* et *speciosa*. Linn. Syft. veg. p. 139 et 141.

Succus in capitulis florum copiose collectus, ab insectis filtratione purificatus, et leni igne inspissatus usum mellis praestat in morbis pectoris, raucedine, tussi, ceteris.

18. *PROTEA grandiflora*. Linn. Syft. veg. XIV. pag. 141.

Cortex arboris adstringens ad sistendas diarrhoeas utilis iudicatur.

19. *OXALIS cernua*. Linn. Syft. veg. XIV. p. 433.

Copiose crescit locis cultis haec herba in Cap. b. ipei, et ex succo *Acetosellae sal* conficiunt Pharmacopoei.

20. *CROTALARIA perfoliata*. Linn. Syft. veg. XIV. p. 649.

Crescit in interioribus Cap. b. spei regionibus. *Foliorum* decoctum fortiter diuresin promovere creditur et cum successu contra Hydropes praescribi dicitur.

21. TESTUDINUM *sanguinem* siccatum magni faciunt rustici Africani in morsura serpentum et aliis venenatis vulneribus; sanguinem itaque inspissatum in theca servant secumque plurimi semper circumferunt.

22. FAGARA *capensis*, arbuscula in sylvis interiorum regionum capitis bonae spei crescens.

Hanc sub nomine *wilde Cardamom* seu Cardamomi sylvestris incolae norunt et baccas aromaticas aliquantenus ingrati saporis, in colica flatulenta et paralyfi adhibere sciunt.

23. ADONIS *vesicatoria*. Linn. Syft. veg. XIV. p. 515.

Africanis: Brandblad ob vim urentem.

Crescit in montibus prope Cap. iuxta Constantiam, trans Svellendam, alibi.

Acerrimae et rubefacientis plantae folia in rheumatismo, ischiade et variis aliis a frigoris et caloris vicissitudinibus ortis morbis, vesicatorii instar, contusa et externe imposita quotidie fere corporis artubus adplicantur.

24. ALOË *linguaeformis*. Linn. Syft. veg. XIV. p. 337. optimam et purissimam ex omnibus Aloës speciebus gummi-resinam stillat, qua in interioribus promontorii b. spei regionibus nonnulli incolae uti sciunt.

25. SOLANA varia, imprimis *Solanum bonae spei* dictum.

Crescit prope sylvam Essebosch et alibi; colitur in urbis hortis.

Baccæ unguentis quandoque adhibentur, et folia in prolapsu vaginae atque uteri.

Succus herbae in unguentis ad depuranda et consolidanda ulcera toto die adhibetur ab Africanis incolis.

26. ALLIA varia, odore forti alliaceo, in Africa australi contra Hecticam, Vermes, Suppurationes incolis in usu sunt.

27. TULBAGIA *alliacea*, et *cepacea* Linn. Syst. veg. p. 316.

Africae australis, *wilde Knofflook*.

Crescit in campis depressis inter oceani littus et seriem montium proximum alibique, semper locis arenosis.

Radix bulbosa, tunicata, fibrosa, magnitudine pyri mediocris, odore gaudet alliaceo, nauseoso, fortissimo, diu permanente, et ad Phthisin curandam proficua praedicatur.

TULBAGIA *cepacea* cum antecedente qualitate et viribus omnino convenit.

28. CAROXYLON *Salsola*, Linnaei SALSOLA *aphylla*. Syst. veg. p. 264. Africanis *Canna-bosch* in locis saepe sterilissimis crescit.

Sal Sodae e cineribus huius confectum cum pinguedine ovina saponem Africanorum constituit, non raro tam usu oeconomico, quam medico celebrem.

29. PIPER *capense*. Lin. Syst. veg. ed. XIV. p. 74. Africanis *Startpreeper* et *Boschpreeper* audit.

Crescit in sylvis Hauteniquas, Grootvaders Bosch et aliis sylvis prope rivos.

Fruktus spiritu vini maceratos, stomachica possidere vi non vane credunt incolae.

OBSERVATIONES
CIRCA
REMEDIA NONNULLA
INDIGENA.

D. 17. APRILIS 1790.

RESP.

LAURENTIUS MAGNUS HOLMER.

PROOEMIUM.

Qui corporis humani per adminicula anatomica artificiosam didicerit structuram, qui- que ex signis nosologicis morborum varian- tium multitudinem insignem nosse studuerit, multa adhuc desiderat futurus Medicus, non minus necessario addiscenda, antequam cum fructu et successu debito praxi medicae sese accingere debet et potest. Neque enim Diaeteticas regulas ignoret vel contemnat, plurium aegritudinum remotiores vel pro- ximiores causas, neque remediorum qua- litates, vires, doses et usus. Quantum enim est necesse, morbum rite et sufficien- ter nosci, atque species eiusdem distingui, tantum etiam necessaria evadit cognitio remediorum, quorum ope turbae in corpore

ortae tolluntur et sanitas deperdita restituitur. Obruimur utique in Pharmacopoliis multitudine nimia remediorum, quandoque numquam usitatorum, aliquando omnino inutilium. Ut haec minuat in fructuosa moles, utque Tituli non remedia tantum, sed Pyxides imprimis venena salutaria contineant probata, necesse erit, ut observationibus adcuratis et experimentis rite institutis vires et efficaciae eruantur medicamentorum. Haec considerans, dum in eo essem, ut specimen inaugurale meditarer, paucis demonstrare volui securum et optimum effectum, quem ipse expertus fui quorundam remediorum in patria crescentium, in curandis morbis, hocce et praeterlapso anno in Nosocomiis classicis obvenientibus. Fateor quidem lubenter, non ignotas esse ante vires illarum herbarum et radicum, quarum usus exemplis confirmare animus est; sed tamen credere fas erit, non omnino vanum fore meum propositum, ulterius experimentis et casibus allatis harum virtutes et efficacias comprobandi. Tibi itaque, B. L., placeat velim benigne respicere meos conatus qualescunque, quibus pro virili aliquid in augmentum scientiae salutaris eiusque certio rem praxin conferre sum annis.

I. *Arnica montana.*

Non ultimum inter indigenas herbas sibi vindicat locum. Illa non in eis solum provinciis, quarum illustr. Aseffor HEDIN, in suo de hac herba, anno praeterlapso, edito Tractatu mentionem facit, sed etiam frequentius in Dalia, atque parcius in Vermelandia crescit.

Per breve illud tempus, quo ad Nosocomia classica medicinam exercui, cum radix ipsa in Pharmacoposio raro haberi posset, herbam cum floribus ad febrem castrensem, Synochum nempe Catarrhalem, curandam, non sine eximio successu adhibui atque hoc quidem modo praeparatam. Herbae cum floribus concisae drachmos tres libra ferventis aquae infudi, et infusum refrigeratum atque colatum, secunda quaque vel tertia hora, debitis antea adhibitis evacuantibus ad mensuram vasculi Theae semis, aegrotis dedi, imprimis illis, quorum vires inde ab initio febris multum debilitatae fuerant, vel crebris diarrhoeis vel febris graviore dispositione adeo decrepentes, ut vera crisis ipso naturae molimine verisimiliter expectari non posset. Hocce medicamen eo modo atque illo cum successu adhibitum fuit, ut periculosus aegri status in melius mutaretur atque crisis perfecta plerumque obtineretur.

II. *Ledum palustre.*

In omnibus fere regni provinciis crescit, praeter Bauhusiam, ubi illud non adhuc reperii sponte crescens.

Haec inter eas referenda est herbas Svecanas, quae in Nosocomiis navalibus plurimum adhibita fuit et praeter eius in morbis cutaneis graviori-

bus optimum effectum, in diarrhoeis curandis maximum saepe praestitit usum. Infusum herbae eo modo adhibitum fuit, ut uncia semis libra unica ferventis aquae infusa. Ex hoc infuso refrigerato colatoque tria vel quatuor cochlearia saepius de die aegroto sunt propinata, maxima vero cum prudentia et ad statum aegrotantis habita attentione, ut si vel instantis delirii vel alius perturbationis signa apparuerint, dosis statim diminueretur. Aliis remediis praestantioribus nihil saepe efficientibus, haec infusio optatum produxit effectum.

III. *Valeriana officinalis.*

Sicut supra commemoratae plantae, ita et haec in omnibus fere provinciis patriae crescit.

Radix huius, quae recentioribus temporibus ab illustr. STORCK et GMELIN tantopere commendata fuit, laudes sibi tributas vere meretur. Ut plures praeteream occasiones, quibus eam adhibui, duos tantum graviores adferam casus, in quibus optatum perfecte praestitit effectum.

I. Puella quaedam circa annos pubertatis, antequam menstruatio apparuisset, graviori Epilepsia afflicta fuit, quae eam saltem semel quavis hebdomade adoriebatur. Laxantibus antea adhibitis, ad hunc morbum curandum plurima Emmenagoga, frustra tamen, adhibebantur. Tandem radice huius herbae pulverisatae drachma una, ter aut quater per quodque nyctemerum data, eum habuit successum, ut post tres menses prorsus pelleretur.

II. Foemina quaedam hysterico morbo laborans et plures ante annos certis intervallis vehementer

mentissimis convulsivis paroxysmis, cum vomitu gravissimo coniunctis affligebatur: deinde post felicem partum ab Hemicrania gravissima; quotidie redeunte et septem vel octo horas durante, vehementissime torquebatur. Lochia solitis temporibus fluebant sufficienter. Ad eam curandam varia et casui accommodata tentabantur remedia; nihil vero dolorem capitis minuere vel tollere potuit praeter Valerianam, quae post quatuordecim dies illum prorsus abolere valuit.

IV. *Lichen islandicus.*

In provinciis septentrionalibus Sveciae crescit frequentissime. Non solum in publicis Carolicor-nae Nosocomiis sed etiam in classe, praecipue ad Diarrhoeas protractas et chronicas atque etiam Dysenterias curandas ut plurimum adhibitus fuit et quidem sub forma decocti, cuius aegrotantes vasculum chinense saepius de die optatissimo cum effectu hauserunt.

D I S S E R T A T I O
DE
N A V T A R V M
VALETVDINE TVENDA.

D. 23. DEC. 1795.

R E S P.

O L A V S A C R E L.

Inter varias illas, per quas humanum ingenium enituit, artes navigatio certe vel eó nomine appellanda est audacissima, quod nulla alia non sanitati modo humani corporis, sed vitae etiam conspicua adeo minitetur pericula; et quanquam ars haec iucundae illi felicitatis spei, ad quam ab optimo numine creati videamur atque vocati maxime profecto deroget, ab antiquis tamen temporibus illius repetendae sunt origines. At vero ut ceterae artes, ab exiguis admodum ortae initiis, lento gradu ad fastigium pervenere suum, ita navigandi quoque disciplina, dum littora legere satis haberent nautae, per longum omnino tempus, et gloriae et periculorum obtulit minus. Iam vero, cum a mitioribus coeli regionibus, quae tropicos intra continentur, ad frigora, quae in polorum vicinia sunt acutissima, ubi nulla arbor recreatur aestiva aura, et nulla, nisi quae maris sunt incolae, vitam ducere possunt animalia,

uno

uno quasi impetu ruunt nautae, intolerabiles qui sub aequatore torrent, calores mox petaturi, quum non vivis modo animalibus, sed plantis etiam atque herbis exitialis sit subita haecce mutatio, mirum sane videbitur, hominem solum has sustinere vices. Ad haec vero qui perpenderit, intra quam exiguum orbem is, plures per menses vitam trahat, qui per maria currere instituit, a viventibus immenso spatio, a morte dolato tantum remotus ligno, quam insolito victu, quemque et longa dies et adparatus ipse digestionem reddiderit incommodum, vita ipsi sit sustinenda, quam saepe per longum tempus gravibus defessa laboribus quiete reficere prohibeatur membra; quantum humiditas et intemperantia aëris, pestiferis haud raro referti vaporibus, quantum aquae defectus salubrioris sanitatem imminuant, qui his addiderit anxiam sollicitudinem et atras imminentium curas, quae aëratas quoque scandunt naves, facile omnino existimabit, genus hocce vitae, inter ea, quae homines eligere queunt, difficillima suo iure haberi — sed

nil mortalibus arduum est.

Necessitates, quas ipsi sibi sumpserunt mortales, lucri cupiditas, et ipsa fortasse humani ingenii indoles, quod dum praesentia et parabilia spernit, remota sectatur, et mutationum trahitur desiderio, navigandi forsitan studium et artem excitarunt, atque aluerunt, quae deinceps consuetudine aucta et crescente in longius proventa audacia inter gentes necessaria habita fuit politiores; praesertim cum hac arte et pacis oblectamenta et praesidia belli sibi invicem suppeditarint. Unde quoque factum, ut continuis caedibus et humano sanguine omnia cruentata sint maria; terram diceres non late satis ad nostra patere funera.

Sed

Sed bella quoque absint; vivendi tamen rationem qua uti coguntur nautae, plurimis iisque gravissimis, ipsos oblicere morbis, testatur experientia; testantur, quae passim occurrunt, scripta virorum eruditissimorum, qui hosce penitus exponere morbos, et iisdem sapienti occurrere consilio, vel sollicita mederi cura sibi met susceperunt.

Non ea quidem est temporum nostrorum facies, ut cum habemus Viros de sanandi arte immortaliter meritos, W. COCKBURN, J. LIND, J. HUXHAM, L. ROUPPE, J. F. BÆCKSTRÖM, J. PRINGLE, POISSONNIER, S. DE MONCHY, B. MOSSELY, G. M*. D. MACKBRIDE, J. COOK, H. B. AASKOV, CALLISEN, et inter nostrates BJERKÉN atque FAXE, quorum opera vel ex arte, vel qua partem saltem hanc illustrare materiam, ad egregia tantorum virorum experimenta aliquid addere possint conatus juveniles. Quum vero per longum satis tempus maris tentaverim vias, et inter non ita parvum nautarum numerum occasionem amplam nactus fuerim, ad varias attendendi artes, quibus morbis eorum optime obviam eatur. Observationes hasce speciminis Academici loco edere constitui, tuam, quisque hasce lecturus eo meditationes, veniam et censuram non expertus solum, sed sperans mitiorem.

§. I.

Inter illas, quae, si felix instituat navigatio, maxime necessariae sunt, cautelas primum omnino sibi vindicat locum cura, qua uti debet Navarchus, in sanis eligendis classiaris, quam maxime sollicita. Saepissime tamen accidit, ut haec necessaria adeo negligatur prudentia, dum nautae, quorum
adfecta

adfecta morbis recens convaluere corpora, in naves ab ipsis vocantur xenodochiis, a longiori itinere in patriam reduces, naves iterum conscendere coguntur. Horum illi chronicorum, qui sanandi artem vel maxime eludunt, morborum, quales *icterus, hydrops, tiliarum ulcera et febris hectica*, in sinu adhuc circumferunt semina, quin immo sui scrobuticæ accessum præbent longe facillimum; hi vero contagiones febrium saepe fovent malignarum, quæ reliquos omnes facile adficiunt classarios. Illi omnibus cito impares inveniuntur laboribus, hi non periculi minus quam pestis ipsa sociis laborum minitantur. His quoque adiungi poterit non vera minus quam necessaria observatio, idoneum neminem futurum navigationi, nisi qui ad littora maris natus educatusve a teneris annis, dura navis mala perpeti insueverit. Haec namque maris patientia maturis aut vergentibus iam annis raro acquiritur. Quæ his neglectis cautelis evitari vix queunt incommoda, ita demum optime mihi quidem videntur tollenda, si dum bellicas naves conscendunt nautæ, chirurgus navigii cuiusvis primario, quippe qui physicam cuiuslibet constitutionem accuratissime nosse existimandus sit, id iniunctum esset officii, ut testimonio suo, quis idoneus, quisve ad navigandum esset inhabilis, integre iudicaret.

§. 2.

Naves sic conscendentibus alimenta ea esse videntur convenientissima, quæ ab his quam minime recedant quæ per longam populi cuiusvis consuetudinem naturæ quasi vim obtinuerunt. Cerealia semina ab omnibus fere populis paulo politioribus, si mite modo solum incolunt. adhibita

hibita esse invenies *). Haec vero semina vel in formam redacta panis, vel etiam decorticata, in modum pulmenti cocta usui esse invenimus. Panis e tritico, secali, hordeo vel avena etiam confectus apud Europaeas gentes basin quasi alimentorum constituere existimatur, et quantum etiam refragetur cel. LINGUET, hoc tamen ciborum genus non maxime solum parabile et servatu facillimum, verum etiam victui optime conducens, iure meritoque habemus, quippe quod in forma sua solida materiem iam nutrientem paratam contineat atque fermentatam. Quod ad reliqua pertinet vegetabilia, quum per longius temporis spatium a putredine non nisi summa difficultate prohibeantur, persaepe aut recentia sunt comparanda, aut artis ita servanda adminiculo, ut salutifero victui inserviant. Hoc quoque eo magis necessarium esse videbitur, quo certius constat, nautas, quo diutius et ab infantia his adsueverint, eo maiori cum incommodo iisdem destitui. Perpauca vero ita comparata sunt vegetabilia, ut aëre siccata diu satis servari queant. Pleraque saporem amittunt, mucorem situmque contrahunt et putredine mox corrumpuntur. Unica, quam ars monstravit, hoc evitandi ratio ea est, ut recentia adhuc comminuantur et fermentatione praeparentur; quo facto, in vasis bene clausis magno pressa pondere, in futuros diu servari potuerunt usus. Omnes hoc modo paratae *Brassicae species*, prae aliis vero *Brassica oleracea*, mul.

*) Sic variis populis varia nutrimento sunt semina, imprimis cerealia, ut Europaeis meridionales regiones inhabitantibus, triticum et secale cereale, boreales vero hordeum, avena: Americanis vero maize Asiae incolis oryza sativa: Tartaris Polygonum fagopyrum, Afris panicum miliaceum et holcus saccharatus: Arabibus holcus sorgum.

multaeque succulentae satis radices, qualis *Brassica Rapa*, *Napo-Brassica*, *Daucus Carota*, *Pastinaca sativa* cet. in arena asservatae magno cum emolumento, victui nautarum inserviunt, si vel coctae, vel, quod melius esse docuit experientia, crudeae apponantur. Quantum, dum cetera edulia desunt vegetabilia, ad sanitatem classiariorum servandam, usus *Brassicae acidulatae* conducat, experimenta testantur ab Anglis per novissima, quibus terram circumnavigarunt, itinera, magno cum fructu instituta. Unde penes hanc gentem mos dein invaluit, ut in navibus non minus mercatoris quam bellicis, magnam sane huius edulei copiam imponant. In nostris quidem *Brassicae* fercula non prorsus ignorantur navalibus; sed vel adhibentur rarissime vel iusta copia non suppeditant, ista licet alimenta nautis domestica sunt et nullo negotio parvisque impensis comparantur. Illis, quae ex animali regno proveniunt, eduleis animalium adnumerantur carnes; per quas suillas quoque et piscium intellexeris, et quae concreto animalium lacte formantur alimenta, butyrum videlicet et caseus. Omnia illa victus genera cum sale licet, quo corruptioni resistent, necessario condiri debeant, non ideo tamen insalubria atque noxia existimanda sunt, si modo salsugo ex aqua macerando elicietur. Quod scorbutica illa mala, quae nautis praecipue communia esse solent, salsamentis, quibus victitant continuo, suam debeant originem, pervetusta quidem fuit opinio et in vulgus recepta, quam vero cel. LIND inconcussis argumentis iam dudum refutavit. Interim tamen in morbis quibuscunque, imo in scorbuticis quoque malis, huiusmodi incongrua, immo noxia esse alimenta ideoque sollicite fugienda, certissimo expe-

experientiae testimonio compertum est. Si namque vel feбри quadam, vel rheumatismo febrili, vel alio morbido statu labefactetur corpus humanum, vel etiam si externas passum sit iniurias, fracturis aut ulceribus adflictum manantibus, ininuitur semper ad sanitatem pernecessarium illud digestionis negotium atque segnius indies redditur; quae cum ita sint, salsamenta, quae dyspeptum nimis atque indigestum praebent nutrimentum, cuius usus, novis accedentibus malis, morbi intendat necesse est vehementiam. Mirum itaque attentiori videbitur cuivis, quod non *gelatina carniū exsiccata*, quam Angli tanto cum fructu sub itineribus adhibent, et *Portable Soup* vocare solent, inter edulia, quibus classis nostra instruitur, meritum suum non obtinuerit locum, nostro praesertim tempore, quo e digestore Papini emendato, et labore et sumtu illam parare didicimus minori. Mihi saltim victus hic aegris videtur quam maxime accommodatus. Horum in usum sufficiens quoque viventium animalium numerus in navibus videtur alendus, quodque in omnibus bellicis navibus, siue maiores sint siue minores, laudanda omnino cura observant Dani. Fructus exsiccati, quaeque inde parantur fercula, morbo adflictis etiamnum reservantur, nec tantum horum suppeditare potest, quantum ceteris sufficiat classiariis.

§. 3.

Quin abundantis satis potu nautae quam maxime indigeant, nemo sane dubitaturus est, cui in mentem venerit falsis per saepe cibis ipsos uti, et torrenti licet pressos coelo gravissima tamen necessario suscipere labores. Aqua certe et potui idonea, et huic rei inservire solita facil-

facillime plerumque paratur, sed nec illius quidem copia semper suppeditat; nec integra diu servatur. Cerevisiae quidem tenuioris solventibus e portu navibus aliquantum imponitur: sed consumpta hac, aqua utendum est putrida saepe atque corrupta, frigida nisi et recens portus petendo alienoa congeri possit. Existimarunt quidem non ita non pauci; aquam a patredine, quam situ contrahit, tum demum esse servandam, si vasa quibus contineretur fumo imbuerentur sulphureo. Eorum vero conatibus eventus non respondit optimus. Si vero Acidum Vitrioli concentratum aquae fuerit immisum, finem hunc melius obtentum iri crediderim, vasa modo acerrima tergantur cura, et frigida repleantur aqua, e currenti flumine vel fonte vivo haurienda. Aquam putridam iam, quo idonea potui reddatur, aceto quoque emendare solent nautae, quod aestate licet non sitim modo restinguit, sed ad sanitatem quoque haud parum confert; verno tempore et per autumnum videtur minus e re esse. Anglorum tum maxime commendaverim morem, qui cereale vinum merum nunquam haurire solent, sed multa aqua dilutum (*Grogg* apellant). In nostris autem classibus merum sumere iubenter nautae, quo hausto maiori quidem stimulo, sed dum hic dicto citius evanescit, per totum deinde diem aqua uti coguntur mucore et ingrato sapore tetra atque horrenda, quae tamen, si cerealis non nihil adderetur vini, potui redderetur idonea.

Omnium tamen quaecunque restinguendae siti adhibentur saluberrima videtur cerevisia meracior, modo cocta satis fuerit atque bene fermentata, nec non lupuli ope, vel additis etiam turionibus pini, baccis iuniperi, aliisque amaris, rite fuerit

fuerit condita. Verum non salubritate tantum sua, sed eo etiam nomine sese commendat, quod servari possit diutissime et aqua diluta sitim optime allevet. Ceterum nec ea minus laudanda est cura, quae id agit, ut omnia praecedantur ea, quae sitim quam maxime soleant excitare. Ita falsamenta nunquam ientaculi loco adponenda esse crediderim, tamen apud nostrates moris est frequentioris. Pisces salitudine durati, clupeam harengum nominasse sufficiat, quibus nautae matutino tempore primam pellere insueverunt famem, id certe adferunt incommodi, ut calore solis et laboribus fatigati gravissimis, ad finem usque diei siti insuper ardenti miserum in modum torreantur. Unde CEL. FAXE maximis commotus rationibus pultem quandam ipsis ientaculi loco suavit adponendam.

Quod tantis effertur laudibus, *malthi infusum*, medicinae magis quam potus loco videtur adhibendum. Qui valetudine utuntur, illius non indigent, aegro afflictis corpore non aequè semper conducit, dum Diarrhoeam interdum excitat, quae infirmum aegri habitum vehementius adhuc convellit. Ceterum non ideo negatum volumus, persaepe etiam, dum malis levandis scorbuticis fuerit propinata, magnam sane illius comprobata fuisse utilitatem.

§. 4.

Quin transpirationi corporis in nauticis praecipue itineribus vel servandae vel augendae etiam maxima debeat attentio, eum certe non dubitaturum confido, qui perpenderit, quantum hinc pendeat sanitas; quantum haec porro, in organorum, quae digestioni propria sunt, functiones vel adjuvandas vel prohibendas, vim sibi arroget, cuique

cuique in animum venerit subita illa, quam per maria currentes toties sustinent nautae coeli atque tempestatum mutatio. Inter omnes quae malorum scorbuticorum unquam commemoratae fuerint causae primum sibi locum sine dubio vindicant: clausa vaporum cutaneorum spiracula. Cum per longum satis tempus in humidis iisdem vestibis diurni sustinendi sunt labores, et nocturna capienda quies, fiat necesse est, ut per poros absorbeat potius quam eiiciatur, quae sensim contrahitur putredinis materia; quo facto minuitur primum appetentia cibi, cuius mox difficilior redditur digestio, unde diminutis, quae quotidie sumuntur, alimentis, vitalitatem suam indies decrescere sentiunt partes corporis solidiores, quod in statum iam abit perfecte putridum. Dum has corporis nostri machina vices subit, horrenda illa sese spectanda sistunt mala, quae febres putridae, dysenteriae putridae, rheumatismi chronici, oedemata artuum, hydropes et ulcerationes scorbuticae vocantur, ingens illa morborum cohors, quos graphice delinearunt morborum nauticorum scriptores. At dum eae adhibitae fuerint cautelae, quibus transpiratio cutanea vel continuo fuerit servata, vel vitia etiam frigidi aut humidis aëris aliquando interrupta, cito tamen fuerit restituta, in id valuisse vidimus artis opem, ut nec scorbutici nec morbi putridi febriles alii occasionem nacti sint radices agendi altiores. Immortalis ille Cook, qui globum terraqueum totum est circumvectus, et regiones coelo pressas rigidissimo intra circulum polarem non minus arcticum quam antarcticum fitas visit, atque experiundo cognovit, suo extra dubium posuit exemplo, posse etiam in hac aëris intemperantia sanitate exoptata frui classarios,

modo artis inventa in subsidium fuerint vocata. Quod cum ita sit, non sane mirendum, quod non frequentioribus modo, sed gravioribus etiam morbis conflictentur ii, qui bellicas conscenderunt naves, quam qui mercatorias regere solent. Hi enim vestibus, quas frigore aut humiditate pressi subinde mutant, instructi cernuntur lautius.

Si modum quaesieris, quo morbis, qui per expeditiones bellicis instituendas navibus, aut longiora quaevis itinera vehementissime grassantur, occurri possit quam certissime, sequentes nobis quidem maxime necessariae videntur cautelae.

1) Nautis ea ad minimum vestimentorum copia suppetere oportet, ut eadem semel, vel iterum, si necessitas urget, mutare queant; quod quidem non ad munditiam tantum, sed ad sanitatem etiam plurimum confert classiariorum, quae continuis obiicitur periculis, dum vestitu eodem eoque humido per saepe noctem diemque agere coguntur.

2) Lectulorum quoque pensilium (Hångmatör), quae nautarum sunt cubilia, duplex esse debet numerus, ut per singulos menses bis saltem abluantur, et saepissime ventis exposita magna cura noxio liberentur madore.

3) Iis, qui in superiori navis tabulato vigiliis obeunt, tunicae eiusdem, quo vela, lintei in eum unicae servatae usum induendae essent, quo facto ab ea quae manantibus imbribus quae maris aestu ingruit, optime sese tutarentur humiditati.

4) Quamquam mos ille, qui a nautis servari solet ut, quae inter navium tabulata haeserunt
fordes

sordes aqua iniecta abluantur, sua utique dignus est laude, tutius tamen a purganda nave iis abstinetur diebus, quibus per aërem auram imbribus madentem, quae tabulatis hæsit aqua in auras iterum abire prohibetur. Ea nempe, quae intempestive adhibetur navigii lavatio, dum ficciori aëre non licet exficari, copiam auget vaporum, quos per quietem, et sub somno præcipue, attrahunt nautae maxime inde sanitati suae experturi incommoda.

5) Saepius vero illa adhibenda videtur consuetudo, quae ab antiquis sat temporibus fuit recepta, ut ahenum infima navis parte collocaretur ardentibus plenum carbonibus, quibus iniecti minutiores iuniperi rami vel baccae aut alia eiusdem generis fomenta, fumum excitarent per quasvis navigii partes dirigendum inferiores*). Evanuit quidem illa, quae antiquitus fuit opinio, quasi morborum impetus contagiosorum sic tolleretur, sed illum moris huius nullum unquam tempus negaverit usum, quod calore suo, qua in contignationibus navium inferioribus conspicua est, fumus optime disiiciat humiditatem.

6) Quo transpirationi consulatur faciliori, solito etiam frequentius sumi debent cibi atque potiones calentes. Sic per itinera sua plurima excogitavit cel. COOK infusa theiformia e herbis quibusvis aromaticis composita, quae calida propinari iubens, sanos semper habuit classarios.

T 3

Dein:

*) Alium et forte efficaciorum aërem purificandi modum docuit cel. MORVEAU in ROZIER *Mémoires sur la Physique*: qui consistit in evaporatione Salis marini humectati ad pondus Libb. VI, cum acido Vitrioli concentrato in vase vitreo commixti, et prunis dein candentibus super impositi.

Deinceps vero potio illa, qua frequenter utuntur Americani e *Pino balsameo* parata, quemque nomine *Sprucebeer* in actis Reg. Scient. Acad. describere adgressus est cel. KALM *), in secundo, quo globum terrestrem circumnavigavit, itinere ansam ipsi praebeuit varias ignotas antea *Myrti* species in eosdem convertendi usus. Nostri quoque classariis, dum in navibus detinentur, e plurimis, quae soli nostri incolae sunt, herbis haud paucae parari possent potiones, quae in theae formam calidae propinarentur. Indicasse tantum sufficiat, *Petroselinum, Marrubium, Melissam, Salviam, Hederam terrestrem, Mentham, folia Tussilaginis, Hyssopum, Betonicam, folia Ribis, et lign. Sassafras*, quae omnia huic usui congrua esse videntur. Vinum etiam cereale, cuius quotidianus, qui evaluit, usus, non admodum videtur laudandus, si huic seponeretur usui, multum adferret utilitatis. Modus vero id praeparandi convenientissimus is forte erit, dum baccis iuniperi, pini strobulis, radice calami aromatici, vel aromaticis aliis conditum et aqua dilutum calida, addito, ut praesens tulerit copia, succo citri, tamarindis, aut aceto vini praestantissimo, admixto etiam saccharo melassiano, propinaretur calidum, in illius formam potionis, cui nomen *Pouche* dederunt recentiores. Exigua vero huius potionis copia eo aptissime tempore nautis impertiri posse videtur, quo, finitis vigiliis, somnum iam sunt capturi. Hoc etiam modo, quod urgente gravi quadam tempestate nautis dari solet, cereale vinum, maiori cum utilitate, possit componi: nec in dubium

*) Kl. W. Ac. H. 1751. Eandem quoque ex *Pino Sylvestri* cerevisiam praeparare docuit cel. FOXE K. W. A. H. pro A. 1780.

dubium facile vocaveris potum huiusmodi calidum atque imbutum spiritu, qui ientaculi hauriatur tempore, dum coelum tegitur imbribus et ventis agitatur mare, quam quod merum illud datur cerealium spiritus ignis ope elicitus, nullo interveniente vehiculo dilutus.

7) Corporis perspirationem, aëris humiditate vel frigore vel utroque simul sublatam, aut diminutam aromatica quaecunque et stimulantia reddere solent faciliorem. Quum vero aromata fere omnia, quippe quae caro nimis emanant pretio, vix videantur posse proponi, alia eiusdem fere efficaciae ciborum condimenta *cochleariam* loquor *armoraciam*, *sinapi*, et varias inter *allii* species, *cepa*, eo largiori impertienda sunt manu; haec namque et sumtu parantur minimo, et si in sicca deponuntur arena, diutissime usui quotidiano servari possunt. Novimus quoque navarchum celebrem WINTER, quum in itinere per fretum Magellanicum summa rerum omnium inopia premeretur, urgente ipsa dira necessitate, ad sananda vel impedienda scorbutica mala cortice uti didicerit, cui nomen postea dedit suum*). Si igitur merum hauriendum sit cereale vinum, utilissimum omnino est quum amaris atque aromatis conditum parcius, et dum res ipsa postulare videtur, classiariis propinatur.

§. 5.

Praeter munditiem illam atque cultum, qui nautis non minus in corpore quam in vestitu tanta se commendat necessitate, nihil aequè videtur necessarium ac sollicita, quae adhibenda est, cura in purgando mutandoque aëre, qui

T 4

tabu.

*) *Drymis Winteri*. FORSTER.

tabulatis clausus navium, a vaporibus aquarum in sentina stagnantium, ab incalescentibus alimentis ibidem repositis, nec non sordidis et humectatis hominum in his locis dormientium et transpirantium vestimentis, putredine cito inquinatur. Ceterum, quamquam cura haec non conveniat tempori, eo tamen praecipua esse debet, quo, per aestum maris, ventis agitati ostia, ubi ascendant descendantque classarii (Lukor), et tormentorum globi emittantur (Styckegluggar) et ceteras, quae in navi sunt aperturas, saniori recipiendo aëri pandere non liceat. Praeterquam enim quod certissimae absint credendi rationes, aërem angustiis locorum pressum, per plurium hominum respirationem aëre suo vitali destitui, et ineptum ideo reddi, qui pulmones reficiat, illud quoque in dubium vocari nequit, graveolentibus illis atque putridis vaporibus, qui ab hominibus non sanis minus quam morbo adfectis proveniunt, plurima ortum suum debere. Miasmata, quae proximam praebent causam febribus illis contagione nocentibus, et mortiferis, quas scriptoribus rei medicae *castrensium, obsidionalium, carceralium et navalium* nomine placuit insignire. Observarunt iam dudum HUXHAM, PRINGLE et medicorum alii eruditione non minus quam experientia conspicui, febres has praecipua grassari vehementia, ubicunque maior hominum numerus angustos intra parietes claudatur, non evitentur sordes et aurae raro duci possint puriores. Iis quoque in navibus qui paucioribus tenentur classariis, minora obvia sunt pericula, quam in bellicis, quae magnum admodum habent hominum numerum, quorum nonnulli etiam in tabulatis (under Däk) necessario versantur inferioribus, ne officia interpellent

pellent nautarum. Noster ille TRIEWALD et Anglus HALES de inventi ventilatoris gloria inter se contendunt; post horum vero conamina velorum ventis agitatorum ope maiori cum emolumento stagnantis aëris incommoda tollere adgressus est cel. SUTTON. Interim tamen non diffitendum, impetum illum aëris frigidi, quem vela exitarunt huiusmodi, non minimum sanis pariter ac aegris adtulisse incommodi. Huic enim tribuendum causae, quod catarrhi, pleuritides, acuti pectoris dolores varii, rheumatismi chronici et acuti, sexcentaque eiusmodi mala, quae frigentibus subito membris oriri solent frequentius, tum furere sint visa. Certissime itaque et minimo cum periculo finem hunc summo iure exoptatum obtineri credimus, si antliae obtinentur pneumaticae, quas in aedificando navigio construendas, et sine ullo classiariorum salutis et vitae discrimine, dum res ita postulat, aperiendas edocuit non ita pridem nob. CHAPMAN, Vir de patria immortaliter meritus. Optandum itaque foret. ut, dum in publicos usus novae posthac exaedificantur rates, egregium hocce non negligeretur inventum.

§. 6.

Ad labefactatam iam corporis valetudinem eo facilius et feliciter restituendam non minimi momenti ea censenda est cura, qua providetur, ut locus aegrotis sit ad decumbendum commodus: ut stragula vesti utantur idonea, et ceteris instructi sint rebus, quae usui aegrorum inserviant. Bellicis nostris navibus in serie bombardarum inferiori positum est aegrotantium tentorium (sjuktältet), qui quidem locus non incommodus est censendus, quamdiu tormentis non sit utendum.

dum; commisso vero praelio, horrendum in modum aegrotantium quies turbatur, discursatione inprimis eorum, quibus tormentorum commissa est cura.

Quod si meam dicere liceat sententiam, saucii atque aegro adfecti corpore reliqui in infima atque postica navis parte, quam (Flåskebuldan) vocare solent, locum tenerent quam maxime commodum. Heic enim sua ipsis competeret quies, nec accessu frigidi aëris mala sua sentirent augeri. Ad reliqua quod attinet commoda, quorum indigeant, quos morbi affixerunt, classarii, quum eadem sint atque illa, quae in Nosocomiis bene institutis in continenti terra haberi solita sunt, per transcursum opellae illa silentio liceat preterire.

§. 7.

Quum ventus, qui in terra lenius spirare solet, naturae homines maxime conveniat; non mirum profecto, quod afflictae nautarum vires reficiantur, imo gravissimi quoque medelam sentiant morbi, ut primum terrae continentis vesci queant aura. Quod quum extra omne positum sit dubium, portus, quotiescunque fieri potuerit, petendi sunt, quo simul recentia comparari possint alimenta, et quod praecipuum est, ut nautae labore, imo festivis quoque ludis in salubriore aëris corpus exerceant temperie, quam quae in angusta habetur navi. Eos namque in primis labores, qui sub dio suscipiuntur, ad salubritatem corporis plurimum facere, certissima testatur experientia. Veritatem hanc optime sibi perspectam habens, qui nunquam sine honore nominatur, cel. COOK suos semper laboribus exercuit nautas, sive portum teneret, sive aequore
iacta.

iactaretur navis; et cum deesset vires ipsorum exercendi occasio, quod nuperrime laboribus effecerant suis, quasi infectum de novo iussit peragere. Quamquam enim certissimum est, nautarum desideria scorbuticis eorum morbis causam, quam saepissime praebere. unde ill. ANSON quoque et cel. ROUPPE adcuratis firmarunt observationibus, e septem, qui scorbuto fuerunt correpti, quatuor ad minimum classici fuisse milites, qui laboribus non aequè potuerunt exerceri; temere tamen et praedure egeris, si omnes eos vocaveris desides, qui movere non sustineant membra. Summa namque corporis debilitas, coniuncta cum difficultate ad motus corporis perficiendos, primum idque continuum scorbuti esse solet indicium.

Multi vero hoc morbo correpti, non sine insigni omnium admiratione, intra brevissimum temporis spatium convalescunt classici, ut primum ipsis contigerit continentem visere terram, modicis ibi membra exercere laboribus, et vegetabilium exhalationibus refici balsamicis.

§. 8.

Quae potissimum, valetudinis servandae causa, in quovis portu, quaerenda sint vegetabilia, eo minus praesenti opella nobis suscipimus enarrandum, quo certius constat, pro ut copia fert regionis, cui adpellitur navis hoc esse statuendum. Dixisse tamen iuvabit, meridionales Europae praeternavigantibus oras, citri, aurantium et limonum poma non ita magno parari pretio, et aliquamdiu quoque in agrotantium posse servari usus. Inter succulentas radices, *solanum*, *tuberosum* (*Potatoes*), *Battatas* (*Tams*), alias
ut

ut praeteream, praecipue nominari merentur quam *Daucus* praebet *Carota*, cui non id solum adest commodi, quod ficcae, ubi committitur arenae, integra diutissime fervetur, quodque victum praebet saluberrimum, sed illud etiam vel maxime conspicuum, quod ulceribus scorbuticis tibiaram adplicita effectum prodat antisepticum exoptatissimum, unde usus illius in maioribus minoribusve, per mare instituendis itineribus, nunquam satis nobis quidem videtur commendari. Optandum etiam foret, ut, labentibus annis in terris mitiori subiectis coelo, egregia sua classariis nostris alimenta olim praebet *ARTOCARPUS*, quam in occidentali India illatam, summo studio, nec minori sumtu colere adgressi sunt Viri, quos, vel eo nomine, de humano genere immortaliter meritos, grata fatebitur posteritas.

OBSERVATIONES
IN
PHARMACOPOEAM
SVEVICAM.

. PARS PRIOR.

D. 30. JUNII 1796.

R E S P.

ERICUS STENO BOGMAN.

Commune hoc cum ceteris scientiis pharmacia passa est damnum, quod cultores eius, non satis habentes in scrutatione naturae, quae libens alias penetrabilia sua sedulis sui vestigatoribus aperit, veritatem sectari et in simplicitate eius acquiescere, naturae limites temere transiluerint, et in regiones, extra sphaeram captus humani fitas, ludibundi exspatiati sint. Supra vulgum etiam sapere gestientes et in admiratione stupidae plebis alimenta fastui suo quaerentes, mysterii involucro arcana, quae venditarunt, obtexere et magiae speciem prae se ferentes, naturae domini quam ministri salutari maluerunt.

Hinc ad fictas et pro arbitrio multiplicatas medicaminum compositiones prolapsi sunt, et in parvo numero compositorum vires cunctorum simplicium collectas sese habere crediderunt.

Sic

Sic factum esse crediderim, ut tot medicamentis compositis pharmacopoeae obrutae fuerint; at quo certiori iam constitit experientia, res non esse multiplicandas praeter necessitatem, eo quoque magis sibi utile duxerunt magni nominis pharmaceutici, ad simplicitatem naturae reverti, et vestigia eius relegendo, ad eam pervenire de usu et viribus medicaminum cognitionem, quam nulla alia via sibi acquirere possunt mortales.

Therapiae etiam et sanioris Pathologiae progressibus hoc debetur, quod, quo diligentius in causas morborumisque medendi rationem inquisitum fuerit, eo quoque acrior ad vires medicamentorum explicandas versa fuerit attentio. Multa itaque iamdiu medicamenta tam simplicia, quam composita e Pharmacopoeis migrare iussa sunt, et nova simplicia, quorum vires in dies magis magisque investigantur, in medium prolata. Operae b. m. Archiatri Bäck hoc in primis in Svecia acceptum referimus, quod pharmacopoea nostra, antea satis deformata, meliorem induerit formam, et intra quatuor lustra quater emendata ad eam ascenderit perfectionem, ut cum plerisque exterarum gentium Pharmacopoeis de principatu contendere possit.

Interim tamen, quum nova, quae unanimes fere chemicorum suffragia tulit, Theoria Chemiae Antiphlogisticae novum aperuerit humano ingenio campum, simulque curatior in dies vasti naturae regni scrutatio nova obtulerit, obiecta, usui Pharmaceutico accommodanda, nemini mirum esse potest, esse etiamnam in Pharmacopoea nostra, quae limam requirant.

Specimen qualecumque academicum edituro mihi haud incongrua visa est haec materies, ut
pote

pote quae scientiam, cui nomen profiteor, medicam proxima cognatione attingat, licet ingenue fatear, me hoc in argumento eligendo, studium, quo in scientiam nobilissimam feror, magis consuluisse quam tepuitatem virium, quas huic rei rite pertractandae nomine suffecturas sentio. Veniam tamen conatui iuuenili facile me impetraturum spero ab iis, qui, iusti rerum aestimatores, leve chartae et temporis dispendium, in re saltem nobilis argumenti haud indignabuntur, quum simul indicavero, non sine superiorum suasu huic memet operi accinxisse.

In duas opusculum hocce divisum edere constitui partes, quarum prior in *simplicibus* Pharmacopoeae Svecicae, posterior vero in *praeparatis et compositis* versabitur examinandis. Posteriores autem, ulteriori, si res et aetas permiserint, specimine academico tractabo. Priorem, quam haec exhibeo partem, in duas rursus distributas volui sectiones, *simplicium eliminandorum scilicet et addendorum*,

Quae vero fundamenta sequi constituerim, quidque sit vel simplex vel praeparatum et compositum medicamen, in antecessum exponere mearum esse partium iudicavi,

In principales duas, galenicam scilicet et chemicam pharmacia abire solet partes; quae prior, a Galeno illustrissimo secundi saeculi medico, suum sortita est nomen, quoniam suo tempore, quo in tenebris adhuc latere chemicae scientiae, non nisi mechanice praeparatis usus est medicamentis; quam ob rem nostro quoque aevo mechanica omnia praeparata, inepte licet, galenica nuncupantur. Chemicae autem eiusmodi sunt operationes, quibus partes corporis cuius-

cuiusdam constituentes vel perfecte secernuntur (Analyfi Chemica) vel quibus duo vel plura corpora, inter se diversa in unum rediguntur, et homogeneum quoddam constituunt corpus etc. In determinando autem discrimine galenica inter et chemica praeparata non omnes consentiunt Pharmaceutici. Medicaminum enim haec divisio suis non caret difficultatibus, ut in omnibus fieri adsolet systematicis divisionibus; plura enim medicamina, quae vere sunt chemica, mechanice tantummodo videntur mixta, et chemice praeparata mechanicam saepissime requirunt operationem. Palmariae autem hae duae divisiones plures admittunt subdivisiones, de quibus chemicis in posteriori opusculi huius parte mentionem faciam. Mechanicas vero omnes operationes ad tria referre possumus genera:

1) Ad subtilissimam partium integrantium seu similium divisionem, ut in Antimonio praeparato, Corall. rubr. praeparat. etc.

2) Ad separationem heterogeneorum et partium inutilium, principia chemica eiusdem corporis non constituentium, ut decantationem, filtrationem, expressionem etc.

3) Ad compositionem plurium corporum invicem alienorum, ita etiam ut partes unius cuiusque corporis integrantes sensuum externorum ope invicem discerni vix possint, nullam licet partes corporum constitutivae subierint proportionis et qualitatis mutationem, uti in pulveribus compos. electuariis, pilulis, emulsionibus, speciebus, unguentis et emplastris etc. Huius generis medicamina *composita* dicimus.

Praeparata vero ea appellamus medicamina quae chemicis confecta sunt operationibus.

Simplex

Simplex illud vocamus medicamentum, quod, nulla praevia chemica operatione, proportionem atque aequilibrium partium constituentium destruyente, in usu medico absque ulla adhibetur admixtione, quale solius naturae opera prodiit. Multa igitur Pharmacopoeae nostrae dicta praeparata vel composita non nisi vere simplicia sunt: partes enim eorum essentialis nullam subiere destructionem, solummodo autem purificationem, vel aliam quamcumque mechanicam operationem, qua usui reddita sunt aptiora. Haec medicamina titulo simplicium praeparatorum rectius quidem indicarentur, qualia sunt: Antimon. *pptum*, Adeps curata, Stannum pulver. etc.

Iam autem ad regulas progrediar illas, quas in hisce meis sequi constitui observationibus.

Dispertiendi medicamina non una arrisit Auctoribus ratio. Aptissima autem censetur, quae naturae regnorum et dein partium in officinis servandarum respectum habet, alphabetico in hisce subdivisionibus simul adhibito ordine. Et quamvis, ut antea adserui, systematicas omnes aegre ferat natura divisiones, adeo ut termini inter vastissima naturae regna valde videantur indefiniti et ambigui, minuta tamen haec incommoda, eum non aequant usum ordinemque concinnum, quem hae medicaminum pariunt divisiones.

Simplicia ergo Pharmacopoeae Svedicae in tres magnas secundum naturae regna digerere classes, ineptum haud quaquam videretur alphabetica serie in hisce non neglecta divisionibus. Quod ad regnum dein attinet vegetabile, aptissimae quidem viderentur minutiores quaedam subdivisiones respicientes partes in officinis servandas, uti radices, cortices, ligna etc. adhibitis

U simul

simul ad uniuscuiusque minutae huius subdivisionis initium canonibus quibusdam in hisce partibus colligendis, purgandis, servandis etc. quoniam autem saepe numero evenit, ut plures partes eiusdem plantae in officinis locum teneant, sic illud etiam oriretur incommodi, quod, eadem planta pluries citata, paululum cresceret operis moles, quam ob rem, minutiores hae subdivisiones ut Catalogo simplicium adhibeantur, suadere vix audeo. In hocce autem opusculo indicatam sequi institui divisionem.

Quanti quidem communis interfit salutis, totiusque rei medicae, ut sincera atque proba sint medicamenta, nemo ignorat. Tristis autem testatur experientia, horum permulta a scelestis hominibus lucri causa corrumpi; criteria igitur, quibus genuinum medicamen a corrupto et vitioso discernatur, in Pharmacopoeis recensere, maximum quidem adferret praxi medicae emolumentum; hoc itaque nostra in Pharmacopoeis esse omissum doleo. In Pharmacopoeis enim, quae non solum Pharmaceuticis, verum etiam ipsis medicis normam sistere debent, has notas silentio haud esse praetereundas contendere audeo.

Multum quidem lucis atque facilitatis Pharmacopoea nostra in eo iam lucrata est, quod nomina Pharmaceutica, a viribus medicaminum antea desumpta obscura et quasi mystica, iam dudum antiquata et proscripita sunt, et nova, partes medicaminum constituentes spectantia, introducta. Quum tamen Chemicis Antiphlogisticis felicem adeo operam in principiis corporum eruendis atque examinandis collocaverint, et nova nomina incognitis antea rebus imponere ipsis necesse fuerit, a simplicissimis corporibus ad maxime composita, continuata opera, progressi sunt, et nomina,

nomina, compositioni partium constituentium accommodata, medicaminibus adsignarunt. Hanc itaque nomenclaturam, utpote expeditiorem et Theoriae, quae iam in chemia regnare incipit, accommodatam, in Pharmacopoea nostra adhibendam esse, tuto contendere posse mihi videor.

Inter simplicia Pharmacopoea Svecicae multa occurrunt medicamina, quae in simplicium numerum haud quaquam recte referuntur, vere autem sunt composita et praeparata uti Sapo, Spirit. Vini Gall. ceteraque, in quae supra allata simplicis medicaminis non quadrat definitio. Haec ergo omnia praeparatis et compositis rectius adnumerari, et simplicium catalogo eliminari iudicavimus. Et plura licet horum medicaminum a peregrinis terris ad nostrates transferantur Pharmacopoeas, instam tamen nullam in eo video rationem inter simplicia illa referendi.

Haec fere sunt ea fundamenta, secundum quae varia Pharmacopoeae nostrae simplicia, partim ut supervacanea vel effectu carentia, partim ut vere composita et praeparata a simplicium catalogo arcere constituimus. His vero eliminatis, quaedam etiam sunt addenda, in quorum vim atque usum stabiliendum novissima conspiraverunt experimenta. Completam quaedam et sufficientem prorsus hisce accessionibus subiungere descriptionem, chemicam analysin, vim usumque medicum, mearum esse partium iusto quidem iudicatur; omnem autem hac in re explere desiderii expectationem, nec locus nec infirmiae meae sinerent vires. In quantum tamen fieri possit, annitar.

SECTIO I.

SIMPLICIA ELIMINANDA

E

REGNO MINERALI.

AMBRA GRISĒA ut semper adulterata iusto eliminatur, quum praeter usus eius totus quantusque obsoleverit.

ASPHALTUM in ulceribus pulmonum olim adhibitum fuit, iam vero in defuetudinem abiit.

HAEMATITES in medicaminum numero utique esset retinendus, si superstitionibus fides habenda esset. Quum vero iam ex certa constet experientia, hunc lapidem, seu potius oxidum ferri induratum, cum stipticis iam usitatis, nullo modo posse comparari; tuto idem excludere possumus. In tenerrimum pulverem contritum, vi quidem gaudet, cum ceteris oxidis ferri, communi, adstringendi scilicet et exsiccandi; antiquus vero eius usus adeo erat perversus, ut nihil omnino fructus inde expectari oportuerit *).

**PRAEPARATIS ET COMPOSITIS
ADNUMERARI DEBENT.**

ACIDUM VITRIOLI FORTE s. Acidum Sulfuricum.

AERUGO s. Oxidum Cupri viride.

CALX

*). Ad quascumque Haemorrhagias sistendas, veteres, hunc lapidem intra manus compressum aut axillis suppositum, tenebant. certissima illa imbuti persusione, ut efficaciam ullam vix existeret remedium.

CALX USTATA) f. Calx.
 CERUSSA ANGLICA f. Oxidum Plumbi album.
 LITHARGYRUS f. Oxidum Plumbi semivitratum.
 MINIUM f. Oxidum Plumbi rubrum.
 POMPHOLYX f. Oxidum Zinci album.
 SAL AMMONIACUM f. Murias Ammoniacae b).
 SODA c).
 TUTIA f. Oxidum Zinci cinereum d).

U 3

SIMPLI-

- a) Ut præparatum, non vero ut compositum considerari debet.
- b) Sal hocce natura etiam, quamvis admodum parce, proprio producit Marte ad montes ignivomos, Solfphataram in Italia, aliisque quibusdam locis; rarius autem purum, sed aliis salibus, sulfure, quandoque etiam Oxido arsenici inquinatum; quare in præparatorum et compositorum numerum heic illud referimus.
- c) Inter ea quidem est corpora quae Antiphlogistici per Analogiam collegerunt esse composita, quorum tamen principia per analysin eruere frustra tentarunt; instituti vero debet, ut inter præparata Sodam referam, quam artis ope sit confecta.
- d) Praeter haec quaedam etiam in regno minerall obveniunt medicamina; quae et factitia et nativa in officinis servantur, ut Sulfas Acidulatus Aluminae, Oxidum Arsenici Sulfuratum Flavum, Sulfas ferri etc. quaedam etiam, quae artis beneficio e naturae sinu eliciuntur, ut Nitras potassae, Sulfas magnesiaee etc. haec vero omnia ut naturae ipsius foetus in simplicium numero manere constitimus.

SIMPLICIA ELIMINANDA

REGNO VEGETABILI

RADICES.

- ACETOSAE** Radix, ut nulla fere gaudens vi, in desuetudinem prorsus abiit.
- ACONITI** Radix in officinis rarissime, imo nunquam, obvenit; extracto enim de foliis herbae recentis parato, merito palma defertur.
- APII** Radix in culinis potius, quam Pharmacopoliis locum teneat.
- CHELIDONII** Radix in oblivione iusto iacet.
- CHINAE** Radix inertium medicaminum numerum auget.
- CONSOLIDAE** Radicis tota vis residet in mucilaginosa; quare in eius locum *Althaeae* radicem merito substituimus.
- CONTRAIERVAE** Radice omnino carere possumus, et potentiores vim in univrsam *Serpentariae* tribuimus.
- DICTAMNI ALBI** Radicem in officinis servare non operae pretium est.
- FOENICULI** Radix iusto eliminatur, quum non nisi recessus quemdam exserat effectum.
- MANDRAGORAE** Radicem in officinis nunquam fere obvia, idque merito. *Belladonna* enim huic palmam omnino praeripit in scirrhotatibus glandularum resolvendis. Levamen illud momentaneum, quod Arthriticis adtulit doloribus, vi eius narcoticae tribuendum est; adeoque in opio tutius habemus sedativum.

PATIENTIAE Radix recens alvum leniter movet, quae vis ficcatione prorsus perit.

PETROSELINI Radicis usus culinaris. Seminibus evidentior inest vis diuretica.

POEONIAE Radicis virtuti antepileptica, nulla fides hodie habetur.

PTARMICAE Radix superflua omnino est, quum vires eius proxime accedant *Pyrethri* radici, quam in huius locum substituere possumus.

SCORZONERAE Rad. estimatio prorsus desuevit.

SISARI Radicis usus culinaris.

VINCETOXICI Radicis vis quodammodo cum *Valerianae* convenit; insigniter vero inferior, quam ob rem merito eliminatur.

CORTICES ET LIGNA.

ARISTOLOCHIAE TRILOBATAE Stipites inre meritoque relicere possumus, quum vim usumque illorum nulla confirmaverint experimenta, quare etiam in Pharmacopoliis non obveniunt. Radix vero a veterinariis praescribitur.

BETULAE Lignum, quod in officinis locum teneat, non sat dignum censetur.

BERBERIS Cortici purgandi vis adscribitur. An vero desunt praestantiora laxantia?

MORI Cortex in hodierna medicina nunquam adhibetur; ceteris anthelminticis iusto deferimus palmam.

HERBAE ET FOLIA.

AGARICUS (*Boletus Laricis*) lente quidem alvum movet, nauseam vero, tormina et vomitum

tum creat; et quum sufficientem habeamus laxantium numerum, hocce facile carere possumus. In medendo etiam sudoribus Phthysicorum colliquativis, complura alia ei antecellunt medicamina.

ANETHI Herba a medicaminum Catalogo iuste abiudicatur.

BASILICI Herba vires multo inferiores sunt *Mentha crispa* et *Thymi*, quae ergo in huius locum supponantur.

CERASI Folia

CHELIDONII Herba et

DAUCI Folia nulli inserviunt usui medico.

DICTAMNI CRETICI Folia profus sunt inusitata.

DRACUNCULI (Herba recens) usus culinaris.

ESULAE Herbae usus totus quantus consenuit.

LEVISTICI Herba, recens iners haud dici potest, vis vero eius adeo est volatilis, ut siccatione profus evanescat. Radix et semina sunt efficaciora.

MALVAE Herba quidem gaudet vi emolliendi et involvendi; *Altheae* vero tam radix quam folia iure praeferuntur.

MATRICARIAE Herba minime ut sterilis, sed ut superflua reilicitur, quam nullam omnino prae *Chamomilla Nostrati* possideat prerogativam.

MATRISYLVAE Herbae vires adeo sunt ambiguae, ut rarissime, imo nunquam adhibeatur. Contra Hydrophobiam ej adscripta efficacia tantum non coniecturis nititur, adeoque certiora et securiora habemus remedia.

MORI Foliorum nullus usus in medicina.

MUSCUS ERECTUS in praxi medica prorsus defuevit; in loco vero suo natali, decocto eius rustici utuntur ad pediculos pecorum abluendos.

MYRTI BRABANTICAE Herbam in officinis servare non operae pretium est, quum *Roris Marini Sylvestris* herba in eius locum meritissimo substitui possit.

ORIGANI VULGARIS Herba eadem vi cum *Mentha crispa* convenit, quam etiam in huius locum substitui posse censemus.

PARIDIS QUADRIFOLIAE Herbae usus adeo est ambiguus, ut iure in Pharmaceutico apparatu retineri haud possit. Suspectam hanc plantam, in Spasmodicis morbis, haud alium ac opium exserere effectum, tuto colligere licet. Usum igitur opii in hisce casibus tutius commendamus.

PERSICARIAE Herba in medicina tota quanta negligitur.

SAPONARIAE Folia omni iure excludi possunt, in primis quum *Radix* vices eorum sustinere possit.

SATUREIAE Herba suppar est *Thymi*, sed ut imbecillior eliminanda.

SOLANI Herbam oblivio merito obruit. *Dulcamaras* enim Stipites in univrsum sunt anteponendi.

SUMMITATES, FLORES ET PETALA.

GRANATI Flores Adstringentium numerum immerito augent.

HYPERICI Summitates florentes nimiam eam minime merentur laudem et opinionem, quam de illis sibi finxere maiores. A Composito eorum medicamine (Oleo Hyperici), vix ulla expectanda est efficacia, nisi in amoeno eius colore resideat.

LILII ALBI Petala inertiam medicaminum adaugent catalogum. Oleum Lili albi, nullo modo, nisi odoris causa, Oleo Olivarum antepositur.

PRIMULAE et

TILIAE Flores apparatus Pharmaceuticum in usitato adaugent remedio.

FRUCTUS ET SEMINA.

ANGELICAE Seminibus carere quidem possumus, quum vis eorum cum radicis congruat, quam ut efficaciorum in horum substituumus locum.

CARDUI MARIAE et

CUCURBITAE Semina neutiquam sunt necessaria, quum Amygdalos illis supponere praestet.

FABAE Seminibus nullo modo palmam deferre possumus prae farina communi.

FRAXINI Semina vis omnis expertia sunt.

PAPAVERIS Semina, omnis fere Narcotici expertia, alimento potius, quam medicinae inservire possunt. Multum quidem continent blandi oleosi, cuius tamen usus haud alius quam Olei amygdali.

POEONIAE Seminum antiqua existimatio omnino eviluit.

PSYLLII Semina prorsus sunt superflua; quando Semina Cydoniae simul habemus.

RESINAE ET GUMMI RESINAE.

ANIME Resinae et

BDELLII (Gummi resina) merito desuevere.

SAGAPENUM (Gummi resina) resolvendi vim quidem habet; sed *Assa Foetida*, *Gummi Ammoniacum* et *Galbani*, huic eius virtuti insigniter antecellunt.

Inter *Balsama* illud e **MECCA** merito eliminatur, quum genuinum numquam ad nos transferatur; eundem de cetero a *Terebinthina coëta* exspectare licet effectum.

PRAEPARATIS ET COMPOSITIS ADNUMERARI DEBENT.

Acetum vini (Gallicum).	Chamaemorus Fructus
Amylum.	Conditus.
Cinis Clavellatus s. Potassa impura.	Lacmus.
Fuligo Splendens ligni.	Rubus Arcticus Fructus
Oleum Betulae Epidermidis.	Conditus.
Oleum destillatum Caryophylli.	Sapo Albus.
— — Caieput.	— Niger.
— — Macis.	— Venetus.

Oleum

Oleum destillatum Ori-
gani Cretici.

— Rhodii, quod
etiam excludi pot-
est, ut odoriamentum
quod grandiori ven-
ditur pecunia, et prae
Ol. Aurantii et Ol.
Cedro*) nihil habet
praerogativae.

Oleum dest. Terebin-
thinae.

Saccharum albissimum
et Canthum.

Spiritus Vini Gallicus.

Vinum Gallicum album
et rubrum.

— Portugalicum.

— Rhenanum.

SECTIO II.

SIMPLICIA ADDENDA.

SPATUM PONDĒROSUM, BARYTIS
VITRIOLATA, SEU SULFAS BARYTIDIS.)**

Quum complura experimenta, a fide dignissi-
mis et experientissimis viris instituta, in vim
usum.

*) *Aurantii Oleum et Cedro*, in Simplicium numero
remanere consistit, quum non destillatione, sed
expressione eliciantur.

**) Est quidem haec minera composita, ut ex ipse
nomine constat, sed quum naturae ipsius opera utilis
prodeat, inter simplicia haec est referenda.

usumque eximium huius (minerae) praeparati, *Terrae Ponderosae Salitae s. Muriatis Barytidis* confirmandum conspiraverint; non dubitavimus, quin dignum censeatur *Sulfas Barytidis*, quod locum quemdam *nostra in pharmacopoea* merittissimo obtineat, nonnulli licet beneficum adeo, Praeparati illius, non experti fuerint effectum. Parvum vero hunc successum, coniunctioni, quam *Sulfas Barytidis*, cum heterogeneis variis metallicis, tantum non semper inire solet, quandoque adscribere licet, quandoque etiam ipsius praeparationis vitio, vel aliis occasionalibus quibuscumque causis.

Sollicitissima ergo adhibenda est circumspectio, ut feligatur *Sulfas Barytidis*, omni metallica, sive plumbi, sive cupri, sive arsenici, labe pura, et accuratissima etiam praeparationis methodus, ut quoddam genuinum prorsus obtineatur medicamen, quod alia non fieri potest conditione, quam ut omnis haec aliena metallica labe accurata praeparatione sedulo separetur. Optimus quidem ille censeatur praeparationis modus, quem celeb. HUFELAND in suo commendat libello *). Haec praeparationis methodus albissimas, lamellosas et cubicas reddit crystallos, a supra commemoratis metallicis coniunctionibus prorsus liberis, amaras, salvas et acres.

Vim usumque huius praeparati in universum heic describere, incongrue adeo haud videretur; ut autem celeb. HUFELAND in citata sua opella, prolixè adeo et candide haec omnia pertractavit et

*) Vollständige Darstellung der medicinischen Kräfte und des Gebrauchs der *saltsauren Schwererde*. Berlin 1794.

et felicibus compluribus illustravit experimentis; et celeb. Dominus Assessor Doctor S. HEDIN recensione quadam huius opellae nos locupletavit *); Lectoris, has res funditus cognoscendi cupiditati, magis consultum iri crediderim, si haec opera adeat. Amplum et eximium prorsus huic Sali H. adscribit usum; et optandum utique esset, ut omnes Medici de viribus remedii huius investigandis solliciti, insignes adeo et egregias experti fuerint eius virtutes. Ne vero nimiam eorum fefellerit expectationem, vereor. Remedium tamen hocce, in multis casibus magnum attulisse emolumentum, compluribus experimentis heic institutis, constat. Ne minima ergo est dubitandi causa, quin meruerit *Sulfas Barytidis*, eiusque praeparationis methodus, in nostra adoptari Pharmacopoea.

ANGUSTURÆ CORTEX.

Quae cum Cortice hocce instituta sunt experimenta, prospere adeo multis in casibus successere, ut Pharmacopoeae et officinis nostris minime abesse debeat.

Usui viribusque eius commemorandis heic immorari, superfluum omnino est, quum et celeb. Dominus PRAESES, Dissertationem de *Cortice Angusturae* ediderit; et celeb. Assessor Doct. S. HEDIN, in opere suo supra citato, prolixius hanc persecutus fuerit rem, nobisque tam exterorum Medicorum, quam propria communicaverit experimenta.

GEOF.

*) In opere suo *Vetenskaps handlingar för Läkare och Författare*; Tredje Tomten, Andra Häftet pag. 29.

GEOFFROYAE CORTEX.

Duae sunt Geoffroyae Species, quarum altera *Jamaicensis* altera *Surinamensis* appellatur; utraque vim Anthelminticam habet communem, posterior vero efficacior.

Dignoscitur ille Cortex frustis ponderosis, planis, pedem supraque longis, et pollices aliquot latis, insigniter crassis; pro diversa tamen arboris aetate vel parte, de qua fuit detractus. Color eius extrinsecus, primo intuitu apparet cinereus a lichenibus superficiei innatis, sub quibus color epidermis fusco-purpureus cum intermixto cinereo (pro diversa aetate) absconditus latet. Separata epidermide eminet textura quaedam fibrillosa et lamellosa colore ferrugineo cum admixtis striis maculisque rubrofuscis. Cortex transverse dissectus apparet nitido-coloratus; facies autem interna colore gaudet quandoque atro-purpureo, quandoque variegato, cum punctis albicantibus intersertis.

Pulveris color est pallido-cinnamomeus. Odo-
ris expers, nisi recens nauseosus. Sapor leviter
amarus et paullulum asper. Inspissatis solito modo
Uvij corticis, resistere Extracti aquosi Uj et
Dr. ij, praeter pellicularum ultra Dr. iij. Eadem
corticis portio, dedit Resinae Dr. j et grana xxiv.

Egregium est Anthelminticum, in Lumbricis
in primis necandis et exturbandis efficacissimum.
Ab Ascari-
dibus etiam aegre toleratur, quas de-
pellendi scapo, Decoctum corticis saturatissimum,
Clysmatis forma cum melle est adhibendum.
Singularis quoque testatur casus, quod Taeniam
articulatim expulerit. Post irritum plurium Ver-
mifugorum usum, hic cortex medelae gloriam
saepissime reportavit.

Ceteris

Ceteris plurimis vermifugis, in eo praecipue est praefendus, quod immensam eliminat pituitae copiam, simulque nidos verminosos destruat et exturbet, unde novam vermium generationem efficaciter abruptit.

Sed non tantum hisce limitibus circumscriptae sunt eius vires. Plurimis enim aliis morbis haud parvum adtulit levamen; praesertim ubi adfuit gastrica labes pituitosa, solidorum relaxatio, humorum inertia, speciatim vero obstructions lentae, Asthma humidum pituitosum; nec non tussis convulsivae impetus mitigavit, et pituitae secreta sublevavit.

In vias vero urinarias molestum aliquando exserit effectum, mingendi nempe nisum et Stranguriam creando, quae tamen incommoda emollientibus et mucilaginosi tolli possunt. Nec admodum rarum est eum turbas excitare haud spernendas, nauseas scilicet, vomitus, tormina, quin et anxietates diras, ob nimiam mucosi intestinalis per anum iacturam, quod adscribere licet, vel dosi iusto maiori, vel alvo strictae, vel nimis solutae, vel etiam habitui corporis strictiori. Laxa e contrario et pituitosa corpora sicut infantum, haec incommoda non adeo periclitantur. Ad has vero declinandas turbas, artis est, in chronicis in primis malis, cuicumque corticia praeparato addere, secundum diversas condiciones, vel laxantia, vel aromata, vel sedativa; nec non, ut supra adserui, oleosa et mucilaginosi, molestias viarum urinarium tollendi gratia.

Quibusnam vero facultatibus, vermibus adeo sit infensus, iamiam non certe est exploratus; conicere tamen licet, virosam potius ei inesse illos

illos necandi vim, quam constantem evacuandi facultatem, quum non raro eveniat, ut, propinato cortice, mortui secedant vermes, vel semivivi in fugam protinus præcipitent; unde purganti quodam sæpe est opus.

Forma hocce propinandi remedium, triplex omnino est, et quidem vel Decocti vel Extracti varia forma, vel Resinae vel Tincturae. Decocti formula hæcce esse potest: Cort. Geofroyae Surinam. Dr. iij, coquantur in aquæ lbjss, ad remanentiam Uvij, Colaturæ addatur Syrupi vel aquæ cuiusdam gravioris q. p. cuius totum adultus sumat quovis matutino, minor natu Uv, et iuniores in eadem proportione minus, per quatuor vel quinque dies, intra quas vermes plerumque exturbantur; sin vero minus, purgans, e Jalappa et Hydrargyro dulci, propinari debet.

Decoctum spirituoso-aquosum maximo cum fructu etiam adhibetur.

Extracti aquosi vel spirituoso-aquosi grana xxv dari etiam possunt, vel in pulvere cum saccharo contrita, vel pilularum forma, vel in aqua quadam graviori soluta, tam ut vermifugum eximum, quam in affectionibus pituitosis, scrophulis, glandularumque obstructionibus magno quidem cum emolumento.

Resinae etiam grana tria ad octo infantibus propinari possunt et adultis ad scrupulum usque in pulverem cum Saccharo redacta.

Tinctura etiam solito modo parari potest ex corticis Ujss cum Spiritu Vini Uvij, cuius dosis sit Dr. j.

KINKINA FLAVA.*) (Cortex)

Ister ceteras, quæ recentioribus lustris innotuere Kinkinae Species, Cortex *Kinkinae regius flavus* Materiam medicam laudato celebratoque ditat remedio. Haud multum excoëssit lustrum, quum nova hæc Kinkinae Species ab America australi in Hispaniam translata est, et parva quaedam portio, ad rationem huius Aulæ, caro emta pretio, virtute sua Madriti antea examinata. Aromatariis debemus quod iamiam sit divulgata. In laudando et eximio eius usu, complura dein consenserunt experimenta. Cognitas omnes Kinkinae Species, non aequat tantummodo, verum etiam palmam ipsam in universum præripit. Principia multo fortiora et insigniter efficaciora huic insunt, quam communi et quidem Rubrae Kinkinae, quæ facilius etiam solvi sinunt.

Qualitas. Frustis constat subplanis, epidermide sua plerumque denudatis, haud ponderosis, magnitudine multum differentibus, quandoque digitum longis, pollicem latis, et lineam crassis, quandoque tenuioribus, quandoque autem duodecim vel octodecim pollices longis, in eademque proportione latioribus et crassioribus; quibusdam etiam subcylindricis, raro licet obveniant.

Epidermis, dum adest, cortici tenaciter reperitur intexta, in grandioribus frustis fusca, aspera et spongiosa, in minoribus autem canescens et solidior.

Color

*) Cortici huic hocce imponere nomen præstat, quæ cum alla quadam Kinkinae Specie non confundatur, quæ sub Kinkinae Regiæ nomine Amstelodami est vendita.

Color ferrugineo - flavus est; extrinsecus magis ad ferrugineum inclinans, intrinsecus ad flavedinem magis. In certo quodam versus radios lucis fitū radiat. In fractura quin et superficie fibrillofus apparet. Conteritur facile digitis, imo usque ad pulverem flavum, levem spargentem odorem.

Sapor modice adstringens valde insigniorem, quam Kinkina communis et rubra, prodit amaritiam; unde pereximia prae illis ei competit praerogativa; imo incredibile est dictu, quanto-pere principium hocce amarum illorum antecellat.

Plus etiam Flavo Cortici inesse principii adstringentis, ex institutis cum Decocto, Sulfatis ferri, reactionibus patet.

Principium hocce adstringens residere in Resinoso, et amarum in Gummoso, docet experientia. Egregium eius principium amarum omnis expers est nauseosi.

Nec Praeparatis quae largitur minor competi debet laus.

Pulvis eius non nisi in comparatione cum Kinkina rubra flavus dici potest, fusciori vero colore a pulvere Kinkinae communis facile dignoscendus.

Tincturam Spirituosam suppeditat valde amarā, nec non adstringentem.

Extracti Aquosi duplo usque plus reddit, quam Kinkina Communis, non autem insigniorem multo copiam Kinkina rubra; colore vero pallidiori et fortiore sapore.

Extractum Spirituoso-aquosum praebet semiperlucidum, in longe maiori quantitate quam Kinkina rubra.

Ut efficacior Medicina in minori uti potest portione quam ceteras Kinkinae Species.

Ufus. Iisdem omnibus hunc corticem mederi morbis, ac ceteras Kinkinae species, certa constat experientia. Maxima vero nobis est credendi ansa, quod in pereximio hocce nec nimis laudato remedio, insigniorem multo ac ampliorum reconditam voluerit Natura medendi vim; quam explorandam futuris relinquimus.

Ob egregiam suam amaritiam vimque adstringentem, in restituendo tonum ventriculi, fibrarumque in genere, omnino excellit; unde usus eius in perplurimis medendis morbis, eiusmodi profluentibus caussis, ceterorum Kinkinae Corticum valde praestantior,

Largiorem etiam eius usum (si quando necessarium) delicatiorum et sensibiliorem ventriculum non aequae esse gravaturum, concludere licet, quam Kinkinae communis et rubrae.

Salve ergo beneficentissimum remedium! salve dignissimum Pharmacopoeae Nostrae additamentum.

KINO GUMMI

SEU

GUMMI ADSTRINGENS GAMBIENSE.

Ex arbore quadam, crescente ad fluvium nomine *Gambia* in Africa, Gummi hocce, post praevisam in cortice incisionem, copiose guttatum profluit, et calore solis indurescit. Primo licet intuitu, Sanguini Draconis quodammodo simile videatur, perperam tamen cum eo confunditur.

Massas

Massis constituit duras, opacas, rubidas, in fractura splendentes, nec raro cellulosas. Fragile adeo est ut inter digitos facile conteratur. Masticatum adhaeret dentibus, et dissolvitur saliva, quam colore rubido tingit, et adstrictionis dulcedinisque sapore adficit. Odore caret. Igni admotum flammam aegre concipit, nec liquefcit, sed ignitum modo evadit, et griseos tandem relinquit cineres. Solvitur et menstruo aquoso et spirituofo, quod posterius paullo plus Gummatif dissolvit, et colorem auget. Solutiones hae Sulfatis terri admixtione nigrefcunt. Hisce criteriis facile distinguitur a Sanguine Draconis, qui nec linguam adstringit, nec aqua solvitur. A Catechu quoque in eo discrepat, quod nihil contineat mucilaginosi.

Egregium est Adstringens quod Pharmacopoliis Nostris abesse non debet.

Obstinatis Diarrhoeis chronicis efficacem praebet medelam, nec non fluori albo, Menorrhoeae, multisque aliis ab atonia ortis morbis. Dysenterii, non vero chronicis, medetur. In Diabete quoque frustra adhibitum est. Singularis vero testatur casus, quod puer quidam, quatuordecim annos natus, qui ab ineunte aetate incontinentia urinae laboravit, quotidiano huius Gummatif usu maximum expertus fuerit emolumentum. Nonnulli etiam casus confirmant, in febribus intermittentibus cum maximo fructu adhibitum fuisse. Necessariis praemissis evacuationibus, Pulveris eius Sculp. j vel Dr. fs in infuso quodam Theaeformi, tertia vel quarta quavis hora tempore apyrexiae, propinari potest, vel Tincturae U. fs ad Dr. vj. *). In Fluore albo pertinaciori,

*) Tinctura e Kino Ph. Edinb. 1783 pag. 112.

raciori, a relaxatione loculi orto, iniectiones ex Gummate Kino in aqua calcis soluto, exoptatissimum praebuere effectum, intrusa simul spongia hac solutione madefacta.

RESINA ELASTICA, GUMMI ELASTICUM S. CAUTCHUC.

(Iatropa? Elastica Cayennensis.)

Quamvis admodum rara eveniat, ut resina haec officinae cuidam desit, locum tamen quemdam in Pharmacopoea nostra eam mereri, omni iure contendere posse videor. Multiplex eius usus, ceteraque omnia quae de illa scitu necessaria, per quam bene sunt cognita, adeo ut tedium omnino adferret, hisce repetendis, heic immorari.

Verbo tamen indicare licet, quod haec resina constituat Basin Cathetrum celebrium, quorum inventionem tantum emolumenti Chirurgiae accessit.

